

A. Gr. b.

2531^h

A. gr. b.

253/h

Plato

C. Cornelius
1834.

= Gesch. 1774

PLATONIS

D I A L O G I V I

EUTHYPHRO, APOLOGIA SOCRATIS,
CRITO, CHARMIDES, LACHES,
MENEXENUS.

IN USUM SCHOLARUM

EDIDIT

ERNESTUS DRONKE.

B O N N A E

IMPENSIS EDUARDI WEBERI

MDCCCXXXIV.

PLATONIS

D I A L O G I V I

ΕΥΤΥΠΗΡΟ, ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΟΚΡΑΤΗΣ,
ΚΡΙΤΟ, ΧΑΡΜΙΔΗΣ, ΛΑΧΗΣ,
ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

Bibliothek Lossen.

N^o

Bayerische
Staatsbibliothek
München

BONNAE

IMPENSIS EDUARDI WEBERII

MDCCLXXIV

PRAEFATIO.

Supremus senatus res scholasticas per regnum Borussicum curans iam ante sexennium fere hos dialogos, qui in scholis legantur utpote scholasticae disciplinae maxime idonei, ex libris Platonis elegit. (V. ephemm. schol. a. 1829. sect. II. col. 268. sqq.) quos quum iunctim editos nondum videremus, ut hoc fieret libro modico pretio commendabili curavimus.

In textu quem vocant constituendo Immanuel Bekker et Godofredum Stallbaum sequuti sumus, ita tamen ut adhibitis utriusque commentariis criticis in aliquot locis a Virorum Doctorum iudicio discederemus. De annotatione memores eramus veteris illius sententiae μέγα βιβλίον ἴσον τῷ μεγάλῳ κακῷ; nam qui vulgo libros discipulorum usui destinatos edunt, illa plerumque abutuntur, quin multa scribunt, quae stomachum moveant. itaque indicem verbo-

rum et rerum grammaticalium confecimus, in quo disputatur de iis, quae scire tironum intersit; reliqua docere est sollertis magistri.

Restat ut de erroribus moneamus, quos corrigere obliti sumus. pag. 6, 31 scribe *τινά*, p. 23, 29 *οὐν*, p. 26, 1 *τω*, p. 27, 5 *ἐφάνη*, p. 86, 2 *τοῦ* p. 101, 2 dele *αἶν* et p. 103, 15 *πον*, p. 120, 16 scribe *ἔχει*.

Scriptum Confluentibus exeunte mense Augusto MDCCCXXXIV.

PLATONIS
DIALOGI VI.

P L A T O N I S

D I A L O G I .

ΕΥΘΥΦΡΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν *Λυ- Steph.*
κείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ *P.²*
τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γὰρ που καὶ σοί γε δίκη
τις οὕσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.

5 *ΣΩ. Οὗτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρων,*
δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.

ΕΥΘ. Τί φῆς; γραφήν σέ τις, ὥς ἔοικε, γέ-
γραπται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὥς σὺ
γε ἕτερον.

10 *ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν.* *B*

ΕΥΘ. Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΥΘ. Τίς οὗτος;

ΣΩ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γινώσκω, ὦ Εὐ-
15 *θύφρων, τὸν ἄνδρα· νέος γὰρ τίς μοι φαίνεται*
καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὥς ἐγὼμαι,
Μέλητον. ἔστι δὲ τὸν δῆμον Πιπθεύς, εἴ τινα νῦν
ἔχεις Πιπθεά Μέλητον, οἷον τετανότριχα καὶ οὐ
πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.

20 *ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ δὴ τίνα*
γραφὴν σε γέγραπται;

ΣΩ. Ἦντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ὥς ἐμοιγε δοκεῖ· C
τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ

φραῦλόν ἐστιν. ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε τίνα
 τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθεί-
 ροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ
 τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὥς διαφθείροντος τοὺς
 ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου, ὥσπερ 5
 πρὸς μητέρα, πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεται μοι
 D τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ
 ἐστὶ τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται
 ὅτι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυ-
 τῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ 10
 τῶν ἄλλων· καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν
 3 ἡμᾶς ἐκκαθαίρει, τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας δια-
 φθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι
 τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγί-
 στων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ 15
 εἰκὸς συμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

ΕΤΘ. Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρ-
 ῶδῶ, μὴ τοῦναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι
 δοκεῖ ἀφ' ἐστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν,
 ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ. καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά 20
 σέ φησι διαφθεῖρειν τοὺς νέους;

B ΣΩ. Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὥς οὕτω γ' ἀκοῦ-
 σαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὥς
 καινοὺς ποιοῦντα θεοὺς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νο-
 μίζοντα ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἔνεκα, ὥς φησιν. 25

ΕΤΘ. Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ
 δαιμόνιον φῆς σαντῶ ἑκάστοτε γίνεσθαι. ὥς οὖν
 καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύ-
 την τὴν γραφήν, καὶ ὥς διαβαλὼν δὴ ἔρχεται εἰς
 τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα 30
 πρὸς τοὺς πολλούς. καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι
 C λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θεῶν, προλέγων

αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὥς μαινομένου· καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἶρηκα ὧν προεῖπον· ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

5 ΣΩ. ὦ φίλε Εὐθύφρον, ἀλλὰ τὸ μὲν καταγελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἶωνται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὐτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἶωνται ποιεῖν D
10 τοιούτους, θυμοῦνται, εἴτ' οὖν φθότῳ, ὥς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ΕΤΘ. Τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχουσιν, οὐ πάννυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυ-
15 τὸν παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ αὐτοῖς ὅ τί περ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως, εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκού-
20 ειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φῆς σαυτοῦ, οὐδὲν ἂν εἴη E
ἀηδὲς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν· εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπῃ ἀποβήσεται ἀδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

25 ΕΤΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα, ἀλλὰ σὺ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν.

ΣΩ. Ἔστι δὲ δὴ σοι, ὦ Εὐθύφρον, τίς ἡ δίκη; φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;

30 ΕΤΘ. Διώκω.

ΣΩ. Τίνα;

ΕΤΘ. Ὃν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι.

ΣΩ. Τί δαί; πετόμενόν τινα διώκεις;

ΕΤΘ. Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει ὦν εὖ μάλα πρεσβύτης.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

ΕΤΘ. Ὁ ἐμὸς πατήρ.

5

ΣΩ. Ὁ σός, ὦ βέλτιστε;

ΕΤΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔστι δὲ τί τὸ ἔγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;

ΕΤΘ. Φόνου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡράκλεις! ἡ που, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνο- 10
εῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ
B γὰρ οἶμαί γε τοῦ ἐπιτυχόντος εἶναι ὀρθῶς αὐτὸ
πραῖσαι, ἀλλὰ πόρρω που ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.

ΕΤΘ. Πόρρω μέντοι νῆ Δί', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστι δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ τεθνεὺς 15
ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός; ἡ δῆλα δὴ· οὐ γὰρ ἂν που
ὑπὲρ γε ἀλλοτρίου ἐπεξήλυσθα φόνου αὐτοῦ.

ΕΤΘ. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἶει τι δια-
φέρειν, εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεὺς, ἀλλ'
οὐ τοῦτο μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν 20
ὁ κτείνας εἴτε μή, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, εἴαν, εἰ δὲ
μή, ἐπεξιέναι, εἴαν περ ὁ κτείνας συνέστιός σοι
C καὶ ὁμοτράπεζος ἦ. ἴσον γὰρ τὸ μίasma γίγνεται,
εἴαν ξυνῆς τῷ τοιούτῳ ξυνειδώς, καὶ μὴ ἀφροσιῶς
σεαυτὸν τε καὶ ἐκεῖνον τῇ δίκῃ ἐπεξιῶν. ἐπεὶ ὅγε 25
ἀποθανῶν πελάτης τις ἦν ἐμός, καὶ ὥς ἐγεωργοῦ-
μεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευνεν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν. παροι-
νήσας οὖν καὶ ὀργισθεῖς τῶν οἰκετῶν τινὲ τῶν
ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν. ὁ οὖν πατήρ ξυνδή-
σας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν 30
εἰς τάφρον τινὰ, πέμπει δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον
D τοῦ ἐξηγητοῦ ὃ τι χρὴ ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ

χρόνῳ τοῦ δεδεμένου ὀλιγώρει τε καὶ ἡμέλει, ὥς
 ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὄν πρᾶγμα εἰ καὶ ἀποθά-
 νοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ
 ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν τὸν ἄγγε-
 5 λον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ οὖν
 καὶ ἀγανακτεῖ ὃ τε πατήρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι,
 ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου
 ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκεῖνοι,
 οὔτ' εἰ ὅτι μάλιστ' ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄν-
 10 τος τοῦ ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ
 τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ εἶναι τὸ νιὸν πατρὶ Ε
 φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς εἰδότες, ὧς Σώκρατες, τὸ
 θεῖον ὥς ἔχει τοῦ ὀσίου τε πέρι καὶ τοῦ ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὧς Εὐθύφρων,
 15 οὕτως ἀκριβῶς οἶει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θείων,
 ὅπῃ ἔχει, καὶ τῶν ὀσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε
 τούτων οὕτω πραχθέντων, ὥς σὺ λέγεις, οὐ φο-
 βεῖ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον
 πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;

20 ΕΥΘ. Οὐδὲν γὰρ ἂν μου ὄφελος εἴη, ὧς Σώ-
 κρατες, οὐδέ τῳ ἂν διαφέρῃ Εὐθύφρων τῶν πολ- 5
 λῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς
 εἰδείην.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν μοι, ὧς θαυμάσιε Εὐθύφρων,
 25 κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς
 γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκα-
 λείσθαι αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμ-
 προσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην
 εἰδέναι, καὶ νῦν ἐπειδὴ με ἐκεῖνος αὐτοσχεδιάζοντά
 30 φησι καὶ καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων ἔξαμαρ-
 τάνειν, μαθητῆς δὴ γέγονα σός. καὶ εἰ μὲν, ὧς
 Μέλητε, φαίην ἂν, Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφόν

Βεῖναι τὰ τοιαῦτα καὶ ὀρθῶς νομίζειν, καὶ ἐμὲ
 ἡγοῦ καὶ μὴ δικάζου· εἰ δὲ μή, ἐκείνῳ τῷ δι-
 δασκάλῳ πρότερον λάχῃ δίκην ἢ ἐμοί, ὥς τοὺς
 πρεσβυτέρους διαφθείροντι ἐμέ τε καὶ τὸν αὐτοῦ
 πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκεῖνον δὲ νοῦθε- 5
 τοῦντι καὶ κολάζοντι. καὶ ἐὰν μὴ μοι πείθεται
 μηδ' ἀφίῃ τῆς δίκης ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηται σε,
 αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἃ προῦκα-
 λούμεν αὐτόν.

ΕΤΘ. Ναὶ μὰ Δί', ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα ἐμὲ 10
 ἐπιχειρήσεις γράφεσθαι, εὖροιμ' ἄν, ὥς οἶμαι,
 ὅπῃ σαθρός ἐστι, καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον
 περὶ ἐκείνου λόγος γένοιτο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ
 περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα 15
 γιννώσκων μαθητῆς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδὼς
 ὅτι καὶ ἄλλος πού τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σὲ
 μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως ἀτεχνῶς
 καὶ ῥαδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο.
 νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε μοι, ὃ νῦν δὴ σαφῶς 20
 εἰδέναι δισχυρίζου· ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς φῆς εἶναι
 καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ περὶ φόνου καὶ περὶ τῶν ἄλ-
 λων; ἢ οὐ ταῦτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον
 αὐτὸ αὐτῷ, καὶ τὸ ἀνόσιον αὐτὸ τοῦ μὲν ὀσίου παν-
 τὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὐτῷ ὁμοιον καὶ ἔχον μίαν 25
 τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πᾶν ὃ τί περ ἂν
 μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;

ΕΤΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Λέγε δὴ, τί φῆς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ τί
 τὸ ἀνόσιον; 30

ΕΤΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὀσιόν ἐστιν
 ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους

ἢ περὶ ἱερῶν κλοπὰς ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἔξα-
μαρτάνοντι ἐπέξιέναι, ἐάν τε πατὴρ ὢν τυγχάνῃ E
ἐάν τε μήτηρ ἐάν τε ἄλλος ὅστισοῦν, τὸ δὲ μὴ
ἐπέξιέναι ἀνόσιον. ἐπεὶ, ὦ Σώκρατες, θέασαι ὥς
5 μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως
ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὁρθῶς
ἂν εἴῃ οὕτω γιγνόμενα, μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσε-
βοῦντι μηδ' ἂν ὅστισοῦν τυγχάνῃ ὢν. αὐτοὶ γὰρ
οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν
10 θεῶν ἄριστον καὶ δικαιοτάτον, καὶ τοῦτον ὁμο-
λογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς νῖεῖς 6
κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κακῆϊνὸν γε αὖ τὸν αὐτοῦ
πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ χαλε-
παίνουσιν ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι,
15 καὶ οὕτως αὐτοὶ αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περὶ
τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρα γε, ὦ Εὐθύφρον, τοῦτ' ἐστὶν οὗ
ἐνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν
τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχο-
20 μαι· δι' ἃ δὴ, ὥς ἔοικε, φήσῃ τίς με ἔξαμαρτά-
νειν. νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ τῷ εὖ
εἰδότε περὶ τῶν τοιούτων, ἀνάγκη δὴ, ὥς ἔοικε, B
καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν. τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἳ γε
καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι;
25 ἀλλὰ μοι εἰπὲ πρὸς Φιλίου, σὺ ὥς ἀληθῶς ἡγεῖ
ταῦτα οὕτω γεγονέναι;

ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ
Σώκρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασι.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι
30 ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δει-
νὰς καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέ-
γεται τε ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν

C γραφέων τὰ τε ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται,
καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος
μεστὸς τῶν τοιούτων ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν
ἀκρόπολιν; ταῦτ' ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρων;

ΕΥΘ. Μὴ μόνα γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ 5
ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ
βούλῃ, περὶ τῶν θείων διηγῆσομαι, ἃ σὺ ἀκούων
εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγῆσει.

ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
μοι εἰσαυθις ἐπὶ σχολῆς διηγῆσει. νυνὶ δέ, ὅπερ 10
ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ
D γὰρ με, ὦ ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας
ἐρωτήσαντα τὸ ὅσιον ὃ τί ποτ' εἴη, ἀλλὰ μοι εἶπες
ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὃν ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φό-
νου ἐπέξιὼν τῷ πατρί. 15

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γάρ, ὦ Εὐθύφρων, καὶ
ἄλλα πολλά φῆς εἶναι ὅσια.

ΕΥΘ. Καὶ γὰρ ἔστιν.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευό- 20
μην, ἐν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων,
ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ὃ πάντα τὰ ὅσια ὁσιά
E ἔστιν; ἔφησθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ τὰ τε ἀνόσια
ἀνόσια εἶναι καὶ τὰ ὅσια ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΥΘ. Ἐγωγε. 25

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν
ἰδέαν τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων
καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοι-
οῦτον ἦ, ὧν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ
ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ. 30

ΕΥΘ. Ἀλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες,
καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαι γε.

ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ὅσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον.

ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρων, καὶ ὥς ἐγὼ 7
5 ἐζήτουν ἀποκρίνασθαι σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ
μέντοι ἀληθές, τοῦτο οὐπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δηλὸν
ὅτι ἐπεκδιδάξεις ὥς ἔστιν ἀληθὴ ἃ λέγεις.

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐπισκεψώμεθα τί λέγομεν.
10 τὸ μὲν θεοφιλὲς τε καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος
ὅσιος, τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισῆς ἀνόσιος·
οὐ ταῦτόν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον
τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν.

15 ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρηῇσθαι.

ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ. B

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί,
ὦ Εὐθύφρων, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἐ-
χθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο
20 εἴρηται;

ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Ἐχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἢ
περὶ τίνων διαφορὰ ποιεῖ; ὥδε δὲ σκοπῶμεν. ἄρ'
ἂν εἰ διαφεροίμεθα ἐγὼ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ,
25 ὁπότερα πλείω, ἢ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροῦς
ἂν ἡμᾶς ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λο-
γισμὸν ἐλθόντες περὶ γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν C
ἀπαλλαγεῖμεν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

30 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάτ-
τονος εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες
ταχὺ πανσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΤΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπὶ γε τὸ ἰστάναι ἐλθόντες, ὥς ἐγώ μαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἄν;

ΕΤΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί γε ἂν ἀλλήλοις εἴμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν, ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει εἰ
 D τὰδ' ἐστὶ τὸ τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν 10
 καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. ἃ οὐ ταῦτά ἐστι περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροί γε ἀλλήλοις γιγνώμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες; 15

ΕΤΘ. Ἀλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορά, ὃ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δαί; οἱ θεοί, ὃ Εὐθύφρον, οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, δι' αὐτὰ ταῦτα διαφέροντ' ἄν; 20

ΕΤΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἅρα, ὃ γενναῖε Εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά. οὐ γὰρ ἄν πον ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ 25
 τούτων διεφέροντο· ἢ γάρ;

ΕΤΘ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν; 30

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ταῦτά δέ γε, ὥς σὺ φῆς, οἱ μὲν δίκαια

ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδिका· περὶ αὖ καὶ ἀμφισβητοῦν-
τες στασιάζουσιν τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις. ἄρ' 8
οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτως.

5 ΣΩ. Ταῦτά ἄρα, ὥς ἔοικε, μισεῖται τε ὑπὸ
τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῇ τε καὶ θεο-
φιλῇ ταῦτ' ἂν εἴη.

ΕΥΘ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν
10 εἴη, ὃ Εὐθύφρων, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΥΘ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὁ ἡρόμην ἀπεκρίνω, ὃ θαυ-
μάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἡρώτων, ὁ τυγχάνει
ταῦτόν ὃν ὀσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὁ δ' ἂν θεοφι-
15 λές ᾗ, καὶ θεομισές ἐστιν, ὥς ἔοικεν. ὥστε, ὃ
Εὐθύφρων, ὁ σὺ νῦν ποιεῖς τὸν πατέρα κολάζων, Β
οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν Διὶ
προσφιλές ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ
ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἥφαιστῳ φίλον, τῇ δὲ
20 Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος
ἕτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ
ταῦτά.

ΕΥΘ. Ἄλλ' οἶμαι, ὃ Σώκράτες, περὶ γε τού-
του τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἕτέρῳ διαφέρεισθαι,
25 ὥς οὐ δεῖ δίκην δίδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως
τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δαί; ἀνθρώπων, ὃ Εὐθύφρων, ἥδη
τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος ὥς τὸν ἀδίκως ἀπο- C
κτείναντα ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὀτιοῦν οὐ δεῖ
30 δίκην δίδόναι;

ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν πάνονται ταῦτ' ἀμφισ-
βητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις.

ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα, πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἦ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὧς Εὐθύφρον, ἀδικεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασὶ σφᾶς δίδόναι δίκην;

5

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὥς οὐχί, εἶπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δὲ δίκην· ἀλλ', οἶμαι, οὐ φασιν ἀδικεῖν· ἢ γάρ;

10

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὥς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ δίδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστίν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

15

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πέπονθασιν, εἶπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὥς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μὲν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν, οἱ δὲ οὐ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὧς θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὥς οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.

20

ΕΥΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὧς Σώκρατες, τό γε κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὧς Εὐθύφρον, τῶν πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἶπερ ἀμφισβητοῦσι θεοὶ πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπραχθῆναι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἄρ' οὐχ οὕτως;

30

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἴθι τοίνυν, ὧς φίλε Εὐθύφρον, δίδαξον

9

καὶ ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν
 ἔστιν, ὥς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως
 τεθνάναι, ὅς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος,
 ξυνδεθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος,
 5 φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμὰ πρὶν τὸν ξυνδή-
 σαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πνυθῆσθαι,
 τί χρὴ ποιεῖν· καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς
 ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκῆπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν
 τῷ πατρί; ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφές
 10 ἐνδείξασθαι, ὥς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγοῦν- B
 ται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν προᾶξιν. καὶ μοι
 ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέ-
 ποτε παύσομαι.

ΕΥΘ. Ἄλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἔστίν, ὃ
 15 Σώκρατες· ἐπεὶ πάννυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπι-
 δεῖξαι σοι.

ΣΩ. Μανθάνω ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν
 δυσμαθέστερος εἶναι, ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆ-
 λον ὅτι ὥς ἀδικὰ τέ ἐστι καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ
 20 τοιαῦτα μισοῦσιν.

ΕΥΘ. Πάννυ γε σαφῶς, ὃ Σώκρατες, εἴαν
 περ ἀκούωσί γέ μου λέγοντος.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀκούσονται, εἴαν περ εὖ δοκῇς λέ- C
 γειν. τόδε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ
 25 πρὸς ἑμαυτὸν σκοπῶ· εἰ ὅτι μάλιστά με Εὐθύ-
 φρων διδάξειεν ὥς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον
 θάνατον ἡγοῦνται ἀδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ
 μέμαθῃκα παρ' Εὐθύφρονος, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ὀσιόν
 τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ
 30 ἔργον, ὥς ἔοικεν, εἴη ἂν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ
 ἐφάνη ἄρτι ὠρισμένα τὸ ὀσιον καὶ μή. τὸ γὰρ
 θεομισὲς ὄν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη. ὥστε τούτο

μὲν ἀφίημί σε, ὦ Εὐθύφρον, καὶ εἰ βούλει, πάν-
 D τες αὐτὸ ἡγείσθωσαν θεοὶ ἄδικον καὶ πάντες μι-
 σούντων. ἀλλ' ἄρα τοῦτο νῦν ἐπανορθούμεθα ἐν
 τῷ λόγῳ, ὥς ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν,
 ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν 5
 οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφο-
 τερα; ἄρ' οὕτω βούλει ἡμῖν ὠρίσθαι νῦν περὶ τοῦ
 ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;

ΕΤΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρον, ἀλλὰ σὺ 10
 δὴ τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾶ-
 στά με διδάξεις ὃ ὑπέσχον.

ΕΤΘ. Ἀλλ' ἔγωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ
 E ὅσιον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσι, καὶ το ἐναν-
 τίον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον. 15

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐ-
 θύφρον, εἰ καλῶς λέγεται; ἢ ἐῷμεν καὶ οὕτως
 ἡμῶν τε αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων, εἰ ἂν
 μόνον φῇ τίς τι ἔχειν οὕτω, ἑυγχωροῦντες ἔχειν;
 ἢ σκεπτέον τί λέγει ὁ λέγων; 20

ΕΤΘ. Σκεπτέον. οἶμαι μέντοι ἔγωγε τοῦτο
 νυνὶ καλῶς λέγεσθαι.

ΣΩ. Τάχ', ὦ γαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα. ἐννόησον
 γὰρ τὸ τοιόνδε· ἄρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὁσιόν ἐστι, φι-
 10 λεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὁσιόν ἐστιν; 25

ΕΤΘ. Οὐκ οἶδ' ὃ τι λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φρά-
 σαι. λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον, καὶ ἀγό-
 μενον καὶ ἄγον, καὶ ὁρώμενον καὶ ὁρῶν· καὶ πάν-
 τα τὰ τοιαῦτα μαρθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ 30
 καὶ ἢ ἕτερα;

ΕΤΘ. Ἐγωγέ μοι δοκῶ μαρθάνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τί ἐστι, καὶ
τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;

ΕΤΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Λέγε δὴ μοι, πότερον τὸ φερόμενον, Β
5 διότι φέρεται, φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΤΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δὴ, διότι ἄγεται, καὶ
τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;

ΕΤΘ. Πάνν γε.

10 ΣΩ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστι, διὰ
τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τούναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ
τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστι, διὰ
τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγό-
μενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται, ἀλλὰ διότι
15 φέρεται, φερόμενον. ἄρα κατάδηλον, ὥς Εὐθύ-
φρον, ὃ βούλομαι λέγειν; βούλομαι δὲ τόδε, ὅτι, C
εἴ τι γίγνεται ἢ εἴ τι πάσχει τι, οὐχ ὅτι γιγνό-
μενόν ἐστι, γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν
ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστί, πάσχει, ἀλλ' ὅτι
20 πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ συγχωρεῖς οὕτως;

ΕΤΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμε-
νόν τί ἐστιν ἢ πάσχον τι ὑπὸ του;

ΕΤΘ. Πάνν γε.

25 ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει ὥσπερ τὰ
πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ
ᾧ φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΤΘ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου, ὥς D
30 Εὐθύφρον; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν πάντων,
ὥς ὁ σὸς λόγος;

ΕΤΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρα διὰ τοῦτο ὅτι ὁσιόν ἐστιν ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὁσιόν ἐστι, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὁσιόν ἐστιν; 5

ΕΥΘ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές τὸ θεοφιλές.

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλές ὁσιόν ἐστιν, ὥ 10
Εὐθύφρον, οὐδὲ τὸ ὁσιον θεοφιλές, ὡς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

ΕΥΘ. Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὁσιον διὰ τοῦτο
Ε φιλεῖσθαι, ὅτι ὁσιόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, 15
ὁσιον εἶναι· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε θεοφιλές ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλές εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι. 20

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' εἴ γε ταῦτόν ἦν, ὥ φίλε Εὐθύφρον, τὸ θεοφιλές καὶ τὸ ὁσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὁσιον εἶναι ἐφιλεῖτο τὸ ὁσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλές εἶναι 25
11 ἐφιλεῖτο ἂν τὸ θεοφιλές· εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι 25
ὑπὸ θεῶν τὸ θεοφιλές θεοφιλές ἦν, καὶ τὸ ὁσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὁσιον ἦν. νῦν δὲ ὁρᾷς ὅτι ἐναντίως ἔχεται, ὡς παντάπασιν ἑτέρω ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο φι- 30
λεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὦ Εὐθύφρον, ἐρωτώμενος τὸ ὁσιον, ὃ τί ποτ' ἐστι, τὴν μὲν οὐσίαν μοι

αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν ὅ τι πέπονθε τοῦτο τὸ ὄσιον, φιλεῖ- B
σθαι ὑπὸ πάντων θεῶν· ὅ τι δὲ ὄν, οὐπω εἶπες.
εἰ οὖν σοι φίλον, μή με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν
5 εἰπὲ ἕξ ἀρχῆς, τί ποτε ὄν τὸ ὄσιον εἴτε φιλεῖται
ὑπὸ θεῶν, εἴτε ὀτιδὴ πάσχει. οὐ γὰρ περὶ τούτου
διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως, τί ἐστὶ τό τε
ὄσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε
10 ὅπως σοι εἶπω ὃ νοῶ. περιέρχεται γὰρ πως αἰεὶ
ἡμῖν ὃ ἂν ὑποθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου
ἂν ἰδρυσώμεθα αὐτό.

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον,
ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ C
15 εἰ μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἂν με
ἐπέσκωπτες, ὥς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου
ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει
καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν τις αὐτὰ θῇ· νῦν
δέ — σαι γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσὶν· ἄλλου δὴ τινος
20 δεῖ σκώμματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσί σοι μένειν, ὥς
καὶ αὐτῷ σοι δοκεῖ.

ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ
σκώμματος, ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ
γὰρ περιέναι αὐτοῖς τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν ταῦ-
25 τῷ, οὐκ ἐγὼ εἶμι ὃ ἐντιθείς, ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς D
ὁ Δαίδαλος, ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἔνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα
οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ
ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτῳ,
30 ὅσῳ ὃ μὲν τὰ αὐτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα, ἐγὼ
δὲ πρὸς τοῖς ἑμμαντοῦ, ὥς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια.
καὶ δῆτα τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον,

ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἂν μοι τοὺς λόγους μένειν, καὶ ἀκινήτους ἰδρῦσθαι μᾶλλον ἢ
 Ε πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ τὰ Ταντάλου χρήματα γενέσθαι. καὶ τούτων μὲν ἄδην. Ἐπειδὴ δέ μοι
 δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ἔμπροσθεν μῆσομαι 5
 δεῖξαι ὅπως ἂν με διδάξαις περὶ τοῦ ὀσίου· καὶ
 μὴ προαποκάμῃς. ἰδὲ γὰρ εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι
 δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὀσιον.

ΕΤΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὀσιον; ἢ 10
 12 τὸ μὲν ὀσιον πᾶν δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν
 ὀσιον, ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὀσιον, τὸ δέ τι καὶ
 ἄλλο;

ΕΤΘ. Οὐχ ἔπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγο-
 μένοις. 15

ΣΩ. Καὶ μὴν νεώτερός γ' ἐμοῦ εἰ οὐκ ἔλατ-
 τον ἢ ὅσω σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾶς ὑπὸ
 πλούτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε
 σαυτόν· καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω.
 λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὃ ποιητῆς ἐποίησεν ὃ 20
 ποιήσας

Ζῆνα δὲ τὸν θ' ἔρξαντα, καὶ ὅς τάδε πάντι' ἐφύτευσεν,
 Β Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.
 ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἴπω σοι
 ὅπη; 25

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ
 αἰδώς. πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι, καὶ νόσους καὶ
 πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι
 μέν, αἰδεῖσθαι δὲ μηδὲν ταῦτα ᾧ δεδίασιν. οὐ 30
 καὶ σοὶ δοκεῖ;

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλ' ἵνα γε αἰδῶς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πράγμα καὶ αἰσχυρόμενος οὐ πεφόβηται· τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν καὶ πονηρίας;

5 ΕΥΘ. Δέδοικε μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδῶς, ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδῶς, ἔνθα καὶ δέος· οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδῶς. ἐπὶ πλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς· μῶριον γὰρ
10 δέους αἰδῶς, ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός, ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἔπει γὰρ που νῦν γε;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

15 ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἡρώτων, ἄρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα καὶ δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὅσιον· μῶριον γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ;

20 ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλ' οὕτω, φαίνει γὰρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον.
25 εἰ μὲν οὖν σύ με ἡρώτας τι τῶν νῦν δὴ, οἷον ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς ὢν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἂν ὅτι ὅς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελὴς· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΥΘ. Ἐμοιγε.

30 ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι, ἵνα τὸ ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτω λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδ' ἀσε-

βείας γράφεσθαι, ὥς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μαθηκότας τὰ τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή.

ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

ΣΩ. Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρον, φαίνεται λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινὸς ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὐπω ξυνίημι ἥντινα ὀνομά- 10 ζεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαί περ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαί εἰσι, τοιαύτην καὶ περὶ θεοῦς. λέγομεν γάρ που, οἷον φαμέν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ ἵππικός· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε. 15

ΣΩ. Ἡ γάρ που ἵππικὴ ἵππων θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ κυνηγετικός.

ΕΥΘ. Οὕτως. 20

ΣΩ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὀσιότης τε καὶ εὐσέβεια θεῶν, 25 ὦ Εὐθύφρον· οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταῦτόν διαπράττεται, οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι καὶ ὠφελεία τοῦ θεραπευομένου, ὥσπερ ὁρᾷς δὴ ὅτι 30 αἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἵππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΤΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, καὶ τὰλλα πάντα ὡσαύτως· ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἶει τοῦ θεραπευο-
5 μένου τὴν θεραπείαν εἶναι;

ΕΤΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐπ' ὠφελείᾳ;

ΕΤΘ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπείᾳ οὖσα
10 θεῶν ὠφέλειά τέ ἐστι θεῶν καὶ βελτίους τοὺς
θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσῃς ἄν, ὥς
ἐπειδάν τι ὁσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν
ἀπεργάζῃ;

ΕΤΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρων, οἶμαι σε
15 τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ
ἔνεκα καὶ ἀνηρόμην, τίνα ποτὲ λέγοις τὴν θα-
ραπείαν τῶν θεῶν, οὐχ ἡγούμενός σε τοιαύτην
λέγειν.

ΕΤΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ
20 τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπείᾳ εἴη
ἄν ἡ ὁσιότης;

ΕΤΘ. Ἦνπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς
25 δεσπότας θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετικὴ τις ἄν, ὥς ἔοι-
κεν, εἴη θεοῖς.

ΕΤΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐχοις ἄν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἰατροῖς ὑπερ-
30 τικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὖσα
ὑπηρετικὴ; οὐκ εἰς ὑγιείας οἶει;

ΕΤΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Τί δαί; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τί-
νος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἐστίν;

Ε **ΕΥΘ.** Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου.

ΣΩ. Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Εἰπὲ δὴ, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρε-
τικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη;
δῆλον γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τὰ γε θεῖα
κάλλιστα φῆς εἰδέναι ἀνθρώπων.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰπὲ δὴ πρὸς Διός, τί ποτ' ἐστὶν ἐκεῖνο
τὸ πάγκαλον ἔργον ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν
ὑπηρεταῖς χρώμενοι;

ΕΥΘ. Πολλὰ καὶ καλά, ὦ Σώκρατες.

14 **ΣΩ.** Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' 15
ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥαδίως ἂν εἴποις, ὅτι
νίκην ἐν τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὐ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Πολλὰ δέ γ' οἶμαι καὶ καλά καὶ οἱ
γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστὶ τῆς 20
ἀπεργασίας ἢ ἐκ τῆς γῆς τροφή.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δαὶ δὴ; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν ἃ
οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς
ἀπεργασίας;

ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώ-
Β κρατες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς ταῦτα
πάντα ὥς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἀπλῶς
λέγω, ὅτι εἰ μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς
θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ 30
θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια, καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα
τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων.

τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῇ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

ΣΩ. Ἡ πολὺ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρον, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἡρώτων.
5 ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἰ διδάξαι· δηλὸς εἶ.
καὶ γὰρ νῦν ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· C
ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιό-
τητα ἐμεμαθήκη. νῦν δέ — ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρω-
τῶντα τῷ ἐρωτωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος
10 ὑπάγῃ· τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν
ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ
εὐχεσθαι;

ΕΥΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαι ἐστὶ τοῖς
15 θεοῖς, τὸ δ' εὐχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεοὺς;

ΕΥΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως D
θεοῖς ἢ ὁσιότης ἂν εἴη, ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

ΕΥΘ. Πάννυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας
20 ὃ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητὴς γὰρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς
σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ· ὥστε οὐ χα-
μαί ποτε πεσεῖται ὃ τι ἂν εἴπῃς. ἀλλὰ μοι λέξον,
τίς αὕτη ἢ ὑπηρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε
25 φῆς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;

ΕΥΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν
δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΥΘ. Ἀλλὰ τί;

ΣΩ. Καὶ αὖ τὸ διδόναι ὀρθῶς, ὧν ἐκεῖ-
30 νοι τυγχάνουσι δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκεί-
νοις αὖ ἀντιδωρεῖσθαι; οὐ γὰρ πού τεχνικόν E

γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν διδόντα τῶ ταῦτα ὧν οὐδὲν δεῖται.

ΕΤΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τέχνη ἢ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' 5 ἀλλήλων.

ΕΤΘ. Ἐμπορικὴ, εἰ οὕτως ἡδιὸν σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἡδιὸν ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει ἀληθὲς ὄν. φράσον δὴ μοι, τίς ἢ ὠφέλεια 10 τοῖς θεοῖς τυγχάνει οὕσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν; ἂ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ 15 δῆλον· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀγαθὸν ὃ τι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν· ἂ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσι, τί ὠφελοῦνται; ἢ τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ 15 τὴν ἐμπορίαν, ὥστε πάντα τὰγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖνοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΤΘ. Ἀλλ' οἶει, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύφρον, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς; 20

ΕΤΘ. Τί δ' οἶει ἄλλο ἢ τιμὴ τε καὶ γέρα καὶ ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

B ΣΩ. Κεχαρισμένον ἄρα ἐστίν, ὦ Εὐθύφρον, τὸ ὄσιον, ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς; 25

ΕΤΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλον.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὥς ἔοικε, τὸ ὄσιον, τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.

ΕΤΘ. Μάλιστα γε.

ΣΩ. Θαυμάσει οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι οἱ 30 λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς

ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολὺ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαι-
 δάλου καὶ κύκλῳ περιμόντας ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθά-
 νει ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταῦτόν C
 ἤκει; μέμνησαι γάρ που ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν
 5 τὸ τε ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταῦτόν ἡμῖν ἐφά-
 νη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐδὲ μέμνησαι;

ΕΤΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς
 φίλον φῆς ὅσιον εἶναι; τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεο-
 10 φιλὲς γίγνεται; ἢ οὐ;

ΕΤΘ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὠμολογοῦμεν,
 ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.

ΕΤΘ. Ἐοικεν.

15 ΣΩ. Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον τί
 ἐστι τὸ ὅσιον· ὥς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἐκὼν εἶναι D
 οὐκ ἀποδειλιάσω. ἀλλὰ μὴ με ἀτιμάσης, ἀλλὰ
 παντὶ τρόπῳ προσέχων τὸν νοῦν, ὅτι μάλιστα νῦν
 εἶπὲ τὴν ἀλήθειαν. οἶσθα γάρ, εἴπερ τις ἄλλος
 20 ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφειτέος εἶ, ὥσπερ ὁ Πρω-
 τεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ἤδησθα σαφῶς τὸ τε
 ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ποτε ἐπε-
 χείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πα-
 τέρα διωκάθῃν φόνου· ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν
 25 ἔδεισας παρακινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιή-
 σοις, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡσχύνῃς. νῦν δὲ εὖ E
 οἶδ' ὅτι σαφῶς οἶει εἰδέναι τὸ τε ὅσιον καὶ μη.
 εἶπὲ οὖν, ὧ βέλτιστε Εὐθύφρον, καὶ μὴ ἀπο-
 κρύψῃ ὅ τι αὐτὸ ἤγεῖ.

30 ΕΤΘ. Εἰσαῦθις τοίνυν, ὧ Σώκρατες· νῦν
 γὰρ σπεύδω ποι, καί μοι ὦρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἶα ποιεῖς, ὧ ἑταῖρε! ἀπ' ἐλπίδος με

καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρχει, ἣν εἶχον ὥς παρὰ
σου μαθὼν τὰ τε ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς
Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ
16 ὅτι σοφὸς ἤδη παρ' Εὐθύφρονος τὰ θεῖα γέγονα
καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ 5
καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον
ὅτι ἄμεινον βιωσοίμην.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

“Ο τι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόνθατε 17
ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ’ οὖν
καὶ αὐτὸς ὑπ’ αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμεν·
οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. καίτοι ἀληθές γε, ὥς ἔπος
5 εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασιν. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἐν ἐθαύ-
μασα τῶν πολλῶν ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ ἔλε-
γον, ὥς χρῆν εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ’ ἐμοῦ ἔξαπατηθῆτε,
ὥς δεινοῦ ὄντος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι, B
ὅτι αὐτίκα ὑπ’ ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ, ἐπει-
10 δ’ ἂν μὴδ’ ὅπωςτιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό
μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα
δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τ’ ἀληθῆ λέγοντα·
εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ
κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ
15 ἐγὼ λέγω, ἢ τι ἢ οὐδὲν ἀληθές εἰρήκασιν· ὑμεῖς
δ’ ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Οὐ μέν-
τοι μὰ Δί’, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους
γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνό-
μασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλ’ ἀκούσεσθε εἰκῇ C
20 λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι — πιστεύω
γὰρ δίκαια εἶναι ἃ λέγω — καὶ μὴδεῖς ὑμῶν προσ-
δοκησάτω ἄλλως. οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρέποι, ὦ

ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ ὥσπερ μεираκίῳ πλάττοντι
 λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. καὶ μέντοι καὶ πάννυ,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ πα-
 ρίεμαι, εἴαν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ἀκούητέ μου
 ἀπολογουμένου, δι' ὧν περ εἴωθα λέγειν καὶ ἐν 5
 ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἀκη-
 κόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν, μήτε θορυ-
 D βεῖν τούτου ἔνεκα. ἔχει γὰρ οὕτωςί· νῦν ἐγὼ
 πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα ἔτη γεγονώς
 πλείῳ ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς 10
 ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος
 ἐτύγχανον ὢν, ξυνεγιγνώσκετε δήπου ἄν μοι, εἰ ἐν
 ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷς-
 18 περ ἐτεθράμμην, καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέο-
 μαι δίκαιον, ὥς γ' ἐμοὶ δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς 15
 λέξεως εἶναι — ἴσως μὲν γὰρ τι χείρων, ἴσως δὲ
 βελτίων ἂν εἴη —, αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ
 τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω ἢ μή.
 δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, ῥήτορος δὲ τᾶλη-
 θῆ λέγειν.

20

Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῆ
 κατηγορημένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγοροὺς, ἔπειτα
 δὲ πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους. ἐμοῦ γὰρ
 B πολλοὶ κατήγοροι γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάλαι 25
 πολλὰ ἤδη ἔτη καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες· οὐς
 ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον, καί-
 περ ὄντας καὶ τούτους δεινούς. ἀλλ' ἐκεῖνοι δει-
 νότεροι, ὧ ἄνδρες, οἱ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παί-
 δων παραλαμβάνοντες ἐπειθόν τε καὶ κατηγοροῦν 30
 ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθές, ὥς ἔστι τις Σωκράτης, σοφὸς
 ἀνὴρ, τὰ τε μετέωρα φροντιστὴς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς

ἅπαντα ἀνεζητηκῶς καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω
 ποιῶν. οὗτοι, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτην τὴν C
 φήμην κατασκεδάσαντες οἱ δεινοὶ εἰσὶ μου κατή-
 γοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα ζη-
 5 τοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰσιν οὗτοι
 οἱ κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατη-
 γορηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες
 πρὸς ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε, παῖδες
 ὄντες, ἔνιοι δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρή-
 10 μην κατηγοροῦντες ἀπολογουμένου οὐδενός. ὁ δὲ
 πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε D
 αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν εἴ τις κωμωδοποιὸς
 τυγχάνει ὢν. ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι
 ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι ἄλλους
 15 πείθοντες, οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν. οὐδὲ
 γὰρ ἀναβιβάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ
 οὐδ' ἐλέγξαι οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ
 σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς
 ἀποκρινομένου. Ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ
 20 ἐγὼ λέγω, διττοὺς μου τοὺς κατηγόρους γεγονέναι,
 ἑτέρους μὲν τοὺς ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους E
 δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω. καὶ οἰήθητε δεῖν
 πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με ἀπολογήσασθαι. καὶ γὰρ
 ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορούντων,
 25 καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον.

Εἶεν. ἀπολογητέον δὴ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 19
 καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν,
 ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὐ-
 τως ὀλίγῳ χρόνῳ. βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο
 30 οὕτω γενέσθαι, εἴ τι ἄμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί,
 καὶ πλεόν τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον. οἶμαι
 δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι καὶ οὐ πάννυ με λανθάνει

οἷόν ἐστιν. ὁμῶς τοῦτο μὲν ἵτω ὅπῃ τῷ θεῷ φί-
λον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

Β Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία
ἐστίν, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ἥ δὴ καὶ
πιστεύων Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύ- 5
την. εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλ-
λοντες; ὥσπερ οὖν κατηγορῶν τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ
ἀναγνῶναι αὐτῶν. Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ
περιεργάζεται ζητῶν τὰ τε ὑπὸ γῆς
καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ τὸν ἥττω λόγον 10
κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους ταῦτά ταῦ-
C τα διδάσκων. Τοιαύτη τίς ἐστι· τοιαῦτα γὰρ
ἑωρᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ,
Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε
ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα, 15
ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαῖω.
καὶ οὐχ ὥς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστή-
μην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστι· μή-
πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι!
ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ- 20
δὲν μέτεστι· μάρτυρας δ' αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολ-
D λούς παρέχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδά-
σκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε
διαλεγομένου· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσι·
φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πώποτε ἢ σμικρὸν ἢ μέγα 25
ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλε-
γομένου· καὶ ἐκ τούτων γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ'
ἐστὶ καὶ τᾶλλα περὶ ἐμοῦ ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.
Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστιν, οὐδέ γ' εἴ
τινος ἀκηκόατε ὥς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώ- 30
πους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές.
Ε ἐπεὶ καὶ τοῦτό γ' ἐμοὶ δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις

οἷός τ' εἶη παιδεύειν ἀνθρώπους, ὥσπερ Γοργίας
 τε ὁ Λεοντίνοσ· καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖτος καὶ Ἰππίας
 ὁ Ἡλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὃ ἄνθρωποι, οἷός
 τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς
 5 ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ὃ ἂν
 βούλωται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας 20
 ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα δίδοντας καὶ
 χάριν προσειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ Πά-
 ριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ᾔσθόμην ἐπιδημοῦντα·
 10 ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρὶ ὃς τετέλεκε χρήματα
 σοφισταῖς πλείω ἢ ξίμπαιτες οἱ ἄλλοι, Καλλία τῷ
 Ἰππονίκου· τοῦτον οὖν ἀνηρόμην — ἐστὸν γὰρ αὐτῷ
 δύο νιέε — ὦ Καλλία, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μὲν σου τὸ νιέε
 πώλῳ ἢ μύσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπι-
 15 στάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτῷ κα-
 λῶ τε καὶ ἀγαθῶ ποιήσῃν τὴν προσήκουσαν ἀρετὴν· — Β
 ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἱππεῶν τις ἢ τῶν γεωρ-
 γικῶν· — νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστὸν, τίνα αὐ-
 τοῖν ἐν νῶ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύ-
 20 τῆς ἀρετῆς τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς ἐπι-
 στήμων ἐστίν; οἶμαι γὰρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν
 νιέων κτῆσιν. ἐστὶ τις, ἔφην ἐγώ, ἢ οὐ; Πάιν
 γε, ἢ δ' ὅς. Τίς, ἦν δ' ἐγώ; καὶ ποδαπός; καὶ
 πόσου διδάσκει; Εὐνηρος, ἔφη, ὃ Σώκρατες, Πά-
 25 ριος; πέντε μνῶν. Καὶ ἐγὼ τὸν Εὐνηρον ἐμακάρισα, C
 εἰ ὥς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην καὶ οὕτως
 ἐμμελῶς διδάσκει. ἐγὼ γοῦν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνό-
 μην τε καὶ ἡβρυνόμην ἂν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα.
 ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὃ ἄνθρωποι Ἀθηναῖοι.
 30 Ὑπολάβοι οὖν ἂν τις ἴσως, Ἀλλ', ὃ Σώκρα-
 τες, τὸ σὸν τί ἐστὶ πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαί
 σοι αὗται γεγόνασιν; οὐ γὰρ δῆπου σοῦ γε οὐδὲν

τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα
 τοσαύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μὴ τι ἔπρατ-
 τες ἄλλοιόν ἢ οἱ πολλοί. λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστίν,
Δ ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν. Ταυτί
 μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὃ λέγων, καὶ γὰρ ὑμῖν πει- 5
 ράσομαι ἀποδείξαι, τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐμοὶ πε-
 ποίηκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δὴ·
 καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν παίζειν· εὖ μέντοι
 ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γάρ, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν 10
 τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν
 ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρωπίνη σοφία. τῷ
 ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός· οὗτοι δὲ
Ε τάχ' ἂν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἀν-
 θρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω. 15
 οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις
 φησί, ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει.
 Καί μοι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε,
 μηδ' εἰάν δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν. οὐ γὰρ ἐμὸν
 ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν 20
 τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστι
 σοφία καὶ οἷα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν
 τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε πού· οὗ-
 21 τος ἐμός τε ἐταῖρος ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει
 ἐταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ 25
 μεθ' ὑμῶν κατήλθε. καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρε-
 φῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὃ τι ὁρμήσειε. καὶ δὴ ποτε
 καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύ-
 σασθαι, — καὶ ὅπερ λέγω μὴ θορυβεῖτε, ὧ ἄν-
 δρες· ἤρετο γὰρ δὴ, εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. 30
 ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι.
 καὶ τούτων πέρι ὃ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὕτως

μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκε. Σκέψασθε
 δὲ ὧν ἔμελλεν ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδά- B
 ξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονε. ταῦτα γὰρ ἐγὼ
 ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὕτως, Τί ποτε λέγει ὁ θεὸς
 5 καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα
 οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἑμαυτῷ σοφὸς ὢν· τί οὖν ποτὲ
 λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; σὺ γὰρ δήπου
 ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν
 χρόνον ἠπόρουν τί ποτε λέγει· ἔπειτα μόγις πάνν
 10 ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην. ἦλθον
 ἐπὶ τινὰ τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὥς ἐνταῦθα, C
 εἴπερ που, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ
 χρησμῷ, ὅτι Οὕτως ἐμοῦ σοφώτερος, σὺ δ' ἐμὲ
 ἔφησθα. διασκοπῶν οὖν τοῦτον — ὀνόματι γὰρ οὐ-
 15 δὲν δέομαι λέγειν, ἣν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν
 ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὧς ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, — καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ
 ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀν-
 θρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐ. καὶ πάλιν
 20 ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σο-
 φός, εἴη δ' οὐ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ D
 πολλοῖς τῶν παρόντων. πρὸς ἑμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν
 ἐλογιζόμην, ὅτι Τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σο-
 φώτερός εἰμι. κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος
 25 οὐδὲν καλὸν καὶ γαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἶε-
 ταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ
 οἶδα, οὐδὲ οἶομαι. ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινὶ
 αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἂν μὴ οἶδα οὐδὲ
 οἶομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἢ αὐτῶν ἐκεί-
 30 νου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι· καί μοι ταῦτα E
 ταῦτα ἔδοξε. καὶ ἐνταῦθα κακείνῳ καὶ ἄλλοις
 πολλοῖς ἀπηχθόμην. Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς

ἥα αἰσθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιώς, ὅτι
 ἀπηχθανόμην· ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ
 Θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι. ἰτέον οὖν σκοποῦντι
 τὸν χρησμὸν τί λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δοκοῦντας
 22 εἶδέναι. καὶ νῆ τὸν κύνα, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — 5
 δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τᾶληθῇ λέγειν — ἢ μὴν ἐγὼ
 ἔπαθόν τι τοιοῦτον. οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦν-
 τες ἐδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς
 εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν Θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦντες
 φανλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ 10
 φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην
 ἐπιδειῖξαι, ὥσπερ πόνους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι
 καὶ ἀνέλεγκτος ἢ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ τοὺς
 πολιτικούς ἥα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν τρα-
 15 γωδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλ-
 λους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψόμενος
 ἐμαυτὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων
 οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἐδόκει μάλιστα
 πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί
 λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. 20
 αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὃ ἄνδρες, τᾶληθῇ·
 ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγου αὐ-
 τῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον περὶ
 ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνων οὖν καὶ περὶ τῶν
 25 ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφία ποιοῖεν
 ἃ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες,
 ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμοδοί· καὶ γὰρ
 οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλὰ, ἴσασι δὲ οὐδὲν
 ὧν λέγουσι· τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ
 οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἅμα ἡσθόμην αὐτῶν 30
 διὰ τὴν ποίησιν οἰομένων καὶ τᾶλλα σοφωτάτων
 εἶναι ἀνθρώπων, ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπῆα οὖν καὶ ἐν-

τεῦθεν, τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι, ὥπερ
 καὶ τῶν πολιτικῶν. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χει-
 ροτέχνας ἦα. ἑμαυτῷ γὰρ ξυνήδειν οὐδὲν ἐπιστα- D
 μένω, ὥς ἔπος εἶπεῖν, τούτους δέ γ' ἡδεῖν, ὅτι εὐρή-
 5 σοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν
 οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπίσταντο, ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστά-
 μην, καί μου ταύτῃ σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταυτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρ-
 τημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργ-
 10 γοί. διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκα-
 στος ἡξίου καὶ τᾶλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι,
 καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν
 ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ ἑμαυτὸν ἀνερωτῶν ὑπὲρ E
 τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἂν οὕτως ὥσπερ
 15 ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν
 μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρω ἀ ἐκεῖ-
 νοι ἔχουσιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἑμαυτῷ καὶ
 τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.
 Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 23
 20 πολλαὶ μὲν ἀπέχθαιαί μοι γεγόνασιν καὶ οἶαι χα-
 λεπώταται καὶ βαρύνταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς
 ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι
 σοφὸς εἶναι. οἴονται γὰρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες,
 ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἢ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω·
 25 τὸ δὲ κινδυνεύει, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ ὄντι ὁ
 θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο
 λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία
 ἐστὶ καὶ οὐδενός. καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν
 τὸν Σωκράτη, προσκεχρησθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι,
 30 ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ"εἴποι, ὅτι B
 Οὗτος ὑμῶν, ὧ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις
 ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν, ὅτι οὐδενὸς ἀξίός ἐστι

τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν εἶτι
 καὶ νῦν περιωὼν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν,
 καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἂν τινα οἶωμαι
 σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ
 βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ 5
 ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως
 πρᾶξαί μοι σχολή γέγονεν ἄξιον λόγου οὔτε τῶν
 οἰκείων, ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρία εἰμι διὰ τὴν τοῦ
 C θεοῦ λατρείαν. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπα-
 κολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολή ἐστίν, οἱ τῶν 10
 πλουσιωτάτων, αὐτόματοι χαίρουσιν ἀκούοντες
 ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις
 ἐμὲ μιμοῦνται, εἴτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετά-
 ζειν. καὶ πάλαι, οἶμαι, εὗρίσκουσι πολλὴν ἀφθο-
 ρίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδότων 15
 δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν
 ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, οὐχ αὐτοῖς, καὶ
 D λέγουσιν, ὥς Σωκράτης τίς ἐστι μιαινώτατος καὶ
 διαφθείρει τοὺς νέους. καὶ ἐπειδάν τις αὐτοὺς
 ἐρωτᾷ, ὅ τι ποιῶν καὶ ὅ τι διδάσκων, ἔχουσι 20
 μὲν οὐδέν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δο-
 κῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούν-
 των πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι τὰ μετέωρα
 καὶ τὰ ὑπὸ γῆς, καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν καὶ τὸν
 ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν· τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶμαι, 25
 οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίνονται
 E προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἅτε
 οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ πολ-
 λοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ
 ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα, καὶ πάλαι καὶ 30
 σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητος
 μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος

μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, Ἄνυτος δὲ
 ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, Λύκων
 δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. ὥστε, ὅπερ ἀρχόμενος 24
 ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ οἷός τ' εἶην ἐγὼ
 5 ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως
 ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεγονυῖαν. Ταῦτ' ἔστιν
 ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰληθῆ καὶ ὑμᾶς οὔτε
 μέγα οὔτε σμικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω οὐδὲ
 ὑποστειλάμενος· καίτοι οἶδα σχεδόν, ὅτι τοῖς
 10 αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι. ὃ καὶ τεκμήριον, ὅτι τὰληθῆ
 λέγω, καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἣ ἐμὴ καὶ τὰ
 αἷτια ταῦτά ἐστι. καὶ ἐάν τε νῦν ἐάν τε αὖθις B
 ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὕρήσετέ.

Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι
 15 κατηγόρουν, αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς·
 πρὸς δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν,
 ὥς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσο-
 μαι ἀπολογεῖσθαι. αὖθις γάρ δῃ, ὥσπερ ἑτέρων
 τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν αὖ τὴν τού-
 20 των ἀντωμοσίαν. ἔχει δέ πως ὧδε· Σωκράτη φη-
 σὶν ἀδικεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεούς,
 οὓς ἡ πόλις νομίζει, οὐ νομίζοντα, ἑτέρα δὲ δαι-
 μόνια καινὰ. τὸ μὲν δῃ ἔγκλημα τοιοῦτόν ἐστι· C
 τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἐν ἑκαστον ἐξετάσωμεν.
 25 Φησὶ γάρ δῃ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα.
 ἐγὼ δέ γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημὶ
 Μέλητον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥαδίως εἰς
 ἀγῶνας καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων
 προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐ-
 30 δὲν τούτῳ πώποτε ἐμέλησεν. ὥς δὲ τοῦτο οὕτως
 ἔχει, πειράσομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδειῖξαι.

Καί μοι δεῦρο, ὧ Μέλητε, εἰπέ, Ἄλλο τι

Περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως ὥς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι
 ἔσονται; Ἐγώ γε. Ἴθι δὴ νῦν εἰπὲ τούτοις, τίς
 αὐτοὺς βελτίους ποιεῖ; δῆλον γὰρ ὅτι οἶσθα, μέ-
 λον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἔξευρών,
 ὥς φῆς, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοισὶ καὶ κατηγορεῖς. 5
 τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα Ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυ-
 σον αὐτοῖς τίς ἐστίν. ὁρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς
 καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρὸν σοι δοκεῖ
 εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι
 σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ, ὦ Ἰθαφά, τίς αὖ- 10
 Ε τοὺς ἀμείνους ποιεῖ; Οἱ νόμοι. Ἀλλ' οὐ τοῦτο
 ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἄνθρωπος, ὅστις
 πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους; Οὗ-
 τοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί. Πῶς λέγεις, ὦ
 Μέλητε; οἶδε τοὺς νέους παιδεύειν οἱοί τέ εἰσι 15
 καὶ βελτίους ποιεῖν; Μάλιστα. Πότερον ἅπαντες,
 ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὐ; Ἀπαντες. Εὖ γε, νῆ
 τὴν Ἥραν, λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφε-
 25 λούντων. τί δαὶ δὴ; οἶδε οἱ ἀκροαταὶ βελτίους
 ποιοῦσιν, ἢ οὐ; Καὶ οὗτοι. Τί δαὶ οἱ βουλευ- 20
 ταί; Καὶ οἱ βουλευταί. Ἀλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε,
 μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταί, διαφθεί-
 ρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ κακῆνοι βελτίους ποιοῦ-
 σιν ἅπαντες; Κακῆνοι. Πάντες ἄρα, ὥς ἔοικεν,
 Ἀθηναῖοι καλοὺς καγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ, 25
 ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις; Πάννυ
 σφόδρα ταῦτα λέγω. Πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας
 δυστυχίαν· καί μοι ἀπόκριναι· ἢ καὶ περὶ ἵππους
 οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὖ-
 30 Β τοὺς πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθεί- 30
 ρων; ἢ τοῦναντίον τούτου πᾶν εἷς μὲν τις ὁ βελτίους
 οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ πάννυ ὀλέγοι, οἱ ἱππικαί· οἱ

δὲ πολλοὶ ἐάν περ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, δια-
 φθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε, καὶ περὶ
 ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; πάντως δὴ
 πον, ἐάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἐάν τε φῆτε.
 5 πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ
 εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δὲ ἄλλοι ὠφε-
 λοῦσιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυ- C
 σαι, ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ
 σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σουτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν
 10 σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις. Ἔτι δὲ ἡμῖν
 εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερον ἔστιν οἴκεϊν
 ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς ἢ πονηροῖς; ὦ τάν, ἀπό-
 κριναι· οὐδέν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ
 μὲν πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυ-
 15 τάτω ἐαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι; Πάνυ
 γε. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων
 βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; ἀποκριναι, ὦ D
 ἄγαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ'
 ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι; Οὐ δῆτα. Φέρε δὴ,
 20 πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὥς διαφθείροντα τοὺς
 νεωτέρους, καὶ πονηρότερους ποιοῦντα ἐκόντα ἢ
 ἄκοντα; Ἐκόντα ἔγωγε. Τί δῆτα, ὦ Μέλητε;
 τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος
 τηλικόσδε ὢν, ὥστε σὺ μὲν ἔγνωκας, ὅτι οἱ μὲν κακοὶ
 25 κακὸν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἐαν-
 τῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦ- E
 τον ἀμαθίας ἤκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι,
 ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυ-
 νεύσω κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε τοῦτο τὸ
 30 τοσοῦτον κακὸν ἐκὼν ποιῶ, ὥς φῆς σὺ; ταῦτα
 ἐγὼ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ οὐδὲ
 ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλὰ ἢ οὐ διαφθείρω,

26 ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων, ὥστε σύ γε κατ' ἀμφο-
 τερα ψεύδει. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιού-
 των καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος
 εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ
 νοουθετεῖν· δῆλον γὰρ ὅτι, ἐὰν μάθω, παύσομαι 5
 ὃ γε ἄκων ποιῶ. σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ
 διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσά-
 γεις, οἷ νόμος ἐστίν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεο-
 μένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.

Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν 10
 B δῆλον ἤδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελήτω τού-
 των οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πώποτε ἐμέλησεν. ὅμως
 δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φῆς διαφθείρειν, ὦ Μέ-
 λητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν
 γραφήν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν, 15
 οὓς ἡ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ
 ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω; Πάννυ
 μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. Πρὸς αὐτῶν τοί-
 νυν, ὦ Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος
 ἐστίν, εἰπὲ ἔτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἄν- 20
 C δράσι τουτοισί. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πό-
 τερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἶναί τινος
 θεοῦς, — καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοὺς καὶ
 οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ —
 οὐ μέντοι οὕσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλ' ἑτέρους, καὶ 25
 τοῦτ' ἐστίν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἑτέρους· ἢ παντά-
 πασί με φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τοὺς τε
 ἄλλους ταῦτα διδάσκειν. Ταῦτα λέγω, ὥς τὸ πα-
 ράπαν οὐ νομίζεις θεοὺς. ὦ θαυμάσιε Μέλητε,
 D ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα 30
 νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;
 Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον

λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. Ἀναξα-
 γόρου οἷε κατηγορεῖν, ὃ φίλε Μέλητε· καὶ οὕτω
 καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἷε αὐτοὺς ἀπείρους γραμ-
 μάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγό-
 5 ρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λό-
 γων. καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθά-
 νουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίστε, εἰ πάννυ πολλοῦ, δραχμῆς
 ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις, Σωκράτους κατα- E
 γελᾶν, ἐὰν προσποιῇται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε
 10 καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ' ὃ πρὸς Διός, οὕτωςί
 σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι; Οὐ μέντοι
 μὰ Δία, οὐδ' ὁπωστιοῦν. Ἀπιστός γ' εἰ, ὃ Μέ-
 λητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖς, σπαντῶ.
 ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὕτωςί, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάννυ
 15 εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν
 γραφὴν ταύτην ὑβρεῖ τινὶ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεό-
 τητι γράψασθαι. ἔοικε γὰρ ὥσπερ αἴνιγμα ξυν-
 τιθέντι διαπειρωμένῳ, Ἄρα γινώσεται Σωκράτης 27
 ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ ἐναντί'
 20 ἐμαντῶ λέγοντος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς
 ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται
 τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῶ ἐν τῇ γραφῇ, ὥσ-
 περ ἂν εἰ εἴποι Ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομί-
 ζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτό ἐστι
 25 παίζοντος. ξυνεπισκέψασθε δὴ, ὃ ἄνδρες, ἢ μοι
 φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκριναι, ὃ
 Μέλητε. ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρη-
 τησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ B
 εἰωθότι τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι.
 30 Ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὃ Μέλητε, ἀνθρώ-
 πεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ
 οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὃ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα

καὶ ἄλλα θορυβεῖτω. ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει, ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ αὐλητάς μὲν οὐ νομίζει εἶναι, αὐλητικὰ δὲ πράγματα; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ 5
C ἐπὶ τούτῳ γε ἀποκρίναι· ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει; Οὐκ ἔστιν. Ὡς ὦνησας, ὅτι μόγισ ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῆς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε 10
παλαιά· ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δῆπου πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν ἐμέ εἶναι. οὐχ οὕτως ἔχει; ἔχει δὴ· τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, 15
D ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνει. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἦτοι θεοὺς γε ἡγούμεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῆς ἢ οὐ; Πάνυ γε. Οὐκοῦν εἶπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὥς σὺ φῆς, εἰ μὲν θεοὶ τινές εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἴη ὃ ἐγὼ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντί- 20
ζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον φάναι ἐμὲ θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές εἰσι νόθοι τινές ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἐκ τινων ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο 25
E εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν παῖδας ἡγοῖτο ἢ καὶ ὄνων τοὺς ἡμιόνους, ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μέλητε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω τὴν 30
γραφὴν ταύτην, ἢ ἀπορῶν ὃ τι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σὺ τινα πείθοις ἂν καὶ

σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὥς οὐ τοῦ αὐ-
τοῦ ἀνδρός ἐστι καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι,
καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε 28
ἥρωας, οὐδεμίαν μηχανὴν ἐστίν.

5 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς μὲν ἐγὼ
οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφήν, οὐ πολ-
λῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλ' ἱκανὰ καὶ
ταῦτα. ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι
πολλὴ μοι ἀπέχθεια γέγονε καὶ πρὸς πολλούς, εὖ
10 ἴστε ὅτι ἀληθές ἐστι. καὶ τοῦτ' ἐστίν ὃ ἐμὲ αἰ-
ρήσει, εἴνπερ αἰρή, οὐ Μέλητος οὐδὲ Ἄνυτος,
ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος. ἃ δὴ
πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἥρηκεν,
οἶμαι δὲ καὶ αἰρήσειν. οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν 18
15 ἐμοὶ στή.

Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις, Εἴτ' οὐκ αἰσχύνει,
ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας,
ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; Ἐγὼ δὲ τούτῳ
ἂν δίκαιον λόγον ἀντεῖποιμι, ὅτι Οὐ καλῶς λέ-
20 γεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἶει δεῖν κίνδυνον ὑπολογί-
ζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα ὅτου τι καὶ
σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκο-
πεῖν, ὅταν πράττῃ τι, πότερον δίκαια ἢ ἀδίκῃ
πράττει, καὶ ἀνδρός ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φαν-
25 λοι γάρ ἂν τῷ γε σὺ λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι C
ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν, οἳ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς
Θέτιδος νῖός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρό-
νησε παρὰ τὸ αἰσχρὸν τι ὑπομεῖναι, ὥστε ἐπειδὴ
εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἐκτορα ἀπο-
30 κτεῖναι, θεὸς οὖσα, οὕτωςί πως, ὥς ἐγὼμαι, Ὡ
παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἐταίρῳ τὸν φό-
νον καὶ Ἐκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ. αὐτίκα

γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἐκτορα πότμος ἑτοῖμος· ὁ δὲ
 D τοῦτ' ἀκούσας τοῦ μὲν θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου
 ὀλιγώρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς
 ὢν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, Αὐτίκα, φησί, τε-
 θναίην δίκην ἐπιθείς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε 5
 μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, ἄχθος
 ἀρούρης· μὴ αὐτὸν οἶει φροντίσαι θανάτου καὶ κιν-
 δύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀλη-
 θεία· οὐδ' ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἢ ἡγησάμενος βέλτιον
 εἶναι ἢ ὑπ' ἀρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοῖ 10
 δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον
 μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.
 E ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὃ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μὲν με οἱ ἀρχοντες ἔταπτον, οὓς
 ὑμεῖς εἵλεσθε ἀρχεῖν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ 15
 ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὐδ' ἐκεῖ-
 νοι ἔταπτον ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκιν-
 δύνεον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὥς
 ἐγὼ ᾤήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με
 δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, 20
 29 ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὅτιοῦν
 πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν μέντ' ἂν εἶη,
 καὶ ὥς ἀληθῶς τότε ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς
 δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν
 τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιὼς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς 25
 εἶναι, οὐκ ὢν. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὃ
 ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι,
 μὴ ὄντα. δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἢ οὐκ οἶδεν.
 οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχάνει
 τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὄν τῶν ἀγαθῶν, 30
 δεδίασι δ' ὥς εὖ εἰδότες ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν
 B ἐστί. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἢ

ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἶεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν;
 ἐγὼ δέ, ὧ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως δια-
 φέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰ δὴ τῷ σο-
 φώτερός του φαίην εἶναι, τούτῳ ἂν, ὅτι οὐκ εἰ-
 5 δὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν "Αἰδου οὕτω καὶ οἶομαι
 οὐκ εἰδέναι. τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀπειθεῖν τῷ
 βελτίονι καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ
 αἰσχρὸν ἐστὶν οἶδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα
 ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχά-
 10 νει, οὐδέποτε φοβηθήσομαι οὐδὲ φεύξομαι. ὥστε C
 οὐδ' εἴ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε, Ἀνύτῳ ἀπιστήσαν-
 τες, ὅς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσ-
 ελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸ
 μὴ ἀποκτεῖναί με, λέγων πρὸς ὑμᾶς, ὥς, εἰ δια-
 15 φευξοίμην, ἥδη ἂν ὑμῶν οἱ νῖεῖς ἐπιτηδεύοντες,
 ἃ Σωκράτης διδάσκει, πάντες παντάπασι διαφθα-
 ρήσονται, — εἴ μοι πρὸς ταῦτα εἵποιτε, ὦ Σώ-
 κρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίε-
 μέν σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν
 20 ταύτῃ τῇ ζητήσῃ διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν·
 εἰ δὲ ἄλλως ἔτι τοῦτο πράττων, ἀποθανεῖ. εἰ D
 οὖν με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις ἀφίοιτε, εἵποίμ'
 ἂν ὑμῖν, ὅτι Ἐγὼ ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ
 25 θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕωσπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε
 ὧ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρα-
 κολουόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος, ὅτῳ ἂν αἰεὶ ἐν-
 τυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷά περ εἶωθα, ὅτι ὦ ἄριστε
 ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὢν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ
 30 εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων
 μὲν οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται E
 ὥς πλεῖστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ

καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὥς βελτίστη
 ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἐάν τις
 ὑμῶν ἀμφισβητήσῃ καὶ φῇ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐ-
 θὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι
 αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν μοι μὴ 5
 δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὄνειδιω, ὅτι τὰ
 πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ
 30 φανυλότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ
 πρεσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ
 καὶ ἀστὶ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγυ- 10
 τέρῳ ἔστὲ γένει. ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὖ
 ἴστε· καὶ ἐγὼ οἶομαι οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον ἀγα-
 θὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπη-
 ρεσίαν. οὐδέν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχο-
 μαι ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέ- 15
 ρους μήτε σωμάτων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων
 B πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα, ὥς τῆς ψυχῆς, ὅπως
 ὥς ἀρίστη ἔσται, λέγων, ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων
 ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰλλα
 ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δη- 20
 μοσίᾳ. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθείρω τοὺς
 νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δὲ τίς μὲ φησιν
 ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδέν λέγει. πρὸς ταῦτα
 φαίην ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτιον
 ἢ μὴ, καὶ ἢ ἀφίετε ἢ μὴ ἀφίετε, ὥς ἐμοῦ οὐκ ἂν 25
 ποιήσοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι.
 C Μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ ἐμ-
 μείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν μὴ θορυβεῖν ἐφ'
 οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν. καὶ γὰρ, ὥς ἐγὼ
 οἶμαι, ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἅττα 30
 ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ
 μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. Εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ

ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ
ἐμὲ μείζω βλάβετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν γὰρ
οὐδὲν ἂν βλάβειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος. D
οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο. οὐ γὰρ οἶομαι θεμιτὸν
5 εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι.
ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμά-
σειεν. ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἶεται καὶ ἄλ-
λος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἶομαι,
ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἢ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄν-
10 δρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννῆναι. νῦν οὖν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαν-
τοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἶοιτο, ἀλλ' ὑπὲρ
ὑμῶν, μὴ τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν
ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. εἰ γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε,
15 οὐ ῥαδίως ἄλλον τοιοῦτον εὗρήσετε, ἀτεχνῶς, εἴ E
καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ
τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ,
ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρε-
σθαι ὑπὸ μύωπός τινος. οἷον δὴ μοι δοκεῖ ὁ θεὸς
20 ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς
ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκα-
στον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ 31
προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥαδίως ὑμῖν
γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' εἰάν ἐμοὶ πείθησθε,
25 φείσεσθέ μου. ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι,
ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἂν
με πειθόμενοι Ἄνυτῳ, ῥαδίως ἂν ἀποκτείναιτε,
εἴτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτ' ἂν,
εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψει κηδό-
30 μενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος
οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι, ἐνθάρδε
ἂν κατανοήσαιτε. οὐ γὰρ ἀνθρώπινῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ B

τῶν μὲν ἑμαυτοῦ ἀπάντων ἡμεληκέναι καὶ ἀνέχε-
σθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη,
τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν αἰεὶ, ἰδίᾳ ἐκάστῳ προσ-
ιόντα, ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, κεί-
θοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μέντοι τι ἀπὸ 5
τούτων ἀπέλαυον καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα
παρεκελευόμην, εἶχον ἂν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾶτε
δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι τᾶλλα πάντα
ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες τοῦτό γε οὐχ
C οἷοί τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι, παρασχόμενοι 10
μάρτυρα, ὥς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν
ἢ ἥτησα. ἱκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν
μάρτυρα ὥς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ
ἰδίᾳ μὲν ταῦτα συμβουλεύω περιωὼν καὶ πολυ- 15
πραγμονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς
τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον συμβουλεύειν τῇ πόλει.
τούτου δὲ αἰτιὸν ἐστίν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις
ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ
D δαιμόνιον γίνεται [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ 20
ἐπικωμῶδῶν Μέλητος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ τοῦτ'
ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνὴ τις γιγνομένη,
ἣ ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν
μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε. τοῦτ' ἐστὶν
ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγ- 25
κάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι. εὖ γὰρ ἴστε,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πρᾶτ-
τειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλη
E καὶ οὗτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὗτ' ἂν ἑμαυτόν.
καί μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τᾶληθῆ. οὐ γὰρ 30
ἐστὶν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε
ἄλλῳ πλήθει οὐδενὶ γνησίως ἐναντιούμενος καὶ

διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει 32
 γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μα-
 χούμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον
 χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημο-
 5 σιεύειν. μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξο-
 μαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ', ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε,
 ἔργα. ἀκούσατε δὴ μου τὰ ἐμοὶ συμβεβηκότα ἵν'
 εἰδῇτε, ὅτι οὐδ' ἂν ἐνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δί-
 καιον δείσας θάνατον, μὴ ὑπείκων δὲ ἅμ' ἂν ἀπο-
 10 λοίμην. ἔρῳ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά,
 ἀληθῆ δέ. Ἐγὼ γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄλλην
 μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἤρξα ἐν τῇ πόλει, B
 ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχίς
 πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγούς
 15 τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβού-
 λεσθε ἀθρόους κρίνειν, παρὰ νόμους, ὥς ἐν τῷ ὑστέ-
 ρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότε ἔγὼ μόνος τῶν
 πρυτάνεων ἠνατιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ
 τοὺς νόμους, καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἐτοί-
 20 μων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητό-
 ρων, καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ βοώντων, μετὰ C
 τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου ὧμην μᾶλλον με δεῖν
 διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι, μὴ δίκαια
 βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον. καὶ
 25 ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως·
 ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ
 μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν Θόλον
 προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σα-
 λαμίνιον, ἵν' ἀποθάνοι· οἷα δὲ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι
 30 πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βουλόμενοι ὥς πλεί-
 στους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν. τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ
 ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ θανάτου μὲν D

μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδ' ὅτι οὖν,
 τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι,
 τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ
 οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ὥστε ἄδικόν
 τι ἐργάσασθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς Θόλου ἐξήλ- 5
 θομεν, οἱ μὲν τέτταρες ὥχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ
 ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ ὥχόμην ἀπιὼν οἴκαδε.
 καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτ' ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ
Ε διὰ ταχέων κατελύθη. καὶ τούτων ὑμῖν ἔσονται
 πολλοὶ μάρτυρες. Ἄρ' οὖν ἂν με οἴεσθε τοσάδε 10
 ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ
 πράττων ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δι-
 καίοις καί, ὥσπερ χρὴ, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποι-
 ούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐδὲ
 γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδεὶς. ἀλλ' ἐγὼ διὰ 15
 33 παντὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε εἴ ποῦ τι ἔπραξα,
 τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ
 πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε
 ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὐς οἱ διαβάλλοντες
 ἐμέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκα- 20
 λος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην. εἰ δέ τις ἐμοῦ
 λέγοντος καὶ τὰ ἐμαντοῦ πράττοντος ἐπιθυμεῖ
 ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ
 πώποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων
 διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δ' οὐ, ἀλλ' ὁμοίως καὶ 25
 πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαντὸν ἐρωτῶν, καὶ
 εἴαν τις βούληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν
 λέγω. καὶ τούτων ἐγὼ, εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται
 εἴτε μὴ, οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν
 μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα 30
 μήτε ἐδίδαξα. εἰ δέ τις φησὶ παρ' ἐμοῦ πώποτε τι
 μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅ τι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάν-

τες, εὖ ἴστε ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει. Ἀλλὰ διὰ τί
 δήποιε μετ' ἐμοῦ χαίρουσιν τινες πολὺν χρόνον
 διατρίβοντες; ἀκηκόατε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· πᾶ- C
 σαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἀκούοντες
 5 χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι
 σοφοῖς, οὗσι δ' οὐ. ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ δὲ
 τοῦτο, ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 πράττειν καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ
 παντὶ τρόπῳ, ὥπέρ τις ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα
 10 ἀνθρώπῳ καὶ ὀτιοῦν προσέταξε πράττειν. Ταῦτα,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἐστὶ καὶ εὐέλεγκτα.
 εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω,
 τοὺς δὲ διέφθαρχα, χρῆν δήπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν D
 πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσαν, ὅτι νέοις οὗσιν
 15 αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτε τι ξυνεβούλευσα, νυνὶ
 αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμω-
 ρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων
 τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἄλ-
 λους τοὺς προσήκοντας, εἶπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν
 20 ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, νῦν μεμνησθαι.
 πάντως δὲ πάρεισι αὐτῶν πολλοὶ ἐνταυθοῖ, οὓς
 ἐγὼ ὁρῶ, πρῶτον μὲν Κρίτων οὗτοςί, ἐμὸς ἑλι-
 κιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατὴρ· E
 ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήττιος, Αἰσχίνου τοῦδε
 25 πατὴρ· ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὗτοςί, Ἐπιγέ-
 νους πατὴρ. ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ
 ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γέγονασι, Νικόστρατος ὁ
 Θεοσδοτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου — καὶ ὁ μὲν
 Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε
 30 αὐτοῦ καταδεηθείη —, καὶ Πάραλος ὃδε ὁ Δη-
 μοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ὃδε τε Ἀδεί- 34
 ματος ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὗτοςί Πλά-

των, καὶ Αἰαντόδωρος, οὗ Ἀπολλόδωρος ὁδε ἀδελ-
 φός. καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν,
 ὧν τινὰ ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ
 παρασχέσθαι Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπε-
 λάθετο, νῦν παρασχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ 5
 λεγέτω εἴ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν
 τούναντίον εὐρήσετε, ὧ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοη-
 θεῖν ἐτοιμοὺς τῷ διαφθείροντι, τῷ κακὰ ἐργαζο-
 μένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὥς φασι Μέλητος καὶ
 Β' Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχ' ἂν 10
 λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρε-
 σβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων προσήκοντες, τίνα
 ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντες ἐμοὶ ἄλλ' ἢ τὸν
 ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασι Μελήτῳ μὲν
 ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι; 15

Εἶεν δὴ, ὧ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν
 ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἐστὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως
 C τοιαῦτα. Τάχα δ' ἂν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν, ἀνα-
 μνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῖ τοῦ
 ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἰκέ- 20
 τευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδίᾳ
 τε αὐτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεη-
 θεῖη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλοὺς,
 ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω, καὶ ταῦτα κιν-
 δυνεύων, ὥς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον. 25
 τάχ' ἂν οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας αὐθαδέστερον ἂν
 πρὸς με σχοίῃ, καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς τούτοις
 θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δὴ τις ὑμῶν
 D οὕτως ἔχει, — οὐκ ἄξιόν μὲν ἔγωγε· εἰ δ' οὖν,
 ἐπεικῆ ἂν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λόγον, 30
 ὅτι Ἐμοί, ὧ ἄριστε, εἰσὶ μὲν πού τινες καὶ οἰ-
 κεῖοι. καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὀμήρου, οὐδ'

ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ
 ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοί εἰσι, καὶ νίεῖς
 γε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς· εἷς μὲν μειράκιον
 ἤδη, δύο δὲ παιδία. ἀλλ' ὅμως οὐδέν' αὐτῶν
 5 δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφί-
 σασθαι. Τί δὴ οὖν οὐδέν τούτων ποιήσω; οὐκ
 ἀνθαδιζόμενος, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς E
 ἀτιμάζων· ἀλλ' εἰ μὲν θαρσάλεως ἐγὼ ἔχω πρὸς
 θάνατον ἢ μή, ἄλλος λόγος· πρὸς δ' οὖν δόξαν
 10 καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὗ μοι δοκεῖ
 καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδέν ποιεῖν καὶ τηλικόν-
 δε ὄντα καὶ τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀλη-
 θές εἴτ' οὖν ψεῦδος. ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι,
 τὸν Σωκράτη διαφέρειν τινὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώ- 35
 15 πων. εἰ οὖν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε
 σοφία εἴτε ἀνδρεία εἴτε ἄλλῃ ἥτινιοῦν ἀρετῇ τοι-
 οῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴη· οἷονσπερ ἐγὼ πολ-
 λάκις ἐώρακά τινας, ὅταν κρίνονται, δοκοῦντας μὲν
 τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὥς δεινόν τι
 20 οἰομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥσπερ ἀ-
 θανάτων ἔσομένων, ἐὰν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀπο-
 κτείνητε· οἱ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνην τῇ πόλει πε-
 ριάπτειν, ὥστ' ἂν τινὰ καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν,
 ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετήν, οὓς αὐ-
 25 τοὶ ἑαυτῶν ἐν τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τι- B
 μαῖς προκρίνουσιν, οὔτοι γυναικῶν οὐδέν διαφέ-
 ρουσι. ταῦτα γάρ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ἡ-
 μᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὀτιοῦν εἶναι,
 οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ
 30 τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον κατα-
 ψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσά-
 γοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος ἢ

τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὧ
 C ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ
 δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδά-
 σκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κάθεται ὁ
 δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' 5
 ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὁμώμοκεν οὐ χαριεῖ-
 σθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάζειν κατὰ τοὺς
 νόμους. οὐκ οὐν γοῇ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς
 ἐπιорκεῖν, οὐθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν
 ἡμῶν εὐσεβοῖεν. μὴ οὖν ἀξιοῦτέ με, ὧ ἄνδρες 10
 Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἢ
 μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μήτε δίκαια μήτε ὅσια,
 D ἄλλως τε πάντως νῆ Δία, μάλιστα μέντοι καὶ
 ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτου τουτουῖ. σαφῶς
 γὰρ ἂν εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοί- 15
 μην ὁμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἡγεῖ-
 σθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατη-
 γοροίην ἂν ἑμαυτοῦ, ὥς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ
 πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γάρ, ὧ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, ὥς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, 20
 καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κοῖναι περὶ ἐμοῦ
 ὅπῃ μέλλει ἐμοί τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

E Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφίσασθε,
 36 ἄλλα τέ μοι πολλὰ συμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλ- 25
 πιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ
 μᾶλλον θαυμάζω ἑκατέρων τῶν ψήφων τὸν γεγο-
 νότα ἀριθμόν. οὐ γὰρ ὥμην ἔγωγε οὕτω παρ'
 ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολὺ· νῦν δέ, ὥς
 ἔοικεν, εἰ τρεῖς μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων, ἀπο- 30

πεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὥς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, καὶ ὥφλε 5 χιλίας δραχμᾶς, οὐ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. Εἶεν. B
ἐγὼ δὲ δὴ τίνας ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί
10 ἀξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτιῆσαι, ὅ τι μαθὼν ἐν τῇ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἤγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧν περ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ
ἑυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνο-
15 μένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῇ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἰόντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα, οἷ ἐλθὼν μήτε ὑμῖν μήτε ἐμαυτῷ C
ἐμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὥς
20 ἐγὼ φημι, ἐνταῦθα ἦα, ἐπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθεῖν, ὅπως ὥς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως· τῶν τε ἄλλων
25 οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι. τί οὖν εἰμὶ ἀξιός παθεῖν τοιοῦτος ὢν; ἀγαθόν τι, ὧ D
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον ὅ τι ἂν πρέποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πέ-
30 νητι εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρα παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως, ὥς τὸν τοιοῦτον

ἄνδρα ἐν προτανείῳ σιτεῖσθαι· πολὺ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπιάσιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας Ε δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ 5 37 τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, ἐν προτανείῳ σιτήσεως.

Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπαυθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὥ 10 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων· ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω. ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγμεθα, ἐπεὶ, ὥς ἐγὼμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ 15 Β θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν, ἀλλὰ πολλὰς, ἐπείσθητε ἄν· νῦν δ' οὐ ῥάδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὲ ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἐμαυτόν γε ἀδικήσειν καὶ κατ' ἐμαυτοῦ ἐρεῖν αὐτὸς ὥς 20 ἀξιός εἰμί του κακοῦ καὶ τιμῆσεσθαι τοιούτου τινὸς ἐμαυτῷ. τί δείσας; ἢ μὴ πάθω τοῦτο, οὐ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὃ φημι οὐκ εἰδέναι οὔτ' εἰ ἀγαθὸν οὔτ' εἰ κακόν ἐστιν; ἀντὶ τούτου δὲ ἔλωμαι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων, τούτου τιμη- 25 σάμενος; πότερον δεσμοῦ; καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν C δεσμωτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ αἰεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, [τοῖς ἑνδεκα]; ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταῦτόν μοι ἐστιν ὅπερ νῦν δὲ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἔστι μοι χρήματα ὅπόθεν ἐκτίσω. 30 Ἀλλὰ δὲ φυγῆς τιμήσομαι; ἴσως γὰρ ἂν μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλὴ μέντ' ἂν με φιλοψυχία

ἔχοι, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰ-
 μι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι, ὅτι ὑμεῖς μὲν
 ὄντες πολῖταί μου οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν
 τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὑμῖν D
 5 βαρύτεραι γεγόνασι καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζη-
 τεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι. ἄλλοι δὲ ἄρα αὐ-
 τὰς οἴσουσι ῥαδίως. πολλοῦ γε δεῖ, ὧς ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη, ἐξελ-
 θόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ, ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλιν
 10 πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυννομένῳ ζῆν. εὖ γὰρ
 οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσων-
 ται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε. καὶ μὲν τούτους ἀπε-
 λαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελῶσι, πείθοντες τοὺς
 πρεσβυτέρους. εἰ δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων E
 15 πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους. Ἴσως
 οὖν ἂν τις εἴποι, Σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων,
 ὧς Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει, ἡμῖν ἐξελθὼν
 ζῆν; Τουτὶ δὴ ἐστὶ πάντων χαλεπώτατον πείσαι
 τινὰς ὑμῶν. εἰ γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ
 20 ἀπειθεῖν τοῦτ' ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτ' ἀδύνατον
 ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὥς εἰρωνευομένῳ 38
 εἰάν τ' αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγα-
 θὸν ὃν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρε-
 τῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων περὶ
 25 ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμavτὸν
 καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὃ δὲ ἀνέξεταστος βίος οὐ
 βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἥττον πείσεσθέ μοι
 λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως ὥς ἐγὼ φημι, ὧς
 ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥάδιον. Καὶ ἐγὼ ἅμ' οὐκ
 30 εἴθισμαι ἐμavτὸν ἀξιούν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν
 γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων B
 ὅσα ἐμελλον ἐκτίσειν. οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην. νῦν

δὲ — οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτῖσαι, τοσούτου βούλεσθαι μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν μνᾶν ἀργυρίου τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμῆσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι. τιμῶμαι οὖν τοσούτου· ἐγγυηταὶ δ' ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεοι.

- C Οὐ πολλοῦ γ' ἔνεκα χρόνου, ὧς ἄνδρες Ἀθη- 10
ναῖοι, ὄνομα ἔχετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομέ-
νων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὥς Σωκράτῃ ἀπεκτόνατε,
ἄνδρα σοφόν. φήσουσι γὰρ δὴ με σοφὸν εἶναι,
εἰ καὶ μὴ εἰμί, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζειν. εἰ
οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομά- 15
του ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ δὴ τὴν
ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου, θανάτου
δὲ ἔγγυς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς,
D ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον.
λέγω δὲ καὶ τόδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους. Ἴσως 20
με οἴεσθε, ὧς ἄνδρες, ἀπορία λόγων ἔαλωκεναι
τοιούτων οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα, εἰ ὥμην δεῖν ἅπαν-
τα ποιεῖν καὶ λέγειν ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην.
πολλοῦ γε δεῖ· ἀλλ' ἀπορία μὲν ἔαλωκα, οὐ μέν-
τοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυντίας καὶ τοῦ 25
ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ' ἂν ὑμῖν μὲν
E ἥδιστ' ἦν ἀκούειν, θρηνησύντος τ' ἐμοῦ καὶ ὀδυρο-
μένου καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος πολλὰ καὶ
ἀνάξια ἐμοῦ, ὥς ἐγὼ φημι· οἷα δὲ καὶ εἴθισθε
ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε ὥρῃθην 30

δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου προᾶσαι οὐδὲν ἀνελεύθ-
 ρον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησα-
 μένω, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἰροῦμαι ὥδε ἀπολογη-
 σάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν· οὔτε γὰρ ἐν δί-
 5 κῇ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα
 δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν 39
 ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλά-
 κισ δῆλον γίγνεται, ὅτι τό γ' ἀποθανεῖν ἂν τις
 ἐκφυγοί καὶ ὅπλα ἀφείς καὶ ἐφ' ἱκετείαν τραπό-
 10 μενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλάί
 εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν
 θάνατον, εἴαν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν.
 ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπὸν, ὥ ἄνδρες, θάνατον
 ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπωτέρου πονηρίαν· θᾶτ-
 15 τον γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἅτε βρα-
 δὺς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἑά- B
 λων, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἅτε δεινοὶ καὶ ὄξεῖς
 ὄντες ὑπὸ τοῦ θάπτονος, τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ
 μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων, οὔτοι
 20 δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὄφληκότες μοχθηρίαν καὶ
 ἀδικίαν. καὶ ἐγὼ τε τῷ τιμήματι ἐμμένω καὶ οὐ-
 τοι. Ταῦτα μὲν οὖν που ἴσως οὕτω καὶ ἔδει σχεῖν,
 καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησμο-
 25 δῆσαι, ὥ καταψηφισάμενοί μου. καὶ γὰρ εἰμι C
 ἤδη ἐνταῦθα ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησμοδοῦ-
 σιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημὶ γάρ, ὥ
 ἄνδρες, οἱ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἥξειν
 εὐθύς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπωτέραν
 30 νῆ Δί' ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε. νῦν γὰρ τοῦτο
 εἵργασθε οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγ-
 χον τοῦ βίου· τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσε-

ται, ὥς ἐγὼ φημι. πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγ-
 D χοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἡ-
 σθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσω νεώτεροί
 εἰσι, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ
 οἴεσθε ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχῆσιν τοῦ 5
 ὄνειδίζειν τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρ-
 θῶς διανοεῖσθε. οὐ γὰρ ἐσθ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγή
 οὔτε πάνυ δυνατὴ οὔτε καλὴ, ἀλλ' ἐκείνη καὶ κάλ-
 λίστη καὶ ῥάστη, μὴ τοὺς ἄλλους κολοῦειν, ἀλλ'
 ἑαυτὸν παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὥς βέλτιστος. 10
 ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαν-
 τευσάμενος ἀπαλλάττομαι.

E Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλε-
 χθείην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουῖ πράγματος, ἐν
 ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι καὶ οὕτω ἔρχο- 15
 μαι οἷ ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλὰ μοι, ὦ
 ἄνδρες, παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ
 κωλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξ-
 40 εστιν. ὑμῖν γὰρ ὥς φίλοις οὓσιν ἐπιδείξαι ἐθέλω
 τὸ νυνὶ μοι ξυμβεβηκὸς τί ποτε νοεῖ. Ἐμοὶ γάρ, 20
 ὦ ἄνδρες δικασταί — ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρ-
 θῶς ἂν καλοίην — θαυμάσιόν τι γέγονεν. ἡ γὰρ
 εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἢ τοῦ δαιμονίου ἐν μὲν τῷ
 πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ αἰεὶ ἦν καὶ πάνυ
 ἐπὶ σμικροῖς ἐναντιούμενη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρ- 25
 θῶς πράξειν. νυνὶ δὲ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὁρᾶτε
 καὶ αὐτοί, ταυτί, ἃ γε δὴ οἶηθείη ἂν τις καὶ νο-
 B μίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἔξιόντι
 ἕωθεν οἴκοθεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον,
 οὔτε ἠνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, 30
 οὔτ' ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἔρεῖν. καί-
 τοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέ-

γοντα μεταξύ. νῦν δὲ οὐδαμοῦ περὶ ταύτην τὴν
 πράξιν οὐτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὐτ' ἐν λόγῳ ἠναντιώ-
 ται μοι. τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ
 ὑμῖν ἔρω. κινδυνεύει γάρ μοι τὸ συμβεβηκὸς
 5 τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς
 ὁρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κακὸν εἶναι C
 τὸ τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν·
 οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἂν μοι τὸ εἰω-
 θὸς σημεῖον, εἰ μὴ τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.
 10 Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὥς πολλὴ ἐλπίς ἐστίν
 ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ
 τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδ' αἰσθησιν
 μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ
 λεγόμενα μεταβολή· τις τυγχάνει οὕσα καὶ μετοί-
 15 κησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον
 τόπον. καὶ εἴτε δὴ μηδεμίᾳ αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' D
 οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μη-
 δὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος.
 ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύ-
 20 τὴν τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν ὥστε μηδ'
 ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας
 τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ
 τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν πόσας ἄμεινον
 καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς
 25 βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι
 ἰδιώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα, εὐαρι-
 στήτους ἂν εὖρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας E
 ἡμέρας καὶ νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός
 ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων
 30 ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ·
 εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημησαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε
 εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστὶ τὰ λεγόμενα, ὥς

ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μείζον
 ἀγαθὸν τούτου εἶη ἂν, ὢ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ
 41 τις ἀφικόμενος εἰς Ἄιδου ἀπαλλαγεῖς τούτων τῶν
 φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὐρήσει τοὺς ὡς ἀλη-
 θῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, 5
 Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τρι-
 πτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγέ-
 νοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἂν εἶη ἡ
 ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεὺς ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ
 καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' 10
 ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι,
 εἰ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαν-
 15 μαστῇ ἂν εἶη ἡ διατριβὴ αὐτόθι, ὅποτε ἐντύχοιμι
 Παλαμῆδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος καὶ εἴ τις
 ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν. 15
 ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἑμαντοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκεί-
 νων, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἶη. καὶ δὴ
 τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα
 ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφὸς
 ἐστι καὶ τίς οἶεται μὲν, ἐστι δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ' 20
 ἂν τις, ὢ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν
 25 ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρατιάν ἢ
 Ὀδυσσέα ἢ Σίσυφον ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴ-
 ποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἷς ἐκεῖ διαλέγε-
 σθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἶη 25
 εὐδαιμονίας πάντως. οὐ δὴ πον τούτου γε ἔνεκα
 οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τὰ τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέ-
 στεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τὸν λοι-
 πὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἶπερ γε τὰ λεγόμενα
 ἀληθῆ ἐστίν. 30

Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χορή, ὢ ἄνδρες δικασταί,
 εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τῷ τούτῳ

διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ D
κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ
ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ
τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλὰ μοι
5 δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλά-
χθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ
ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον καὶ ἔγωγε τοῖς
καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγοροῖς οὐ
πάνν χαλεπαίνω· καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατε-
10 ψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ' οἰόμενοι
βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. E

Τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς νιεῖς
μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὡς ἄνδρες,
ταῦτά ταῦτα λυποῦντες ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν,
15 ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρό-
τερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς· καὶ ἐὰν δοκῶσί τι
εἶναι, μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ
ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ καὶ οἴονται τι
εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῇτε, 42
20 δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε
καὶ οἱ νιεῖς.

Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι ἐμοὶ μὲν ἀπο-
θανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ
ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ
25 πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

K P I T Ω N.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ.

43 *Τί* τηνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρὶν ἔτι
ἐστίν;

ΚΡ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

5

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δε-
σμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες,
διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐηρ-
γέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

10

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἦκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

B ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ
σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' 15
ἂν αὐτὸς ἠθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ
εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμε-
νος, ὥς ἠδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ
ἤγειρον, ἵνα ὥς ἠδιστα διάγῃς. καὶ πολλάκις
μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαι- 20
μόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν
παρεστῶσιν ἁποφορᾷ, ὥς ῥαδίως αὐτὴν καὶ
πρῶως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὃ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν τηλικούτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. C

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὃ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν 5 αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸς ἀφῖξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὥς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ 10 τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι καὶ χαλεπήν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὥς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύνταί ἄν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν D 15 μοι ἥξειν τήμερον, ἔξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου, καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων, ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὖριον ἔσται, ὃ Σώ- 20 κρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὃ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ· εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. οὐ μέντοι 44 οἶμαι ἥξειν αὐτὸ τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. τῇ γὰρ που ὑστεραία 25 δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἄν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας. τεκμαίρομαι δὲ 30 ἐκ τινος ἐνυπνίου ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινὲ οὐκ ἐγείραι με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνή προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με
 Β καὶ εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἡματί κεν τριτάτῳ
 Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο. 5

ΚΡ. Ὡς ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ,
 ὦ Κρίτων.

ΚΡ. Λίαν γε, ὥς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε
 Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι 10
 ὥς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ἔσθ' ἡ συμφορὰ ἐστίν,
 ἀλλὰ χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτη-
 δείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὕρησω, ἔτι δὲ καὶ
 C πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν,
 ὥς οἷός τ' ὦν σε σώζειν, εἰ ἡθέλον ἀναλίσκειν 15
 χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη
 ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποι-
 εῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὥς
 σὺ αὐτὸς οὐκ ἡθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε, ἡμῶν
 προθυμουμένων. 20

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω
 τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι,
 ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω
 πεπραχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῇ.

D ΚΡ. Ἀλλ' ὁρᾷς δὴ ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρα- 25
 τες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλαιν. αὐτὰ δὲ
 δῆλα τὰ παρόντα νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοί
 οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ
 τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐὰν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλη-
 μένος ᾖ. 30

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὥφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τε
 εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι,

ἵνα οἷοί τε ἦσαν αὐτὸ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἶχε· νῦν δὲ οὐδέτερον οἷοί τε. οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποι-
οῦσι δὲ τοῦτο ὃ τι ἂν τύχωσιν.

5 ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἔχέτω. τάδε δέ, Ε
ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι· ἄρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ
καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μή, εἰ σὺ ἐνθένδε
ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν,
ὥς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ
10 καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρή-
ματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γὰρ 45
τι τοιοῦτον φοβεῖ, ἕασον αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γὰρ
που δίκαιοί ἐσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον
τὸν κίνδυνον καί, εἰ δέη, ἔτι τούτου μείζων. ἀλλ'
15 ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθεύμαι, ὦ Κρίτων,
καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ
οὐδὲ πολὺ τὰργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες
20 τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ
ὀρᾷς τοίτους τοὺς συκοφάντας ὥς εὐτελεῖς, καὶ
οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ Β
δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὥς ἐγὼμαι,
ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει
25 δεῖν ἀναλίσκειν τὰμὰ, ξένοι οὔτοι ἐνθάδε ἑτοιμοὶ
ἀναλίσκειν. εἷς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο
ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· ἑτοιμος δὲ
καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνν. ὥστε, ὅπερ
λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς σαυτὸν
30 σῶσαι, μήτε ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχε-
ρές σοι γειέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξέλθων οὐ τι
χρηστὸν σεαυτῷ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοι

C ὅποι ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλῃ εἰς
 Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ
 πολλοῦ ποιήσονται, καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται,
 ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν. ἔτι
 δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχει- 5
 ρεῖν πρᾶγμα, σπαντὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι·
 καὶ τοιαῦτα σπένδεις περὶ σεαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ
 ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπένδαιέν τε καὶ ἔσπευσαν,
 σὲ διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς
 νίεις τοὺς σπαντοῦ ἐμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι 10
 D ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσει κατα-
 λιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅ τι ἂν τύχῃσι, τοῦτο
 πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὥς τὸ εἶκός, τοιούτων,
 οἷάπερ εἶωθε γίνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ
 τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρή ποιεῖσθαι παῖδας, 15
 ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα·
 σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι. χρή
 δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο,
 ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ
 παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὥς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ 20
 E σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνο-
 μαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀναν-
 δρίᾳ τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος
 τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὥς εἰσῆλθες, ἐξὸν
 μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὥς 25
 ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατά-
 γελως τῆς πράξεως, κακίᾳ τινὶ καὶ ἀνανδρίᾳ τῇ
 46 ἡμετέρᾳ διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές σε
 οὐχὶ ἐσώσαμεν, οὐδὲ σὺ σπαντόν, οἷόν τε ὄν καὶ
 δυνατόν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτ' 30
 οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰ-
 σχρῷ ἢ σοί τε καὶ ἡμῖν, ἀλλὰ βουλευέου, μᾶλλον

δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἔτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλευῆσθαι.
 μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς ταῦτα
 πάντα δεῖ πεποῦχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν,
 ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ,
 5 ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως
 ποίει.

ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολ- B
 λοῦ ἄξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή,
 ὅσῳ μείζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι
 10 οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὥς
 ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος
 τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὅς
 ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ
 λόγους οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι
 15 νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἦδε ἡ τύχη γέγονεν,
 ἀλλὰ σχεδὸν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι, καὶ τοὺς
 αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὕσπερ καὶ πρότερον· C
 ὧν ἔὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι,
 εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείῳ
 20 τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ
 παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμοὺς καὶ θανάτους
 ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. Πῶς οὖν
 ἂν μετριώτατα σκοποῖμεθα αὐτά; Εἰ πρῶτον μὲν
 τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ
 25 τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ
 οὗ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν
 νοῦν, ταῖς δὲ οὗ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνή- D
 σκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατὰδηλος ἄρα ἐγέ-
 νετο ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο, ἣν δὲ παι-
 30 διὰ καὶ φλυαρία ὥς ἀληθῶς. ἐπιθυμῶ δ' ἐγώ γε
 ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἴ τί
 μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὅ

αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν, ἢ πεισόμεθα αὐτῷ.
 ἐλέγετο δέ πως, ὥς ἐγῶμαι, ἐκάστοτε ὥδε ὑπὸ
 τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον.
 Εἴ τι τῶν δοξῶν ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δέοι
 τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή. τοῦτο 5
 πρὸς θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέ-
 γεσθαι; σὺ γάρ, ἔσα γε τὰνθρώπεια, ἐκτὸς εἰ τοῦ
 47 μέλλειν ἀποθνήσκειν αὖριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρα-
 κρούοι ἢ παροῦσα ξυμφορά. σκόπει δὴ· οὐχ
 ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς 10
 δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς
 δ' οὐ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ;
 τί φῆς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς 15
 δὲ πονηρὰς μή;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πο-
 νηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ; 20

Β ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο;
 γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον
 παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν
 νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὅς ἂν τυγχάνῃ
 ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὢν; 25

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ
 ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου,
 ἀλλὰ μή τοὺς τῶν πολλῶν;

ΚΡ. Δῆλα δὴ. 30

ΣΩ. Ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πραχτέον καὶ γυμνα-
 στέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ

δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαίοντι, μᾶλλον ἢ ἡ ξύμ-
 πασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτι- C
 5 μάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμή-
 σας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν καὶ μηδὲν ἐπαϊόντων,
 ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῦ
 10 τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ
 διόλλυσιν.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ
 Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διώωμεν· καὶ δὴ
 15 καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ
 καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ
 βουλὴ ἡμῖν ἐστίν, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ D
 δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν, ἢ τῇ τοῦ
 ἐνός, εἴ τίς ἐστιν ἐπαῖων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνε-
 20 σθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλ-
 λους; ὧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν
 ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον
 ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδὲν ἔστι τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

25 ΣΩ. Φέρε δὴ, εἰάν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν
 βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθει-
 ρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόν-
 των δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶ διεφθαρμένου E
 αὐτοῦ; ἔστι δέ που τοῦτο τὸ σῶμα. ἢ οὐχί;

30 ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶ μετὰ μοχθη-
 ροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρα ἡμῖν βιωτὸν
 διεφθαρμένον, ὃ τὸ ἀδίκον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ
 δίκαιον ὀνίνησιν· ἢ φανλότερον ἡγούμεθα εἶναι
 48 τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὃ τί ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, 5
 περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ἐστίν;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;

KP. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὃ βέλτιστε, πάννυ ἡμῖν οὐ- 10
 τω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς,
 ἀλλ' ὃ τι ὁ ἐπαῖων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων,
 ὃ εἷς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν
 ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν
 πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δι- 15
 καίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων.
 ἀλλὰ μὲν δὴ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τ' εἰσὶν ἡμᾶς
 οἱ πολλοὶ ἀποκτιννύναι;

B KP. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἂν, ὃ
 Σώκρατες. 20

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ὃ θαυμάσιε, οὐ-
 τὸς τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι
 ὁμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον. καὶ τόνδε αὖ σκό-
 πει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ
 πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν. 25

KP. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι
 ταῦτόν ἐστι, μένει ἢ οὐ μένει;

KP. Μένει.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο 30
 σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθὲνδε πειραῖσθαι
 C ἐξιέναι, μὴ ἀφριέντων Ἀθηναίων, ἢ οὐ δίκαιον.

καὶ εἴαν μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ
 μή, ἐώμεν. ὥς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περι-
 τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων
 τροφῆς, μὴ ὥς ἀληθῶς ταῦτα, ὧς Κρίτων, σκέμ-
 5 ματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτιννύντων καὶ ἀναβιω-
 σκομένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τε ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῦν,
 τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως
 αἶρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἢ ὅπερ νῦν δὴ
 ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα
 10 τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσιν καὶ D
 χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι,
 ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν ταῦτα πάντα ποιοῦντες·
 καὶ φαινώμεθα ἄδिका αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ
 δέη ὑπολογίζεσθαι, οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παρ-
 15 μένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν
 πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώ-
 κρατες· ὅρα δὲ τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ γαθέ, κοινῇ, καὶ εἴ πῃ
 20 ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε καὶ σοι
 πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολ-
 λάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὥς χρὴ ἐνθένδε E
 ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὥς ἐγὼ περὶ
 πολλοῦ ποιοῦμαι πεῖσαι σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ
 25 μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν,
 εἴαν σοι ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι 49
 τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἶῃ.

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν ἐκόντας ἀδικητέον
 30 εἶναι, ἢ τινι μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐ-
 δαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὥς
 πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολο-

γῆθη; ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο. ἢ πᾶσαι ἡμῖν
 ἐκείναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖςδε ταῖς ὀλί-
 γαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσὶ, καὶ πάλαι, ὧς Κρί-
 των, ἄρα τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλή-
 λους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς 5
 παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕ-
 τως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν; εἴτε φασὶν
 οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε
 χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό-
 γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν 10
 τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ; φαμέν, ἢ οὐ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν; ὥς 15
 οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὧς Κρίτων,
 ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὧς Σώκρατες. 20

ΣΩ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα,
 ὥς οἱ πολλοὶ φασι, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γὰρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους
 τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει. 25

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς
 ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὀτιοῦν πάσχη
 ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὧς Κρίτων, ταῦτα καθομο-
 λογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς. οἶδα γάρ, 30
 ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει· οἷς
 οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι

κοινή βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρο-
νεῖν, ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευματα. σκόπει δὴ
οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ
σοι καὶ ἀρχόμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὥς οὐδέ-
5 ποτε ὁρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀντα-
δικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα
κακῶς· ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς;
ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δο-
κεῖ, σοὶ δ' εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδα- E
10 σκε. εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο
ἄκουε.

ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι·
ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον
15 δ' ἐρωτῶ· πότερον ἂν ἄν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια
ὄντα ποιητέον ἢ ἑξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε
ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τι- 50
20 νὰς ποιοῦμεν, καὶ ταῦτα, οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὐ;
καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δικαίοις οὖσιν,
ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι
πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

25 ΣΩ. Ἀλλ' ὥδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν
ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνο-
μάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς
πόλεως, ἐπιστάντες ἔροιντο· „Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρα-
τες, τί ἐν νῦν ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ
30 ἔργῳ, ὃ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τούς τε νόμους ἡμᾶς
ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; B
ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τ' ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ

μὴ ἀνατετραῖναι, ἐν ᾗ ἂν αἱ γενόμεναι δίκαι μη-
δὲν ἰσχύωσιν, ἀλλ' ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνων-
ται καὶ διαφθείρωται;" τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων,
πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις
ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τοῦ- 5
του τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς
δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦ-
C μεν πρὸς αὐτούς, ὅτι Ἡδίκη γὰρ ἡμᾶς ἡ πό-
λις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινε; ταῦτα ἢ τί
ἐροῦμεν;

10

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δί', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἵπωσιν οἱ νόμοι. „ὦ Σώ-
κρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί,
ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ;"
εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν 15
εἴποιεν, ὅτι „ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λε-
γόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἰώθας χρῆ-
σθαι τῷ ἐρωτᾷ τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ,
τί ἐγκαλῶν ἡμῖν τε καὶ τῇ πόλει, ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς
D ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, 20
καὶ δι' ἡμῶν ἔλαβε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ
ἐφύτευσέ σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν τοῖς νό-
μοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους μέμφει τι, ὥς οὐ κα-
λῶς ἔχουσιν;" Οὐ μέμφομαι, φαίην ἄν. „Ἀλλὰ
τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παι- 25
δείαν, ἐν ᾗ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσ-
έταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι,
παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ
E καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν;" Καλῶς, φαίην ἄν.
„Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετραῖφης καὶ 30
ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὥς
οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός

τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει,
 ἄρ' ἐξ ἴσου οἶει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ
 ἄττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦ-
 τα ἀντιποιεῖν οἶει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα
 5 σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ
 πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὦν ἐτύγχαται, ὥστε,
 ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς
 ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν 51
 οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα
 10 ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε εἰάν σε
 ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι
 εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πα-
 τρίδα καθ' ὅσον δύνασαι ἐπιχειρήσεις ἀνταπολ-
 λύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν,
 15 ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενος; ἢ οὕτως
 εἰ σοφός, ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πα-
 τρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτε-
 ρόν ἐστι πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἁγιώτερον καὶ
 ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώ- B
 20 ποῖς τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλ-
 λον ὑπείκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν
 ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἃ ἂν κελεύῃ,
 καὶ πάσχειν εἰάν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν
 ἄγοντα, εἰάν τε τύπτεσθαι, εἰάν τε δεῖσθαι, εἰάν τε
 25 εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον·
 ποιητέον ταῦτα καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει; καὶ
 οὐχ ὑπεικτέον, οὐδὲ ἀναχωρητέον, οὐδὲ λειπτέον
 τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ
 καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἢ πόλις καὶ
 30 ἢ πατρίς, ἢ πείθειν αὐτὴν ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε, C
 βιάζεσθαι δ' οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα,
 πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἥττον τὴν πατρίδα;" τί φή-

σομεν πρὸς ταῦτα, ὧς Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους, ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. „Σκόπει τοίνυν, ὧς Σώκρατες, — φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι — εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δοᾶν, ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἱοί τ' ἤ-
 D μεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἔξουσίαν πεποιημένῳ Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμασθῇ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ὧς ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λα-
 βόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστίν οὐδ' ἀπα- 15
 γορεύει, εἴτε τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, εἴτε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποί ἐλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ὑμῶν
 E παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας 20
 δικάζομεν καὶ τᾶλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἥδη φημὲν τοῦτον ὁμολογημένῳ ἔργῳ ἡμῖν, ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν, ποιήσῃ ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῇ φημὲν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννήταις οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμο- 25
 λογήσας ἢ μὴν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πεί-
 32 θει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, προτιθέντων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταπτόντων ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφριέντων δυεῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερον ποιεῖ. ταύταις 30
 δὴ φημεν καὶ σέ, ὧς Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥκιστα

Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. Εἰ οὖν
 ἐγὼ εἶποιμι, διὰ τί δή; ἴσως ἂν μου δικαίως
 καθάπτοινο, λέγοντες ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθη-
 ναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὁμολογηκὼς τυγχάνω ταύτην τὴν
 5 ὁμολογίαν. φαῖεν γὰρ ἂν, ὅτι „ὦ Σώκρατες,
 μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήρια ἐστίν, ὅτι σοι καὶ Β
 ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν
 αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοι διαφερόντως ἤρεσκε,
 10 καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλ-
 θες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδα-
 μόσε, εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀπο-
 δημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρω-
 ποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων
 15 νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἤμεν
 καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἤροῦ C
 καὶ ὁμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι τὰ τε ἄλλα
 καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὥς ἀρεσκούσης σοι
 τῆς πόλεως. ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκη ἐξῆν σοι
 20 φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν
 ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης
 ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὥς οὐκ
 ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλ' ἤροῦ, ὥς
 ἔφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὐτ'
 25 ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει οὔτε ἡμῶν τῶν νό-
 μων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε
 ἅπερ ἂν δοῦλος φανλότατος πράξειεν, ἀποδιδρά- D
 σκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς
 ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι.
 30 πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ
 ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὁμολογηκέναι πο-
 λιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ

ἀληθῆ." τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. „Ἄλλο τι οὖν — ἂν φαῖεν — ἢ ξυνθήκας
 Εἰ τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, 5
 οὐχ ὑπ' ἀνάγκης ὁμολογήσας, οὐδὲ ἀπατηθεὶς,
 οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλεύσασθαι,
 ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς ἔξῃν σοι ἀπιέ-
 ναι, εἰ μὴ ἡρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαί-
 νοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακε- 10
 δαίμονα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε
 φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλλη-
 53 νίδων πόλεων, οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλ' ἐλάττω
 ἔξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ
 καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι διαφερόντως τῶν 15
 ἄλλων Ἀθηναίων ἡρέσκειν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ
 νόμοι δηλονότι· τίτι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκει ἄνευ
 νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμενεῖς τοῖς ὁμολογημέ-
 νοις; εἰ μὴ γέ περὶ πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ κα-
 ταγέλαιστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθών. σκό- 20
 πει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβὰς καὶ ἑξαμαρτῶν τι
 Β τούτων τὸ ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτόν, ἢ τοὺς ἐπιτη-
 δείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσιν
 γέ σου οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερη-
 θῆναι τῆς πόλεως, ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχε- 25
 δόν τι δηλονότι· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν εἰς τῶν
 ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μέγα-
 ράδε, — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι — πολέ-
 μιος ἦξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ
 ὅσοιπερ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέπον- 30
 ταί σε διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βε-
 C βαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν

ὁρθῶς τὴν δίκην δικᾶσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθο-
 ρεὺς ἐστὶ, σφόδρα πονεῖ δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνο-
 ῆτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν
 5 φεύξει τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀν-
 δρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα
 ἄξιόν σοι ζῆν ἐστὶ; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναι-
 σχυντήσεις διαλεγόμενος τίνας λόγους, ὧς Σώκρα-
 τες; ἢ οὕσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιο-
 σύνη πλείστον ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμι-
 10 μα καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ἂν φανεῖ-
 σθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα; οἶεσθαί γε χρή. D
 Ἄλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἥξεις δὲ
 εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος·
 ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως
 15 ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμο-
 τηρίου ἀπεδίδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος,
 ἢ διφθέραν λαβών, ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐν-
 σκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ
 σαντοῦ μεταλλάξας. ὅτι δὲ γέρον ἀνὴρ σμικροῦ
 20 χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἶκός, ἐτόλ-
 μησας οὕτω γλίσχρως ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς
 μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μὴ E
 τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὧς Σώκρατες, πολλὰ
 καὶ ἀνάξια σαντοῦ. ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάν-
 25 τας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων· τί ποιῶν ἢ εὐωχού-
 μενος ἐν Θετταλίᾳ, ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημη-
 κῶς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιο-
 σύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται;
 ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἔνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐ- 54
 30 τοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς; τί δαί; εἰς Θεττα-
 λίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψῃς τε καὶ παιδεύῃς,
 ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτό σου ἀπολαύσωσιν;

ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος
 βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύονται, μὴ ξυνόντος
 σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπιτήδριοι οἱ σοὶ ἐπιμελή-
 σονται αὐτῶν. πότερον ἂν μὲν εἰς Θετταλί-
 αν ἀποδημήσης, ἐπιμελήσονται· ἂν δὲ εἰς Ἀι- 5
 δου ἀποδημήσης, οὐχὶ ἐπιμελήσονται, εἶπερ γέ
 B τι ὄφελος αὐτῶν ἐστὶ τῶν σοι φασκόντων ἐπιτη-
 δείων εἶναι; οἴεσθαί γε χρή. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες,
 πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μήτε παῖδας
 περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν 10
 πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἀιδου ἐλθὼν ἔχῃς ταῦτα
 πάντα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε
 γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον
 εἶναι, οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὀσιώτερον, οὐδὲ ἄλλω
 τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῳ ἄμεινον 15
 ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικοημένος ἄπει, ἂν ἀπί-
 C ης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώ-
 πων· ἂν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχροῦς ἀνταδικήσας
 τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε
 καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ 20
 ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἥκιστα ἔδει, σαυτόν
 τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ
 σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελ-
 φοὶ οἱ ἐν Ἀιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξον-
 ται, εἰδότες ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι 25
 τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ
 D λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς." Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε
 Κρίτων, εὖ ἴσθι ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ
 οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν,
 καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡχὴ τούτων τῶν λόγων βομ- 30
 βεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν.
 ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἂν τε

λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ
τι οἶει πλέον ποιήσῃν, λέγε.

ΚΡ. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πρῶτω-Ε
ἵμεν ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ Θεὸς ὑφηγεῖται. ἴσθῃ

ΧΑΡΜΙΔΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΚΡΙΤΙΑΣ,
ΧΑΡΜΙΔΗΣ.

153^Γ **Η**κον μὲν τῇ προτεραίᾳ ἑσπέρας ἐκ Ποτιδαίας ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, οἷον δὲ διὰ χρόνον ἀφιγμένος ἀσμένως ἦα ἐπὶ τὰς ξυνήθεις διατριβάς, καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν Ταυρέου παλαίστραν τὴν καταντεκρὺ τοῦ τῆς βασιλικῆς ἱεροῦ εἰσῆλθον, καὶ αὐτόθι 5 κατέλαβον πάνυ πολλούς, τοὺς μὲν καὶ ἀγνώτας ἐμοί, τοὺς δὲ πλείστους γνωρίμους. καί με ὡς **Β** εἶδον εἰσιόντα ἐξ ἀπροσδοκήτου, εὐθύς πόρρωθεν ἤσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν. Χαιρεφῶν δέ, ἅτε καὶ μανικὸς ὢν, ἀναπηδήσας ἐκ μέσων ἔθει πρὸς με 10 καί μου λαβόμενος τῆς χειρός, ὦ Σώκρατες, ἢ δ' ὅς, πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης; ὀλίγον δὲ πρὶν ἡμᾶς ἀπιέναι μάχη ἐγεγόνει ἐν τῇ Ποτιδαίᾳ, ἣν ἄρτι ἦσαν οἱ τῇδε πεπυσμένοι. Καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος, Οὕτωςί, ἔφη, ὡς σὺ ὁρᾷς. 15 **Κ**αὶ μὲν ἡγγελαί γε δεῦρο, ἔφη, ἢ τε μάχη πάνυ ἰσχυρὰ γεγονέναι καὶ ἐν αὐτῇ πολλοὺς τῶν γνωρίμων τεθνάναι. Καὶ ἐπεικῶς, ἣν δ' ἐγώ, ἀληθῆ ἀπῆγγελται. Παρεγένου μὲν, ἢ δ' ὅς, τῇ μάχῃ. Παρεγενόμην. Δεῦρο δὴ, ἔφη, καθεζόμενος 20

ἡμῖν διήγησαι· οὐ γάρ τί πω πάντα σαφῶς πεπύ-
 σμεθα. Καὶ ἅμα με καθίζει ἄγων παρὰ Κριτίαν
 τὸν Καλλαίσχρον. παρακαθεζόμενος οὖν ἡσπαζό-
 5 μην τὸν τε Κριτίαν καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ διηγού-
 ροιτο· ἡρώτων δὲ ἄλλος ἄλλο. D

Ἐπειδὴ δὲ τῶν τοιούτων ἄδην εἵχομεν, αὐθις
 ἐγὼ αὐτοὺς ἀνηρώτων τὰ τῇδε, περὶ φιλοσοφίας ὅπως
 ἔχοι τανῦν, περὶ τε τῶν νέων εἴτινες ἐν αὐτοῖς δια-
 10 φέροντες ἢ σοφία ἢ κάλλει ἢ ἀμφοτέρω ἐγγεγονό-
 τεσ εἶεν. καὶ ὁ Κριτίας ἀποβλέψας πρὸς τὴν θύ- 154
 ραν, ἰδὼν τινας νεανίσκους εἰσιόντας καὶ λουδο-
 ρουμένους ἀλλήλοις καὶ ἄλλον ὄχλον ὀπισθεν ἐπό-
 μενον, Περὶ μὲν τῶν καλῶν, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 15 αὐτίκα μοι δοκεῖς εἴσεσθαι· οὗτοι γὰρ τυγχάνου-
 σιν οἱ εἰσιόντες πρόδρομοί τε καὶ ἐρασταὶ ὄντες
 τοῦ δοκοῦντος καλλίστου εἶναι τὰ γε δὴ νῦν, φαί-
 νεται δέ μοι καὶ αὐτὸς ἐγγὺς ἤδη πού εἶναι προσ-
 ιών. Ἔστι δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίς τε καὶ τοῦ; Οἶ-
 20 σθά πού σύ γε, ἔφη, ἀλλ' οὐπω ἐν ἡλικίᾳ ἦν πρίν
 σε ἀπιέναι, Χαρμίδην τὸν τοῦ Γλαύκωνος τοῦ
 ἡμετέρου θείου νιόν, ἐμὸν δὲ ἀνεψιόν. Οἶδα μὲν- B
 τοι, νῆ Δί', ἦν δ' ἐγώ· οὐ γάρ τι φαῦλος οὐδὲ
 τότε ἦν ἔτι παῖς ὢν· νῦν δ' οἶμαί πού εὖ μάλα
 25 ἂν ἤδη μειράκιον εἴη. Αὐτίκα, ἔφη, εἴσει καὶ
 ἡλίκος καὶ οἶος γέγονε. Καὶ ἅμα ταῦτ' αὐτοῦ λέ-
 γοντος ὁ Χαρμίδης εἰσέρχεται.

Ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε, οὐδὲν σταθμητόν·
 ἀτεχνῶς γὰρ λευκὴ στάθμη εἰμὶ πρὸς τοὺς καλοὺς·
 30 σχεδὸν γὰρ τί μοι πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ
 φαίνονται. ἀτὰρ οὖν δὴ καὶ τότε ἐκεῖνος ἐμοὶ
 θαυμαστός ἐφάνη τό τε μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, C

οἱ δὲ δὴ ἄλλοι πάντες ἑρᾶν ἔμοιγ' ἐδόκουν αὐτοῦ.
οὕτως ἐκπεπληγμένοι τε καὶ τεθορυβημένοι ἦσαν,
ἡνίκ' εἰσῆει. πολλοὶ δὲ δὴ ἄλλοι ἑρασταὶ καὶ ἐν
τοῖς ὀπισθεν εἶποντο. καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον τὸ τῶν
ἀνδρῶν ἦττον θαυμαστὸν ἦν· ἀλλ' ἐγὼ καὶ τοῖς 5
παισὶ προσέσχον τὸν νοῦν, ὥς οὐδεὶς ἄλλος' ἑβλε-
πεν αὐτῶν, οὐδ' ὅστις σμικρότατος ἦν, ἀλλὰ πάν-
τες ὥσπερ ἄγαλμα ἐθεῶντο αὐτόν.

D Καὶ ὁ Χαιρεφῶν καλέσας με, Τί σοι φαίνε-
ται ὁ νεανίσκος, ἔφη, ὦ Σώκρατες; οὐκ εὐπρόσ- 10
ωπος; Ὑπερφυῶς, ἦν δ' ἐγώ. Οὔτος μέντοι,
ἔφη, εἰ ἐθέλοι ἀποδῦναι, δόξει σοι ἀπρόσωπος εἶ-
ναι· οὕτω τὸ εἶδος πάγκαλός ἐστιν. Συνέφασαν
οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτά ταῦτα τῷ Χαιρεφῶντι.
Καὶ γὰρ, Ἡράκλεις! ἔφην, ὥς ἅμαχον λέγετε τὸν 15
ἄνδρα, εἰ ἔτι αὐτῷ ἐν δὴ μόνον τυγχάνει προσὸν
σμικρόν τι. Τί; ἔφη ὁ Κριτίας. Εἰ τὴν ψυχὴν,
ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει εὖ πεφυκώς, πρέπει δέ που,
E ὦ Κριτία, τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι τῆς γε ὑμετέρας
ὄντα οἰκίας. Ἀλλ', ἔφη, πάννυ καλὸς καὶ ἀγαθός 20
ἐστι καὶ ταῦτα. Τί οὖν, ἔφην, οὐκ ἀπεδύσαμεν
αὐτοῦ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐθεασάμεθα πρότερον τοῦ
εἶδους; πάντως γὰρ που τηλικούτος ὢν ἤδη ἐθέλει
διαλέγεσθαι. Καὶ πάννυ γε, ἔφη ὁ Κριτίας, ἐπεὶ
155 τοι καὶ ἐστι φιλόσοφος τε καὶ ὥς δοκεῖ ἄλλοις τε 25
καὶ ἑαυτῷ, πάννυ ποιητικός. Τοῦτο μὲν, ἦν δ' ἐγώ,
ὦ φίλε Κριτία, πόρρωθεν ὑμῖν τὸ καλὸν ὑπάρχει
ἀπὸ τῆς Σόλωνος συγγενείας. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπέδει-
ξάς μοι τὸν νεανίαν καλέσας δεῦρο; οὐδὲ γὰρ ἂν
που εἰ ἐτύγχανε νεώτερος ὢν, αἰσχρὸν ἂν ἦν αὐ- 30
τῷ διαλέγεσθαι ἡμῖν ἐναντίον γε σοῦ, ἐπιτρόπου
τε ἅμα καὶ ἀνεψιοῦ ὄντος. Ἀλλὰ καλῶς, ἔφη,

λέγεις, καὶ καλοῦμεν αὐτόν. Καὶ ἅμα πρὸς τὸν Β
ἀκόλουθον, Παῖ, ἔφη, κάλει Χαρμίδην, εἰπὼν
οἷ βούλομαι αὐτὸν ἰατρῷ συστήσαι περὶ τῆς
ἀσθενείας, ἧς πρώην πρὸς με ἔλεγεν ὅτι ἀσθενοῖ.
5 Πρὸς οὖν ἐμὲ ὁ Κριτίας, Ἐναγχός τοι ἔφη βαρύν-
νεσθαί τι τὴν κεφαλὴν ἔωθεν ἀνιστάμενος. ἀλλὰ
τί σε κωλύει προσποιήσασθαι πρὸς αὐτὸν ἐπίστα-
σθαί τι κεφαλῆς φάρμακον; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ·
μόνον ἐλθέτω. Ἀλλ' ἤξει, ἔφη.
10 Ὅπερ οὖν καὶ ἐγένετο. ἦκε γὰρ καὶ ἐποίησε
γέλωτα πολὺν. ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῶν καθημένων C
ἑυγχωρῶν τὸν πλησίον ὥθει σπουδῇ, ἵνα παρ' αὐ-
τῷ καθέζοιτο, ἕως τῶν ἐπ' ἐσχάτῳ καθημένων τὸν
μὲν ἀνεστήσαμεν, τὸν δὲ πλάγιον κατεβάλομεν.
15 ὁ δ' ἐλθὼν μεταξὺ ἐμοῦ τε καὶ τοῦ Κριτίου ἐκα-
θέζετο. Ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε, ἐγὼ ἤδη ἡπό-
ρουν, καί μου ἡ πρόσθεν θρασύτης ἐξεκέκοπτο, ἦν
εἶχον ἐγὼ ὥς πάννυ ῥαδίως αὐτῷ διαλεξόμενος.
ἐπειδὴ δέ, φράσαντος τοῦ Κριτίου ὅτι ἐγὼ εἶην
20 ὁ τὸ φάρμακον ἐπιστάμενος, ἐνέβλεψέ τέ μοι τοῖς D
ὀφθαλμοῖς ἀμήχανόν τι οἶον καὶ ἀνήγετο ὥς ἐρω-
τήσων, καὶ οἱ ἐν τῇ παλαιστρᾷ ἅπαντες περιέρῳρεον
ἡμᾶς κύκλῳ κομιδῇ, τότε δὴ, ὦ γεννάδα, εἰδόν
τε τὰ ἐντὸς τοῦ ἱματίου καὶ ἐφλεγόμην καὶ οὐκέτ'
25 ἐν ἑμαυτῷ ἦν καὶ ἐνόμῃσα σοφώτατον εἶναι τὸν
Κυδῖαν τὰ ἐρωτικά, ὃς εἶπεν ἐπὶ καλοῦ λέγων
παιδός, ἄλλῳ ὑποτιθέμενος, εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέ-
ναντα λέοντος νεβρὸν ἐλθόντα μοῖραν αἰρεῖσθαι
κρεῶν. αὐτὸς γὰρ μοι ἐδόκουν ὑπὸ τοῦ τοιούτου
30 θρέμματος ἑαλωκέναι. ὅμως δὲ αὐτοῦ ἐρωτήσαντος
εἰ ἐπισταίμην τὸ τῆς κεφαλῆς φάρμακον, μόγις E
πῶς ἀπεκρινάμην ὅτι ἐπισταίμην. Τί οὖν, ἦ δ'

ὅς, ἐστίν; Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι αὐτὸ μὲν εἶη φύλ-
 λον τι, ἐπεὶ δὲ τις ἐπὶ τῷ φαρμάκῳ εἶη, ἣν εἰ-
 μέν τις ἐπάδοι ἅμα καὶ χρῶτο αὐτῷ, παντάπασιν
 ὑγιᾶ ποιοῖ τὸ φάρμακον· ἄνευ δὲ τῆς ἐπεὶ δὲ οὐ-
 156 δὲν ὄφελος εἶη τοῦ φύλλου. Καὶ ὅς, Ἀπογράψο- 5
 μαι τοίνυν, ἔφη, παρὰ σοῦ τὴν ἐπεὶ δὲ. Πότε-
 ρον, ἣν δ' ἐγὼ, εἴαν με πείθῃς ἢ καὶ μή; Γελά-
 σας οὖν, Ἐάν σε πείθω, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἶεν,
 ἣν δ' ἐγὼ· καὶ τοῦνομά μου σὺ ἀκριβοῖς; Εἰ μὴ
 ἀδικῶ γε, ἔφη· οὐ γάρ τί σου ὀλίγος λόγος ἐστίν 10
 ἐν τοῖς ἡμετέροις ἡλικιώταις, μέμνημαι δὲ ἔγωγε
 καὶ παῖς ὢν Κριτία τῷδε ξυνόντα σε. Καλῶς γε
 σὺ, ἣν δ' ἐγὼ, ποιῶν· μᾶλλον γάρ σοι παρρη-
 Β σιάσομαι περὶ τῆς ἐπεὶ δὲ, οἷα τυγχάνει οὕσα·
 ἄρτι δ' ἡπόρουν τίνι τρόπῳ σοι ἐνδείξαίμην τὴν 15
 δύναμιν αὐτῆς. ἔστι γάρ, ὦ Χαρμίδη, τοιαύτη
 οἷα μὴ δύνασθαι τὴν κεφαλὴν μόνον ὑγιᾶ ποιεῖν,
 ἀλλ' ὥσπερ ἴσως ἤδη καὶ σὺ ἀκήκοας τῶν ἀγαθῶν
 ἱατρῶν, ἐπειδὴν τις αὐτοῖς προσέλθῃ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ἀλγῶν, λέγουσὶ πού ὅτι οὐχ οἷόν τε αὐτοὺς 20
 μόνους ἐπιχειρεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰᾶσθαι, ἀλλ'
 ἀναγκαῖον εἶη ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν θεραπεύειν,
 C εἰ μέλλοι καὶ τὰ τῶν ὀμμάτων εὖ ἔχειν· καὶ αὖ
 τὸ τὴν κεφαλὴν οἶεσθαι ἂν ποτε θεραπεύσαι αὐτὴν
 ἔφ' ἑαυτῆς ἄνευ ὅλου τοῦ σώματος πολλὴν ἄνοιαν 25
 εἶναι. ἔκ δὲ τούτου τοῦ λόγου διαίταις ἐπὶ πᾶν
 τὸ σῶμα τρεπόμενοι, μετὰ τοῦ ὅλου τὸ μέρος ἐπι-
 χειροῦσι θεραπεύειν τε καὶ ἰᾶσθαι. ἢ οὐκ ἤσθησαι
 ὅτι ταῦθ' οὕτω λέγουσὶ τε καὶ ἔχει; Πάνν γε,
 ἔφη. Οὐκοῦν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι, καὶ ἀπο- 30
 δέχει τὸν λόγον; Πάντων μάλιστα, ἔφη.
 D Καὶ ἐγὼ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπαινέσαντος ἀνεθάρ-

ῥησά τε καί μοι κατὰ σμικρὸν πάλιν ἡ Θρασύτης
 ξυνηγείρετο καὶ ἀνεζωπυρούμενη· καὶ εἶπον, Τοιοῦ-
 τον τοίνυν ἐστίν, ὧ Χαρμίδη, καὶ τὸ ταύτης τῆς
 ἐπωδῆς. ἔμαθον δ' αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατείας
 5 παρὰ τινος τῶν Θρακῶν τῶν Ζαλμόξιδος ἰατρῶν,
 οἳ λέγονται καὶ ἀπαθανατίζειν. ἔλεγε δὲ ὁ Θραξ
 οὗτος ὅτι ταῦτα μὲν ἰατροὶ οἱ Ἕλληνες, ἃ νῦν δὴ
 ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγοιεν· ἀλλὰ Ζάλμοξις, ἔφη,
 λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεύς, θεὸς ὢν, ὅτι ὥσπερ Ε
 10 ὀφθαλμοὺς ἄνευ κεφαλῆς οὐ δεῖ ἐπιχειρεῖν ἰᾶσθαι
 οὐδὲ κεφαλὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα
 ἄνευ ψυχῆς, ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἶη τοῦ δια-
 φεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἰατροὺς τὰ παλ-
 λὰ νοσήματα, ὅτι τὸ ὅλον ἀγνοοῖεν, οὐδέοι τὴν
 15 ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὐ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύ-
 νατον εἶη τὸ μέρος εὖ ἔχειν. πάντα γὰρ ἔφη ἐκ
 τῆς ψυχῆς ὠρμηῆσθαι καὶ τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ
 τῷ σώματι καὶ παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκεῖθεν
 ἐπιρρεῖν ὥσπερ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα.
 20 δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα θεραπεύ-
 ειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τοῦ ἄλ- 157
 λου σώματος καλῶς ἔχειν. θεραπεύεσθαι δὲ τὴν
 ψυχὴν ἔφη, ὧ μακάριε, ἐπωδαῖς τισί· τὰς δ'
 ἐπωδάς ταύτας τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλοὺς. ἐκ
 25 δὲ τῶν τοιούτων λόγων ἐν ταῖς ψυχαῖς σωφροσύν-
 νην ἐγγίγνεσθαι, ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης ῥή-
 διον ἤδη εἶναι τὴν υἰείαν καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ
 ἄλλῳ σώματι πορίζειν. διδάσκων οὖν με τό τε
 φάρμακον καὶ τὰς ἐπωδάς, ὅπως, ἔφη, τῷ φαρ- Β
 30 μάκῳ τούτῳ μηδεὶς σε πείσει τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν
 θεραπεύειν, ὅς ἂν μὴ τὴν ψυχὴν πρῶτον παρά-
 σχη τῇ ἐπωδῇ ὑπὸ σοῦ θεραπευθῆναι. καὶ γὰρ

νῦν, ἔφη, τοῦτ' ἔστι τὸ ἀμάρτημα περὶ τοὺς ἀν-
 θρώπους, ὅτι χωρὶς ἑκατέρου [σωφροσύνης τε
 καὶ ὑγείας] ἰατροί τινες ἐπιχειροῦσιν εἶναι. καί
 μοι πάνυ σφόδρα ἐνετέλλετο μήτε πλούσιον οὕτω
 μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον μήτε καλόν, ὃς ἐμὲ 5
 C πείσει ἄλλως ποιεῖν. ἐγὼ οὖν, ὁμώμοκα γὰρ αὐ-
 τῷ καί μοι ἀνάγκη πείθεσθαι, πείσομαι οὖν, καί
 σοί, ἐὰν μὲν βούλῃ, κατὰ τὰς τοῦ ξένου ἐντολὰς
 τὴν ψυχὴν πρῶτον παρασχεῖν ἐπᾶσαι ταῖς τοῦ
 Θρακὸς ἐπωδαῖς, προσοίσω τὸ φάρμακον τῇ κε- 10
 φαλῇ· εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν ἔχοιμεν ὅ τι ποιοῖμέν
 σοι, ὦ φίλε Χαρμίδη.

Ἀκούσας οὖν μου ὁ Κριτίας ταῦτ' εἰπόντος,
 Ἑρμαιον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, γεγονὸς ἂν εἴη ἡ τῆς
 κεφαλῆς ἀσθένεια τῷ νεανίσκῳ, εἰ ἀναγκασθῇσε- 15
 ται καὶ τὴν διάνοιαν διὰ τὴν κεφαλὴν βελτίων γε-
 D νέσθαι. λέγω μέντοι σοι ὅτι Χαρμίδης τῶν ἡλι-
 κιωτῶν οὐ μόνον τῇ ἰδέᾳ ἰδόκει διαφέρειν, ἀλλὰ
 καὶ αὐτῷ τούτῳ οὐ σὺ φῆς τὴν ἐπωδὴν ἔχειν. φῆς
 δὲ σωφροσύνης. ἡ γάρ; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. 20
 Εὖ τοίνυν ἴσθι, ἔφη, ὅτι πάνυ πολὺ δοκεῖ σωφρο-
 νέστατος εἶναι τῶν νυνί, καὶ τᾶλλα πάντα, εἰς
 ὅσον ἡλικίας ἦκει, οὐδενὸς χείρων ὢν. Καὶ γάρ,
 ἦν δ' ἐγώ, καὶ δίκαιον, ὦ Χαρμίδη, διαφέρειν σε
 τῶν ἄλλων πᾶσι τοῖς τοιούτοις· οὐ γὰρ οἶμαι ἄλ- 25
 E λον οὐδένα τῶν ἐνθάδε ῥαδίως ἂν ἔχειν ἐπιδει-
 ξαι, ποῖαι δύο οἰκίαι συνελθοῦσαι εἰς ταῦτόν τῶν
 Ἀθήνησιν ἐκ τῶν εἰκότων καλλίω ἂν καὶ ἀμείνω
 γεννήσειαν ἢ ἐξ ὧν σὺ γέγονας. ἡ τε γὰρ πατρῷα
 ὑμῶν οἰκία ἡ Κριτίου τοῦ Δρωπίδου, καὶ ὑπ' 30
 Ἀνακρέοντος καὶ ὑπὸ Σόλωνος καὶ ὑπ' ἄλλων πολ-
 λῶν ποιητῶν ἐγκεκωμιασμένη παραδέδοται ἡμῶν,

ὥς διαφέρουσα κάλλει τε καὶ ἀρετῇ καὶ τῇ ἄλλῃ
 λεγομένην εὐδαιμονίαν· καὶ αὖ ἡ πρὸς μητρὸς ὥσανύ- 158
 τως. Πυριλάμπους γὰρ τοῦ σοῦ θείου οὐδεὶς τῶν
 ἐν τῇ ἡπείρῳ λέγεται καλλίων καὶ μείζων ἀνὴρ
 5 δόξαι εἶναι, ὅσάκις ἐκεῖνος ἢ παρὰ μέγαν βασιλέα
 ἢ παρ' ἄλλον τινὰ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ πρεσβείων
 ἀφίκετο. σύμπασα δὲ αὕτη ἡ οἰκία οὐδὲν τῆς ἐτέ-
 ρας ὑποδεεστέρα. ἐκ δὲ τοιούτων γεγονότα εἰκὸς
 σε εἰς πάντα πρῶτον εἶναι. τὰ μὲν οὖν ὁρώμενα
 10 τῆς ἰδέας, ὧ φίλε παῖ Γλαύκωνος, δοκεῖς μοι οὐ- B
 δένα τῶν προγόνων καταισχύνειν· εἰ δὲ δὴ καὶ
 πρὸς σωφροσύνην καὶ πρὸς τὰλλα κατὰ τὸν τοῦδε
 λόγον ἱκανῶς πέφυκας, μακάριόν σε, ἣν δ' ἐγώ,
 ὧ φίλε Χαρμίδη, ἡ μήτηρ ἔτικτεν. ἔχει δ' οὖν
 15 οὕτως. εἰ μὲν σοι ἤδη πάρεστιν, ὥς λέγει Κρι-
 τίας ὅδε, σωφροσύνη καὶ εἰ σώφρων ἱκανῶς, οὐ-
 δὲν ἔτι σοι ἔδει οὔτε τῶν Ζαλμόξιδος οὔτε τῶν
 Ἀβάριδος τοῦ Ὑπερβορέου ἐπρωδῶν, ἀλλ' αὐτό σοι
 ἂν ἤδη δοτέον εἴη τὸ τῆς κεφαλῆς φάρμακον· εἰ C
 20 δ' ἔτι τούτων ἐπιδεῆς εἶναι δοκεῖς, ἐπαστέον πρὸ
 τῆς τοῦ φαρμάκου δόσεως. αὐτὸς οὖν μοι εἰπέ, πό-
 τερον ὁμολογεῖς τῶδε καὶ φῆς ἱκανῶς ἤδη σωφρο-
 σύνης μετέχειν ἢ ἐνδεῆς εἶναι; Ἀνευθριάσας οὖν
 ὁ Χαρμίδης πρῶτον μὲν ἔτι καλλίων ἐφάνη — καὶ
 25 γὰρ τὸ αἰσχυντηλὸν αὐτοῦ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεψεν —
 ἔπειτα καὶ οὐκ ἀγεννῶς ἀπεκρίνατο· εἶπε γὰρ ὅτι αὐ-
 τῷ εἴη ἐν τῷ παρόντι οὐδ' ὁμολογεῖν οὔτε ἑξάρ-
 ναι εἶναι τὰ ἐρωτώμενα. εἰ μὲν γάρ, ἣ δ' ὅς, D
 μὴ φῶ εἶναι σώφρων, ἅμα μὲν ἄτοπον αὐτὸν καθ'
 30 ἑαυτοῦ τοιαῦτα λέγειν, ἅμα δὲ καὶ Κριτίαν τόνδε
 ψευδῇ ἐπιδείξω καὶ ἄλλους πολλούς, οἷς δοκῶ εἶ-
 ναι σώφρων, ὥς ὁ τούτου λόγος· εἰ δ' αὖ φῶ

καὶ ἑμαυτὸν ἐπαινῶ, ἴσως ἐπαχθὲς φανεῖται. ὥσ-
 τε οὐκ ἔχω ὃ τί σοι ἀποκρίνωμαι. Καὶ ἐγὼ εἶ-
 πον, ὅτι μοι εἰκότα φαίνει λέγειν, ὧ Χαρμίδη.
 καὶ μοι δοκεῖ, ἣν δ' ἐγώ, κοινῇ [εἴη] ἂν εἶναι
 σκεπτέον, εἴτε κέκτησθαι εἴτε μὴ ὃ πυνθάνομαι, 5
 Εἴνα μήτε σὺ ἀναγκάζῃ λέγειν ἢ μὴ βούλει, μήτ'
 αὖ ἐγὼ ἀσκέπτως ἐπὶ τὴν ἱατρικὴν τρέπωμαι. εἰ
 οὖν σοι φίλον, ἐθέλω σκοπεῖν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ μὴ,
 ἔαν. Ἀλλὰ πάντων μάλιστα, ἔφη, φίλον, ὥστε
 τούτου γε ἕνεκα, ὅπῃ αὐτὸς οἶει βελτίω σκέψα- το
 σθαι, ταύτῃ σκόπει.

Τῇδε τοίνυν, ἔφην ἐγώ, δοκεῖ μοι βελτίστη
 εἶναι ἡ σκέψις περὶ αὐτοῦ. δῆλον γὰρ ὅτι εἴ σοι
 πάρεστι σωφροσύνη, ἔχεις τι περὶ αὐτῆς δοξάζειν.
 159 ἀνάγκη γὰρ που ἐνοῦσαν αὐτήν, εἶπερ ἔνεστιν, 15
 αἰσθῆσιν τινα παρέχειν, ἐξ ἧς δόξα ἂν τίς σοι περὶ
 αὐτῆς εἴη, ὃ τί ἐστι καὶ ὁποῖόν τι ἡ σωφροσύνη
 ἢ οὐκ οἶει; Ἐγωγε, ἔφη, οἶμαι. Οὐκοῦν τοῦτό
 γε, ἔφην, ὃ οἶει, ἐπειδήπερ ἐλληνίζειν ἐπίστασαι,
 καὶ εἴποις δὴ που αὐτὸ ὃ τί σοι φαίνεται; Ἴσως, 20
 ἔφη. Ἴνα τοίνυν τοπάσωμεν, εἴτε σοι ἔνεστιν εἴτε μὴ,
 εἰπέ, ἣν δ' ἐγώ, τί φῆς εἶναι σωφροσύνην κατὰ τὴν
 Β σὴν δόξαν. Καὶ ὅς τὸ μὲν πρῶτον ὤκνει τε καὶ οὐ
 μάνυ ἥθελεν ἀποκρίνασθαι· ἔπειτα μέντοι εἶπεν ὅτι
 οἱ δοκοῦν σωφροσύνη εἶναι τὸ κοσμίως πάντα πράτ- 25
 τειν καὶ ἡσυχῇ, ἐν τε ταῖς ὁδοῖς βαδίζειν καὶ δια-
 λέγεσθαι καὶ τὰλλα πάντα ὡσαύτως ποιεῖν. καὶ μοι
 δοκεῖ, ἔφη, συλλήβδην ἡσυχιότης τις εἶναι ὃ ἐρωτᾷς.
 Ἄρ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, εὖ λέγεις; φασί γέ τοι,
 C ὧ Χαρμίδη, τοὺς ἡσυχίους σώφρονας εἶναι. Ἰδω- 30
 μεν δὴ εἴ τι λέγουσιν. εἰπέ γὰρ μοι, οὐ τῶν κα-
 λῶν μέντοι ἡ σωφροσύνη ἐστί; Πάνυ γε, ἔφη.

Πότερον οὖν κάλλιστον ἐν γραμματιστοῦ τὰ ὅμοια
 γράμματα γράφειν ταχὺ ἢ ἡσυχῇ; Ταχύ. Τί δ'
 ἀναγιγνώσκειν; ταχέως ἢ βραδέως; Ταχέως. Καί
 μὲν δὴ καὶ τὸ κιθαρίζειν ταχέως καὶ τὸ παλαίσαν
 5 ὀξέως πολὺ κάλλιον πού ἢ ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως;
 Ναί. Τί δαί; πυκτεύειν τε καὶ παγκρατιάζειν
 οὐχ ὡσαύτως; Πάνυ γε. Θεῖν δὲ καὶ ἄλλεσθαι
 καὶ τὰ τοῦ σώματος ἅπαντα ἔργα, οὐτὰ μὲν ὀξέως
 καὶ ταχὺ γιγνόμενα τὰ τοῦ καλοῦ ἐστί, τὰ δὲ D
 10 βραδέως μόγις τε καὶ ἡσυχῇ τὰ τοῦ αἰσχροῦ;
 Φαίνεται. Φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ἔφην ἐγώ, κατὰ
 γε τὸ σῶμα οὐ τὸ ἡσύχιον, ἀλλὰ τὸ τάχιστον καὶ
 ὀξύτατον κάλλιστον ὄν. ἢ γάρ; Πάνυ γε. Ἡ δὲ
 15 γε σωφροσύνη καλὸν τι ἦν; Ναί. Οὐ τοίνυν κατὰ
 γε τὸ σῶμα ἢ ἡσυχιότης ἂν ἀλλ' ἢ ταχυτῆς σω-
 φρονέστερον εἴη, ἐπειδὴ καλὸν ἢ σωφροσύνη. Ἔοικ',
 ἔφη. Τί δαί; ἦν δ' ἐγώ, εὐμαθία κάλλιον ἢ δυσ-
 μαθία; Εὐμαθία. Ἔστι δέ γ', ἔφην, ἢ μὲν εὐ- E
 μαθία ταχέως μανθάνειν, ἢ δὲ δυσμαθία ἡσυχῇ
 20 καὶ βραδέως; Ναί. Διδάσκειν δὲ ἄλλον οὐ ταχέ-
 ως κάλλιον καὶ σφόδρα, μᾶλλον ἢ ἡσυχῇ τε καὶ
 βραδέως; Ναί. Τί δαί; ἀναμιμνήσκεισθαι καὶ
 μεμνήσθαι ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως κάλλιον ἢ σφό-
 δρα καὶ ταχέως; Σφόδρ', ἔφη, καὶ ταχέως. Ἡ δ' 160
 25 ἀγχίνοια οὐχὶ ὀξύτης τίς ἐστι τῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐχὶ
 ἡσυχία; Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ξυνιέναι τὰ λεγόμε-
 να, καὶ ἐν γραμματιστοῦ καὶ κιθαριστοῦ καὶ ἄλλαθι
 πανταχοῦ, οὐχ ὡς ἡσυχαιότατα ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐστί
 καὶ κάλλιστα; Ναί. Ἀλλὰ μὲν ἐν γε ταῖς ζητή-
 30 σεσι τῆς ψυχῆς καὶ τῷ βουλευέσθαι, οὐχ ὁ ἡσυ-
 χώτατος, ὡς ἐγώ μαι, καὶ μόλις βουλευόμενός τε
 καὶ ἀνευρίσκων ἐπαίνου δοκεῖ ἄξιος εἶναι, ἀλλ' ὁ

Β ῥᾶστα τε καὶ τάχιστα τοῦτο δοῶν. Ἔστι ταῦτα,
 ἔφη. Οὐκοῦν πάντα, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη,
 ἡμῖν καὶ τὰ περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὰ περὶ τὸ σῶ-
 μα, τὰ τοῦ τάχους τε καὶ τῆς ὀξύτητος καλλίω
 φαίνεται ἢ τὰ τῆς βραδυτητός τε καὶ ἡσυχιότη- 5
 τος; Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκ ἄρα ἡσυχιότης τις ἢ
 σωφροσύνη ἂν εἴη, οὐδ' ἡσύχιος ὁ σώφρων βίος
 ἔκ γε τούτου τοῦ λόγου, ἐπεὶδὴ καλὸν αὐτὸν δεῖ
 C εἶναι σώφρονα ὄντα. δυοῖν γὰρ δὴ τὰ ἕτερα, ἢ
 οὐδαμοῦ ἡμῖν ἢ πάννυ που ὀλιγαχοῦ αἱ ἡσυχίαι 10
 πράξεις ἐν τῷ βίῳ καλλίους ἐφάνησαν ἢ αἱ
 ταχεῖαι τε καὶ ἰσχυραί. εἰ δ' οὖν, ὦ φίλε,
 ὅτι μάλιστα μηδὲν ἐλάττους αἱ ἡσύχιοι τῶν
 σφοδρῶν τε καὶ ταχειῶν πράξεων τυγχάνουσι
 καλλίους οὔσαι, οὐδὲ ταύτῃ σωφροσύνη ἂν εἴη 15
 μᾶλλον τι τὸ ἡσυχῇ πράττειν ἢ τὸ σφόδρα τε καὶ
 ταχέως, οὔτε ἐν βαδισμῷ, οὔτε ἐν λέξει, οὐδὲ ἄλ-
 λοθι οὐδαμοῦ, οὐδὲ ὁ ἡσύχιος βίος κόσμιος, τοῦ
 D μὴ ἡσυχίου σωφρονέστερος ἂν εἴη, ἐπεὶδὴ ἐν τῷ
 λόγῳ τῶν καλῶν τι ἡμῖν ἢ σωφροσύνη ὑπετέθη, 20
 καλὰ δὲ οὐχ ἥττον τὰ ταχέα τῶν ἡσυχίων πέφαν-
 ται. Ὅρθῳς μοι δοκεῖς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰ-
 ρηκέναι.

Πάλιν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, μᾶλ-
 λον προσέχων τὸν νοῦν καὶ εἰς σεαυτὸν ἀποβλέ- 25
 ψας, ἐννοήσας ὁποῖόν τινά σε ποιεῖ ἢ σωφροσύνη
 παροῦσα καὶ ποία τις οὔσα τοιοῦτον ἀπεργάζοιτο
 ἂν, πάντα ταῦτα συλλογισάμενος εἶπε εὖ καὶ ἀν-
 E δρεΐως, τί σοι φαίνεται εἶναι. Καὶ ὅς ἐπισχὼν
 καὶ πάννυ ἀνδρικῶς πρὸς ἑαυτὸν διασκεψάμενος, 30
 Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, αἰσχύνεσθαι ποιεῖν ἢ σω-
 φροσύνη καὶ αἰσχυνητὴλὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἶναι

ὅπερ αἰδώς ἢ σωφροσύνη. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὐ
καλὸν ἄρτι ὁμολόγεις τὴν σωφροσύνην εἶναι; Πά-
νυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες οἱ σώ-
φρονες; Ναί. Ἄρ' οὖν ἂν εἴη ἀγαθόν, ὃ μὴ ἀγα-
5 θοὺς ἀπεργάζεται; Οὐ δῆτα. Οὐ μόνον οὖν ἄρα
καλόν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν ἐστίν. Ἐμοιγε δοκεῖ.
Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, Ὅμηρῳ οὐ πιστεύεις καλῶς 161
λέγειν, λέγοντι ὅτι

Αἰδώς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι.

10 Ἐγώ, ἔφη. Ἔστιν ἄρα, ὥς ἔοικεν, αἰδώς οὐκ
ἀγαθὸν καὶ ἀγαθόν. Φαίνεται. Σωφροσύνη δέ γε ἀγα-
θόν, εἵπερ ἀγαθοὺς ποιεῖ οἷς ἂν παρῇ, κακοὺς δὲ μή.
Ἀλλὰ μὴν οὕτω γε δοκεῖ μοι ἔχειν, ὥς σὺ λέ-
γεις. Οὐκ ἄρα σωφροσύνη ἂν εἴη αἰδώς, εἵπερ
15 τὸ μὲν ἀγαθὸν τυγχάνει ὄν, αἰδώς δὲ μὴ οὐδὲν
μᾶλλον ἀγαθόν ἢ καὶ κακόν.

Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοῦτο B
μὲν ὀρθῶς λέγεσθαι. τόδε δὲ σκέψαι τί σοι δο-
κεῖ εἶναι περὶ σωφροσύνης. ἄρτι γὰρ ἀνεμνήσθην
20 ὃ ἦδη του ἤκουσα λέγοντος, ὅτι σωφροσύνη ἂν
εἴη τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. σκόπει οὖν τοῦτο εἰ
ὀρθῶς σοι δοκεῖ λέγειν ὃ λέγων. Καὶ ἐγώ, ὦ
μιαρέ, ἔφην, Κριτίου τοῦδε ἀκήκοας αὐτὸ ἢ ἄλ-
λου του τῶν σοφῶν. Ἔοικεν, ἔφη ὁ Κριτίας, ἄλ- C
25 λου. οὐ γὰρ δὴ ἐμοῦ γε. Ἀλλὰ τί διαφέρει, ἢ
δ' ὅς, ὁ Χαρμίδης, ὦ Σώκρατες, ὅτου ἤκουσα;
Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ· πάντως γὰρ οὐ τοῦτο σκε-
πτέον, ὅστις αὐτὸ εἶπεν, ἀλλὰ πότερον ἀληθὲς λέ-
γεται ἢ οὐ. Νῦν ὀρθῶς λέγεις, ἢ δ' ὅς. Νή
30 Δί', ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' εἰ καὶ εὐρήσομεν αὐτὸ ὅπη γ'
ἔχει, θαυμάζοιμ' ἂν· αἰνίγματι γὰρ τινι ἔοικεν.
Ὅτι δὴ τί γε; ἔφη. Ὅτι οὐ δὴ πον, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὰ

D ῥήματα ἐφθέγγατο, ταύτη καὶ ἐνόει ὁ λέγων σω-
 φροσύνην εἶναι τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν. ἢ σὺ οὐ-
 δὲν ἡγεῖς πράττειν τὸν γραμματιστήν, ὅταν γράφῃ
 ἢ ἀναγιγνώσκῃ; Ἐγώ γε, ἡγοῦμαι μὲν οὖν, ἔφη.
 Δοκεῖ οὖν σοι τὸ αὐτοῦ ὄνομα μόνον γράφειν ὁ 5
 γραμματιστῆς καὶ ἀναγιγνώσκειν, ἢ ὑμᾶς τοὺς παῖ-
 10 δας διδάσκειν, ἢ οὐδὲν ἦττον τὰ τῶν ἐχθρῶν ἐγρά-
 φετε ἢ τὰ ὑμέτερα καὶ τὰ τῶν φίλων ὀνόματα;
 Οὐδὲν ἦττον. Ἡ οὖν ἐπολυπραγμονεῖτε καὶ οὐκ
 E ἐσωφρονεῖτε τοῦτο δρωῦντες; Οὐδαμῶς. Καὶ μὴν 10
 οὐ τὰ ὑμέτερά γε αὐτῶν ἐπράττετε, εἴπερ τὸ γρά-
 φειν πράττειν τί ἐστι καὶ τὸ ἀναγιγνώσκειν. Ἀλ-
 λὰ μὴν ἐστίν. Καὶ γὰρ τὸ ἰᾶσθαι, ὃ ἑταῖρε,
 καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ ὑφαίνειν καὶ τὸ ἡτινιοῦν
 τέχνην ὅτιοῦν τῶν τέχνης ἔργων ἀπεργάζεσθαι πράτ- 15
 τειν δὴ πού τί ἐστιν. Πάνυ γε. Τί οὖν, ἦν δ'
 ἐγώ, δοκεῖ ἂν σοι πόλις εὖ οἰκεῖσθαι ὑπὸ τούτου
 τοῦ νόμου τοῦ κελεύοντος τὸ ἑαυτοῦ ἱμάτιον ἑκα-
 στον ὑφαίνειν καὶ πλύνειν, καὶ ὑποδήματα σκυτο-
 τομεῖν, καὶ λήκυθον καὶ στλεγγίδα καὶ τᾶλλα πάν- 20
 162 τα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον; τῶν μὲν ἀλλοτριῶν μὴ
 ἄπτεσθαι, τὰ δὲ ἑαυτοῦ ἑκαστον ἐργάζεσθαί τε
 καὶ πράττειν; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἢ δ' ὅς. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἔφην ἐγώ, σωφρόνως γε οἰκοῦσα εὖ ἂν
 οἰκοῖτο. Πῶς δ' οὐκ; ἔφη. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, 25
 τὸ τὰ τοιαῦτά τε καὶ οὕτω τὰ αὐτοῦ πράττειν σω-
 φροσύνη ἂν εἴη. Οὐ φαίνεται. Ἠνίττετο ἄρα,
 ὥς ἔοικεν, ὅπερ ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον, ὁ λέγων τὸ τὰ
 αὐτοῦ πράττειν σωφροσύνην εἶναι· οὐ γάρ που
 B οὕτω γε ἦν εὐήθης. ἢ τινος ἡλιθίου ἤκουσας τουτὶ 30
 λέγοντος, ὃ Χαρμίδης; Ἠκιστά γε, ἔφη, ἐπεὶ τοι
 καὶ πάνυ ἐδόκει σοφὸς εἶναι. Παντὸς τοίνυν μᾶλ-

λον, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, αἴνιγμα αὐτὸ προὔβαλεν, ὥς
 ὃν χαλεπὸν τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν γινῶναι ὃ τί πο-
 τε ἔστιν. Ἴσως, ἔφη. Τί οὖν ἂν εἴη ποτὲ τὸ τὰ
 αὐτοῦ πράττειν; ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ οἶδα μὰ Δί'
 5 ἔγωγε, ἢ δ' ὅς. ἀλλ' ἴσως οὐδὲν κωλύει μηδὲ τὸν
 λέγοντα μηδὲν εἰδέναι ὃ τι ἐνόει. Καὶ ἅμα ταῦτα
 λέγων ὑπεγέλα τε καὶ εἰς τὸν Κριτίαν ἀπέβλεπεν. C
 Καὶ ὁ Κριτίας δῆλος μὲν ἦν καὶ πάλαι ἀγω-
 νιῶν καὶ φιλοτίμως πρὸς τε τὸν Χαρμίδην καὶ
 10 πρὸς τοὺς παρόντας ἔχων, μόγις δὲ ἑαυτὸν ἐν τῇ
 πρόσθεν κατέχων τότε οὐχ οἷόσ τε ἐγένετο. δοκεῖ
 γάρ μοι παντὸς μᾶλλον ἀληθὲς εἶναι, ὃ ἐγὼ ὑπέ-
 λαβον, τοῦ Κριτίου ἀκηκοέναι τὸν Χαρμίδην ταύ-
 την τὴν ἀπόκρισιν περὶ τῆς σωφροσύνης. ὁ μὲν
 15 οὖν Χαρμίδης βουλόμενος μὴ αὐτὸς ὑπέχειν λό-
 γον ἀλλ' ἐκεῖνον τῆς ἀποκρίσεως, ὑπεκίνει αὐτὸν D
 ἐκεῖνον καὶ ἐνεδείκνυτο ὥς ἐξεληλεγμένος εἴη. ὁ δ'
 οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ μοι ἔδοξεν ὀργισθῆναι αὐτῷ
 ὥσπερ ποιητῆς ὑποκριτῇ κακῶς διατιθέντι τὰ ἑαυ-
 20 τοῦ ποιήματα. ὥστ' ἐμβλέψας αὐτῷ, εἶπεν, Οὐ-
 τως οἶει, ὦ Χαρμίδη, εἰ σὺ μὴ οἶσθα ὃ τί ποτε
 ἐνόει ὃς ἔφη σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράτ-
 τειν, οὐδὲ δὴ ἐκεῖνον εἰδέναι; Ἀλλ', ὦ βέλτιστε,
 ἔφην ἐγώ, Κριτία, τοῦτον μὲν οὐδὲν θαυμαστὸν
 25 ἀγνοεῖν τηλικούτον ὄντα. σὲ δέ που εἰκὸς εἰδέναι
 καὶ ἡλικίας ἔνεκα καὶ ἐπιμελείας. εἰ οὖν συγχω- E
 ρεῖς τοῦτ' εἶναι σωφροσύνην ὅπερ οὕτοσί λέγει,
 καὶ παραδέχει τὸν λόγον, ἔγωγε πολὺ ἂν ἥδιον με-
 τὰ σοῦ σκοποίμην εἴτ' ἀληθὲς εἴτε μὴ τὸ λεχθέν.
 30 Ἀλλὰ πάννυ συγχωρῶ, ἔφη, καὶ παραδέχομαι. Κα-
 λῶς γε σὺ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν. καί μοι λέ-
 γε, ἢ καὶ ἂ νῦν δὴ ἡρώτων ἐγὼ συγχωρεῖς, τοὺς

δημιουργοὺς πάντας ποιεῖν τι. Ἐγωγε. Ἡ οὖν δο-
 163 κοῦσί σοι τὰ ἐαυτῶν μόνον ποιεῖν ἢ καὶ τὰ τῶν
 ἄλλων; Καὶ τὰ τῶν ἄλλων. Σωφρονοῦσιν οὖν οὐ
 τὰ ἐαυτῶν μόνον ποιοῦντες. Τί γὰρ κωλύει; ἔφη.
 Οὐδέν ἐμέ γε, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὅρα μὴ ἐκεῖνον 5
 κωλύει, ὅς ὑποθέμενος σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ
 ἐαυτοῦ πράττειν, ἔπειτα οὐδέν φησι κωλύειν καὶ
 τοὺς τὰ τῶν ἄλλων πράττοντας σωφρονεῖν. Ἐγὼ
 γὰρ πού, ἦ δ' ὅς, τοῦθ' ὡμολόγηκα, ὥς οἱ τὰ τῶν
 ἄλλων πράττοντες σωφρονοῦσιν, ἢ τοὺς ποιοῦντας 10
 B ὡμολόγησα; Εἶπέ μοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ ταῦτόν κα-
 λεῖς τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πράττειν; Οὐ μέντοι, ἔφη·
 οὐδέ γε τὸ ἐργάζεσθαι καὶ τὸ ποιεῖν. ἔμαθον γὰρ
 παρ' Ἡσιόδου, ὅς ἔφη ἔργον δ' οὐδέν εἶναι ὄνει-
 15 δος. οἶει οὖν αὐτόν, εἰ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκάλει καὶ
 ἐργάζεσθαι καὶ πράττειν, οἷα νῦν δὴ σὺ ἔλεγες,
 οὐδενὶ ἂν ὄνειδος φάναι εἶναι σκυτοτομοῦντι ἢ τα-
 ριχοπωλοῦντι ἢ ἐπ' οἰκήματος καθημένῳ; Οὐκ οἶδ-
 C σθαί γε χρή, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος, οἶ-
 μαι, ποιήσιν πράξεως καὶ ἐργασίας ἄλλο ἐνόμιζε, 20
 καὶ ποίημα μὲν γίγνεσθαι ὄνειδος ἐνίοτε, ὅταν μὴ
 μετὰ τοῦ καλοῦ γίγνηται, ἔργον δὲ οὐδέποτε οὐδέν
 ὄνειδος. τὰ γὰρ καλῶς τε καὶ ὠφελίμως ποιούμενα ἔρ-
 γα ἐκάλει, καὶ ἐργασίας τε καὶ πράξεις τὰς τοιαύτας
 ποιήσεις. φάναι δέ γε χρή καὶ οἰκεῖα μόνα τὰ τοιαῦτα 25
 ἡγεῖσθαι αὐτόν, τὰ δὲ βλαβερά πάντα ἀλλότρια. ὥστε
 καὶ Ἡσιόδον χρή οἶεσθαι καὶ ἄλλον ὅστις φρόνιμος,
 τὸν τὰ αὐτοῦ πράττοντα, τοῦτον σώφρονα καλεῖν.
 D ὦ Κριτία, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εὐθύς ἀρχομένου
 σοῦ σχεδὸν ἐμάνθανον τὸν λόγον, ὅτι τὰ οἰκεῖά τε 30
 καὶ τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ καλοίης, καὶ τὰς τῶν ἀγαθῶν
 ποιήσεις πράξεις· καὶ γὰρ Προδίκου μυρία τινὰ

ἀκήκοα περὶ ὀνομάτων διαιροῦντος. ἀλλ' ἐγὼ σοι
 τίθεσθαι μὲν τῶν ὀνομάτων δίδωμι ὅπῃ ἂν βούλει
 ἕκαστον· δῆλον δὲ μόνον ἐφ' ὃ τι ἂν φέροις τοῦνο-
 μα ὃ τι ἂν λέγῃς. νῦν οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς σαφέστε-
 5 ρον ὁρίσαι· ἄρα τὴν τῶν ἀγαθῶν προᾶξιν ἢ ποιήσιν E
 ἢ ὅπως σὺ βούλει ὀνομάζειν, ταύτην λέγεις σὺ
 σωφροσύνην εἶναι; Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκ ἄρα σω-
 φρονεῖ ὃ τὰ κακὰ πράττων, ἀλλ' ὃ τὰ ἀγαθὰ. Σοὶ
 δέ, ἢ δ' ὅς, ὦ βέλτιστε, οὐχ οὕτω δοκεῖ; Ἐα,
 10 ἦν δ' ἐγώ· μὴ γάρ πω τὸ ἐμοὶ δοκοῦν σκοπῶμεν,
 ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις νῦν. Ἀλλὰ μέντοι ἔγωγε, ἔφη,
 τὸν μὴ ἀγαθὰ ἀλλὰ κακὰ ποιοῦντα οὐ φημι σω-
 φρονεῖν, τὸν δὲ ἀγαθὰ ἀλλὰ μὴ κακὰ σωφρονεῖν·
 τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν προᾶξιν σωφροσύνην εἶναι, σα- 164
 15 φῶς σοι διορίζομαι. Καὶ οὐδέν γε ἴσως κωλύει
 σε ἀληθῆ λέγειν. τόδε γε μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, θαυ-
 μάζω, εἰ σωφρονοῦντας ἀνθρώπους ἡγεῖ σὺ ἀγνο-
 εῖν ὅτι σωφρονοῦσιν. Ἀλλ' οὐχ ἡγοῦμαι, ἔφη·
 Οὐκ ὀλίγον πρότερον, ἔφην ἐγώ, ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ,
 20 ὅτι τοὺς δημιουργοὺς οὐδέν κωλύει καὶ αὐτὰ τῶν
 ἄλλων ποιοῦντας, σωφρονεῖν; Ἐλέγετο γάρ, ἔφη·
 ἀλλὰ τί τοῦτο; Οὐδέν. ἀλλὰ λέγε εἰ δοκεῖ τίς
 σοι ἰατρός, ὑγιαῖναι τινὰ ποιῶν, ὠφελίμα καὶ ἑαυτῷ
 ποιεῖν καὶ ἐκείνῳ ὃν ἰῆτο. Ἐμοιγε. Οὐκοῦν τὰ B
 25 δέοντα πράττει ὅγε ταῦτα πράττων; Ναί. Ὅ τὰ
 δέοντα πράττων οὐ σωφρονεῖ; Σωφρονεῖ μὲν οὖν.
 Ἡ οὖν καὶ γινώσκειν ἀνάγκη τῷ ἰατρῷ, ὅταν τε
 ὠφελίμως ἰᾶται καὶ ὅταν μὴ; καὶ ἑκάστῳ τῶν δη-
 μιουργῶν, ὅταν τε μέλλῃ ὀνήσεσθαι ἀπὸ τοῦ ἔργου,
 30 οὐ ἂν πράττῃ, καὶ ὅταν μὴ; Ἴσως οὐ. Ἐνίστε
 ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὠφελίμως πράξας ἢ βλαβερώς ὃ
 ἰατρός οὐ γινώσκει ἑαυτὸν ὥς ἐπράξε· καίτοι ὠφε- C

λίμως πράξας, ὥς ὁ σὸς λόγος, σωφρόνως ἔπρα-
 ξεν. ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; Ἐγωγε. Οὐκοῦν, ὥς
 ἔοικεν, ἐνίστε ὠφελίμως πράξας πράττει μὲν σω-
 φρόνως καὶ σωφρονεῖ, ἀγνοεῖ δ' ἑαυτὸν ὅτι σω-
 φρονεῖ; Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν 5
 ποτε γένοιτο, ἀλλ' εἴ τί σοι οἶει ἐκ τῶν ἔμπροσθεν
 ὑπ' ἐμοῦ ὡμολογημένων εἰς τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι
 D συμβαίνειν, ἐκείνων ἂν τι ἔγωγε μᾶλλον ἀναθεί-
 μην, καὶ οὐκ ἂν αἰσχυνθείην ὅτι μὴ οὐχὶ ὀρθῶς
 φάναι εἰρηκέναι μᾶλλον, ἢ ποτε συγχωρήσαιμ' ἂν 10
 ἀγνοοῦντα αὐτὸν ἑαυτὸν ἄνθρωπον σωφρονεῖν. σχε-
 δὸν γάρ τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφρο-
 σύνην, τὸ γινώσκειν ἑαυτόν, καὶ συμφέρομαι τῷ
 ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα. καὶ γὰρ
 τοῦτο οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα ἀνακεῖσθαι, ὥς 15
 δὴ πρόσρησις οὖσα τοῦ Θεοῦ τῶν εἰσιόντων ἀντὶ
 E τοῦ Χαῖρε, ὥς τούτου μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ
 προσρήματος, τοῦ χαίρειν, οὐδὲ δεῖν τοῦτο παρα-
 κελεύεσθαι ἀλλήλους ἀλλὰ σωφρονεῖν. οὕτω μὲν
 δὴ ὁ Θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ ἱερὸν 20
 διαφέρον τι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ὥς διανοούμενος ἀνέ-
 θηκεν ὁ ἀναθεὶς, ὥς μοι δοκεῖ· καὶ λέγει πρὸς τὸν
 αἰεὶ εἰσιόντα οὐκ ἄλλο τι ἢ σωφρόνει, φησὶν. αἰ-
 νιγματωδέστερον δὲ δὴ, ὥς μάντις, λέγει. τὸ γὰρ
 Γνωθὶ σαυτὸν καὶ τὸ Σωφρόνει ἔστι μὲν ταυτόν, 25
 165 ὥς τὰ γράμματά φησι, καὶ ἐγώ, τάχα δ' ἂν τις
 οἰηθείη ἄλλο εἶναι, ὃ δὴ μοι δοκοῦσι παθεῖν καὶ
 οἱ τὰ ὕστερον γράμματα ἀναθέντες, τό τε Μηδὲν
 ἄγαν, καὶ τὸ Ἐγγύη, πάρα δ' ἄτη. καὶ γὰρ οὗτοι
 συμβουλήν ᾤηθησαν εἶναι τὸ Γνωθὶ σαυτόν, ἀλλ' 30
 οὐ τῶν εἰσιόντων ἔνεκεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρόσρησιν.
 εἶθ' ἵνα δὴ καὶ σφεῖς μηδὲν ἥττον συμβουλάς χρη-

σίμους ἀναθεῖεν, ταῦτα γράψαντες ἀνέθεσαν· οὐ
 δὴ οὖν ἔνεκα λέγω, ὦ Σώκρατες, ταῦτα πάντα,
 τόδ' ἐστί. τὰ μὲν ἔμπροσθεν σοὶ πάντα ἀφίημι.
 ἴσως μὲν γάρ τι σὺ ἔλεγες περὶ αὐτῶν ὀρθότερον,
 5 ἴσως δ' ἐγώ. σαφὲς δ' οὐδὲν πάννυ ἦν ὧν ἐλέγομεν· B
 νῦν δ' ἐθέλω τούτου σοὶ διδόναι λόγον, εἰ μὴ ὁμολο-
 γεῖς σωφροσύνην εἶναι τὸ γινώσκειν αὐτὸν ἑαυτόν.
 Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κριτία, σὺ μὲν ὥς φά-
 σκοντος ἐμοῦ εἰδέναι περὶ ὧν ἐρωτῶ, προσφέρει
 10 πρὸς με, καὶ ἐὰν δὴ βούλωμαι, ὁμολογήσαντός
 σου. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ ζητῶ γὰρ μετὰ
 σοῦ ἀεὶ τὸ προτιθέμενον διὰ τὸ μὴ αὐτὸς εἰδέναι.
 σκεψάμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν εἴθ' ὁμολογῶ εἴτε μή.
 ἀλλ' ἐπίσχες ἕως ἂν σκέψωμαι. Σκόπει δὴ, ἦ δ' C
 15 ὅς. Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, σκοπῶ. εἰ γὰρ δὴ πού
 γινώσκειν γέ τί ἐστιν ἡ σωφροσύνη, δῆλον ὅτι
 ἐπιστήμη τις ἂν εἴη καὶ τινός. ἦ οὐ; Ἔστιν, ἔφη,
 ἑαυτοῦ γε. Οὐκοῦν καὶ ἰατρικὴ, ἔφην, ἐπιστήμη
 ἐστὶ τοῦ ὑγιεινοῦ; Πάννυ γε. Εἰ τοίνυν με, ἔφην,
 20 ἔροιο σὺ, ἰατρικὴ ὑγιεινοῦ ἐπιστήμη οὐσα τί ἡμῖν
 χρησίμη ἐστὶ καὶ τί ἀπεργάζεται, εἵποιμ' ἂν ὅτι
 οὐ σμικρὰν ὠφέλειαν· τὴν γὰρ ὑγίειαν καλὸν ἡμῖν D
 ἔργον ἀπεργάζεται, εἰ ἀποδέχει τοῦτο. Ἀποδέχο-
 μαι. Καὶ εἰ τοίνυν με ἔροιο τὴν οἰκοδομικὴν,
 25 ἐπιστήμην οὐσαν τοῦ οἰκοδομεῖν, τί φημι ἔργον
 ἀπεργάζεσθαι, εἵποιμ' ἂν ὅτι οἰκήσεις. ὥσαύτως
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. χρὴ οὖν καὶ σὲ ὑπὲρ τῆς
 σωφροσύνης, ἐπειδὴ φῆς αὐτὴν ἑαυτοῦ ἐπιστήμην
 εἶναι, ἔχειν εἰπεῖν ἐρωτηθέντα, ὦ Κριτία, σωφρο-
 30 σύνη, ἐπιστήμη οὐσα ἑαυτοῦ, τί καλὸν ἡμῖν ἔργον
 ἀπεργάζεται καὶ ἄξιον τοῦ ὀνόματος; ἴθι οὖν εἰ- E
 πέ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐκ ὀρθῶς ζητεῖς.

οὐ γὰρ ὁμοία αὕτη πέφυκε ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμας,
 οὐδέ γε αἱ ἄλλαι ἀλλήλαις· σὺ δ' ὥς ὁμοίων οὐ-
 σῶν ποιεῖ τὴν ζήτησιν. ἐπεὶ λέγε μοι, ἔφη, τῆς
 λογιστικῆς τέχνης ἢ τῆς γεωμετρικῆς τί ἐστι τοι-
 οῦτον ἔργον οἷον οἰκία οἰκοδομικῆς ἢ ἱμάτιον ὑφαν- 5
 166 τικῆς ἢ ἄλλα τοιαῦτα ἔργα, ἃ πολλὰ ἂν τις ἔχοι
 πολλῶν τεχνῶν δεῖξαι. ἔχεις οὖν μοι καὶ σὺ τού-
 των τοιοῦτόν τι ἔργον δεῖξαι; ἀλλ' οὐχ ἔξεις. Καὶ
 ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ τόδε σοι ἔχω
 δεῖξαι, τίνος ἐστὶν ἐπιστήμη ἐκάστη τούτων τῶν 10
 ἐπιστημῶν, ὃ τυγχάνει ὄν ἄλλο αὐτῆς τῆς ἐπιστή-
 μης. οἷον ἡ λογιστικὴ ἐστὶ πού τοῦ ἀρτίου καὶ
 τοῦ περιπτοῦ, πλήθους ὅπως ἔχει πρὸς αὐτὰ καὶ
 πρὸς ἀλλήλα. ἢ γάρ; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν
 ἕτερον ὄντος τοῦ περιπτοῦ καὶ ἀρτίου αὐτῆς τῆς 15
 Β λογιστικῆς; Πῶς δ' οὐ; Καὶ μὲν αὖ ἡ στατικὴ
 τοῦ βαρυτέρου καὶ κουφοτέρου σταθμοῦ ἐστὶ [στα-
 τικὴ]· ἕτερον δέ ἐστι τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον τῆς
 στατικῆς αὐτῆς. ἑυγχαρεῖς; Ἐγωγε. Λέγε δὴ,
 καὶ ἡ σωφροσύνη τίνος ἐστὶν ἐπιστήμη, ὃ τυγχά- 20
 νει ἕτερον ὄν αὐτῆς τῆς σωφροσύνης. Τοῦτό ἐστιν
 ἐκεῖνο, ἔφη, ὃ Σώκρατες· ἐπ' αὐτὸ ἦκεις ἐρευνῶν,
 ὅτω διαφέρει πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἡ σωφροσύνη.
 Γ σὺ δὲ ὁμοιότητά τινα ζητεῖς αὐτῆς ταῖς ἄλλαις.
 τὸ δ' οὐκ ἐστὶν οὕτως, ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι 25
 ἄλλου εἰσὶν ἐπιστήμαι, ἑαυτῶν δ' οὐ, ἡ δὲ μόνη τῶν
 τε ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη ἐστὶ καὶ αὐτὴ ἑαυτῆς.
 καὶ ταῦτά σε πολλοῦ δεῖ λεληθέναι, ἀλλὰ γάρ, οἶμαι,
 ὃ ἄρτι οὐκ ἔφησθα ποιεῖν, τοῦτο ποιεῖς. ἐμὲ γὰρ
 ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν, ἑάσας περὶ οὗ ὃ λόγος ἐστίν. 30
 Οἷον, ἦν δ' ἐγώ, ποιεῖς ἡγούμενος, εἰ ὅτι μάλιστα
 σὲ ἐλέγχω, ἄλλου τινὸς ἔνεκα ἐλέγχειν ἢ οὐπερ ἔνεκα

κἄν ἐμαυτὸν διερευνώμην τί λέγω, φοβούμενος μή-
 ποτε λάθω οἰόμενος μὲν τι εἰδέναι, εἰδὼς δὲ μή.
 καὶ νῦν δὴ οὖν ἔγωγέ φημι τοῦτο ποιεῖν, τὸν λόγον D
 σκοπεῖν, μάλιστα μὲν ἐμαυτοῦ ἔνεκα, ἴσως δὲ δὴ
 5 καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. ἢ οὐ κοινὸν οἶει ἀγα-
 θὸν εἶναι σχεδὸν τι πᾶσιν ἀνθρώποις, γίγνεσθαι
 καταφανεὲς ἕκαστον τῶν ὄντων ὅπῃ ἔχει; Καὶ μάλα,
 ἢ δ' ὅς, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες. Θαῤῥῶν τοίνυν, ἦν δ'
 ἐγώ, ὦ μακάριε, ἀποκρινόμενος τὸ ἐρωτώμενον ὅπῃ
 10 σοι φαίνεται, ἕα χαίρειν, εἴτε Κριτίας ἐστὶν εἴτε
 Σωκράτης ὁ ἐλεγχόμενος· ἀλλ' αὐτῷ προσέχων τὸν E
 νοῦν τῷ λόγῳ σκοπεῖν, ὅπῃ ποτὲ ἐκβήσεται ἐλεγχό-
 μενος. Ἀλλά, ἔφη, ποιήσω οὕτω· δοκεῖς γάρ μοι μέ-
 τρια λέγειν. Λέγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τῆς
 15 σωφροσύνης πῶς λέγεις.

Λέγω τοίνυν, ἢ δ' ὅς, ὅτι μόνη τῶν ἄλλων
 ἐπιστημῶν αὐτὴ τε αὐτῆς ἐστὶ καὶ τῶν ἄλλων
 ἐπιστημῶν ἐπιστήμη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης ἐπιστήμη ἂν εἴη, εἴπερ καὶ ἐπι-
 20 στήμης; Πάνυ γε, ἔφη. Ὁ ἄρα σόφρων μόνος 167
 αὐτός τε ἑαυτὸν γινώσκει καὶ οἷός τε ἔσται ἔξε-
 τάσαι τί τε τυγχάνει εἰδὼς καὶ τί μή, καὶ τοὺς
 ἄλλους ὡσαύτως δυνατὸς ἔσται ἐπισκοπεῖν, τί τις
 οἶδε καὶ οἶεται, εἴπερ οἶδε, καὶ τί αὖ τις οἶεται μὲν
 25 εἰδέναι, οἶδε δ' οὐ, τῶν δὲ ἄλλων οὐδεὶς. καὶ ἔστι δὴ
 τοῦτο τὸ σωφρονεῖν τε καὶ σωφροσύνη καὶ τὸ ἑαυτὸν
 αὐτὸν γινώσκειν, τὸ εἰδέναι ἅ τε οἶδε καὶ ἅ μὴ οἶ-
 δειν. ἄρα ταῦτά ἐστιν ἃ λέγεις; Ἐγώ, ἔφη. Πάλιν
 τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι, ὥσπερ
 30 ἐξ ἀρχῆς ἐπισκεψώμεθα, πρῶτον μὲν, εἰ δυνατόν B
 ἔστι τοῦτο εἶναι ἢ οὐ, τὸ ἅ οἶδε καὶ ἅ μὴ οἶδεν
 εἰδέναι ὅτι οἶδε καὶ ὅτι οὐκ οἶδεν· ἔπειτα εἰ ὅτι

μάλιστα δυνατόν, τίς ἂν εἴη ἡμῖν ὠφέλεια εἰδό-
 σιν αὐτό. Ἀλλὰ χρή, ἔφη, σκοπεῖν. Ἴθι δὴ, ἔ-
 φην ἐγώ, ὦ Κριτία, σκέψαι, εἴαν τι περὶ αὐτῶν
 εὐπορώτερος φανῇς ἐμοῦ. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπορῶ.
 ἧ δὲ ἀπορῶ, φράσω σοι. Πάνυ γ', ἔφη. Ἄλλο 5
 τι οὖν, ἣν δ' ἐγώ, πάντα ταῦτ' ἂν εἴη, εἰ ἔστιν
 C ὅπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες, μία τις ἐπιστήμη, ἣ οὐκ
 ἄλλου τινός ἐστιν ἢ ἐαυτῆς τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπι-
 στημῶν ἐπιστήμη, καὶ δὴ καὶ ἀνεπιστημοσύνης ἢ
 αὐτῇ αὐτῇ; Πάνυ γε. Ἴδὲ δὴ ὥς ἄτοπον ἐπιχει- 10
 ροῦμεν, ὦ ἑταῖρε, λέγειν. ἐν ἄλλοις γὰρ που τὸ
 αὐτὸ τοῦτο εἴαν σκοπῇς, δόξει σοι, ὥς ἐγὼμαι,
 ἀδύνατον εἶναι. Πῶς δὴ καὶ ποῦ; Ἐν τοῖσδε. ἐν-
 νόει γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ὅψις τις εἶναι, ἢ ὧν μὲν αἱ
 ἄλλαι ὅψεις εἰσὶν, οὐκ ἔστι τούτων ὅψις, ἐαυτῆς 15
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὅψεων ὅψις ἐστί, καὶ μὴ ὅψεων
 ὡσαύτως, καὶ χρῶμα μὲν ὁρᾷ οὐδὲν ὅψις οὖσα,
 D αὐτὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας ὅψεις. δοκεῖ τίς σοι εἶναι
 τοιαύτη; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; ἀκοὴν ἢ
 φωνῆς μὲν οὐδεμιᾶς ἀκούει, αὐτῆς δὲ καὶ τῶν 20
 ἄλλων ἀκοῶν ἀκούει καὶ τῶν μὴ ἀκοῶν; Οὐδὲ τοῦ-
 το. Ξυλλήβδην δὴ σκόπει περὶ πασῶν πῶν αἰσθή-
 σεων, εἴ τίς σοι δοκεῖ εἶναι αἰσθήσεων μὲν αἰσθη-
 σις καὶ αὐτῆς, ὧν δὲ δὴ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις αἰ-
 σθάνονται, μηδενὸς αἰσθανομένη. Οὐκ ἔμοιγε. 25
 E Ἄλλ' ἐπιθυμία δοκεῖ τίς σοι εἶναι, ἢ τις ἡδονῆς
 μὲν οὐδεμιᾶς ἐστὶν ἐπιθυμία, αὐτῆς δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων ἐπιθυμιῶν; Οὐ δῆτα. Οὐδὲ μὲν βούλη-
 σις, ὥς ἐγὼμαι, ἢ ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν βούλεται,
 αὐτὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας βουλήσεις βούλεται. Οὐ 30
 γὰρ οὖν. Ἐρωτα δὲ φαίης ἂν τινα εἶναι τοιοῦτον,
 ὅς τυγχάνει ὧν ἔρως καλοῦ μὲν οὐδενός, αὐτοῦ

δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐρώτων; Οὐκ, ἔφη, ἔγωγε.
 Φόβον δὲ ἤδη τινὰ κατανενόηκας, ὃς ἑαυτὸν μὲν 168
 καὶ τοὺς ἄλλους φόβους φοβεῖται, τῶν δεινῶν δ'
 οὐδὲ ἐν φοβεῖται; Οὐ κατανενόηκα, ἔφη. Δόξαν
 5 δὲ δοξῶν δόξαν καὶ αὐτῆς, ὧν δὲ αἱ ἄλλαι δοξά-
 ζουσι μηδὲν δοξάζουσιν; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ἐπι-
 στήμην, ὥς ἔοικε, φαμέν τινα εἶναι τοιαύτην, ἥτις
 μαθήματος μὲν οὐδενός ἐστιν ἐπιστήμη, αὐτῆς δὲ
 καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη. Φαμέν γάρ.
 10 Οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ ἄρα καὶ ἔστι; μηδὲν γάρ πω
 δισχυριζώμεθα ὥς οὐκ ἔστιν, ἀλλ' εἰ ἔστιν ἐπι-
 σκοπῶμεν. Ὅρθῶς λέγεις. Φέρε δὴ, ἔστι μὲν αὕτη B
 ἢ ἐπιστήμη τινὸς ἐπιστήμη, καὶ ἔχει τινὰ τοιαύ-
 την δύναμιν ὥστε τινὸς εἶναι; ἢ γάρ; Πάνυ γε.
 15 Καὶ γάρ τὸ μεῖζον φαμέν τοιαύτην τινὰ ἔχειν δύ-
 ναμιν, ὥστε τινὸς εἶναι μεῖζον; ἔχει γάρ. Οὐκ-
 οῦν ἐλάττονός τινος, εἴπερ ἔσται μεῖζον; Ἀνάγ-
 κη. Εἰ οὖν τι εὗροίμεν μεῖζον, ὃ τῶν μὲν μει-
 ζόνων ἐστὶ μεῖζον καὶ ἑαυτοῦ, ὧν δὲ τὰλλα μεί-
 20 ζω ἐστὶ μηδενὸς μεῖζον, πάντως δὴ ἂν πού ἐκεῖνό
 γ' αὐτῷ ὑπάρχοι, εἴπερ ἑαυτοῦ μεῖζον εἴη, καὶ
 ἐλάττον ἑαυτοῦ εἶναι. ἢ οὐ; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, C
 ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ εἴ τι διπλάσιόν ἐστι τῶν
 τε ἄλλων διπλασίων καὶ ἑαυτοῦ, ἡμίσεος δὴ πού
 25 ὄντος ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων διπλάσιον ἂν εἴη.
 οὐ γάρ ἐστὶ πού ἄλλου διπλάσιον ἢ ἡμίσεος. Ἀ-
 ληθῆ. Πλεῖον δὲ αὐτοῦ ὄν, οὐ καὶ ἐλάττον ἔσται,
 καὶ βαρύτερον ὄν κρυφότερον, καὶ πρεσβύτερον
 ὄν νεώτερον, καὶ τὰλλα πάντα ὡσαύτως; ὃ τί D
 30 περ ἂν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν πρὸς ἑαυτὸ ἔχῃ, οὐ
 καὶ ἐκείνην ἔξει τὴν οὐσίαν πρὸς ἣν ἡ δύναμις
 αὐτοῦ ἦν; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οἶον ἢ ἀκοή, φα-

μέν, οὐκ ἄλλον τινὸς ἢν ἀκοή ἢ φωνῆς. ἢ γάρ;
 Ναί. Οὐκοῦν εἶπερ αὐτὴ αὐτῆς ἀκούσεται, φω-
 νὴν ἔχούσης ἑαυτῆς ἀκούσεται· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως
 ἀκούσειεν. Πολλὴ ἀνάγκη. Καὶ ἡ ὄψις γέ που,
 ὧ ἄριστε, εἶπερ ὄψεται αὐτὴ ἑαυτήν, χροῶμά τι 5
 αὐτὴν ἀνάγκη ἔχειν· ἄχρων γὰρ ὄψις οὐδὲν ἂν μὴ
 Ε ποτε ἴδῃ. Οὐ γὰρ οὖν. Ὅρας οὖν, ὧ Κριτία,
 ὅτι ὅσα διεληλύθαμεν, τὰ μὲν αὐτῶν ἀδύνατα παν-
 τὰσιν φαίνεται ἡμῖν, τὰ δ' ἀπιστεῖται σφόδρα
 μήποτ' ἂν τὴν ἑαυτῶν δύναμιν πρὸς ἑαυτὰ σχεῖν. 10
 μεγέθη μὲν γὰρ καὶ πλήθη καὶ τὰ τοιαῦτα παντά-
 πασιν ἀδύνατον. ἢ οὐχί; Πάνυ γε. Ἀκοή δ' αὖ
 καὶ ὄψις, καὶ ἔτι γε κίνησις, αὐτὴ ἑαυτὴν κινεῖν,
 καὶ θερμότης καίειν, καὶ πάντα αὖ τὰ τοιαῦτα
 169 τοῖς μὲν ἀπιστίαν παράσχοι, ἴσως δέ τισιν οὐ. 15
 μεγάλου δὴ τινος, ὧ φίλε, ἀνδρὸς δεῖ, ὅστις τοῦτο
 κατὰ πάντων ἱκανῶς διαιρήσεται, πότερον οὐδὲν
 τῶν ὄντων τὴν αὐτοῦ δύναμιν αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ
 πέφυκεν ἔχειν, πλὴν ἐπιστήμης, ἀλλὰ πρὸς ἄλλο,
 ἢ τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ· καὶ εἰ ἔστιν αὖ ἢ τινα αὐτὰ 20
 πρὸς ἑαυτὰ ἔχει, ἂρ' ἐν τούτοις ἐστὶν ἐπιστήμη,
 ἣν δὴ ἡμεῖς σωφροσύνην φαμέν εἶναι. ἐγὼ μὲν
 οὐ πιστεύω ἑμαυτῷ ἱκανὸς εἶναι ταῦτα διελέσθαι.
 διὸ καὶ οὗτ' εἰ δυνατόν ἐστι τοῦτο γενέσθαι, ἐπι-
 200 στήμης ἐπιστήμην εἶναι, ἔχω δυσχυρίσασθαι. 25
 οὗτ' εἰ ὅτι μάλιστα ἐστι, σωφροσύνην ἀποδέχομαι
 αὐτὸ εἶναι, πρὶν ἂν ἐπισκέψωμαι εἴ τέ τι ἂν ἡμᾶς
 ὠφελοῖ τοιοῦτον ὄν, εἴτε μὴ. τὴν γὰρ οὖν δὴ σω-
 φροσύνην ὠφέλιμόν τι καὶ ἀγαθὸν μαντεύομαι εἶναι.
 σὺ οὖν, ὧ παῖ Καλλαίσχρον — τίθεσαι γὰρ σω- 30
 φροσύνην τοῦτ' εἶναι, ἐπιστήμην ἐπιστήμης καὶ δὴ
 καὶ ἀνεπιστημοσύνης — πρῶτον μὲν τοῦτο ἔνδει-

ξαι, ὅτι δυνατόν [ἀποδειξαί σε] ὃ νῦν δὴ ἔλεγον.
 ἔπειτα πρὸς τῷ δυνατῷ, ὅτι καὶ ὠφέλιμον. καὶ μὲ C
 τάχ' ἂν ἀποπληρώσαις ὡς ὀρθῶς λέγεις περὶ σω-
 φροσύνης, ὃ ἔστιν.

5 Καὶ ὁ Κριτίας ἀκούσας ταῦτα καὶ ἰδὼν με
 ἀποροῦντα, ὥσπερ οἱ τοὺς χασμωμένους καταντι-
 κρὺ ὁρῶντες ταῦτόν τοῦτο ξυμπάσχουσι, καὶ κεῖ-
 νος ἔδοξέ μοι ὑπ' ἐμοῦ ἀποροῦντος ἀναγκασθῆναι
 καὶ αὐτὸς ἀλῶναι ὑπὸ ἀπορίας. ἅτε οὖν εὐδοκι-
 10 μῶν ἐκάστοτε, ἡσχύνητο τοὺς παρόντας, καὶ οὔτε
 ξυγχωρῆσαί μοι ἤθελεν ἀδύνατος εἶναι διελέσθαι
 ἃ προὔκαλούμην αὐτόν, ἔλεγέ τε οὐδὲν σαφές, D
 ἐπικαλύπτων τὴν ἀπορίαν. καὶ γὰρ ἡμῖν ἵνα ὁ λό-
 γος προῖοι, εἶπον, Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, ὦ Κριτία, νῦν
 15 μὲν τοῦτο ξυγχωρήσωμεν, δυνατόν εἶναι γενέσθαι
 ἐπιστήμην ἐπιστήμης· αὐθις δὲ ἐπισκεψόμεθα εἴθ'
 οὕτως ἔχει εἴτε μή. ἴθι δὴ οὖν, εἰ ὅτι μάλιστα
 δυνατόν τοῦτο, τί μᾶλλον οἷόν τέ ἐστιν εἰδέναι
 ἃ τέ τις οἶδε καὶ ἃ μή; τοῦτο γὰρ δὴ πού ἐφα-
 20 μεν εἶναι τὸ γινώσκειν αὐτόν καὶ σωφρονεῖν. ἢ
 γάρ; Πάνυ γε, ἢ δ' ὅς, καὶ συμβαίνει γέ που, E
 ὦ Σώκρατες. εἰ γὰρ τις ἔχει ἐπιστήμην, ἢ αὐτὴ
 αὐτὴν γινώσκει, τοιοῦτος ἂν αὐτὸς εἴη οἷόν πέρ
 ἐστιν ὃ ἔχει. ὥσπερ ὅταν τάχος τις ἔχη, ταχύς,
 25 καὶ ὅταν κάλλος, καλός, καὶ ὅταν γνῶσιν, γινώ-
 σκων. ὅταν δὲ δὴ γνῶσιν αὐτὴν αὐτῆς τις ἔχη,
 γινώσκων που αὐτὸς ἑαυτὸν τότε ἔσται. Οὐ τοῦ-
 το, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητῶ, ὡς οὐχ ὅταν τὸ αὐ-
 τὸ γινώσκόν τις ἔχη, αὐτὸς αὐτὸν γνῶσεται. ἀλλ'
 30 ἔχοντι τοῦτο τίς ἀνάγκη εἰδέναι ἃ τε οἶδε καὶ ἃ
 μὴ οἶδεν; Ὅτι, ὦ Σώκρατες, ταῦτόν ἐστι τοῦτο 170
 ἐκεῖνω. Ἴσως, ἔφην, ἀλλ' ἐγὼ κινδυνεύω ἀεὶ ὁ-

μοιος εἶναι· οὐ γὰρ αὖ μανθάνω ὥς ἔστι τὸ αὐ-
 τὸ ἃ οἶδεν εἰδέναι καὶ ἃ τις μὴ οἶδεν εἰδέναι.
 Πῶς λέγεις, ἔφη; Ὡδε, ἦν δ' ἐγώ. ἐπιστήμη που
 ἐπιστήμης οὐσα, ἄρα πλεῖόν τι οἶα τ' ἔσται διαι-
 ρεῖν ἢ ὅτι τούτων τόδε μὲν ἐπιστήμη, τόδε δ' οὐκ 5
 ἐπιστήμη; Οὐκ, ἀλλὰ τοσοῦτον. Ταῦτὸν οὖν ἐστὶν
 ἐπιστήμη τε καὶ ἀνεπιστημοσύνη ὑγιεινοῦ, καὶ ἐπι-
 B στήμη τε καὶ ἀνεπιστημοσύνη δικαίου; Οὐδα-
 μῶς. Ἀλλὰ τὸ μὲν, οἶμαι, ἰατρική, τὸ δὲ πολι-
 τική, τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐπιστήμη. Πῶς γὰρ 10
 οὐ; Οὐκοῦν ἐὰν μὴ προσεπίσθηται τις τὸ ὑγιεινὸν
 καὶ τὸ δίκαιον, ἀλλ' ἐπιστήμην μόνον γιγνώσκη,
 ἅτε τούτου μόνον ἔχων ἐπιστήμην, ὅτι μὲν τι ἐπί-
 σταται καὶ ὅτι ἐπιστήμην τινὰ ἔχει εἰκότως ἂν
 γιγνώσκοι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων. ἢ 15
 γάρ; Ναί. Ὅ τι δὲ γιγνώσκει, ταύτῃ τῇ ἐπιστή-
 C μῃ πῶς εἴσεται; γιγνώσκει γὰρ δὴ τὸ μὲν ὑγιει-
 νὸν τῇ ἰατρικῇ ἀλλ' οὐ σωφροσύνη, τὸ δ' ἁρμο-
 νικὸν μουσικῇ ἀλλ' οὐ σωφροσύνη, τὸ δ' οἰκοδο-
 μικὸν οἰκοδομικῇ ἀλλ' οὐ σωφροσύνη, καὶ οὕτω 20
 πάντα. ἢ οὐ; Φαίνεται. Σωφροσύνη δέ, εἴπερ
 μόνον ἐστὶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη, πῶς εἴσεται ὅτι
 τὸ ὑγιεινὸν γιγνώσκει ἢ ὅτι τὸ οἰκοδομικόν; Οὐ-
 δαμῶς. Οὐκ ἄρα εἴσεται ὃ οἶδεν ὃ τοῦτο ἀγνοῶν,
 ἀλλ' ὅτι οἶδε μόνον. Ἔοικεν. Οὐκ ἄρα σωφρο- 25
 D νεῖν τοῦτ' ἂν εἴη οὐδὲ σωφροσύνη, εἰδέναι ἃ τε
 οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδεν, ἀλλ', ὥς ἔοικεν, ὅτι οἶδε καὶ
 ὅτι οὐκ οἶδε μόνον. Κινδυνεύει. Οὐδὲ ἄλλον ἄρα
 οἷός τε ἔσται οὗτος ἐξετάσαι φάσκοντά τι ἐπίστα-
 σθαι, πότερον ἐπίσταται ὃ φησιν ἐπίστασθαι, ἢ 30
 οὐκ ἐπίσταται· ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὥς ἔοικε,
 γινώσκεται, ὅτι ἔχει τινὰ ἐπιστήμην, ὅτου δέ γε,

ἢ σωφροσύνη οὐ ποιήσει αὐτὸν γινώσκειν. Οὐ
 φαίνεται. Οὔτε ἄρα τὸν προσποιούμενον ἰατρὸν
 εἶναι, ὄντα δὲ μή, καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς ὄντα οἷός ἐ
 τε ἔσται διακρίνειν, οὔτε ἄλλον οὐδένα τῶν ἐπι-
 5 στημόνων καὶ μή. σκεψώμεθα δὲ ἐκ τῶνδε. εἰ
 μέλλει ὁ σώφρων ἢ ὅστισοῦν ἄλλος τὸν ὡς ἀλη-
 θῶς ἰατρὸν διαγνώσσεσθαι καὶ τὸν μή, ἄρ' οὐχ
 ᾧδε ποιήσει; περὶ μὲν ἰατρικῆς δὴ πού αὐτῷ οὐ
 διαλέξεται· οὐδὲν γὰρ ἐπαίει, ὡς ἔφραμεν, ὁ ἰα-
 10 τρὸς ἀλλ' ἢ τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες. ἢ οὐ;
 Ναί, οὕτως. Περὶ δέ γε ἐπιστήμης οὐδὲν οἶδεν,
 ἀλλὰ τοῦτο δὴ τῇ σωφροσύνῃ μόνῃ ἀπέδομεν.
 Ναί. Οὐδὲ περὶ ἰατρικῆς ἄρα οἶδεν ὁ ἰατρικός,
 ἐπειδήπερ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη οὕσα τυγχάνει. 171
 15 Ἀληθῆ. Ὅτι μὲν δὴ ἐπιστήμην τινὰ ἔχει, γνώσε-
 ται ὁ σώφρων τὸν ἰατρὸν. ἐπιχειρῶν δὲ δὴ πεῖ-
 ραν λαβεῖν ἥτις ἐστίν, ἄλλο τι σκέπεται ὧν τινῶν;
 ἢ οὐ τούτῳ ὥρισταί ἐκάστη ἐπιστήμη μὴ μόνον
 ἐπιστήμη εἶναι ἀλλὰ καὶ τίς, τῶν τινῶν εἶναι; Τού-
 20 τῳ μὲν οὖν. Καὶ ἡ ἰατρικὴ δὴ ἑτέρα εἶναι τῶν
 ἄλλων ἐπιστημῶν ὥρίσθη τῷ τοῦ ὑγιεινοῦ εἶναι
 καὶ νοσώδους ἐπιστήμη. Ναί. Οὐκοῦν ἐν τού-
 τοις ἀναγκαῖον σκοπεῖν τὸν βουλούμενον ἰατρικὴν B
 σκοπεῖν, ἐν οἷς ποτ' ἐστίν. οὐ γὰρ δὴ πού ἐν γε
 25 τοῖς ἔξω, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν. Οὐ δῆτα. Ἐν τοῖς
 ὑγιεινοῖς ἄρα καὶ νοσώδεσιν ἐπισκέπεται τὸν ἰα-
 τρὸν, ἢ ἰατρικός ἐστιν, ὁ ὁρθῶς σκοπούμενος.
 Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἐν τοῖς οὕτως ἢ λεγομένοις ἢ
 πραττομένοις τὰ μὲν λεγόμενα, εἰ ἀληθῆ λέγεται,
 30 σκοπούμενος, τὰ δὲ πραττόμενα, εἰ ὁρθῶς πράτ-
 τεται; Ἀνάγκη. Ἡ οὖν ἄνευ ἰατρικῆς δύναιτ' ἄν
 τις τούτων ποτέροις ἐπακολουθῆσαι; Οὐ δῆτα. Οὐ- C

δέ γε ἄλλος οὐδείς, ὥς ἔοικε, πλὴν ἱατρός, οὔτε
 δὴ ὁ σώφρων· ἱατρός γὰρ ἂν εἴη πρὸς τῇ σω-
 φροσύνῃ. Ἔστι ταῦτα. Παντὸς ἄρα μᾶλλον, εἰ
 ἡ σωφροσύνη ἐπιστήμης ἐπιστήμη μόνον ἐστὶ καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης, οὔτε ἱατρὸν διακρίναι οἷα τε 5
 ἔσται ἐπιστάμενον τὰ τῆς τέχνης ἢ μὴ ἐπιστάμενον,
 προσποιούμενον δὲ ἢ οἰόμενον, οὔτε ἄλλον οὐδένα
 τῶν ἐπισταμένων καὶ ὀτιοῦν, πλὴν γε τὸν αὐτοῦ
 ὁμότεχνον, ὥσπερ οἱ ἄλλοι δημιουργοί. Φαίνεται,
 D ἔφη. Τίς οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Κριτία, ὠφέλεια 10
 ἡμῖν ἔτι ἂν εἴη ἀπὸ τῆς σωφροσύνης τοιαύτης οὐ-
 σης; εἰ μὲν γάρ, ὃ ἐξ ἀρχῆς ὑπετιθέμεθα, ἥδει
 ὁ σώφρων ἢ τε ἥδει καὶ ἢ μὴ ἥδει, τὰ μὲν ὅτι
 οἶδε, τὰ δ' ὅτι οὐκ οἶδε, καὶ ἄλλον ταῦτόν τοῦτο
 πεπονθότα ἐπισκέψασθαι οἷός τε ἦν, μεγάλως τι 15
 ἂν ἡμῖν, φαμέν, ὠφέλιμον ἦν σώφροσιν εἶναι·
 ἀναμάρτητοι γὰρ ἂν τὸν βίον διεζῶμεν αὐτοί τε
 [καὶ] οἱ τὴν σωφροσύνην ἔχοντες καὶ οἱ ἄλλοι πάν-
 E τες ὅσοι ὑφ' ἡμῶν ἤρχοντο. οὔτε γὰρ ἂν αὐτοὶ
 ἐπεχειροῦμεν πράττειν ἢ μὴ ἠπιστάμεθα, ἀλλ' 20
 ἐξευρίσκοντες τοὺς ἐπισταμένους ἐκείνοις ἂν παρε-
 δίδομεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις ἐπετρέπομεν, ὧν ἤρχο-
 μεν, ἄλλο τι πράττειν ἢ ὃ τι πράττοντες ὀρθῶς
 ἔμελλον πράξειν· τοῦτο δ' ἦν ἂν οὗ ἐπιστήμην εἶ-
 χον. καὶ οὕτω δὴ ὑπὸ σωφροσύνης οἰκία τε οἰ- 25
 κουμένη ἔμελλε καλῶς οἰκεῖσθαι, πόλις τε πολι-
 172 τευομένη, καὶ ἄλλο πᾶν οὗ σωφροσύνη ἄρχοι. ἁ-
 μαρτίας γὰρ ἐξηρημένης, ὀρθότητος δὲ ἡγουμένης
 ἐν πάσῃ πράξει ἀναγκαῖον καλῶς καὶ εὖ πράττειν
 τοὺς οὕτω διακειμένους, τοὺς δὲ εὖ πράττοντας 30
 εὐδαίμονας εἶναι. ἄρ' οὐχ οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
 Κριτία, ἐλέγομεν περὶ σωφροσύνης, λέγοντες ὅσον

ἀγαθὸν εἶη τὸ εἰδέναι ἃ τε οἶδέ τις καὶ ἃ μὴ οἶ-
 δειν; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως. Νῦν δέ, ἦν δ'
 ἐγώ, ὁρᾷς ὅτι οὐδαμοῦ ἐπιστήμη οὐδεμία τοιαύτη
 οὔσα πέφανται. Ὅρῳ, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
 5 τοῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν ἦν νῦν εὐρίσκομεν σωφρο- B
 σύνην οὔσαν, τὸ ἐπιστήμην ἐπίστασθαι καὶ ἀνεπι-
 στημοσύνην, ὅτι ὁ ταύτην ἔχων, ὅ τι ἂν ἄλλο
 μανθάνῃ, ῥᾷόν τε μαθήσεται, καὶ ἐναργέστερα
 πάντα αὐτῷ φανεῖται, ἅτε πρὸς ἑκάστῳ, ὃ ἂν μαν-
 10 θάνῃ, προσκαθορῶντι τὴν ἐπιστήμην; καὶ τοὺς ἄλ-
 λους δὴ κάλλιον ἐξετάσει περὶ ὧν ἂν καὶ αὐτὸς μάθῃ,
 οἱ δὲ ἄνευ τούτου ἐξετάζοντες ἀσθενέστερον καὶ φαν-
 λότερον τοῦτο δράσουσιν; Ἄρ', ὦ φίλε, τοιαῦτ'
 ἅττα ἐστὶν ἃ ἀπολαυσόμεθα τῆς σωφροσύνης, C
 15 ἡμεῖς δὲ μεῖζόν τι βλέπομεν, καὶ ζητοῦμεν αὐτὸ
 μεῖζόν τι εἶναι ἢ ὅσον ἐστίν; Τάχα δ' ἂν, ἔφη,
 οὕτως ἔχοι.

Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ. Ἴσως δέ γε ἡμεῖς οὐδὲν
 χρηστὸν ἐζητήσαμεν. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι μοι ἅτοπ'
 20 ἅττα καταφαίνεται περὶ σωφροσύνης, εἰ τοιοῦτόν
 ἐστίν. ἴδωμεν γάρ, εἰ βούλει, συγχωρήσαντες καὶ
 ἐπίστασθαι ἐπιστήμην δυνατόν εἶναι [εἰδέναι], καὶ
 ὃ γε ἐξ ἀρχῆς ἐτιθέμεθα σωφροσύνην εἶναι, τὸ εἰ-
 δέναι ἃ τε οἶδε καὶ ἃ μὴ οἶδε, μὴ ἀποστερήσω-
 25 μεν ἀλλὰ δώμεν. καὶ πάντα ταῦτα δόντες ἔτι βέλ- D
 τιον σκεψόμεθα εἰ ἄρα τι καὶ ἡμᾶς ὀνήσει τοι-
 οῦτον ὄν. ἃ γὰρ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὥς μέγ' ἂν εἶη
 ἀγαθὸν ἢ σωφροσύνη, εἰ τοιοῦτον εἶη, ἡγουμένη
 διοικήσεως καὶ οἰκίας καὶ πόλεως, οὗ μοι δοκοῦ-
 30 μεν, ὦ Κριτία, καλῶς ὁμολογηκέναι. Πῶς δὴ;
 ἦ δ' ὅς. Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, ῥαδίως ὁμολογήσαμεν,
 μέγα τι ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις, εἰ ἑκάστοι

ἡμῶν ἃ μὲν ἴσασι, πράττοιεν ταῦτα, ἃ δὲ μὴ
 ἐπίσταιντο, ἄλλοις παραδιδόιεν τοῖς ἐπισταμένοις.
 Οὐκοῦν, ἔφη, καλῶς ὁμολογήσαμεν; Οὐ μοι δο-
 Ε κοῦμεν, ἦν δ' ἐγώ. Ἄτοπα λέγεις ὡς ἀληθῶς,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες. Νῆ τὸν κύνα, ἔφην, καὶ ἐμοί 5
 τοι δοκεῖ οὕτωςί. ἐνταῦθα καὶ ἄρτι ἀποβλέψας
 ἄτοπά τ' ἔφην μοι προφαινέσθαι, καὶ ὅτι φοβοίμην
 μὴ οὐκ ὀρθῶς σκοποῖμεν. ὡς ἀληθῶς γάρ, εἰ ὅτι
 μάλιστα τοιοῦτόν ἐστιν ἡ σωφροσύνη, οὐδέν μοι
 173 δῆλον εἶναι δοκεῖ ὅ τι ἀγαθὸν ἡμῶς ἀπεργάζεται. 10
 Πῶς δὴ; ἦ δ' ὅς. λέγε, ἵνα καὶ ἡμεῖς εἰδῶμεν ὅ
 τι λέγεις. Οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ληρεῖν με· ὅμως
 τό γε προφαινόμενον ἀναγκαῖον σκοπεῖν καὶ μὴ εἰ-
 κῇ παριέναι, εἴ τίς γε αὐτοῦ καὶ σμικρὸν κήδεται.
 Καλῶς γάρ, ἔφη, λέγεις. Ἄκουε δὴ, ἔφην, τὸ 15
 ἐμὸν ὄναρ, εἴτε διὰ κεράτων εἴτε δι' ἐλέφαντος
 ἐλήλυθεν. εἰ γὰρ ὅτι μάλιστα ἡμῶν ἄρχοι ἡ σω-
 φροσύνη, οὕσα οἶαν νῦν ὀριζόμεθα, ἄλλο τι κα-
 Β τὰ τὰς ἐπιστήμας ἂν πράττοιτο, καὶ οὔτε τις
 κυβερνήτης φάσκων εἶναι, ὣν δὲ οὐ, ἔξαπατῶ ἂν 20
 ἡμᾶς, οὔτε ἰατρὸς οὔτε στρατηγὸς οὔτ' ἄλλος οὐ-
 δείς, προσποιούμενός τι εἰδέναι ὃ μὴ οἶδε, λαν-
 θάνοι ἂν. ἐκ δὴ τούτων οὕτως ἐχόντων, ἄλλο ἂν
 ἡμῖν τι συμβαίνοι, ὑγιέσι τε τὰ σώματα εἶναι
 μᾶλλον ἢ νῦν, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ κινδυνεύοντας 25
 καὶ ἐν πολέμῳ σώζεσθαι, καὶ τὰ σκεύη καὶ τὴν
 ἀμπεχόνην καὶ ὑπόδεσιν πᾶσαν καὶ τὰ χρήματα
 C πάντα τεχνικῶς ἡμῖν εἰργασμένα εἶναι καὶ ἄλλα
 πολλὰ διὰ τὸ ἀληθινοῖς δημιουργοῖς χρῆσθαι; εἰ
 δὲ βούλοιό γε, καὶ τὴν μαντικὴν εἶναι συγχωρή- 30
 σωμεν ἐπιστήμην τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, καὶ τὴν
 σωφροσύνην αὐτῆς ἐπιστατοῦσαν τοὺς μὲν ἀλαζό-

νας ἀποτρέπειν, τοὺς δὲ ὡς ἀληθῶς μάντεις κα-
 θιστάναι ἡμῖν προφητας τῶν μελλόντων. κατε-
 σκευασμένον δὴ οὕτω τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅτι μὲν
 ἐπιστημόνως ἂν πράττοι καὶ ζῶη, ἔπομαι· ἢ γὰρ D
 5 σωφροσύνη φυλάττουσα οὐκ ἂν ἐφ' ἧ παρεμπίπτου-
 σαν τὴν ἀνεπιστημοσύνην ξυνεργὸν ἡμῖν εἶναι. ὅτι
 δ' ἐπιστημόνως ἂν πράττοντες εὖ ἂν πράττοιμεν
 καὶ εὐδαιμονοῖμεν, τοῦτο δὲ οὐπω δυνάμεθα μα-
 θεῖν, ὧ φίλε Κριτία. Ἀλλὰ μέντοι, ἢ δ' ὅς, οὐ
 10 ῥαδίως εὐρήσεις ἄλλό τι τέλος τοῦ εὖ πράττειν,
 ἢ τὸ ἐπιστημόνως ἀτιμάσης. Σμικρὸν τοίνυν με,
 ἦν δ' ἐγώ, ἔτι προσδίδαξον. τίος ἐπιστημόνως E
 λέγεις; ἢ σκυτῶν τομῆς; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Ἀλ-
 λά χαλκοῦ ἐργασίας; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ ἐρίων ἢ
 15 ξύλων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων; Οὐ δῆτα.
 Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἐμμένομεν τῷ λόγῳ τῷ
 εὐδαίμονα εἶναι τὸν ἐπιστημόνως ζῶντα. οὗτοι
 γὰρ ἐπιστημόνως ζῶντες οὐχ ὁμολογοῦνται παρὰ
 σοῦ εὐδαίμονες εἶναι, ἀλλὰ περὶ τινων ἐπιστημό-
 20 νως ζώντων σὺ δοκεῖς μοι ἀφορίζεσθαι τὸν εὐδαί-
 μονα. καὶ ἴσως λέγεις ὃν νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὸν
 εἰδότα τὰ μέλλοντα ἔσσεσθαι πάντα, τὸν μάντιν. 174
 τοῦτον ἢ ἄλλον τινὰ λέγεις; Καὶ τοῦτον ἔγωγε,
 ἔφη, καὶ ἄλλον. Τίνα; ἦν δ' ἐγώ. ἄρα μὴ τὸν
 25 τοιόνδε, εἴ τις πρὸς τοῖς μέλλουσι καὶ τὰ γεγο-
 νότα πάντα εἰδείῃ καὶ τὰ νῦν ὄντα, καὶ μηδὲν ἀ-
 γνοοῖ; Θῶμεν γάρ τινα εἶναι αὐτόν. οὐ γάρ, οἶμαι,
 τούτου γε ἔτι ἂν εἴποις οὐδένα ἐπιστημονέστερον
 εἶναι ζῶντα. Οὐ δῆτα. Τόδε δὴ ἔτι προσποθῶ,
 30 τίς αὐτόν τῶν ἐπιστημῶν ποιεῖ εὐδαίμονα; ἢ ἀ-
 πασαι ὁμοίως; Οὐδαμῶς ὁμοίως, ἔφη. Ἀλλὰ ποία B
 μάλιστα; ἢ τί οἶδε καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γεγο-

νότων καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ἄρα γε ἢ τὸ
 πεπτευτικόν; Ποῖον, ἢ δ' ὅς, πεπτευτικόν; Ἄλλ'
 ἢ τὸ λογιστικόν; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' ἢ τὸ ὑγιεινόν;
 Μᾶλλον, ἔφη. Ἐκείνη δ' ἦν λέγω μάλιστα,
 ἣν δ' ἐγώ, ἢ τί; Ἦι τὸ ἀγαθόν, ἔφη, καὶ 5
 τὸ κακόν. ὦ μιαρέ, ἔφην ἐγώ, πάλαι με περι-
 ἔλκεις κύκλῳ, ἀποκρυπτόμενος ὅτι οὐ τὸ ἐπιστη-
 μόνως ἦν ζῆν τὸ εὖ πράττειν τε καὶ εὐδαιμο-
 νεῖν ποιοῦν, οὐδὲ ξυμπασῶν τῶν ἄλλων ἐπιστη-
 C μῶν, ἀλλὰ μιᾶς οὔσης ταύτης μόνον τῆς περὶ τὸ 10
 ἀγαθόν τε καὶ κακόν. ἐπεὶ, ὦ Κριτία, εἰ θέλεις
 ἐξελεῖν ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἐκ τῶν ἄλλων ἐπι-
 στημῶν, ἥττόν τι ἢ μὲν ἰατρικὴ ὑγιαίνειν ποιήσῃ,
 ἢ δὲ σκυτικὴ ὑποδεδέσθαι, ἢ δὲ ὑφαντικὴ ἡμφι-
 ἔσθαι, ἢ δὲ κυβερνητικὴ κωλύσει ἐν τῇ θαλάττῃ 15
 ἀποθνήσκειν καὶ ἢ στρατηγικὴ ἐν πολέμῳ; Οὐδὲν
 ἥττον, ἔφη. Ἄλλ', ὦ φίλε Κριτία, τὸ εὖ τε τού-
 D των ἕκαστα γίνεσθαι καὶ ὠφελίμως ἀπολελοιπὸς
 ἡμᾶς ἔσται ταύτης ἀπούσης. Ἀληθῆ λέγεις. Οὐχ
 αὕτη δέ γε, ὡς ἔοικεν, ἐστὶν ἢ σωφροσύνη, ἀλλ' 20
 ἥς ἔργον ἐστὶ τὸ ὠφελεῖν ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἐπιστη-
 μῶν γε καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν ἢ ἐπιστήμη ἐστίν,
 ἀλλὰ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ. ὥστε εἰ αὕτη ἐστὶν
 ὠφέλιμος ἢ σωφροσύνη ἄλλο τι ἂν εἴη ὠφελίμη
 ἡμῖν. Τί δ', ἢ δ' ὅς, οὐκ ἂν αὕτη ὠφελοῖ; εἰ 25
 γὰρ ὅτι μάλιστα τῶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ
 σωφροσύνη, ἐπιστατεῖ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστή-
 E μαις, καὶ ταύτης δὴ πού ἂν ἄρχουσα τῆς περὶ
 τἀγαθὸν ἐπιστήμης ὠφελοῖ ἂν ἡμᾶς. Ἦ καὶ ὑγι-
 αίνειν ποιεῖ, ἣν δ' ἐγώ, αὕτη, ἀλλ' οὐχ ἢ ἰατρι- 30
 κή; καὶ τᾶλλα τὰ τῶν τεχνῶν αὕτη ἂν ποιοῖ, καὶ
 οὐχὶ αἱ ἄλλαι τὸ αὐτῆς ἔργον ἕκαστη; ἢ οὐ πά-

λαι διεμαρτυρόμεθα ὅτι ἐπιστήμης μόνον ἐστὶ καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης ἐπιστήμη, ἄλλον δὲ οὐδενός;
 οὐχ οὕτως; Φαίνεται γε. Οὐκ ἄρα ὑγιείας ἐστὶ
 δημιουργός. Οὐ δῆτα. Ἄλλης γὰρ ἦν τέχνης ὑγι-
 5 εια. ἢ οὐ; Ἄλλης. Οὐδ' ἄρα ὠφελείας, ὧς ἐταῖ- 175
 ρε. ἄλλη γὰρ αὖ ἀπέδομεν τοῦτο τὸ ἔργον τέχνῃ
 νῦν δὴ. ἢ γάρ; Πάνυ γε. Πῶς οὖν ὠφέλιμος
 ἐστὶ ἡ σωφροσύνη, οὐδεμιᾶς ὠφελείας οὕσα δη-
 δημιουργός; Οὐδαμῶς, ὧς Σώκρατες, ἔοικέ γε. Ὅρᾳς
 10 οὖν, ὧς Κριτία, ὡς ἐγὼ πάλαι εἰκότως ἐδεδοίκειν
 καὶ δικαίως ἐμαυτὸν ἡτιώμην, ὅτι οὐδὲν χρηστὸν
 περὶ σωφροσύνης σκοπῶ; οὐ γὰρ ἂν που ὁ γε κάλ- B
 λιστον πάντων ὁμολογεῖται εἶναι, τοῦτο ἡμῖν ἀνω-
 φελές ἐφάνη, εἴ τι ἐμοῦ ὄφελος ἦν πρὸς τὸ κα-
 15 λῶς ζητεῖν. νῦν δέ, πανταχῇ γὰρ ἡττώμεθα, καὶ
 οὐ δυνάμεθα εὐρεῖν ἐφ' ὅτῳ ποτὲ τῶν ὄντων ὁ
 ὀνοματοθέτης τοῦτο τοῦνομα ἔθετο, τὴν σωφροσύ-
 νην. καίτοι πολλά γε ξυνεχωρήκαμεν οὐ ξυμβαί-
 νονθ' ἡμῖν ἐν τῷ λόγῳ. καὶ γὰρ ἐπιστήμην ἐπι-
 20 στήμης εἶναι ξυνεχωρήσαμεν, οὐκ ἐῶντος τοῦ λό-
 γου οὐδὲ φάσκοντος εἶναι. καὶ ταύτῃ αὖ τῇ ἐπι- C
 στήμῃ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἔργα γιγνώ-
 σκειν ξυνεχωρήσαμεν, οὐδὲ τοῦτ' ἐῶντος τοῦ λό-
 γου, ἵνα δὴ ἡμῖν γένοιτο ὁ σῶφρων ἐπιστήμων
 25 ὧν τε οἶδεν, ὅτι οἶδε, καὶ ὧν μὴ οἶδεν, ὅτι οὐκ
 οἶδε. τοῦτο μὲν δὴ καὶ παντάπασι μεγαλοπρεπῶς
 ξυνεχωρήσαμεν, οὐδ' ἐπισκεψάμενοι τὸ ἀδύνατον
 εἶναι, ἃ τις μὴ οἶδε μηδαμῶς, ταῦτα εἰδέναι ἁ-
 μῶς γέ πως. ὅτι γὰρ οὐκ οἶδε, φησὶν αὐτὰ εἰδέ-
 30 ναι ἢ ἡμετέρα ὁμολογία. καίτοι, ὡς ἐγὼμαι, οὐ-
 δενὸς ὅτου οὐχὶ ἀλογώτερον τοῦτ' ἂν φανείη. ἀλλ' D
 ὁμῶς οὕτως ἡμῶν εὐηθικῶν τυχοῦσα ἢ ζήτησις

καὶ οὐ σκληρῶν, οὐδέν τι μᾶλλον εὗρεῖν δύναται
 τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τοσοῦτον κατεγέλασεν αὐτῆς,
 ὥστε ὁ ἡμεῖς πάλαι ξυνομολογοῦντες καὶ ξυμπλάτ-
 τοντες ἐτιθέμεθα σωφροσύνην εἶναι, τοῦθ' ἡμῖν
 πάνν ὑβριστικῶς ἀνωφελὲς ὄν ἀπέφαινε. τὸ μὲν 5
 οὖν ἐμὸν καὶ ἥττον ἀγανακτῶ· ὑπὲρ δὲ σοῦ, ἦν
 δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, πάνν ἀγανακτῶ, εἰ σὺ τοι-
 Ε οὔτος ὢν τὴν ἰδέαν καὶ πρὸς τούτῳ τὴν ψυχὴν
 σωφρονέστατος, μηδὲν ὀνήσει ἀπὸ ταύτης τῆς σω-
 φροσύνης μηδέ τί σ' ὠφελήσει ἐν τῷ βίῳ παροῦσα. 10
 ἔτι δὲ μᾶλλον ἀγανακτῶ ὑπὲρ τῆς ἐπωδῆς, ἣν πα-
 ρὰ τοῦ Θρακὸς ἔμαθον, εἰ μηδενὸς ἀξίου πρά-
 γματος οὔσαν αὐτὴν μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐμάνθα-
 νον. ταῦτ' οὖν πάνν μὲν οὖν οὐκ οἶομαι οὕτως
 ἔχειν, ἀλλ' ἐμὲ φαῦλον εἶναι ζητητὴν, ἐπεὶ τὴν 15
 γε σωφροσύνην μέγα τι ἀγαθὸν εἶναι, καὶ εἶπερ
 176 γε ἔχεις αὐτό, μακάριον εἶναί σε. ἀλλ' ὄρα εἰ
 ἔχεις τε καὶ μηδὲν δέει τῆς ἐπωδῆς· εἰ γὰρ ἔχεις,
 μᾶλλον ἂν ἔγωγέ σοι συμβουλεύσαιμι ἐμὲ μὲν λῆ-
 ρον ἡγεῖσθαι εἶναι καὶ ἀδύνατον λόγῳ ὀτιοῦν ζη- 20
 τεῖν, σεαυτὸν δέ, ὅσῳ περ σωφρονέστερος εἴ, το-
 σοῦτόν εἶναι καὶ εὐδαιμονέστερον.

Καὶ ὁ Χαρμίδης, Ἄλλὰ μὰ Δί', ἥ δ' ὅς, ἐγω-
 γε, ὦ Σώκρατες, οὐκ οἶδα οὔτ' εἰ ἔχω οὔτ' εἰ μὴ
 ἔχω· πῶς γὰρ ἂν εἰδείην ὅγε μὴδ' ὑμεῖς οἰοί τέ 25
 Β ἐστε ἐξευρεῖν, ὅ τί ποτ' ἔστιν, ὡς φῆς σὺ; ἐγὼ
 μέντοι οὐ πάνν σοὶ πείθομαι, καὶ ἐμαυτόν, ὦ
 Σώκρατες, πάνν οἶμαι δεῖσθαι τῆς ἐπωδῆς, καὶ
 τόγ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει ἐπάδεσθαι ὑπὸ σοῦ ὅσαι
 ἡμέραι, ἕως ἂν φῆς σὺ ἱκανῶς ἔχειν. Εἶεν. ἀλλ', 30
 ἔφη ὁ Κριτίας, ὦ Χαρμίδη, εἰ δοῖς τοῦτο, ἔμοιγ'
 ἔσται τοῦτο τεκμήριον ὅτι σωφρονεῖς, ἣν ἐπάδειν

παρέχῃς Σωκράτει καὶ μὴ ἀπολίπῃ τούτου μήτε
 μέγα μήτε σμικρόν. Ὡς ἀκολουθήσοντος, ἔφη,
 καὶ μὴ ἀπολειψομένου· δεινὰ γὰρ ἂν ποιοίην, εἰ
 μὴ πειθοίμην σοὶ τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ μὴ ποιοίην ἅ C
 5 κελεύεις. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, κελεύω ἔγωγε. Ποιήσω
 τοίνυν, ἔφη, ἀπὸ ταυτησὶ τῆς ἡμέρας ἀρξάμενος.
 Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, τί βουλευέσδον ποιεῖν; Οὐδέν,
 ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἀλλὰ βεβουλευμένα. Βιάσει
 ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ οὐδ' ἀνάκρισίν μοι δώσεις;
 10 Ὡς βιασομένου, ἔφη, ἐπειδήπερ ὅδε γε ἐπιτάττει.
 πρὸς ταῦτα σὺ αὖ βουλεύου ὅ τι ποιήσεις. Ἀλλ'
 οὐδεμία, ἔφην ἐγώ, λείπεται βουλή· σοὶ γὰρ ἐπι-
 χειροῦντι πράττειν ὅτιοῦν καὶ βιαζομένῳ οὐδεὶς D
 οἶόστ' ἔσται ἐναντιοῦσθαι ἀνθρώπων. Μὴ τοίνυν,
 15 ἦ δ' ὅς, μηδὲ σὺ ἐναντιοῦ. Οὐ τοίνυν, ἦν δ'
 ἐγώ, ἐναντιώσομαι.

Λ Α Χ Η Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΛΤΣΙΜΑΧΟΣ, ΜΕΛΗΣΙΑΣ, ΝΙΚΙΑΣ, ΛΑ-
ΧΗΣ, Παῖδες ΛΤΣΙΜΑΧΟΥ καὶ ΜΕΛΗΣΙ-
ΟΥ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

- 178 Τεθέασθα μὲν τὸν ἄνδρα μαχόμενον ἐν ὅπλοις,
ὦ Νικία τε καὶ Λάχης· οὐ δ' ἔνεκα ὑμᾶς ἐκελεύ-
σαμεν συνθεάσασθαι ἐγὼ τε καὶ Μελησίας ὅδε,
τότε μὲν οὐκ εἶπομεν, νῦν δ' ἐροῦμεν. ἡγούμεθα
γὰρ χρῆναι πρὸς γε ὑμᾶς παρρησιάζεσθαι. εἰσὶ 5
γὰρ τινες οἱ τῶν τοιούτων καταγελῶσι, καὶ ἐάν
τις αὐτοῖς συμβουλευσῇται, οὐκ ἂν εἴποιεν ἂ νοοῦ-
B σιν, ἀλλὰ στοχαζόμενοι τοῦ συμβουλευομένου ἄλλα
λέγουσι παρὰ τὴν ἑαυτῶν δόξαν· ὑμᾶς δὲ ἡμεῖς
ἡγησάμενοι καὶ ἱκανοὺς γινῶναι καὶ γνόντας ἀπλῶς 10
ἂν εἰπεῖν ἂ δοκεῖ ὑμῖν, οὕτω παρελάβομεν ἐπὶ
τὴν συμβουλὴν περὶ ᾧ μέλλομεν ἀνακοινοῦσθαι.
ἔστιν οὖν τοῦτο περὶ οὗ πάλαι τοσαῦτα προοιμιά-
179 ζομαι, τόδε. ἡμῖν εἰσὶν υἱεῖς οὗτοί, ὅδε μὲν
τοῦδε, πάππου ἔχων ὄνομα, Θουκυδίδης, ἐμὸς δὲ 15
αὐτὸς ὅδε παππῶν τε καὶ οὗτος ὄνομ' ἔχει τοῦμοῦ
πατρός. Ἀριστείδην γὰρ αὐτὸν καλοῦμεν. ἡμῖν
οὖν τούτων δέδοκται ἐπιμεληθῆναι ὥς οἰόντε μᾶ-
λιστα, καὶ μὴ ποιῆσαι ὅπερ οἱ πολλοί, ἐπειδὴ
μειράκια γέγονεν, ἀνεῖναι αὐτοὺς ὅ τι βούλονται 20
B ποιεῖν, ἀλλὰ νῦν δὴ καὶ ἄρχεσθαι αὐτῶν ἐπιμε-

λειῖσθαι καθ' ὅσον οἰοί τ' ἔσμεν. εἰδότες οὖν καὶ
 ὑμῖν νίεις ὄντας ἡγησάμεθα μεμεληκέναι περὶ αὐ-
 τῶν, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, πῶς ἂν θεραπευθέντες
 γένοιντο ἄριστοι· εἰ δ' ἄρα πολλάκις μὴ προσε-
 5 σχήκατε τὸν νοῦν τῷ τοιούτῳ, ὑπομνήσκοντες ὅτι οὐ
 χρὴ αὐτοῦ ἀμελεῖν, καὶ παρακαλοῦντες ὑμᾶς ἐπὶ
 τὸ ἐπιμελείαν τινα ποιήσασθαι τῶν νιέων κοινῇ μεθ'
 ἡμῶν. ὅθεν δὲ ἡμῖν ταῦτ' ἔδοξεν, ὧ Νικία τε καὶ
 Λάχης, χρὴ ἀκοῦσαι, καὶ ἢ ὀλίγω μακρότερα. συσ- C
 10 σιτοῦμεν γὰρ δὴ ἐγώ τε καὶ Μελησίης ὅδε, καὶ
 ἡμῖν τὰ μειράκια παρασιτεῖ. ὅπερ οὖν καὶ ἀρχό-
 μενος εἶπον τοῦ λόγου, παρῴησιασόμεθα πρὸς ὑμᾶς.
 ἡμῶν γὰρ ἑκάτερος περὶ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς πολλὰ
 καὶ καλὰ ἔργα ἔχει λέγειν πρὸς τοὺς νεανίσκους,
 15 καὶ ὅσα ἐν πολέμῳ εἰργάσαντο καὶ ὅσα ἐν εἰρήνῃ,
 διοικοῦντες τὰ τε τῶν συμμαχῶν καὶ τὰ τῆσδε τῆς
 πόλεως· ἡμέτερα δ' αὐτῶν ἔργα οὐδέτερος ἔχει λέ-
 γειν. ταῦτα δὴ ὑπαισχυνόμεθα τε τούσδε καὶ αἰ-
 τιώμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι ἡμᾶς μὲν εἴων D
 20 τρυφᾶν, ἐπειδὴ μειράκια ἐγενόμεθα, τὰ δὲ τῶν
 ἄλλων πράγματα ἔπραττον. καὶ τοῖσδε τοῖς νεα-
 νίσκοις αὐτὰ ταῦτα ἐνδεικνύμεθα, λέγοντες ὅτι εἰ
 μὲν ἀμελήσουσιν ἑαυτῶν καὶ μὴ πείσονται ἡμῖν,
 ἀκλεεῖς γενήσονται, εἰ δ' ἐπιμελήσονται, τάχ' ἂν
 25 τῶν ὀνομάτων ἄξιοι γένοιντο ἃ ἔχουσιν. οὗτοι μὲν
 οὖν φασὶ πείσεσθαι· ἡμεῖς δὲ δὴ τοῦτο σκοποῦ-
 μεν, τί ἂν οὗτοι μαθόντες ἢ ἐπιτηδεύσαντες ὅτι
 ἄριστοι γένοιντο. εἰσηγήσατο οὖν τις ἡμῖν καὶ
 τοῦτο τὸ μάθημα, ὅτι καλὸν εἶη τῷ νέῳ μαθεῖν E
 30 ἐν ὀπλοῖς μάχεσθαι· καὶ ἐπήγει τοῦτον ὃν νῦν
 ὑμεῖς ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον. κατ' ἐκέλευε θε-
 άσασθαι. ἔδοξε δὴ χρῆναι αὐτούς τε ἐλθεῖν ἐπὶ

Θεῶν τᾶνδρὸς καὶ ὑμᾶς συμπαραλαβεῖν ἅμα μὲν
 συνθεατάς, ἅμα δὲ συμβούλους τε καὶ κοινωνούς,
 εἰ βούλησθε, περὶ τῆς τῶν νιέων ἐπιμελείας.
 180 ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐβουλόμεθα ὑμῖν ἀνακοινώσασθαι.
 ἤδη οὖν ὑμέτερον μέρος συμβουλεύειν καὶ περὶ 5
 τούτου τοῦ μαθήματος, εἴτε δοκεῖ χρῆναι μανθά-
 νειν εἴτε μή, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, εἴ τι ἔχετε ἐπαι-
 νέσαι μάθημα νέῳ ἀνδρὶ ἢ ἐπιτήδευμα, καὶ περὶ
 τῆς κοινωνίας λέγειν ὁποῖόν τι ποιήσετε.

ΝΙ. Ἐγὼ μὲν, ὦ Λυσίμαχε καὶ Μελησίᾳ, 19
 ἐπαινώ τε ὑμῶν τὴν διάνοιαν καὶ κοινωνεῖν ἐτοι-
 μος, οἶμαι δὲ καὶ Λάχῃτα τόνδε.

Β ΛΑ. Ἀληθῆ γὰρ οἶει, ὦ Νικία, ὥς ὁ γε
 ἔλεγεν ὁ Λυσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ
 αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Μελησίου, πάνν μοι δοκεῖ εὖ 15
 εἰρησθαι καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς
 ἅπαντας ὅσοι τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν, ὅτι αὐτοῖς
 σχεδόν τι ταῦτα ξυμβαίνει ἃ οὗτος λέγει καὶ πε-
 ρὶ παῖδας καὶ περὶ τᾶλλα ἴδια, ὀλιγωρεῖσθαι τε
 καὶ ἀμελῶς διατίθεσθαι. ταῦτα μὲν οὖν καλῶς 20
 λέγεις, ὦ Λυσίμαχε· ὅτι δ' ἡμᾶς μὲν συμβούλους
 C παρακαλεῖς ἐπὶ τὴν τῶν νεανισκῶν παιδείαν, Σω-
 κράτη δὲ τόνδε οὐ παρακαλεῖς, θαυμάζω, πρῶτον
 μὲν ὄντα δημότην, ἔπειτα ἐνταῦθ' αἰετὰς διατριβὰς
 ποιούμενον, ὅπου τί ἐστὶ τῶν τοιούτων ὧν σὺ ζητεῖς 25
 περὶ τοὺς νέους ἢ μάθημα ἢ ἐπιτήδευμα καλόν.

ΛΤ. Πῶς λέγεις, ὦ Λάχης; Σωκράτης γὰρ
 ὅδε τινὸς τῶν τοιούτων ἐπιμέλειαν πεποίηται;

ΛΑ. Πάνν μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχε.

ΝΙ. Τοῦτο μὲν σοι καὶ ἐγὼ ἔχοιμι εἰπεῖν 30
 οὐ χεῖρον Λάχηςτος· καὶ γὰρ αὐτῷ μοι ἑναγχος
 ἄνδρα προὔξενησε τῷ νιεῖ διδάσκαλον μουσικῆς,

Ἀγαθοκλέους μαθητὴν Δάμωνα, ἀνδρῶν χαριέ- D
στατον οὐ μόνον τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ τὰλλα
ὅπου βούλει ἄξιον συνδιατρίβειν τηλικούτοις νε-
ανίσκοις.

5 ΑἹ. Οὗτοι τι, ὦ Σώκρατες τε καὶ Νικία
καὶ Λάχης, οἱ ἡλίκοι [καὶ] ἐγὼ ἐτι γινώσκουμεν
τούς νεωτέρους, ἅτε κατ' οἰκίαν τὰ πολλὰ διατρί-
βοντες ὑπὸ τῆς ἡλικίας· ἀλλ' εἴ τι καὶ σύ, ὦ
παῖ Σωφρονίσκου, ἔχεις τῷδε τῷ σαυτοῦ δημότῃ
10 ἀγαθὸν συμβουλεύσαι, χρη συμβουλεύειν. δίκαιος E
δ' εἶ· καὶ γὰρ πατρικὸς ἡμῖν φίλος τυγχάνεις ὢν.
ἀεὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἐταίρω τε καὶ φί-
λῳ ἤμεν, καὶ πρότερον ἐκεῖνος ἐτελεύτησε πρίν τι
ἐμοὶ διενέχθῃναι. περιφέρει δέ τις με καὶ μνήμη
15 ἄρτι τῶνδε λεγόντων· τὰ γὰρ μειράκια τάδε πρὸς
ἀλλήλους οἴκοι διαλεγόμενοι θαμὰ ἐπιμέμνηνται
Σωκράτους καὶ σφόδρα ἐπαινοῦσιν, οὐ μέντοι πώ-
ποτε αὐτοὺς ἀνηρώτησα εἰ τὸν Σωφρονίσκου λέγοι- 181
εν. ἀλλ', ὦ παῖδες, λέγετέ μοι, ὅδ' ἐστὶ Σωκρά-
20 τῆς, περὶ οὗ ἐκάστοτε μέμνησθε;

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ πάτερ, οὗτος.

ΑἹ. Εὖγε, νῆ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, ὅτι
ὀρθοῖς τὸν πατέρα, ἄριστον ἀνδρῶν ὄντα, καὶ ἄλ-
λως καὶ δὴ καὶ ὅτι οἰκεῖα τὰ γε σὰ ἡμῖν ὑπάρ-
25 ξει καὶ σοὶ τὰ ἡμέτερα.

ΛΑ. Καὶ μὲν, ὦ Δυσίμαχε, μὴ ἀφίεσό γε
τᾶνδρός· ὥς ἐγὼ ἄλλοθί γε αὐτὸν ἐθεασάμην οὐ
μόνον τὸν πατέρα ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα ὀρθοῦν-
τα· ἐν γὰρ τῇ ἀπὸ Δηλίου φυγῇ μετ' ἐμοῦ ξυν- B
30 ανεχώρει, καὶ γὰρ σοὶ λέγω, ὅτι εἰ ἄλλοι ἤθελον
τοιούτοι εἶναι, ὀρθὴ ἂν ἡμῶν ἡ πόλις ἦν καὶ οὐκ
ἂν ἔπεσε τότε τὸ τοιοῦτον πτώμα.

ΑΤ. ὦ Σώκρατες, οὗτος μέντοι ὁ ἔπαινός
 ἐστι καλός, ὃν σὺ νῦν ἐπαινεῖς ὑπ' ἀνδρῶν ἀξίων
 πιστεύεσθαι καὶ εἰς ταῦτ' εἰς ἃ οὗτοι ἐπαινοῦσιν.
 εὖ οὖν ἴσθι ὅτι ἐγὼ ταῦτ' ἀκούων χαίρω ὅτι εὖ-
 δοκιμεῖς. καὶ σὺ δὲ ἡγοῦ με ἐν τοῖς γ' εὐνουστάτοις 5
 C σοι εἶναι. χρῆν μὲν οὖν καὶ πρότερόν σε φοιτᾶν
 αὐτὸν παρ' ἡμᾶς καὶ οἰκείους ἡγεῖσθαι, ὥσπερ τὸ
 δίκαιον. νῦν δ' οὖν ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐπει-
 δὴ ἀνεγνωρίσαμεν ἀλλήλους, μὴ ἄλλως ποίει, ἀλ-
 λὰ σύνισθί τε καὶ γνώριζε καὶ ἡμᾶς καὶ τούσδε 10
 τοὺς νεωτέρους, ὅπως ἂν διασώζητε καὶ ὑμεῖς τὴν
 ἡμετέραν φιλίαν. ταῦτα μὲν οὖν καὶ σὺ ποιήσεις καὶ
 ἡμεῖς σε καὶ αὐτοὺς ὑπομνήσομεν. περὶ δὲ ὧν ἡρξά-
 μεθα, τί φατε; τί δοκεῖ; τὸ μάθημα τοῖς μειρακίοις
 ἐπιτήδειον εἶναι ἢ οὐ, τὸ μαθεῖν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι; 15

D ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι, ὦ Λυσίμαχε,
 ἔγωγε πειράσομαι συμβουλεύειν ἂν τι δύνωμαι,
 καὶ αὖ ἃ προκαλεῖ πάντα ποιεῖν. δικαιοτάτον μὲν-
 τοι μοι δοκεῖ εἶναι, ἐμὲ νεώτερον ὄντα τῶνδε καὶ
 ἀπειρότερον τούτων ἀκούειν πρότερον τί λέγουσι 20
 καὶ μανθάνειν παρ' αὐτῶν. εἰ δ' ἔχω τι ἄλλο
 παρὰ τὰ ὑπὸ τούτων λεγόμενα, τότε ἤδη διδάσκειν
 καὶ πείθειν καὶ σὲ καὶ τούτους. ἀλλ', ὦ Νικία,
 τί οὐ λέγει πότερος ὑμῶν;

ΝΙ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες. δοκεῖ 25
 Ε γὰρ ἐμοὶ τοῦτο τὸ μάθημα τοῖς νέοις ὠφέλιμον
 εἶναι ἐπίστασθαι πολλαχῇ. καὶ γὰρ τὸ μὴ ἄλλοθι
 διατρίβειν, ἐν οἷς δὴ φιλοῦσιν οἱ νέοι τὰς διατρι-
 βὰς ποιεῖσθαι, ὅταν σχολὴν ἄγωσιν, ἀλλ' ἐν τού-
 τῳ εὖ ἔχει, ὅθεν καὶ τὸ σῶμα βέλτιον ἴσχειν 30
 182 ἀνάγκη — οὐδενὸς γὰρ τῶν γυμνασίων φανλότε-
 ρον, οὐδ' ἐλάττω πόνον ἔχει — καὶ ἅμα προσήκει

μάλιστ' ἐλευθέρῳ τοῦτο τε τὸ γυμνάσιον καὶ ἡ ἱπ-
 πική. οὐ γὰρ ἀγῶνος ἀθληταί ἐσμεν καὶ ἐν οἷς
 ἡμῖν ὁ ἀγὼν πρόκειται, μόνοι οὗτοι γυμνάζονται οἱ
 ἐν τούτοις τοῖς περὶ τὸν πόλεμον ὁράνοις γυμναζόμε-
 5 νοι. ἔπειτα ὀνήσει μὲν τι τοῦτο τὸ μάθημα καὶ ἐν τῇ
 μάχῃ αὐτῇ, ὅταν ἐν τάξει δέῃ μάχεσθαι μετὰ πολ-
 λῶν ἄλλων· μέγιστον μέντοι αὐτοῦ ὄφελος, ὅταν
 λυθῶσιν αἱ τάξεις καὶ ἤδη τι δέῃ μόνον πρὸς μό- B
 νον ἢ διώκοντα ἀμυνομένῳ τινὶ ἐπιθέσθαι ἢ καὶ
 10 ἐν φυγῇ ἐπιτιθεμένῳ ἄλλου ἀμύνεσθαι αὐτόν. οὐτ'
 ἂν ὑπὸ γε ἐνὸς εἷς ὁ τοῦτ' ἐπιστάμενος οὐδὲν ἂν
 πάθοι, ἴσως δ' οὐδὲ ὑπὸ πλειόνων, ἀλλὰ πανταχῇ
 ἂν ταύτῃ πλεονεκτοῖ. ἔτι δὲ καὶ εἰς ἄλλον καλοῦ
 μαθήματος ἐπιθυμίαν παρακαλεῖ τὸ τοιοῦτον· πᾶς
 15 γὰρ ἂν μαθὼν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι ἐπιθυμήσειε
 καὶ τοῦ ἐξῆς μαθήματος τοῦ περὶ τὰς τάξεις, καὶ
 ταῦτα λαβὼν καὶ φιλοτιμηθεὶς ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πᾶν
 ἂν τὸ περὶ τὰς στρατηγίας ὁρμήσειε· καὶ ἤδη δῆ- C
 λον ὅτι τὰ τούτων ἐχόμενα καὶ μαθήματα καὶ ἐπι-
 20 τηδεύματα πάντα καὶ καλὰ καὶ πολλοῦ ἀξία ἀνδρὶ
 μαθεῖν τε καὶ ἐπιτηδεῦσαι, ὧν καθηγήσαιτ' ἂν
 τοῦτο τὸ μάθημα. προσθήσομεν δ' αὐτῷ οὐ σμι-
 κρὰν προσθήκην, ὅτι πάντα ἄνδρα ἐν πολέμῳ καὶ
 θαρσάλεώτερον καὶ ἀνδρειότερον ἂν ποιήσειεν αὐ-
 25 τὸν αὐτοῦ οὐκ ὀλίγῳ αὕτῃ ἢ ἐπιστήμῃ. μὴ ἀτι-
 μάσωμεν δὲ εἰπεῖν, εἰ καὶ τῷ σμικρότερον δοκεῖ
 εἶναι, ὅτι καὶ εὐσχημονέστερον ἐνταῦθα οὐ χρή D
 τὸν ἄνδρα εὐσχημονέστερον φαίνεσθαι, οὐ ἅμα
 καὶ δεινότερος τοῖς ἐχθροῖς φανεῖται διὰ τὴν εὐ-
 30 σχημοσύνην. ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχε, ὥσπερ
 λέγω, δοκεῖ τε χρῆναι διδάσκειν τοὺς νεανίσκους
 ταῦτα καὶ δι' ἃ δοκεῖ εἶρηκα. Λάχητος δ', εἴ τι

παρὰ ταῦτα λέγει, καὶ αὐτὸς ἡδέως ἀκούσαι-
μι.

ΛΑ. Ἄλλ' ἔστι μὲν, ὦ Νικία, χαλεπὸν λέ-
γειν περὶ ὁτιοῦν μαθήματος, ὥς οὐ γοῇ μανθάν-
ειν. πάντα γὰρ ἐπίστασθαι ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι. 5
Εκαὶ δὴ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν τοῦτο, εἰ μὲν ἔστι μάθη-
μα, ὅπερ φασὶν οἱ διδάσκοντες, καὶ οἷον Νικίας
λέγει, γοῇ αὐτὸ μανθάνειν. εἰ δ' ἔστι μὲν μὴ
μάθημα, ἀλλ' ἐξαπατῶσιν οἱ ὑπισχνούμενοι, ἢ
μάθημα μὲν τυγχάνει ὄν, μὴ μέντοι τι πάννυ σπου- 10
δαῖον, τί καὶ δεοὶ ἂν αὐτὸ μανθάνειν; λέγω δὲ
ταῦτα περὶ αὐτοῦ, εἰς τὰδε ἀποβλέψας, ὅτι οἶμαι
ἐγὼ τοῦτο, εἴ τι ἦν, οὐκ ἂν λεληθέναι Λακεδαι-
μονίους, οἷς οὐδὲν ἄλλο μέλει ἐν τῷ βίῳ ἢ τοῦτο
183 ζητεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν ὅ τι ἂν μαθόντες καὶ ἐπι- 15
τηδεύσαντες πλεονεκτοῖεν τῶν ἄλλων περὶ τὸν πό-
λεμον. εἰ δ' ἐκείνους ἐλελήθει, ἀλλ' οὐ τούτους
γε τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ λέληθεν αὐτὸ τοῦτο,
ὅτι ἐκεῖνοι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων σπουδάζουσιν
ἐπὶ τοῖς τοιούτοις καὶ ὅτι παρ' ἐκείνοις ἂν τις τι- 20
μηθεῖς εἰς ταῦτα καὶ παρὰ τῶν ἄλλων πλεῖστ' ἂν
ἐργάζοιτο χρήματα, ὥσπερ γε καὶ τραγωδίας ποι-
B ητῆς παρ' ἡμῖν τιμηθεῖς. τοιγάρτοι ὅς ἂν οἴηται
τραγωδίαν καλῶς ποιεῖν, οὐκ ἔξωθεν κύκλῳ περὶ
τὴν Ἀττικὴν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις ἐπιδεικνύμε- 25
νος περιέρχεται, ἀλλ' εὐθύς δεῦρο φέρεται καὶ
τοῖσδ' ἐπιδείκνυσιν. εἰκότως. τοὺς δὲ ἐν ὀπλοῖς μα-
χομένους ἐγὼ τούτους ὁρῶ τὴν μὲν Λακεδαιμόνα
ἡγουμένους εἶναι ἄβατον ἱερὸν καὶ οὐδὲ ἄκρω πο-
δὶ ἐπιβαίνοντας, κύκλῳ δὲ περιμόντας αὐτὴν καὶ 30
πᾶσι μᾶλλον ἐπιδεικνυμένους καὶ μάλιστα τούτοις
οἳ καὶ αὐτοὶ ὁμολογήσειαν πολλοὺς σφῶν προτέ-

ρους εἶναι πρὸς τὰ τοῦ πολέμου. Ἐπειτα, ὦ Αν- C
 σίμαχε, οὐ πάνυ ὀλίγοις ἐγὼ τούτων παραγέγονα
 ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, καὶ ὁρῶ οἷοί εἰσιν. ἔξεστι δὲ
 καὶ αὐτόθεν ἡμῖν σκέψασθαι. ὥσπερ γὰρ ἐπίτηδες
 5 οὐδεὶς πώποτ' εὐδόκιμος γέγονεν ἐν τῇ πολέμῳ
 ἀνὴρ τῶν τὰ ὀπλιτικὰ ἐπιτηδευσάντων. καίτοι εἰς
 γε τὰλλα πάντα ἐκ τούτων οἱ ὀνομαστοὶ γίνονται,
 ἐκ τῶν ἐπιτηδευσάντων ἕκαστα· οὗτοι δ', ὥς ἔοικε,
 παρὰ τοὺς ἄλλους οὕτω σφόδρα εἰς τοῦτο δεδυσ-
 10 τυχήκασιν. ἐπεὶ καὶ τοῦτον τὸν Στησίλεων, ὃν D
 ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ ἐν τοσοῦτῳ ὄχλῳ ἐθεάσασθε ἐπι-
 δεικνύμενον καὶ τὰ μεγάλα περὶ αὐτοῦ λέγοντα ἃ
 ἔλεγεν, ἐτέρωθι ἐγὼ κάλλιον ἐθεασάμην ἐν τῇ ἀλη-
 θείᾳ ὥς ἀληθῶς ἐπιδεικνύμενον οὐχ ἔχοντα. προσ-
 15 βαλούσης γὰρ τῆς νεῶς ἐφ' ἧς ἐπεβάτευε, πρὸς
 ὀλκάδα τινά, ἐμάχετο ἔχων δορυδρέπανον, διαφέ-
 ρον δὴ ὄπλον ἅτε καὶ αὐτὸς τῶν ἄλλων διαφέρων.
 τὰ μὲν οὖν ἄλλα οὐκ ἄξια λέγειν περὶ τανδρός,
 τὸ δὲ σόφισμα τὸ τοῦ δρεπάνου τοῦ πρὸς τῇ λόγ-
 20 χῇ οἷον ἀπέβη. μαχομένου γὰρ αὐτοῦ ἐνέσχετό E
 που ἐν τοῖς τῆς νεῶς σκεύεσι καὶ ἀντελάβετο. εἴλ-
 κεν οὖν ὁ Στησίλεως βουλόμενος ἀπολῦσαι, καὶ
 οὐχ οἷός τ' ἦν· ἡ δὲ ναῦς τὴν ναῦν παρήει. τέως
 μὲν οὖν παρέθει ἐν τῇ νηϊ ἀντεχόμενος τοῦ δόρα-
 25 τος· ἐπεὶ δὲ δὴ παρημείβετο ἡ ναῦς τὴν ναῦν καὶ
 ἐπέσπα αὐτὸν τοῦ δόρατος ἐχόμενον, κατηφίει τὸ 184
 δόρυ διὰ τῆς χειρός, ἕως ἄκρου τοῦ στύρακος ἀν-
 τελάβετο. ἦν δὲ γέλως καὶ κρότος ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς
 ὀλκάδος ἐπὶ τε τῷ σχήματι αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ βα-
 30 λόντος τινὸς λίθῳ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
 κατάστρωμα ἀφίεται τοῦ δόρατος, τότε ἤδη καὶ
 οἱ ἐκ τῆς τριήρους οὐκέτι οἷοί τ' ἦσαν τὸν γέλῳτα

κατέχειν, ὁρῶντες αἰωρούμενον ἐκ τῆς ὀλκάδος τὸ
δορυδρέπανον ἐκεῖνο. ἴσως μὲν οὖν εἴη ἄν τι
ταῦτα, ὥσπερ Νικίας λέγει· οἷς δ' οὖν ἐγὼ ἐν-
B τετύχηκα, τοιαῦτ' ἅττα ἐστίν. Ὁ οὖν καὶ ἐξ ἀρ-
χῆς εἶπον, ὅτι εἴτε οὕτω σμικρὰς ὠφελείας ἔχει 5
μᾶθημα ὄν, εἴτε μὴ ὄν φασὶ καὶ προσποιοῦνται
αὐτὸ εἶναι μᾶθημα, οὐκ ἄξιον ἐπιχειρεῖν μανθά-
νειν. καὶ γὰρ οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μὲν δειλὸς τις
ὢν οἴοιτο δεῖν αὐτὸ ἐπίσταςθαι, θρασύτερος ἂν
δι' αὐτὸ γενόμενος, ἐπιφανέστερος γένοιτο [ἢ] οἷος 10
ἦν· εἰ δὲ ἀνδρεῖος, φυλαττόμενος ἂν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων, εἰ καὶ σμικρὸν ἑξαμάρτοι, μεγάλας ἂν
διαβολὰς ἴσχειν. ἐπίφθονος γὰρ ἢ προσποιήσις
C τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης, ὥστ' εἰ μὴ τι θαυμαστὸν
ὅσον διαφέρει τῇ ἀρετῇ τῶν ἄλλων, οὐκ ἔσθ' ὅπως 15
ἂν τις φύγοι τὸ καταγέλαστος γενέσθαι φάσκων
ἔχειν ταύτην τὴν ἐπιστήμην. τοιαύτη τις ἔμοιγε
δοκεῖ, ὧς Λυσίμαχε, ἢ περὶ τὸ μᾶθημα εἶναι σπου-
δῇ. χρὴ δ' ὅπερ σοι ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, καὶ Σω-
κράτη τόνδε μὴ ἀφιέναι, ἀλλὰ δεῖσθαι ξυμβου- 20
λεύειν ὅπῃ δοκεῖ αὐτῷ περὶ τοῦ προκειμένου.

AT. Ἀλλὰ δέομαι ἔγωγε, ὧς Σώκρατες· καὶ
D γὰρ ὥσπερ ἔτι τοῦ διακρινούντος δοκεῖ μοι δεῖν
ἡμῖν ἢ βουλή. εἰ μὲν γὰρ συνεφερέσθην τώδε,
ἦττον ἂν τοῦ τοιούτου ἔδει· νῦν δέ — τὴν ἐναν- 25
τίαν γὰρ, ὡς ὁρᾷς, Λάχης Νικίᾳ ἔθετο· εὖ δὴ
ἔχει ἀκοῦσαι καὶ σοῦ, ποτέρῳ τοῖν ἀνδροῖν σύμ-
ψηφος εἶ.

ΣΩ. Τί δαί, ὧς Λυσίμαχε; ὁπότερ' ἂν οἱ
πλείους ἐπαινώσιν ἡμῶν, τούτοις μέλλεις χρῆσθαι; 30

AT. Τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιοῖ, ὧς Σώκρατες;

ΣΩ. Ἥ καὶ σύ, ὧς Μελησία, οὕτως ἂν ποι-

οἷς; καὶ εἴ τις περὶ ἀγωνίας τοῦ νείεος σοι βουλὴ **E**
εἴη τί χρὴ ἀσκεῖν, ἄρα τοῖς πλείοσιν ἂν ἡμῶν
πείθοιο ἢ ἐκείνῳ ὅστις τυγχάνοι ὑπὸ παιδοτρίβῃ
ἀγαθῷ πεπαιδευμένος καὶ ἡσκηκώς;

5 **ΜΕ.** Ἐκείνῳ εἰκός γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Αὐτῷ ἄρ' ἂν μᾶλλον πείθοιο ἢ τέτ-
ταρσιν οὖσιν ἡμῖν;

ΜΕ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἐπιστήμη γάρ, οἶμαι, δεῖ κρίνεσθαι
10 ἀλλ' οὐ πλήθει τὸ μέλλον καλῶς κριθήσεσθαι.

ΜΕ. Πῶς γὰρ οὖν;

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν χρὴ πρῶτον αὐτὸ τοῦ-
το σκέψασθαι, εἰ ἔστι τις ἡμῶν τεχνικὸς περὶ οὗ 185
βουλευόμεθα, ἢ οὐ· καὶ εἰ μὲν ἔστιν, ἐκείνῳ
15 πείθεσθαι ἐνὶ ὄντι, τοὺς δ' ἄλλους ἔαν, εἰ δὲ μή,
ἄλλον τινὰ ζητεῖν. ἢ περὶ σμικροῦ οἴεσθε νυνὶ κινδυ-
νεύειν καὶ σὺ καὶ Λυσίμαχος, ἀλλ' οὐ περὶ τούτου
τοῦ κτήματος ὃ τῶν ὑμετέρων μέγιστον ὄν τυγ-
χάνει; νείεων γάρ που ἢ χρηστῶν ἢ τᾶναντία γε-
20 νομένων καὶ πᾶς ὁ οἶκος ὃ τοῦ πατρὸς οὕτως οἰ-
κήσεται ὅποιοι ἂν τινες οἱ παῖδες γένωνται.

ΜΕ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Πολλὴν ἄρα δεῖ προμήθειαν αὐτοῦ ἔχειν.

ΜΕ. Πάνν γε.

25 **ΣΩ.** Πῶς οὖν, ὃ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, ἔσκο- **B**
ποῦμεν ἂν, εἰ ἐβουλόμεθα σκέψασθαι, τίς ἡμῶν
περὶ ἀγωνίαν τεχνικώτατος; ἄρ' οὐχ ὁ μαθὼν καὶ
ἐπιτηδεύσας, ᾧ καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγονότες
ἦσαν αὐτοῦ τούτου;

ΜΕ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔτι πρότερον, τίνος ὄντος τού-
του οὗ ζητοῦμεν τοὺς διδασκάλους;

ΜΕ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ὡδε ἴσως μᾶλλον κατάδηλον ἔσται. οὐ
μοι δοκεῖ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν ὁμολογῆσθαι, τί ποτ' ἔστι
C περὶ οὗ βουλευόμεθα καὶ σκεπτόμεθα, ὅστις ἡμῶν
τεχνικός καὶ τούτου ἔνεκα διδασκάλους ἐκτήσατο, 5
καὶ ὅστις μή.

ΝΙ. Οὐ γάρ, ὦ Σώκρατες, περὶ τοῦ ἐν
ὄπλοις μάχεσθαι σκοποῦμεν, εἴτε χρὴ αὐτὸ τοὺς
νεανίσκους μαρτάνειν εἴτε μή;

ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν, ὦ Νικία· ἀλλ' ὅταν πε- 10
ρὶ φαρμάκου τις τοῦ πρὸς ὀφθαλμοὺς σκοπῇται,
εἴτε χρὴ αὐτὸ ὑπαλείφεσθαι εἴτε μή, πότερον οἶει
τότε εἶναι τὴν βουλήν περὶ τοῦ φαρμάκου, ἢ πε-
ρὶ τῶν ὀφθαλμῶν;

ΝΙ. Περὶ τῶν ὀφθαλμῶν. 15

D ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅταν ἵππῳ χαλινὸν σκοπῇ-
ταί τις εἰ προσοιστέον ἢ μή, καὶ ὅποτε, τότε που
περὶ τοῦ ἵππου βουλεύεται ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ χα-
λινού;

ΝΙ. Ἀληθῆ. 20

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐνὶ λόγῳ, ὅταν τίς τι ἔνεκά του
σκοπῇ, περὶ ἐκείνου ἢ βουλή τυγχάνει οὔσα οὗ
ἔνεκ' ἐσκόπει, ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ ὃ ἔνεκα ἄλλου
ἐζήτει.

ΝΙ. Ἀνάγκη. 25

ΣΩ. Δεῖ ἄρα καὶ τὸν σύμβουλον σκοπεῖν,
ἄρα τεχνικός ἐστίν εἰς ἐκείνου θεραπείαν οὗ ἔνεκα
σκοπούμενοι σκοποῦμεν.

ΝΙ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν φαμέν περὶ μαθήματος σκο-
E πεῖν τῆς ψυχῆς ἔνεκα τῆς τῶν νεανίσκων.

ΝΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἴ τις ἄρα ἡμῶν τεχνικὸς περὶ ψυχῆς
θεραπείαν καὶ οἷός τε καλῶς τοῦτο θεραπεῦσαι,
καὶ ὅτι διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασιν, τοῦτο σκε-
πτόν.

5 ΛΑ. Τί δαί, ὦ Σώκρατες; οὐπω ἐώρακας
ἄνευ διδασκάλων τεχνικωτέρους γεγονότας εἰς ἓν
ἢ μετὰ διδασκάλων;

ΣΩ. Ἐγωγε, ὦ Λάχης· οἷς γε σὺ οὐκ ἂν
ἐθέλοις πιστεῦσαι, εἰ φαῖεν ἀγαθοὶ εἶναι δημιουρ-
10 γοί, εἰ μὴ τί σοι τῆς αὐτῶν τέχνης ἔργον ἔχοιεν 186
ἐπιδεῖξαι εὖ εἰργασμένον, καὶ ἐν καὶ πλείω.

ΛΑ. Τοῦτο μὲν ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καὶ ἡμᾶς ἄρα δεῖ, ὦ Λάχης τε καὶ
Νικία, ἐπειδὴ Λυσίμαχος καὶ Μελησίᾱς εἰς συμ-
15 βουλήν παρεκαλεσάτην ἡμᾶς περὶ τοῖν νίεοιν, προ-
θυμούμενοι αὐτοῖν ὅτι ἀρίστας γενέσθαι τὰς ψυ-
χὰς, εἰ μὲν φαμεν ἔχειν, ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς καὶ δι-
δασκάλους οἵτινες ἡμῶν γεγόνασιν, οἳ αὐτοὶ πρῶ-
τοι ἀγαθοὶ ὄντες καὶ πολλῶν νέων τεθεραπευκότες
20 ψυχὰς ἔπειτα καὶ ἡμᾶς διδάξαντες φαίνονται· ἢ B
εἴ τις ἡμῶν αὐτῶν ἑαυτῷ διδάσκαλον μὲν οὐ φησι
γεγονέναι, ἀλλ' οὖν ἔργα αὐτὸς αὐτοῦ ἔχει εἰπεῖν,
καὶ ἐπιδεῖξαι τίνες Ἀθηναίων ἢ τῶν ξένων, ἢ δοῦ-
λοι ἢ ἐλεύθεροι, δι' ἐκεῖνον ὁμολογουμένως ἀγα-
25 θοὶ γεγόνασιν· εἰ δὲ μηδὲν ἡμῖν τούτων ὑπάρχει,
ἄλλους κελεύειν ζητεῖν καὶ μὴ ἐν ἑταίρων ἀνδρῶν
νίεοι κινδυνεύειν διαφθεύοντας τὴν μεγίστην αἰ-
τίαν ἔχειν ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων. ἐγὼ μὲν οὖν,
ὦ Λυσίμαχε τε καὶ Μελησίᾱ, πρῶτος περὶ ἑμαυ- C
30 τοῦ λέγω ὅτι διδάσκαλός μοι οὐ γέγονε τούτου πέ-
ρι· καίτοι ἐπιθυμῶ γε τοῦ πράγματος ἐκ νέου
ἀρξάμενος. ἀλλὰ τοῖς μὲν σοφισταῖς οὐκ ἔχω τε-

λεῖν μισθοὺς, οἵπερ μόνοι ἐπηγγέλλοντό με οἷοί τ'
 εἶναι ποιῆσαι καλὸν τε καὶ ἀγαθόν· αὐτὸς δ' αὖ εὗ-
 ρεῖν τὴν τέχνην ἀδυνατῶ ἔτι νυνί. εἰ δὲ Νικίας
 ἢ Λάχης εὔρηκεν ἢ μεμάθηκεν, οὐκ ἂν θαυμά-
 σαιμι· καὶ γὰρ χρήμασιν ἐμοῦ δυνατώτεροι, ὥστε 5
 μαθεῖν παρ' ἄλλων, καὶ ἅμα πρεσβύτεροι, ὥστε
Δ ἤδη εὔρηκέναι. δοκοῦσι δὴ μοι δυνατοὶ εἶναι παι-
 δεῦσαι ἄνθρωπον. οὐ γὰρ ἂν ποτε ἀδεῶς ἀπε-
 φαίνοντο περὶ ἐπιτηδευμάτων νέῳ χρηστῶν τε καὶ
 πονηρῶν, εἰ μὴ αὐτοῖς ἐπίστευον ἱκανῶς εἰδέναι. 10
 τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔγωγε τούτοις πιστεύω· ὅτι δὲ
 διαφέρεσθον ἀλλήλοιν, ἐθαύμασα. τοῦτο οὖν σου
 ἐγὼ ἀντιδέομαι, ὧς Λυσίμαχε, καθάπερ ἄρτι Λά-
 χης μὴ ἀφίεσθαι σε ἐμοῦ διεκελεύετο ἀλλὰ ἐρω-
 τᾶν, καὶ ἐγὼ νῦν παρακελεύομαι σοι μὴ ἀφίε- 15
 σθαι Λάχητος μηδὲ Νικίου, ἀλλ' ἐρωτᾶν, λέγοντα
Ε ὅτι Ὁ μὲν Σωκράτης οὐ φησιν ἐπαῖειν περὶ τοῦ
 πράγματος οὐδ' ἱκανὸς εἶναι διακρίναι ὁπότερος
 ὑμῶν ἀληθῆ λέγει. οὔτε γὰρ εὐρετής, οὔτε μα-
 θητής οὐδενὸς περὶ τῶν τοιούτων γεγονέναι. σὺ 20
 δ', ὧς Λάχης καὶ Νικία, εἶπατον ἡμῖν ἑκάτερος,
 τίνι δὴ δεινοτάτῳ συγγεγόνατον περὶ τῆς τῶν νέων
 τροφῆς, καὶ πότερα μαθόντε παρὰ του ἐπίστα-
 187 σθον ἢ αὐτῶ ἐξευρόντε, καὶ εἰ μὲν μαθόντε, τίς
 ὁ διδάσκαλος ἑκατέρῳ καὶ τίνες ἄλλοι ὁμότεχνοι 25
 αὐτοῖς, ἢν', ἂν μὴ ὑμῖν σχολὴ ἢ ὑπὸ τῶν τῆς πό-
 λεως πραγμάτων, ἐπ' ἐκείνους ἴωμεν καὶ πείθω-
 μεν ἢ δώροισι ἢ χάρισιν ἢ ἀμφοτέρω ἐπιμεληθῆναι
 καὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ὑμετέρων παίδων, ὅπως
 μὴ καταισχύνωσι τοὺς αὐτῶν προγόνους φαῦλοι 30
 γενόμενοι. εἰ δ' αὐτοὶ εὔρεται γεγονότε τοῦ τοι-
 ούτου, δότε παράδειγμα, τίων ἤδη ἄλλων ἐπιμε-

ληθέντες ἐκ φάυλων καλούς τε καὶ αἰσθητοὺς ἐποιή-
 σατε. εἰ γὰρ νῦν πρῶτον ἄρξεσθε παιδεύειν, σκο- B
 πεῖν χρηρὴ μὴ οὐκ ἐν τῷ Καρὶ ὑμῖν ὁ κίνδυνος κιν-
 δυνεύηται, ἀλλ' ἐν τοῖς νήεσι τε καὶ ἐν τοῖς τῶν
 5 φίλων παισὶ, καὶ ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον κατὰ τὴν
 παροιμίαν ὑμῖν συμβαίνη, ἐν πίθῳ ἢ κεραμεῖα
 γιγνομένη. λέγετε οὖν, τί τούτων ἢ φατὲ ὑμῖν
 ὑπάρχειν τε καὶ προσήκειν, ἢ οὐ φατε. Ταῦτ', ὦ
 Λυσίμαχε, παρ' αὐτῶν πυνθάνου τε καὶ μὴ μεθίει
 10 τοὺς ἄνδρας.

ΛΤ. Καλῶς μὲν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ ἄνδρες,
 Σωκράτης λέγειν· εἰ δὲ βουλομένοις ὑμῖν ἐστὶ περὶ
 τῶν τοιούτων ἐρωτᾶσθαι τε καὶ διδόναι λόγον, C
 αὐτοὺς δὴ χρηρὴ γινώσκειν, ὦ Νικία τε καὶ Λά-
 15 χης. ἔμοι μὲν γὰρ καὶ Μελησίᾳ τῷδε δῆλον ὅτι
 ἡδομένοις ἂν εἴη, εἰ πάντα ἃ Σωκράτης ἐρωτᾷ
 ἐθέλοιτε λόγῳ διεξιέναι· καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐντεῦ-
 θεν ἡρχόμεν λέγων, ὅτι εἰς συμβουλήν διὰ ταῦτα
 ὑμᾶς παρακαλέσαιμεν, ὅτι μεμεληκέναι ὑμῖν ἡγού-
 20 μεθα, ὥς εἰκός, περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ἄλλως
 καὶ ἐπειδὴ οἱ παῖδες ὑμῖν ὀλίγου, ὥσπερ οἱ ἡμέ-
 τεροι, ἡλικίαν ἔχουσι παιδεύεσθαι. εἰ οὖν ὑμῖν D
 μὴ τι διαφέρει, εἵπατε καὶ κοινῇ μετὰ Σωκράτους
 σκέψασθε, διδόντες τε καὶ δεχόμενοι λόγον παρ'
 25 ἀλλήλων· εὖ γὰρ καὶ τοῦτο λέγει ὁδε, ὅτι περὶ
 τοῦ μεγίστου νῦν βουλευόμεθα τῶν ἡμετέρων. ἀλλ'
 ὁρᾷτε εἰ δοκεῖ χρηρὴ οὕτω ποιεῖν.

ΝΙ. ὦ Λυσίμαχε, δοκεῖς μοι ὥς ἀληθῶς
 Σωκράτη πατρόθεν γινώσκειν μόνον, αὐτῷ δ' οὐ
 30 συγγεγονέναι ἀλλ' ἢ παιδὶ ὄντι, εἴ που ἐν τοῖς δη-
 μόταις μετὰ τοῦ πατρὸς ἀκολουθῶν ἐπλησίασέ σοι
 ἢ ἐν ἱερῷ ἢ ἐν ἄλλῳ τῷ συλλόγῳ τῶν δημοτῶν· E

ἐπειδὴ δὲ πρεσβύτερος γέγονεν, οὐκ ἐντετυχηκῶς
τῷ ἀνδρὶ δῆλος ἔτι εἶ.

ΑΤ. Τί μάλιστ', ὦ Νικία;

ΝΙ. Οὐ μοι δοκεῖς εἰδέναι ὅτι ὅς ἂν ἐγγύ-
τατα Σωκράτους ἢ λόγῳ, ὥσπερ γένει, καὶ πλη- 5
σιάζῃ διαλεγόμενος, ἀνάγκη αὐτῷ, εἰ ἂν ἄρα καὶ
περὶ ἄλλου του πρότερον ἄρξηται διαλέγεσθαι, μὴ
παύεσθαι ὑπὸ τούτου περιηγόμενον τῷ λόγῳ, πρὶν ἂν
188 ἐμπέσῃ εἰς τὸ διδόναι περὶ αὐτοῦ λόγον, ὅντινα
τρόπον νῦν τε ζῇ, καὶ ὅντινα τὸν παρεληλυθότα 10
βίον βεβίωκεν· ἐπειδὴ δ' ἐμπέσῃ, ὅτι οὐ πρότε-
ρον αὐτὸν ἀφήσει Σωκράτης, πρὶν ἂν βασανίσῃ
ταῦτα εὖ τε καὶ καλῶς ἅπαντα. ἐγὼ δὲ συνήθης
τέ εἰμι τῷδε καὶ οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ὑπὸ τούτου πά-
σχειν ταῦτα, καὶ ἔτι γε αὐτὸς ὅτι πείσομαι ταῦτ' 15
εὖ οἶδα. χαίρω γάρ, ὦ Λυσίμαχε, τῷ ἀνδρὶ
πλησιάζων, καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ ὑπο-
μιμνήσκεσθαι ὅ τι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν ἢ ποι-
B οὔμεν, ἀλλ' εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον
ἀνάγκη εἶναι τὸν ταῦτα μὴ φεύγοντα, ἀλλ' ἐθέ- 20
λοντα κατὰ τὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ἀξιούντα μαν-
θάνειν ἕωςπερ ἂν ζῇ, καὶ μὴ οἰόμενον αὐτῷ τὸ
γῆρας νοῦν ἔχον προσιέναι. ἐμοὶ μὲν οὖν οὐδὲν
ἄηθες οὐδ' αὖ ἀηδὲς ὑπὸ Σωκράτους βασανίζε-
σθαι, ἀλλὰ καὶ πάλαι σχεδὸν τι ἡπιστάμην ὅτι 25
οὐ περὶ τῶν μειρακίων ἡμῶν ὁ λόγος ἔσοιτο Σω-
κράτους παρόντος, ἀλλὰ περὶ ἡμῶν αὐτῶν. ὅπερ
οὖν λέγω, τὸ μὲν ἐμὸν οὐδὲν κωλύει Σωκράτει
C συνδιατρίβειν ὅπως οὗτος βούλεται. Λάχητα δὲ
τόνδε ὅρα ὅπως ἔχει περὶ τοῦ τοιούτου. 30

ΛΑ. Ἀπλοῦν τό γ' ἐμὸν, ὦ Νικία, περὶ λό-
γων ἐστίν· εἰ δὲ βούλει, οὐχ ἁπλοῦν ἀλλὰ διπλοῦν.

καὶ γὰρ ἂν δόξαιμί τῳ φιλολόγος εἶναι καὶ αὐτὸν μισολόγος. ὅταν μὲν γὰρ ἀκούω ἀνδρὸς περὶ ἀρετῆς διαλεγομένου ἢ περὶ τινος σοφίας ὡς ἀληθῶς ὄντος ἀνδρὸς καὶ ἀξίου τῶν λόγων ὧν λέγει, χαίρω ὕπερφυῶς, θεώμενος ἅμα τὸν τε λέγοντα καὶ τὰ λεγόμενα ὅτι πρόποντα ἀλλήλοις καὶ ἀρμόττοντά D
 ἐστι· καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἀρμονίαν καλλίστην ἡρμωσμένος οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμω-
 10 σμένος [οὗ] αὐτὸς αὐτοῦ τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα, ἀτεχνῶς δωριστὶ ἀλλ' οὐκ ἰαστί, οἶομαι δὲ οὐδὲ φρυγιστὶ οὐδὲ λυδιστί, ἀλλ' ἥπερ μόνη Ἑλληνικὴ ἐστὶν ἀρμονία. ὁ μὲν οὖν τοιοῦτος χαίρειν με ποιεῖ φθεγγόμενος καὶ δοκεῖν
 15 ὁτιοῦν φιλολόγον εἶναι· οὕτω σφόδρ' ἀποδέχομαι E παρ' αὐτοῦ τὰ λεγόμενα. ὁ δὲ τάναντία τούτου πράττων λυπεῖ με, ὅσῳ ἂν δοκῇ ἄμεινον λέγειν, τοσοῦτῳ μᾶλλον, καὶ ποιεῖ αὐτὸν δοκεῖν εἶναι μισολόγον. Σωκράτους δ' ἐγὼ τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμ-
 20 πειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον, ὡς ἔοικε, τῶν ἔργων ἐπειράθην, καὶ ἐκεῖ αὐτὸν εὖρον ἄξιον ὄντα λόγων καλῶν καὶ πάσης παρρησίας. εἰ οὖν καὶ τοῦτ' 189 ἔχει, συμβούλομαι τάνδρι, καὶ ἥδιστ' ἂν ἐξετα-
 ζοίμην ὑπὸ τοῦ τοιούτου, καὶ οὐκ ἂν ἀχθοίμην
 25 μανθάνων, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τῷ Σόλῳνι, ἐν μόνον προσλαβὼν, ξυγχωρῶ· γηράσκων γὰρ πολλὰ διδάσκεσθαι ἐθέλω ὑπὸ χρηστῶν μόνον. τοῦτο γὰρ μοι συγχωρεῖτω, ἀγαθὸν καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν δι-
 δάσκαλον, ἵνα μὴ δυσμαθὲς φαίνομαι ἀηδῶς μαν-
 30 θάνων. εἰ δὲ νεώτερος ὁ διδάσκων ἔσται ἢ μὴ πῶ ἐν δόξῃ ὧν ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἔχων, οὐ- B
 δέν μοι μέλει. σοὶ οὖν, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐπαγ-

γέλλομαι καὶ διδάσκειν καὶ ἐλέγχειν ἐμὲ ὅ τι ἂν βούλῃ, καὶ μανθάνειν γε ὅ τι αὖ ἐγὼ οἶδα. οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διάκεισαι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἥ μετ' ἐμοῦ συνδιεκινδύνευσας καὶ ἔδωκας σπουτοῦ πείραν ἀρετῆς, ἣν χρὴ δίδόναι τὸν μέλλοντα 5 δικαίως δώσειν. λέγ' οὖν ὅ τί σοι φίλον, μηδὲν τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν ὑπόλογον ποιούμενος.

ΣΩ. Οὐ τὰ ὑμέτερα, ὥς ἔοικεν, αἰτιασόμεθα μὴ οὐχ ἔτοιμα εἶναι καὶ συμβουλεύειν καὶ 10 συσκοπεῖν.

ΑΥ. Ἀλλ' ἡμέτερον δὴ ἔργον, ὦ Σώκρατες, — ἓνα γάρ σε ἔγωγε ἡμῶν τίθημι. σκόπει οὖν ἀντ' ἐμοῦ ὑπὲρ τῶν νεανίσκων ὅ τι δεόμεθα παρὰ τῶνδε πυνθάνεσθαι, καὶ συμβούλευε διαλεγόμενος τούτοις. ἐγὼ μὲν γάρ καὶ ἐπιλανθάνομαι 15 ἤδη τὰ πολλὰ διὰ τὴν ἡλικίαν ὧν ἂν διανοηθῶ ἔρῃσθαι καὶ αὖ ἂ ἂν ἀκούσω. εἰ δὲ μεταξὺ ἄλλοι λόγοι γένωνται, οὐ πάνυ μέμνημαι. ὑμεῖς οὖν D λέγετε καὶ διέξιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν προϋθέμεθα. ἐγὼ δ' ἀκούσομαι καὶ ἀκούσας αὖ μετὰ 20 Μελησίου τοῦδε ποιήσω τοῦτο ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ.

ΣΩ. Πειστέον, ὦ Νικία τε καὶ Λάχης, Λυσιμάχῳ καὶ Μελησίᾳ. ἃ μὲν οὖν νῦν δὴ ἐπεχειρήσαμεν σκοπεῖν, τίνες οἱ διδάσκαλοι ἡμῖν τῆς τοιαύτης παιδείας γέγονασιν ἢ τίνας ἄλλους βελτί- 25 οὺς πεποιήκαμεν, ἴσως μὲν οὐ κακῶς ἔχει ἐξετάζειν καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμᾶς αὐτούς. ἀλλ' οἶμαι, καὶ ἡ τοιάδε σκέψις εἰς ταῦτόν φέρει, σχεδὸν δέ τι καὶ E μᾶλλον ἐξ ἀρχῆς εἴη ἂν. εἰ γὰρ τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι ὅπου οὖν πέρι, ὅτι παραγενόμενόν τῳ βέλ- 30 τιον ποιεῖ ἐκεῖνο ὥ παρ' ἐγένετο, καὶ προσέτι οἰοίτεσθαι αὐτὸ ποιεῖν παραγίνεσθαι ἐκείνῳ, δῆλον ὅτι

αὐτό γε ἴσμεν τοῦτο οὐ περί σύμβουλοι ἂν γενοί-
 μεθα, ὥς ἂν τις αὐτὸ ῥᾶστα καὶ ἄριστα κτήσαι-
 το. ἴσως οὖν οὐ μανθάνετε μου ὅ τι λέγω, ἀλλ'
 ὧδε ῥᾶον μαθήσεσθε. εἰ τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι
 5 ὅτι ὄψις παραγενομένη ὀφθαλμοῖς βελτίους ποιεῖ 190
 ἐκείνους οἷς παρεγένετο, καὶ προσέτι οἰοί τέ εἰσμεν
 ποιεῖν αὐτὴν παραγίγνεσθαι ὄμμασι, δῆλον ὅτι
 ὄψιν γε ἴσμεν αὐτὴν ὅ τί ποτ' ἐστίν, ἥς περί σύμ-
 βουλοι ἂν γενοίμεθα, ὥς ἂν τις αὐτὴν ῥᾶστα καὶ
 10 ἄριστα κτήσαιοτο. εἰ γὰρ μηδ' αὐτὸ τοῦτο εἰδείη-
 μεν ὅ τί ποτ' ἐστίν ὄψις ἢ ὅ τι ἐστίν ἀκοή, σχο-
 λῇ ἂν σύμβουλοί γ' ἄξιοι λόγου γενοίμεθα, καὶ
 ἰατροὶ ἢ περὶ ὀφθαλμῶν ἢ περὶ ὠτῶν, ὅντινα τρό-
 πον ἢ ἀκοὴν ἢ ὄψιν κάλλιστ' ἂν κτήσαιοτό τις.

15 ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες. B

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Λάχης, καὶ νῦν ἡμᾶς τῷδε
 παρακαλεῖτον εἰς συμβουλήν, τίν' ἂν τρόπον τοῖς
 υἱέσιν αὐτῶν ἀρετὴ παραγενομένη ταῖς ψυχαῖς
 ἀμείνους ποιήσειεν;

20 ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν τοῦτό γ' ὑπάρχειν δεῖ, τὸ εἰ-
 δέναι ὅ τί ποτ' ἐστίν ἀρετὴ; εἰ γὰρ που μηδ' ἀρε-
 τὴν εἰδεῖμεν τὸ παράπαν ὅ τί ποτε τυγχάνει ὄν,
 τίν' ἂν τρόπον τούτου σύμβουλοι γενοίμεθα ὅτφ-
 25 οὖν, ὅπως ἂν αὐτὸ κάλλιστα κτήσαιοτο;

ΛΑ. Οὐδένα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. C

ΣΩ. Φαμέν ἄρα, ὦ Λάχης, εἰδέναι αὐτὸ
 ὅ τι ἐστίν.

ΛΑ. Φαμέν μέντοι.

30 ΣΩ. Οὐκοῦν ὅ γε ἴσμεν, καὶ εἴποιμεν δὴ
 που τί ἐστίν;

ΛΑ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, περὶ ὅλης ἀρε-
τῆς εὐθέως σκοπῶμεν — πλέον γὰρ ἴσως ἔργον —,
ἀλλὰ μέρους τινὸς πέρι πρῶτον ἰδῶμεν, εἰ ἱκα-
νῶς ἔχομεν πρὸς τὸ εἰδέναι· καὶ ἡμῖν, ὥς τὸ εἰ-
κός, ῥᾶων ἢ σκέψις ἔσται. 5

D ΛΑ. Ἀλλ' οὕτω ποιῶμεν, ὦ Σώκρατες, ὥς
σὺ βούλει.

ΣΩ. Τί οὖν· ἂν προελοιόμεθα τῶν τῆς ἀρετῆς
μερῶν; ἢ δῆλον δὴ ὅτι τοῦτο εἰς ὃ τείνειν δοκεῖ
ἢ ἐν τοῖς ὅπλοις μάθησις; δοκεῖ δέ που τοῖς πολ- 10
λοῖς εἰς ἀνδρίαν. ἢ γάρ;

ΛΑ. Καὶ μάλα δὴ οὕτω δοκεῖ.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον ἐπιχειρήσωμεν, ὦ
Λάχης, εἰπεῖν, ἀνδρία τί ποτ' ἐστίν· ἔπειτα με-
τὰ τοῦτο σκεψώμεθα καὶ ὅτῳ ἂν τρόπῳ τοῖς νεα- 15
νίσκοις παραγένοιτο, καθ' ὅσον οἶόν τε ἔξ ἐπιτη-
E δευμάτων τε καὶ μαθημάτων παραγενέσθαι. ἀλλὰ
πειρῶ εἰπεῖν ὃ λέγω, τί ἐστὶν ἀνδρία.

ΛΑ. Οὐ μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, οὐ χα-
λεπὸν εἰπεῖν. εἰ γὰρ τις ἐθέλοι ἐν τῇ τάξει μέ- 20
νων ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους καὶ μὴ φεύγει, εὖ
ἴσθι ὅτι ἀνδρεῖός ἐστιν εἶη.

ΣΩ. Εὖ μὲν λέγεις, ὦ Λάχης· ἀλλ' ἴσως
ἐγὼ αἴτιος, οὐ σαφῶς εἰπὼν, τὸ σὲ ἀποκρίνεσθαι
191 μὴ τοῦτο ὃ διανοούμενος ἠρόμην, ἀλλ' ἕτερον. 25

ΛΑ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω, ἐὰν οἶός τε γένωμαι. ἀν-
δρεῖός που οὗτος ὢν καὶ σὺ λέγεις, ὃς ἂν ἐν τῇ
τάξει μένων μάχηται τοῖς πολεμίοις.

ΛΑ. Ἐγὼ γοῦν φημί. 30

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ. ἀλλὰ τί αὖ ὅδε, ὃς ἂν
φευγων μάχηται τοῖς πολεμίοις ἀλλὰ μὴ μένων;

ΑΑ. Πῶς φεύγων;

ΣΩ. Ὡσπερ πον καὶ Σκῦθαι λέγονται οὐχ
ἤτιον φεύγοντες ἢ διώκοντες μάχεσθαι, καὶ
Ὅμηρός που ἐπαινῶν τοὺς τοῦ Αἰνείου Ἴππους
5 κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἔφη αὐτοὺς B
ἐπίστασθαι διώκειν ἢ δὲ φέβεσθαι. καὶ αὐ-
τὸν τὸν Αἰνείαν κατὰ τοῦτ' ἐνεκωμίασε, κατὰ τὴν
τοῦ φόβου ἐπιστήμην, καὶ εἶπεν αὐτὸν εἶναι μὴ-
στωρὰ φόβοιο.

10 ΑΑ. Καὶ καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· περὶ ἀρ-
μάτων γὰρ ἔλεγε. καὶ σὺ τὸ τῶν Σκυθῶν ἱππέων
πέρι λέγεις. τὸ μὲν γὰρ ἱππικὸν τὸ ἐκείνων οὕτω
μάχεται, τὸ δὲ ὀπλιτικὸν τό γε τῶν Ἑλλήνων, ὥς
ἐγὼ λέγω.

15 ΣΩ. Πλὴν γ' ἴσως, ὦ Λάχης, τὸ Λακεδαι-
μονίων. Λακεδαιμονίους γὰρ φασιν ἐν Πλαταιαῖς, C
ἐπειδὴ πρὸς τοῖς γερόφθοροις ἐγένοντο, οὐκ ἐθέ-
λειν μένοντας πρὸς αὐτοὺς μάχεσθαι, ἀλλὰ φεύ-
γειν, ἐπειδὴ δ' ἐλύθησαν αἱ τάξεις τῶν Περσῶν,
20 ἀναστρεφόμενους ὥσπερ ἱππέας μάχεσθαι καὶ οὕ-
τω νικῆσαι τὴν ἐκεῖ μάχην.

ΑΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν αἴτιον ἔλεγον, ὅτι ἐγὼ αἴ-
τιος μὴ καλῶς σε ἀποκρίνασθαι, ὅτι οὐ κα-
25 λῶς ἠρόμην. βουλόμενος γὰρ σου πυνθέσθαι μὴ
μόνον τοὺς ἐν τῷ ὀπλιτικῷ ἀνδρείους, ἀλλὰ
καὶ τοὺς ἐν τῷ ἱππικῷ καὶ ἐν ξύμπαντι τῷ πο- D
λεμικῷ εἶδει, καὶ μὴμόνον τοὺς ἐν τῷ πολέ-
μῳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πρὸς τὴν θάλατταν
30 κινδύνοις ἀνδρείους ὄντας, καὶ ὅσοι γε πρὸς νό-
σους καὶ ὅσοι πρὸς πενίας ἢ καὶ πρὸς τὰ πολι-
τικά ἀνδρεῖοί εἰσι, καὶ ἔτι αὖ μὴμόνον ὅσοι πρὸς

λύπας ἀνδρεῖοί εἰσιν ἢ φόβους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιθυμίας ἢ ἡδονὰς δεινοὶ μάχεσθαι, καὶ μένοντες ἢ ἀναστρέφοντες — εἰσὶ γὰρ πού τινες, ὧς Λάχης, καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνδρεῖοι.

Ε ΛΑ. Καὶ σφόδρα, ὧς Σώκρατες. 5

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνδρεῖοι μὲν πάντες οὕτοί εἰσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐν ἡδοναῖς, οἱ δ' ἐν λύπαις, οἱ δ' ἐν ἐπιθυμίαις, οἱ δ' ἐν φόβοις τὴν ἀνδρίαν κέκτηνται· οἱ δέ γ', οἶμαι, δειλίαν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις. 10

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί ποτε ὄν ἐκάτερον τούτων; τοῦτο ἐπυνθανόμην. πάλιν οὖν πειρῶ εἰπεῖν ἀνδρίαν πρῶτον, τί ὄν ἐν πᾶσι τούτοις ταῦτόν ἐστιν. ἢ οὐπω καταμανθάνεις ὃ λέγω; 15

ΛΑ. Οὐ πάνυ τι.

192 ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε λέγω, ὥσπερ ἂν εἰ τάχος ἡρώτων τί ποτ' ἐστίν, ὃ καὶ ἐν τῷ τρέχειν τυγχάνει ὄν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ κιθαρίζειν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν τῷ μανθάνειν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, 20 καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα, οὗ καὶ πέρι ἄξιον λέγειν, ἢ ἐν ταῖς τῶν χειρῶν πράξεσιν ἢ σκελῶν ἢ στόματός τε καὶ φωνῆς ἢ διανοίας. ἢ οὐχ οὕτω καὶ σὺ λέγεις;

ΛΑ. Πάνυ γε. 25

ΣΩ. Εἰ τοίνυν τίς με ἔροιτο, ὦ Σώκρατες, τί λέγεις τοῦτο ὃ ἐν πᾶσιν ὀνομάζεις ταχυτῆτα εἶναι; εἴποιμ' ἂν αὐτῷ, ὅτι τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ διαπραττομένην δύναμιν ταχυτῆτα ἔγωγε καλῶ καὶ περὶ φωνὴν καὶ περὶ δρόμον καὶ περὶ 30 τᾶλλα πάντα.

ΛΑ. Ὅρθῶς γε σὺ λέγων.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σύ, ὦ Λάχης, τὴν ἀνδρίαν οὕτως εἰπεῖν, τίς οὕσα δύναμις ἢ αὐτὴ ἐν ἡδονῇ καὶ ἐν λύπῃ καὶ ἐν ἅπασιν οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν αὐτὴν εἶναι, ἔπειτ' ἀνδρία κέκληται.

5 ΛΑ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καρτερία τις εἶναι τῆς ψυχῆς, εἰ τό γε διὰ πάντων περὶ ἀνδρίας πέφυκός δεῖ εἰπεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν δεῖ, εἴ γε τὸ ἐρωτώμενον C ἀποκρινόμεθα ἡμῖν αὐτοῖς. τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε φαίνεται, ὅτι οὐ πᾶσά γε, ὥς ἐγὼμαι, καρτερία ἀνδρία σοι φαίνεται. τεκμαίρομαι δὲ ἐνθένδε. σχεδὸν γάρ τι οἶδα, ὦ Λάχης, ὅτι τῶν πάντων καλῶν πραγμάτων ἡγεῖ σύ ἀνδρίαν εἶναι.

ΛΑ. Εὖ μὲν οὖν ἴσθι ὅτι τῶν καλλίστων.

15 ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ μὲν μετὰ φρονήσεως καρτερία καλὴ καγαθή.

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἢ μετ' ἀφροσύνης; οὐ τοῦναντίον ταύτῃ βλαβερά καὶ κακοῦργος; D

20 ΛΑ. Ναί.

ΣΩ. Καλὸν οὖν τι φήσεις σύ εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὃν κακοῦργόν τε καὶ βλαβερόν;

ΛΑ. Οὐκ οὐν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὴν γε τοιαύτην καρτερίαν ἀνδρίαν ὁμολογήσεις εἶναι, ἐπειδήπερ οὐ καλὴ ἐστίν, ἢ δὲ ἀνδρία καλὸν ἐστίν.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἡ φρόνιμος ἄρα καρτερία κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀνδρί' ἂν εἴη.

30 ΛΑ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἰδωμεν δὴ, ἢ εἰς τί φρόνιμος; ἢ ἢ εἰς ἅπαντα καὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ σμικρά; οἷον E

εἴ τις καρτερεῖ ἀναλίσκων ἀργύριον φρονίμως, εἰδὼς ὅτι ἀναλώσας πλέον ἐκτίσεται, τοῦτον ἀνδρεῖον καλοῖς ἄν;

ΑΑ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἄλλ' οἷον εἴ τις ἰατρὸς ὢν, περιπλευμονία τοῦ νιέος ἐχομένου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ δεομένου πιεῖν ἢ φαγεῖν δοῦναι, μὴ κάμπτοιτο ἀλλὰ καρτεροῖ;

193 ΑΑ. Οὐδ' ὀπωστιοῦν οὐδ' αὖτη.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐν πολέμῳ καρτεροῦντα ἄνδρα καὶ ἐθέλοντα μάχεσθαι, φρονίμως λογιζόμενον, εἰδότα μὲν ὅτι βοηθήσουσιν ἄλλοι αὐτῷ, πρὸς ἐλάττους δὲ καὶ φανλοτέρους μαχεῖται ἢ μεθ' ὧν αὐτός ἐστιν, ἔτι δὲ χωρία ἔχει κρείττω —, τοῦτον τὸν μετὰ τῆς τοιαύτης φρονήσεως καὶ παρασκευῆς καρ- 15 τεροῦντα ἀνδρειότερον ἂν φαίης ἢ τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ στρατοπέδῳ ἐθέλοντα ὑπομένειν τε καὶ καρτερεῖν;

ΑΑ. Τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. 20

B ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀφρονεστέρα γε ἢ τούτου ἢ τοῦ ἑτέρου καρτερία.

ΑΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετ' ἐπιστήμης ἄρ' ἵππικῆς καρτεροῦντα ἐν ἵππομαχίᾳ ἥττον φήσεις ἀνδρεῖον 25 εἶναι ἢ τὸν ἄνευ ἐπιστήμης.

ΑΑ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετὰ σφενδονητικῆς ἢ τοξικῆς ἢ ἄλλης τινὸς τέχνης καρτεροῦντα.

ΑΑ. Πάνν γε. 30

ΣΩ. Καὶ ὅσοι ἂν ἐθέλωσιν εἰς φρέαρ καταβαίνοντες καὶ κολυμβῶντες καρτερεῖν ἐν τούτῳ

τῷ ἔργῳ, μὴ ὄντες δεινοί, ἢ ἐν τινὶ ἄλλῳ τοιού-
τῳ, ἀνδρειότερους φήσεις τῶν ταῦτα δεινῶν.

ΛΑ. Τί γὰρ ἂν τις ἄλλο φαίῃ, ὦ Σώκρα-
τες;

5 ΣΩ. Οὐδέν, εἶπερ οἷοιτό γε οὕτως.

ΛΑ. Ἀλλὰ μὴν οἶμαί γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν που ἀφρονεστέρως γε, ὦ
Λάχης, οἱ τοιοῦτοι κινδυνεύουσί τε καὶ καρτε-
ροῦσιν ἢ οἱ μετὰ τέχνης αὐτὸ πράττοντες.

10 ΛΑ. Φαίνονται.

ΣΩ. Οὐκοῦν αἰσχρὰ ἢ ἄφρων τόλμα τε καὶ
καρτέρησις ἐν τῷ πρόσθεν ἐφάνη ἡμῖν οὔσα καὶ
βλαβερά;

ΛΑ. Πάνν γε.

15 ΣΩ. Ἡ δέ γε ἀνδρία ὡμολογεῖτο καλὸν τι
εἶναι.

ΛΑ. Ὡμολογεῖτο γάρ.

ΣΩ. Νῦν δ' αὖ πάλιν φημέν ἐκεῖνο τὸ αἰ-
σχρὸν, τὴν ἄφρονα καρτέρησιν, ἀνδρίαν εἶναι.

20 ΛΑ. Ἐοίκαμεν.

ΣΩ. Καλῶς οὖν σοι δοκοῦμεν λέγειν;

ΛΑ. Μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, ἐμοὶ μὲν οὔ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα που κατὰ τὸν σὸν λόγον δω-
ριστὶ ἡρμόσμεθα ἐγὼ τε καὶ σύ, ὦ Λάχης· τὰ
25 γὰρ ἔργα οὐ ἑμφωνεῖ ἡμῖν τοῖς λόγοις. ἔργῳ Ε
μὲν γάρ, ὥς ἔοικε, φαίῃ ἂν τις ἡμᾶς ἀνδρίας με-
τέχειν, λόγῳ δ', ὥς ἐγῶμαι, οὐκ ἂν, εἰ νῦν ἡμῶν
ἀκούσειε διαλεγομένων.

ΛΑ. Ἀληθέστατα λέγεις.

30 ΣΩ. Τί οὖν; δοκεῖ καλὸν εἶναι οὕτως ἡμᾶς
διακεῖσθαι;

ΛΑ. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν.

ΣΩ. Βούλει οὖν ὧ λέγομεν πειθώμεθα τό γε τοσοῦτον;

ΛΑ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο; καὶ τίνι τούτῳ;

194 ΣΩ. Τῷ λόγῳ ὃς καρτερεῖν κελεύει. εἰ οὖν βούλει, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ζητήσῃ ἐπιμείνωμέν τε 5 καὶ καρτερήσωμεν, ἵνα καὶ μὴ ἡμῶν αὐτὴ ἡ ἀνδρία καταγελάσῃ, ὅτι οὐκ ἀνδρείως αὐτὴν ζητοῦμεν, εἰ ἄρα πολλάκις αὐτὴ ἡ καρτέρησίς ἐστιν ἀνδρία.

ΛΑ. Ἐγὼ μὲν ἑτοιμος, ὦ Σώκρατες, μὴ 10 προαφίστασθαι. καίτοι ἀήθης γ' εἰμὶ τῶν τοιούτων λόγων. ἀλλὰ τίς με καὶ φιλονεικία εἴληφε πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ὥς ἀληθῶς ἀγανακτῶ εἰ οὕτωςι ἂν νοῶ μὴ οἷός τ' εἰμὶ εἰπεῖν. νοεῖν μὲν 15 γὰρ ἔμοιγε δοκῶ περὶ ἀνδρίας ὃ τι ἔστιν, οὐκ οἶδα δ' ὅπῃ με ἄρτι διέφυγεν, ὥστε μὴ ἔξυλλαβεῖν τῷ λόγῳ αὐτὴν καὶ εἰπεῖν ὃ τι ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, τὸν ἀγαθὸν κυνηγέτην μεταθεῖν χρὴ καὶ μὴ ἀνιέναι.

ΛΑ. Παντάπασι μὲν οὖν. 20

ΣΩ. Βούλει οὖν καὶ Νικίαν τόνδε παρακαλῶμεν ἐπὶ τὸ κυνηγέσιον, εἴ τι ἡμῶν εὐπορώτερός ἐστιν;

ΛΑ. Βούλομαι. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ἴθι δὴ, ὦ Νικία, ἀνδράσι φίλοις χει- 25 μαζομένοις ἐν λόγῳ καὶ ἀποροῦσι βοήθησον, εἴ τιν' ἔχεις δύναμιν. τὰ μὲν γὰρ δὴ ἡμέτερα ὁρᾷς ὥς ἄπορα· σὺ δ' εἰπὼν ὃ τι ἡγεῖ ἀνδρίαν εἶναι, ἡμᾶς τε τῆς ἀπορίας ἔκλυσαι καὶ αὐτὸς ἂν νοεῖς τῷ λόγῳ βεβαίῳσαι. 30

ΝΙ. Δοχεῖτε τοίνυν μοι πάλαι οὐ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ὀρίζεσθαι τὴν ἀνδρίαν. ὁ γὰρ

ἐγὼ σοῦ ἤδη καλῶς λέγοντος ἀκήκοα, τούτῳ οὐ
χρησθε.

ΣΩ. Ποίῳ δὴ, ὦ Νικία;

ΝΙ. Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος, ὅτι ταῦ- D
5 τα ἀγαθὸς ἕκαστος ἡμῶν, ἅπερ σοφός, ἂ δὲ ἀμα-
θής, ταῦτα δὲ κακός.

ΣΩ. Ἀληθῆ μέντοι νῆ Δία λέγεις, ὦ Νικία.

ΝΙ. Οὐκοῦν εἶπερ ὁ ἀνδρεῖτος ἀγαθός, δῆλον
ὅτι σοφός ἐστιν;

10 ΣΩ. Ἦκουσας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Ἐγωγε, καὶ οὐ σφόδρα γε μανθάνω
ὃ λέγει.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ δοκῶ μανθάνειν, καί μοι δο-
κεῖ ἀνὴρ σοφίαν τινὰ τὴν ἀνδρίαν λέγειν.

15 ΛΑ. Ποίαν, ὦ Σώκρατες, σοφίαν;

ΣΩ. Οὐκοῦν τόνδε τοῦτο ἐρωτᾷς;

ΛΑ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Ἴθι δὴ, αὐτῷ εἰπέ, ὦ Νικία, ποία σο- E
φία ἀνδρία ἂν εἴη κατὰ τὸν σὸν λόγον. οὐ γάρ
20 που ἢ γε αὐλητική.

ΝΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδὲ μὲν ἢ κιθαριστική.

ΝΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίς δὴ αὕτη ἢ τίνος ἐπιστήμη;

25 ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς αὐτὸν ἐρωτᾷς,
ὦ Σώκρατες, καὶ εἰπέτω γε τίνα φησὶν αὐτὴν
εἶναι.

ΝΙ. Ταύτην ἔγωγε, ὦ Λάχης, τὴν τῶν δει- 195
νῶν καὶ θαρσάλεων ἐπιστήμην καὶ ἐν πολέμῳ καὶ
30 ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

ΛΑ. Ὡς ἄτοπα λέγει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πρὸς τί τοῦτ' εἶπες βλέψας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Πρὸς ὅ τι; χωρὶς δὴ ποσ σοφία ἐστὶν ἀνδρίας.

ΣΩ. Οὐκ οὖν φησί γε Νικίας.

ΛΑ. Οὐ μέντοι μὰ Δία· ταῦτά τοι καὶ ληρεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδάσκωμεν αὐτὸν ἀλλὰ μὴ λοι- 5
δορῶμεν.

ΝΙ. Οὐκ, ἀλλὰ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, Λά-
χης ἐπιθυμεῖν καμὲ φανῆναι μηδὲν λέγοντα, ὅτι
καὶ αὐτὸς ἄρτι τοιοῦτός τις ἐφάνη.

Β ΛΑ. Πάνν μὲν οὖν, ὦ Νικία, καὶ πειρά- 10
σομαί γε ἀποφῆναι· οὐδὲν γὰρ λέγεις, ἐπεὶ αὐ-
τίκα ἐν ταῖς νόσοις οὐχ οἱ ἰατροὶ τὰ δεινὰ ἐπί-
στανται; ἢ οἱ ἀνδρεῖοι δοκοῦσί σοι ἐπίσταςθαι; ἢ
τοὺς ἰατροὺς σὺ ἀνδρείους καλεῖς;

ΝΙ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν. 15

ΛΑ. Οὐδέ γε τοὺς γεωργοὺς οἶμαι. καίτοι
τὰ γε ἐν τῇ γεωργίᾳ δεινὰ οὗτοι δὴ πον ἐπίσταν-
ται, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ ἅπαντες τὰ ἐν ταῖς
αὐτῶν τέχναις δεινὰ τε καὶ θαρσάλεα ἴσασιν· ἀλλ'
C οὐδέν τι μᾶλλον οὗτοι ἀνδρεῖοί εἰσιν. 20

ΣΩ. Τί δοκεῖ Λάχης λέγειν, ὦ Νικία; ἔοι-
κε μέντοι λέγειν τι.

ΝΙ. Καὶ γὰρ λέγει γέ τι, οὐ μέντοι ἀλη-
θές γε.

ΣΩ. Πῶς δὴ; 25

ΝΙ. Ὅτι οἶεται τοὺς ἰατροὺς πλέον τι εἰδέ-
ναι περὶ τοὺς κάμνοντας ἢ τὸ ὑγιεινὸν εἰπεῖν οἷόν
τε καὶ νοσῶδες· οἱ δὲ δὴ τοι τοσοῦτον μόνον ἴσα-
σιν· εἰ δὲ δεινόν τῷ τοῦτό ἐστι τὸ ὑγιαίνειν μᾶλ-
λον ἢ τὸ κάμνειν, ἤγεῖ σὺ τουτί, ὦ Λάχης, τοὺς 30
ἰατροὺς ἐπίσταςθαι; ἢ οὐ πολλοῖς οἶει ἐκ τῆς νό-
D σου ἄμεινον εἶναι μὴ ἀναστῆναι ἢ ἀναστῆναι;

τοῦτο γὰρ εἶπέ· σὺ πᾶσι φῆς ἄμεινον εἶναι ζῆν
καὶ οὐ πολλοῖς κρεῖττον τεθνάναι;

ΛΑ. Οἶμαι ἔγωγε τοῦτό γε.

ΝΙ. Οἷς οὖν τεθνάναι λυσιτελεῖ, ταῦτά οἶει
5 δεινὰ εἶναι καὶ οἷς ζῆν;

ΛΑ. Οὐκ ἔγωγε.

ΝΙ. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ σὺ δίδως τοῖς ἰατροῖς
γινώσκειν ἢ ἄλλῳ τινὶ δημιουργῷ πλην τῷ τῶν
δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἐπιστήμονι, ὃν ἐγὼ ἀνδρεῖον
10 καλῶ;

ΣΩ. Κατανοεῖς, ὦ Λάχης, ὃ τι λέγει;

ΛΑ. Ἐγωγε, ὅτι γε τοὺς μάντις καλεῖ τοὺς
ἀνδρείους· τίς γὰρ δὴ ἄλλος εἴσεται ὅτῳ ἄμεινον ἔ
ζῆν ἢ τεθνάναι; καίτοι σύ, ὦ Νικία, πότερον
15 ὁμολογεῖς μάντις εἶναι ἢ οὔτε μάντις οὔτε ἀν-
δρεῖος;

ΝΙ. Τί δαί; μάντει αὖ οἶει προσήκειν τὰ
δεινὰ γινώσκειν καὶ τὰ θαρσάλεα;

ΛΑ. Ἐγωγε. τίνι γὰρ ἄλλῳ;

20 ΝΙ. Ὡς ἐγὼ λέγω, πολὺ μᾶλλον, ὦ βέλτι-
στε, ἐπεὶ μάντιν γε τὰ σημεῖα μόνον δεῖ γινώ-
σκειν τῶν ἐσομένων, εἴτε τῷ θάνατος εἴτε νόσος
εἴτε ἀποβολὴ χρημάτων ἔσται, εἴτε νίκη εἴθ' ἥττα 196
ἢ πολέμου ἢ καὶ ἄλλης τινὸς ἀγωνίας· ὃ τι δέ
25 τῷ ἄμεινον τούτων ἢ παθεῖν ἢ μὴ παθεῖν, τί μᾶλ-
λον μάντει προσήκει κοῖναι ἢ ἄλλῳ ὁτῶν;

ΛΑ. Ἀλλ' ἐγὼ τοῦτο οὐ μανθάνω, ὦ Σώ-
κρατες, ὃ τι βούλεται λέγειν. οὔτε γὰρ μάντιν
οὔτε ἰατρὸν οὔτε ἄλλον οὐδένα δηλοῖ ὄντινα λέγει
30 τὸν ἀνδρεῖον, εἰ μὴ εἰ θεόν τινα λέγει αὐτὸν εἶ-
ναι. ἐμοὶ μὲν οὖν φαίνεται Νικίας οὐκ ἐθέλειν
γενναίως ὁμολογεῖν ὅτι οὐδὲν λέγει, ἀλλὰ στρέφε-

ται ἄνω καὶ κάτω ἐπικρυπτόμενος τὴν αὐτοῦ ἀπο-
 B ρίαν. καίτοι καὶ ἡμεῖς οἴοί τε ἤμεν ἄρτι ἐγώ τε
 καὶ σὺ τοιαῦτα στρέφεσθαι, εἰ ἐβουλόμεθα μὴ
 δοκεῖν ἐναντία ἡμῖν αὐτοῖς λέγειν. εἰ μὲν οὖν ἐν
 δικαστηρίῳ ἡμῖν οἱ λόγοι ἦσαν, εἶχεν ἄν τινα λό- 5
 γον ταῦτα ποιεῖν· νῦν δὲ τί ἄν τις ἐν ξυνουσίᾳ
 τοιαῦδε μάτην κενοῖς λόγοις αὐτὸς αὐτὸν κοσμοῖ;

ΣΩ. Οὐδὲν οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Λάχης· ἀλλ'
 ὁρῶμεν μὴ Νικίας οἶεταί τι λέγειν καὶ οὐ λόγον
 C ἕνεκα ταῦτα λέγει. αὐτοῦ οὖν σαφέστερον πυνθώ- 10
 μεθα τί ποτε νοεῖ· καὶ εἴαν τι φαίνεται λέγων,
 συγχωρησόμεθα, εἰ δὲ μὴ, διδάξομεν.

ΛΑ. Σὺ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, εἰ βούλει πυν-
 θάνεσθαι, πυνθάνου· ἐγὼ δ' ἴσως ἱκανῶς πέ-
 πυσμαι. 15

ΣΩ. Ἄλλ' οὐδέν με κωλύει· κοινὴ γὰρ ἔσται
 ἡ πύστις ὑπὲρ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ.

ΛΑ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Λέγε δή μοι, ὦ Νικία, μᾶλλον δ' ἡ-
 μῖν· κοινούμεθα γὰρ ἐγώ τε καὶ Λάχης τὸν λό- 20
 γον· τὴν ἀνδρίαν ἐπιστήμην φῆς δεινῶν τε καὶ
 θαρσάλέων εἶναι;

ΝΙ. Ἐγωγε.

D ΣΩ. Τοῦτο δὲ οὐ παντὸς δὴ εἶναι ἀνδρός
 γινῶναι, ὅποτε γε μήτε ἰατρὸς μήτε μάντις αὐτὸ 25
 γινώσεται μηδὲ ἀνδρεῖος ἔσται, εἴαν μὴ αὐτὴν ταύ-
 την τὴν ἐπιστήμην προσλάβῃ. οὐχ οὕτως ἔλεγες;

ΝΙ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Κατὰ τὴν παροιμίαν ἄρα τῷ ὄντι οὐχ
 ἂν πᾶσα ὥς γνοίῃ οὐδ' ἂν ἀνδρεία γένοιτο. 30

ΝΙ. Οὐ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Δῆλον δὴ, ὦ Νικία, ὅτι οὐδὲ τὴν Κρομ-

μυωνίαν ὃν πιστεύεις σύ γε ἀνδρείαν γεγονέναι.
 τοῦτο δὲ λέγω οὐ παίζων, ἀλλ' ἀναγκαῖον οἶμαι E
 τῷ ταῦτα λέγοντι μηδενὸς θηρίου ἀποδέχεσθαι
 ἀνδρίαν, ἢ ξυγχωρεῖν θηρίον τι οὕτω σοφὸν εἶναι
 5 ὥστε, ἃ ὀλίγοι ἀνθρώπων ἴσασι διὰ τὸ χαλεπὰ
 εἶναι γινῶναι, ταῦτα λέοντα ἢ πάρδαλιν ἢ τινα
 κάπρον φάναι εἶδέναι· ἀλλ' ἀνάγκη ὁμοίως λέον-
 τα καὶ ἔλαφον καὶ ταῦρον καὶ πίθηκον πρὸς ἀν-
 δρίαν φάναι πεφυκέναι τὸν τιθέμενον ἀνδρίαν 197
 10 τοῦθ' ὅπερ σὺ τίθεςαι.

ΛΑ. Νῆ τοὺς θεοὺς, καὶ εὖ γε λέγεις, ὦ
 Σώκρατες. καὶ ἡμῖν ὥς ἀληθῶς τοῦτο ἀπόκρι-
 ναι, ὦ Νικία, πότερον σοφώτερα φῆς ἡμῶν ταῦ-
 τα εἶναι τὰ θηρία, ἢ πάντες ὁμολογοῦμεν ἀνδρεῖα
 15 εἶναι, ἢ πᾶσιν ἐναντιούμενος τολμᾶς μηδὲ ἀνδρεῖα
 αὐτὰ καλεῖν;

ΝΙ. Οὐ γάρ τι, ὦ Λάχης, ἔγωγε ἀνδρεῖα
 καλῶ οὔτε θηρία οὔτε ἄλλο οὐδὲν τὸ τὰ δεινὰ ὑπὸ
 ἀγνοίας μὴ φοβούμενον, ἀλλ' ἄφοβον καὶ μωρόν.
 20 ἢ καὶ τὰ παιδία πάντα οἶει με ἀνδρεῖα καλεῖν, ἢ
 δι' ἀγνοίαν οὐδὲν δέδοικεν; ἀλλ' οἶμαι, τὸ ἄφοβον B
 καὶ τὸ ἀνδρεῖον οὐ ταῦτόν ἐστιν. ἐγὼ δὲ ἀνδρείας μὲν
 καὶ προμηθείας πάννυ τισὶν ὀλίγοις οἶμαι μετεῖναι,
 θρασύτητος δὲ καὶ τόλμης καὶ τοῦ ἄφόβου μετὰ ἀπρο-
 25 μηθείας πάννυ πολλοῖς καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν
 καὶ παίδων καὶ θηρίων. ταῦτ' οὖν ἃ σὺ καλεῖς
 ἀνδρεῖα καὶ οἱ πολλοί, ἐγὼ θρασέα καλῶ, ἀνδρεῖα
 δὲ τὰ φρόνιμα, περὶ ὧν λέγω.

ΛΑ. Θεάσαι, ὦ Σώκρατες, ὥς εὖ ὅδε ἔαν- C
 30 τὸν δῆ, ὥς οἶεται, κοσμεῖ τῷ λόγῳ· οὓς δὲ πάν-
 τες ὁμολογοῦσιν ἀνδρείους εἶναι, τούτους ἀποστε-
 ρεῖν ἐπιχειρεῖ ταύτης τῆς τιμῆς.

ΝΙ. Οὐκουν ἔγωγε, ὦ Λάχης· ἀλλὰ θάρρει·
φημί γάρ σε εἶναι σοφόν, καὶ Λάμαχόν γε, εἶπερ
ἐστὲ ἀνδρεῖοι, καὶ ἄλλους γε συχνοὺς Ἀθηναίων.

ΛΑ. Οὐδὲν ἔρῳ πρὸς ταῦτα, ἔχων εἰπεῖν,
ἵνα μή με φῆς ὡς ἀληθῶς Αἰξωνέα εἶναι. 5

ΣΩ. Μηδέ γε εἶπης, ὦ Λάχης. καὶ γὰρ μοι
δοκεῖς οὐδὲ μὴ ἡσθῆσθαι ὅτι ὅδε ταύτην τὴν σο-
φίαν παρὰ Λάμωνος τοῦ ἡμετέρου ἐταίρου παρεί-
ληφεν, ὃ δὲ Λάμων τῷ Προδίκῳ πολλὰ πλησιά-
ζει, ὃς δὴ δοκεῖ τῶν σοφιστῶν κάλλιστα τὰ τοι- 10
αῦτα ὀνόματα διαιρεῖν.

ΛΑ. Καὶ γὰρ πρέπει, ὦ Σώκρατες, σοφι-
στῇ τὰ τοιαῦτα μᾶλλον κομψεύεσθαι ἢ ἀνδρὶ ὃν
ἡ πόλις ἀξιοῖ αὐτῆς προΐσταναι.

ΣΩ. Πρέπει μέντοι, ὦ μακάριε, τῶν μεγί- 15
στων προστατοῦντι μεγίστης φρονήσεως μετέχειν.
δοκεῖ δέ μοι Νικίας ἀξίος εἶναι ἐπισκέψεως, ὅποι
ποτὲ βλέπων τοῦνομα τοῦτο τίθησι τὴν ἀνδρίαν.

Ε ΛΑ. Αὐτὸς τοίνυν σκόπει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μέλλω ποιεῖν, ὦ ἄριστε· μὴ 20
μέντοι οἶον με ἀφήσειν σε τῆς κοινωνίας τοῦ λό-
γου, ἀλλὰ πρόσεχε τὸν νοῦν καὶ συσκόπει τὰ λε-
γόμενα.

ΛΑ. Ταῦτα δὲ ἔστω, εἰ δοκεῖ χρῆναι.

ΣΩ. Ἀλλὰ δοκεῖ. σὺ δέ, Νικία, λέγε ἡμῖν 25
πάλιν ἐξ ἀρχῆς. οἶσθ' ὅτι τὴν ἀνδρίαν κατ' ἀρ-
198 χὰς τοῦ λόγου ἐσκοποῦμεν ὡς μέρος ἀρετῆς σκο-
ποῦντες;

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ τοῦτο ἀπεκρίνω ὡς μό- 30
ριον, ὄντων δὴ καὶ ἄλλων μερῶν, ἃ ξύμπαντα
ἀρετὴ κέκληται;

ΝΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἄπερ ἐγώ, καὶ σὺ ταῦτα λέγεις; ἐγὼ δὲ καλῶ πρὸς ἀνδρίαν σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ἄλλ' ἅττα τοιαῦτα. οὐ καὶ σὺ;

5 ΝΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐξε δὴ· ταῦτα μὲν γὰρ ὁμολογοῦμεν, Β
περὶ δὲ τῶν δεινῶν καὶ θαρῤῥαλέων σκεψώμεθα,
ὅπως μὴ σὺ μὲν ἄλλ' ἅττα ἡγῇ, ἡμεῖς δὲ ἄλλα.
ἂ μὲν οὖν ἡμεῖς ἡγούμεθα, φράσομέν σοι· σὺ δ'
10 εἰάν μὴ ὁμολογῇς, διδάξεις. ἡγούμεθα δ' ἡμεῖς
δεινὰ μὲν εἶναι ἂ καὶ δέος παρέχει, θαρῤῥαλέα δέ,
ἂ μὴ δέος παρέχει. δέος δὲ παρέχει οὐ τὰ γεγο-
νότα οὐδὲ τὰ παρόντα τῶν κακῶν, ἀλλὰ τὰ προσ-
δοκώμενα· δέος γὰρ εἶναι προσδοκίαν μέλλοντος
15 κακοῦ. ἢ οὐχ οὕτω καὶ σοὶ δοκεῖ, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τὰ μὲν ἡμέτερα τοίνυν, ὦ Νικία, ἀκού- C
εις, ὅτι δεινὰ μὲν τὰ μέλλοντα κακά φαμεν εἶναι,
θαρῤῥαλέα δὲ τὰ μὴ κακά ἢ ἀγαθὰ μέλλοντα. σὺ
20 δὲ ταύτῃ ἢ ἄλλῃ περὶ τούτων λέγεις;

ΝΙ. Ταύτῃ ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτων δέ γε τὴν ἐπιστήμην ἀνδρίαν
προσαγορεύεις;

ΝΙ. Κομιδῇ γε.

25 ΣΩ. Ἐτι δὴ τὸ τρίτον σκεψώμεθα εἰ ξυνδο-
κεῖ σοί τε καὶ ἡμῖν.

ΝΙ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο;

ΣΩ. Ἐγὼ δὴ φράσω. δοκεῖ γὰρ δὴ ἐμοί τε καὶ D
τῷδε, περὶ ὧν ἐστὶν ἐπιστήμη, οὐκ ἄλλη μὲν εἶναι
30 περὶ γεγονότος, εἰδέναι ὅπῃ γέγονεν, ἄλλη δὲ περὶ
γιγνομένων, ὅπῃ γίγνεται, ἄλλη δέ, ὅπῃ ἂν κάλλιστα
γένοιτο καὶ γενήσεται τὸ μήπω γεγονός, ἄλλ' ἢ

αὐτή. οἷον περὶ τὸ ὑγιεινὸν εἰς ἅπαντας τοὺς χρό-
 νους οὐκ ἄλλη τις ἢ ἡ ἰατρική, μία οὖσα, ἐφορᾷ
 καὶ γιγνόμενα καὶ γεγονότα καὶ γενησόμενα, ὅπῃ
 E γενήσεται. καὶ περὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς αὖ φυόμενα
 ἢ γεωργία ὡσαύτως ἔχει. καὶ δὴ πού τὰ περὶ 5
 τὸν πόλεμον αὐτοὶ ἂν μαρτυρήσαιτε ὅτι ἡ στρα-
 τηγία κάλλιστα προμηθεῖται τὰ τε ἄλλα καὶ περὶ
 τὸ μέλλον ἔσεσθαι, οὐδὲ τῇ μαντικῇ οἶεται δεῖν
 ὑπηρετεῖν ἀλλ' ἄρχειν, ὥς εἰδυῖα κάλλιον τὰ πε-
 ρὶ τὸν πόλεμον καὶ γιγνόμενα καὶ γενησόμενα· καὶ 10
 199 ὁ νόμος οὕτω τάττει, μὴ τὸν μάντιν τοῦ στρατη-
 γοῦ ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν τοῦ μάντεως.
 φήσομεν ταῦτα, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Φήσομεν.

ΣΩ. Τί δαί; σὺ ἡμῖν, ὦ Νικία, συμφῆς 15
 περὶ τῶν αὐτῶν τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ ἐσομέ-
 νων καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων ἐπαΐειν;

ΝΙ. Ἐγώ γε· δοκεῖ γάρ μοι οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ ἄριστε, καὶ ἡ ἀνδρία τῶν
 δεινῶν ἐπιστήμη ἐστὶ καὶ θαρρῶδέων, ὥς φῆς. 20
 ἢ γάρ;

B ΝΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὰ δὲ δεινὰ ὁμολόγηται, καὶ τὰ θαρ-
 ραλέα τὰ μὲν μέλλοντα ἀγαθὰ, τὰ δὲ μέλλοντα
 κακὰ εἶναι.

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δέ γ' αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν αὐτῶν καὶ
 μελλόντων καὶ πάντως ἐχόντων εἶναι.

ΝΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ μόνον ἄρα τῶν δεινῶν καὶ θαρρῶ- 30
 λέων ἢ ἀνδρία ἀνδρία ἐπιστήμη ἐστίν· σὺ γὰρ
 μελλόντων μόνον περὶ τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κα-

κῶν ἐπαίει, ἀλλὰ καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων
καὶ πάντως ἐχόντων, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι.

ΝΙ. Ἐοικέ γε.

C

ΣΩ. Μέρος ἄρ' ἀνδρίας ἡμῖν, ὧ Νικία,
5 ἀπεκρίνω σχεδὸν τι τρίτον· καίτοι ἡμεῖς ἡρωτῶ-
μεν ὅλην ἀνδρίαν ὃ τι εἴη. καὶ νῦν δὴ, ὥς ἔοι-
κε, κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐ μόνον δεινῶν τε καὶ
θαυράλεων ἢ ἐπιστήμη ἀνδρία ἐστίν, ἀλλὰ σχε-
δὸν τι ἢ περὶ πάντων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ
10 πάντως ἐχόντων, ὥς νῦν αὖ ὁ σὸς λόγος, ἀνδρί' ἂν
εἴη. οὕτως αὖ μετατίθεσαι ἢ πῶς λέγεις, ὧ Νικία;

ΝΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὧ δαιμόνιε, ἀπολείπειν D
ἂν τι ὁ τοιοῦτος ἀρετῆς, εἴπερ εἰδείη τὰ τε ἀγα-
15 θὰ πάντα καὶ παντάπασιν ὥς γίγνεται καὶ γενή-
σεται καὶ γέγονε, καὶ τὰ κακὰ ὡσαύτως; καὶ τοῦ-
τον οἶει σὺ ἐνδεᾶ εἶναι σωφροσύνης ἢ δικαιοσύ-
νης τε καὶ ὁσιότητος, ὧ γε μόνῳ προσήκει καὶ πε-
ρὶ θεοῦς καὶ περὶ ἀνθρώπων ἐξευλαβεῖσθαι τε
20 τὰ δεινὰ καὶ τὰ μὴ καὶ τὰγαθὰ πορίζεσθαι, ἐπι-
σταμένῳ ὁρθῶς προσομιλεῖν;

ΝΙ. Λέγειν τι, ὧ Σώκρατές, μοι δοκεῖς.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὧ Νικία, μόνιον ἀρετῆς ἂν E
εἴη τὸ νῦν σοι λεγόμενον, ἀλλὰ σύμπασα ἀρετή.

25 ΝΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἔφαμέν γε τὴν ἀνδρίαν μόν-
ριον εἶναι ἐν τῶν τῆς ἀρετῆς.

ΝΙ. Ἐφαμεν γάρ.

ΣΩ. Τὸ δέ γε νῦν λεγόμενον οὐ φαίνεται.

30 ΝΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα εὗρήκαμεν, ὧ Νικία, ἀνδρία
ὃ τι ἐστίν.

ΝΙ. Οὐ φαινόμεθα.

ΑΑ. Καὶ μὴν ἔγωγε, ὦ φίλε Νικία, ὅμην
σε εὐρήσειν, ἐπειδὴ ἐμοῦ κατεφρόνησας Σωκράτει
200 ἀποκριναμένον· πάννυ δὴ μεγάλην ἐλπίδα εἶχον
ὥς τῇ παρὰ τοῦ Δάμωνος σοφίᾳ αὐτὴν ἀνευ- 5
ρήσεις.

ΝΙ. Εὖ γε, ὦ Λάχης, ὅτι οὐδὲν οἶει σὺ ἔτι
πρᾶγμα εἶναι, ὅτι αὐτὸς ἄρτι ἐφάνης ἀνδρίας πέρι
οὐδὲν εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ ἕτερος τοιοῦτος ἀνα-
φανήσομαι, πρὸς τοῦτο βλέπεις. καὶ οὐδὲν ἔτι δι- 10
οίσει, ὥς ἔοικε, σοὶ μετ' ἐμοῦ μηδὲν εἰδέναι ὧν
προσῆκει ἐπιστήμην ἔχειν ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι.
σὺ μὲν οὖν μοι δοκεῖς ὥς ἀληθῶς ἀνθρώπειον
B πρᾶγμα ἐργάζεσθαι, οὐδὲν πρὸς αὐτὸν βλέπειν
ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἄλλους· ἐγὼ δ' οἶμαι ἐμοὶ περὶ 15
ὧν ἐλέγομεν νῦν τε ἐπιεικῶς εἰρησθαι, καὶ εἴ τι
αὐτῶν μὴ ἱκανῶς εἴρηται, ὕστερον ἐπανορθώσε-
σθαι καὶ μετὰ Δάμωνος, οὗ σὺ πού οἶει καταγε-
λᾶν, καὶ ταῦτα οὐδὲ ἰδὼν πώποτε τὸν Δάμωνα,
καὶ μετ' ἄλλων. καὶ ἐπειδὰν βεβαιώσωμαι αὐτά, 20
διδάξω καὶ σὲ καὶ οὐ φθονήσω· δοκεῖς γάρ μοι
καὶ μάλα σφόδρα δεῖσθαι μαθεῖν.

C ΑΑ. Σοφὸς γάρ τοι σὺ εἶ, ὦ Νικία· ἀλλ'
ὅμως ἐγὼ Λυσιμάχῳ τῷδε καὶ Μελησίᾳ συμβου-
λεύω σὲ μὲν καὶ ἐμὲ περὶ τῆς παιδείας τῶν νεα- 25
νίσκων χαίρειν ἔαν, Σωκράτη δὲ τουτονί, ὅπερ ἐξ
ἀρχῆς ἔλεγον, μὴ ἀφιέναι· εἰ γὰρ καὶ ἐμοὶ ἐν
ἡλικίᾳ ἦσαν οἱ παῖδες, ταῦτά ἂν ταῦτ' ἐποίουν.

ΝΙ. Ταῦτα μὲν καὶ γὰρ ξυγχωρῶ, εἴανπερ ἐθέ-
λη Σωκράτης τῶν μειρακίων ἐπιμελεῖσθαι, μηδέ- 30
να ἄλλον ζητεῖν, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ τὸν Νικήρατον τού-
D τῳ ἥδιστ' ἐπιτρέποιμι, εἰ ἐθέλοι οὗτος· ἀλλὰ γὰρ

ἄλλους μοι ἐκάστοτε ξυνίστησιν, ὅταν τι αὐτῷ πε-
ρὶ τούτου μνησθῶ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλει. ἀλλ' ὄρα,
ὦ Λυσίμαχε, εἴ τι σοῦ ἂν μᾶλλον ὑπακούοι Σω-
κράτης.

5 ΛΥ. Δίκαιόν γέ τοι, ὦ Νικία, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ
τούτῳ πολλὰ ἂν ἐθελήσαιμι ποιεῖν, ἃ οὐκ ἂν ἄλ-
λοις πάννυ πολλοῖς ἐθέλοιμι. πῶς οὖν φῆς, ὦ Σώ-
κρατες; ὑπακούσει τι καὶ ξυμπροθυμήσει ὥς βελ-
τίστοις γενέσθαι τοῖς μειρακίοις;

10 ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, ὦ Λυσίμαχε,
τοῦτό γε, μὴ ἐθέλῃν τῷ ξυμπροθυμεῖσθαι ὥς βελ- E
τίστῳ γενέσθαι. εἰ μὲν οὖν ἐν τοῖς διαλόγοις τοῖς
ἄρτι ἐγὼ μὲν ἐφάνην εἰδώς, τώδε δὲ μὴ εἰδότε,
δίκαιον ἂν ἦν ἐμὲ μάλιστα' ἐπὶ τοῦτο τὸ ἔργον πα-
15 ρακαλεῖν· νῦν δ' — ὁμοίως γὰρ πάντες ἐν ἀπορίᾳ
ἐγενόμεθα· τί οὖν ἂν τις ἡμῶν τινὰ προαιροῖτο;
ἐμοὶ μὲν οὖν δὴ αὐτῷ δοκεῖ οὐδένα. ἀλλ' ἐπειδὴ
ταῦθ' οὕτως ἔχει, σκέψασθε ἂν τι δόξω ξυμβου- 201
λεύειν ὑμῖν. ἐγὼ γὰρ φημι χρῆναι, ὦ ἄνδρες, —
20 οὐδεὶς γὰρ ἔκφορος λόγος — κοινῇ πάντας ἡμᾶς
ζητεῖν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς διδάσκαλον ὥς ἄρι-
στον, δεόμεθα γάρ, ἔπειτα καὶ τοῖς μειρακίοις,
μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε ἄλλου μηδενός·
εἴαν δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχειν ὥς νῦν ἔχομεν, οὐ ξυμ-
25 βουλεύω. εἰ δέ τις ἡμῶν καταγελάσεται, ὅτι τη-
λικοῖδε ὄντες εἰς διδασκάλων ἀξιούμεν φοιτᾶν, τὸν
Ὅμηρον δοκεῖ μοι χρῆναι προβάλλεσθαι, ὃς ἔφη B
οὐκ ἀγαθὴν εἶναι αἰδῶ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖ-
ναι. καὶ ἡμεῖς οὖν ἐάσαντες χαίρειν εἴ τίς τι ἐρεῖ,
30 κοινῇ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν μειρακίων ἐπιμέλειαν
ποιησώμεθα.

ΛΥ. Ἐμοὶ μὲν ἀρέσκει, ὦ Σώκρατες, ἃ λέ-

γεις· καὶ ἐθέλω, ὅσῳ περ γεραίτατός εἰμι, τοσού-
 τῳ προθυμότατα μανθάνειν μετὰ τῶν νεανίσκων.
 ἀλλὰ μοι οὕτωςι ποιήσον· αὔριον ἔωθεν ἀφίκου
 C οἴκαδε, καὶ μὴ ἄλλως ποιήσης, ἵνα βουλευσώμε-
 θα περὶ αὐτῶν τούτων. τὸ δὲ νῦν εἶναι τὴν συν- 5
 ουσίαν διαλύσωμεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποιήσω, ὦ Λυσίμαχε, ταῦτα,
 καὶ ἥξω παρὰ σὲ αὔριον, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ.

ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ.

Ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος; 234

ΜΕΝ. Ἐξ ἀγορᾶς, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

ΣΩ. Τί μάλιστα σὺ πρὸς βουλευτήριον; ἢ
5 δῆλα δὴ ὅτι παιδεύσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ τέλει
ἤγεῖ εἶναι, καὶ ὥς ἱκανῶς ἤδη ἔχων ἐπὶ τὰ μείζω
ἐπινοεῖς τρέπεσθαι, καὶ ἄρχειν ἡμῶν, ὦ θαυμά-
σιε, ἐπιχειρεῖς τῶν πρεσβυτέρων τηλικούτος ὢν,
ἵνα μὴ ἐκλίπη ὑμῶν ἡ οἰκία ἀεὶ τινα ἡμῶν ἐπι- B
10 μελητὴν παρεχομένη;

ΜΕΝ. Ἐὰν σὺ γε, ὦ Σώκρατες, ἕως καὶ
συμβουλεύης ἄρχειν, προθυμήσομαι· εἰ δὲ μή,
οὔ. νῦν μέντοι ἀφικόμην πρὸς τὸ βουλευτήριον
πυθόμενος, ὅτι ἡ βουλὴ μέλλει αἰρεῖσθαι ὅστις
15 ἔρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανούσι· ταφὰς γὰρ οἶσθ' ὅτι
μέλλουσι ποιεῖν.

ΣΩ. Πάνυ γε. ἀλλὰ τίνα εἶλοντο;

ΜΕΝ. Οὐδένα, ἀλλὰ ἀνεβάλοντο εἰς τὴν αἴ-
ριον. οἶμαι μέντοι Ἀρχῖνον ἢ Δίωνα αἰρεθήσε-
20 σθαι.

ΣΩ. Καὶ μήν, ὦ Μενέξενε, πολλαχῇ κιν- C
δυτεύει καλὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν.

καὶ γὰρ ταφῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγ-
 χάνει, καὶ ἐὰν πένης τις ὦν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαί-
 νου αὐτῷ ἔτυχε, καὶ ἐὰν φαῦλος ᾦ, ὑπ' ἀνδρῶν σο-
 φῶν τε καὶ οὐκ εἰκῇ ἐπαινούντων, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ
 χρόνου λόγους παρεσκευασμένων, οἳ οὕτω καλῶς 5
 ἐπαινοῦσιν, ὥστε καὶ τὰ προσόντα καὶ τὰ μὴ πε-
 235 ρὶ ἐκάστου λέγοντες, κάλλιστα πῶς τοῖς ὀνόμασι
 ποικίλλοντες, γοητεύουσιν ἡμῶν τὰς ψυχάς, καὶ
 τὴν πόλιν ἐγκωμιάζοντες κατὰ πάντας τρόπους καὶ
 τοὺς τετελευτηκότας ἐν τῷ πολέμῳ καὶ τοὺς προ- 10
 γόνους ἡμῶν ἅπαντας τοὺς ἔμπροσθεν καὶ αὐ-
 τοὺς ἡμᾶς τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπαινοῦντες, ὥστ' ἔγω-
 γε, ὦ Μενέξενε, γενναίως πάννυ διατίθεμαι ἐπαι-
 νούμενος ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐκάστοτε ἔστηκα ἀκροώ-
 μενος καὶ κηλούμενος, ἡγούμενος ἐν τῷ παραχρῆ- 15
 μα μείζων καὶ γενναιότερος καὶ καλλίων γεγονέναι.
 Β καὶ οἷα δὴ τὰ πολλὰ αἰεὶ μετ' ἐμοῦ ξένοι τινὲς
 ἔπονται καὶ ξυνακροῶνται, πρὸς οὓς ἐγὼ σεμνό-
 τερος ἐν τῷ παραχρῆμα γίγνομαι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι
 ταῦτα ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν καὶ πρὸς ἐμὲ 20
 καὶ πρὸς τὴν ἄλλην πόλιν θαυμασιωτέραν αὐτὴν
 ἡγεῖσθαι εἶναι ἢ πρότερον, ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἀνα-
 πειθόμενοι. καί μοι αὕτη ἡ σεμνότης παραμένει
 ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς· οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος τε
 C καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγοντος ἐνδύεται εἰς τὰ 25
 ὦτα, ὥστε μόγις τετάρτη ἢ πέμπτη ἡμέρα ἀνα-
 μιμνήσκομαι ἐμαντοῦ καὶ αἰσθάνομαι οὐ γῆς εἰ-
 μί· τέως δὲ οἶμαι μόνον οὐκ ἐν μακάρων νήσοις
 οἰκεῖν· οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δέξιοί εἰσιν.

MEN. Ἀεὶ σὺ προσπαίζεις, ὦ Σώκρατες, 30
 τοὺς ῥήτορας. νῦν μέντοι οἶμαι ἐγὼ τὸν αἰρεθέν-
 τα οὐ πάννυ εὐπορήσειν· ἔξ ὑπογυίου γὰρ παντά-

πασιν ἢ αἵρεσις γέγονεν, ὥστε ἴσως ἀναγκασθή-
σεται ὁ λέγων ὥσπερ αὐτοσχεδιάζειν.

ΣΩ. Πόθεν, ὦ ἄγαθέ; εἰσὶν ἐκάστοις τού-
των λόγοι παρεσκευασμένοι, καὶ ἅμα οὐδὲ αὐτο- D
5 σχεδιάζειν τὰ γε τοιαῦτα χαλεπόν. εἰ μὲν γὰρ
δέοι Ἀθηναίους ἐν Πελοποννησίοις εὖ λέγειν ἢ
Πελοποννησίους ἐν Ἀθηναίοις, ἀγαθοῦ ἂν ῥήτο-
ρος δέοι τοῦ πείσοντος καὶ εὐδοκιμήσοντος· ὅταν
δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζεται, οὕσπερ καὶ ἐπαινεῖ,
10 οὐδὲν μέγα δοκεῖν εὖ λέγειν.

MEN. Οὐκ οἶει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

MEN. Ἢ οἶει οἷός τ' ἂν εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν,
εἰ δέοι καὶ ἔλοιτό σε ἢ βουλή;

15 ΣΩ. Καὶ ἐμοὶ μὲν γε, ὦ Μενέξενε, οὐδὲν Ε
θαυμαστὸν οἶω τ' εἶναι εἰπεῖν, ὥς τυγχάνει διδά-
σκαλος οὕσα οὐ πάνυ φαύλη περὶ ῥητορικῆς, ἀλλ'
ἤπερ καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πεποίηκε
ῥήτορας, ἓνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν Ἑλλήνων,
20 Περικλέα τὸν Ξανθίππου.

MEN. Τίς αὕτη; ἢ δῆλον ὅτι Ἀσπασίαν
λέγεις;

ΣΩ. Λέγω γάρ, καὶ Κόννον γε τὸν Μητρο-
βίου. οὗτοι γάρ μοι δύο εἰσὶ διδάσκαλοι, ὁ μὲν
25 μουσικῆς, ἢ δὲ ῥητορικῆς. οὕτω μὲν οὖν τρεφό- 236
μενον ἄνδρα οὐδὲν θαυμαστὸν δεινὸν εἶναι λέγειν.
ἀλλὰ καὶ ὅστις ἐμοῦ κάκιον ἐπαιδευθή, μουσικὴν
μὲν ὑπὸ Λάμπρου παιδευθείς, ῥητορικὴν δὲ ὑπ'
Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, ὅμως καὶ οὗτος
30 οἷός τ' εἴη Ἀθηναίους γε ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινῶν εὐ-
δοκιμεῖν.

MEN. Καὶ τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, εἰ δέοι σε λέγειν;

ΣΩ. Αὐτὸς μὲν παρ' ἑμαυτοῦ ἴσως οὐδέν,
 Β Ἀσπασίας δὲ καὶ χθὲς ἠκροώμενην περαινούσης ἐπιτά-
 φιον λόγον περὶ αὐτῶν τούτων. ἤκουσε γὰρ ἄπερ
 σὺ λέγεις, ὅτι μέλλοιεν Ἀθηναῖοι αἰρεῖσθαι τὸν
 ἐροῦντα· ἔπειτα τὰ μὲν ἐκ τοῦ παραχοῆμά μοι 5
 διῆει, οἷα δέοι λέγειν, τὰ δὲ πρότερον ἐσκεμμένη,
 ὅτε μοι δοκεῖ συνετίθει τὸν ἐπιτάφιον λόγον, ὃν
 Περικλῆς εἶπε, περιλείμματ' ἅττα ἐξ ἐκείνου συγ-
 κολλῶσα.

ΜΕΝ. Ἡ καὶ μνημονεύσαις ἂν ἃ ἔλεγεν 10
 Ἀσπασία;

ΣΩ. Εἰ μὴ ἀδικῶ γε· ἐμάνθανόν γε τοι παρ'
 αὐτῆς, καὶ ὀλίγου πληγὰς ἔλαβον ὅτι ἐπελανθα-
 νόμην.

ΜΕΝ. Τί οὖν οὐ διῆλθες; 15

ΣΩ. Ἀλλ' ὅπως μὴ μοι χαλεπανεῖ ἢ διδά-
 σκαλος, ἂν ἐξενέγκω αὐτῆς τὸν λόγον.

ΜΕΝ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' εἰπέ,
 καὶ πάννυ μοι χαριεῖ, εἴτε Ἀσπασίας βούλει λέ-
 γειν εἴτε ὅτουοῦν· ἀλλὰ μόνον εἰπέ. 20

ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως μου καταγελάσει, ἂν σοι δό-
 ξω πρεσβύτης ὢν ἔτι παίζειν.

ΜΕΝ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' εἰπὲ
 παντὶ τρόπῳ.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι σοί γε δεῖ χαρίζεσθαι, 25
 Δ ὥστε καὶ ὀλίγου, εἴ με κελεύοις ἀποδύντα ὀρχή-
 σασθαι, χαρισαίμην ἂν, ἐπειδὴ γε μόνω ἐσμέν.
 ἀλλ' ἄκουε. ἔλεγε γάρ, ὥς ἐγὼμαι, ἀρξαμένη λέ-
 γειν ἀπ' αὐτῶν τῶν τεθνεώτων οὕτωςί.

Ἔργῳ μὲν ἡμῖν οἶδε ἔχουσι τὰ προσήκοντα 30
 σφίσιν αὐτοῖς, ὧν τυχόντες πορεύονται τὴν εἰ-
 μαρμένην πορείαν, προπεμφθέντες κοινῇ μὲν ὑπὸ

τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων· λόγῳ δὲ δὴ
 τὸν λειπόμενον κόσμον ὃ τε νόμος προστάττει ἀπο- E
 δοῦναι τοῖς ἀνδράσι καὶ χρῆ· ἔργων γὰρ εὖ πρα-
 χθέντων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη καὶ κόσμος τοῖς
 5 πράξασι γίγνεται παρὰ τῶν ἀκουσάντων. δεῖ δὴ
 τοιούτου τινὸς λόγου, ὅστις τοὺς μὲν τετελευτηκό-
 τας ἱκανῶς ἐπαινέσεται, τοῖς δὲ ζῶσιν εὖμενῶς
 παραινέσεται, ἐκγόνοις μὲν καὶ ἀδελφοῖς μιμεῖ-
 σθαι τὴν τῶνδε ἀρετὴν παρακελευόμενος, πατέ-
 10 ρας δὲ καὶ μητέρας καὶ εἴ τινας τῶν ἄνωθεν ἔτι
 προγόνων λείπονται, τούτους δὲ παραμυθούμε-
 νος. Τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανείη; 237
 ἢ πόθεν ἂν ὁρθῶς ἀρξάμεθα ἀνδρας ἀγαθοὺς
 ἐπαινοῦντες, οἳ ζῶντές τε τοὺς ἑαυτῶν εὐφραι-
 15 νον δι' ἀρετὴν καὶ τὴν τελευτὴν ἀντὶ τῆς τῶν
 ζώντων σωτηρίας ἠλλάξαντο; Δοκεῖ μοι χρῆναι
 κατὰ φύσιν, ὥσπερ ἀγαθοὶ ἐγένοντο, οὕτω καὶ
 ἐπαινεῖν αὐτούς. ἀγαθοὶ δ' ἐγένοντο διὰ τὸ φῦναι
 ἐξ ἀγαθῶν. τὴν εὐγένειαν οὖν πρῶτον αὐτῶν ἐγ-
 20 κωμιάζωμεν, δεύτερον δὲ τροφὴν τε καὶ παιδεί-
 αν· ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν τῶν ἔργων προᾶξιν ἐπιδεί- B
 ξωμεν, ὥς καλὴν καὶ ἀξίαν τούτων ἀπεφήναντο.
 τῆς δ' εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἢ τῶν προ-
 γόνων γενεαὶς οὐκ ἐπὶ ἡλυσ οὐσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγό-
 25 νους τούτους ἀποφηνάμενη μετοικοῦντας ἐν τῇ χώ-
 ρᾳ, ἄλλοθεν σφῶν ἠκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας καὶ
 τῷ ὄντι ἐν πατρίδι οἰκοῦντας καὶ ζῶντας, τρεφο-
 μένους οὐχ ὑπὸ μητρονιάς, ὥς ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μη-
 τρός, τῆς χώρας, ἐν ἣ ὄκουν, καὶ νῦν κεῖσθαι τε- C
 30 λευτήσαντας ἐν οἰκείοις τόποις τῆς τεκούσης καὶ
 θρεψάσης καὶ ὑποδεξαμένης. δικαιοτάτον δὴ κο-
 σμῆσαι πρῶτον τὴν μητέρα αὐτὴν· οὕτω γὰρ

συμβαίνει ἅμα καὶ ἡ τῶνδε εὐγένεια κοσμου-
μένη.

Ἔστι δὲ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀν-
θρώπων ἐπαινεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν, πολλα-
χῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον, ὅτι 5
τυγχάνει οὕσα Θεοφιλῆς. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ
λόγῳ ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτὴν Θεῶν
D ἔρις τε καὶ κρίσις. ἦν δὲ Θεοὶ ἐπήνεσαν, πῶς
οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε ξυμπάντων δικαία ἐπαινεῖ-
σθαι; Δεύτερος δὲ ἔπαινος δικαίως ἂν αὐτῆς εἴη, 10
ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδί-
δου καὶ ἔφυε ζῶα παντοδαπά, θηρία τε καὶ βο-
τά, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα θηρίων μὲν ἀγρίων ἄγο-
ρος καὶ καθαρά ἐφάνη, ἐξελέξατο δὲ τῶν ζώων
καὶ ἐγέννησεν ἄνθρωπον, ὃ συνέσει τε ὑπερέχει 15
τῶν ἄλλων καὶ δίκην καὶ Θεοὺς μόνον νομίζει. μέ-
E γα δὲ τεκμήριον τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι ἡδε ἔτεκεν
ἡ γῆ τοὺς τῶνδ' τε καὶ ἡμετέρους προγόνους·
πᾶν γὰρ τὸ τεκὸν τροφὴν ἔχει ἐπιτηδείαν ᾧ ἂν
τέκη. ᾧ καὶ γυνὴ δῆλη τεκοῦσά τε ἀληθῶς καὶ 20
μὴ, ἀλλ' ὑποβαλλομένη, εἰ μὴ ἔχη πηγὰς τρο-
φῆς τῷ γεννωμένῳ. ὃ δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα γῆ τε
καὶ μήτηρ ἱκανὸν τεκμήριον παρέχεται ὡς ἀνθρώ-
πους γεννησαμένη· μόνη γὰρ ἐν τῷ τότε καὶ πρῶ-
238 τη τροφὴν ἀνθρωπείαν ἤνεγκε τὸν τῶν πυρῶν καὶ 25
κριθῶν καρπὸν, ᾧ κάλλιστα καὶ ἄριστα τρέφεται
τὸ ἀνθρώπειον γένος, ὡς τῷ ὄντι τοῦτο τὸ ζῶον
αὐτὴ γεννησαμένη. μᾶλλον δὲ ὑπὲρ γῆς ἢ γυναι-
κὸς προσήκει δέχεσθαι τοιαῦτα τεκμήρια· οὐ γὰρ
γῆ γυναῖκα μεμίμηται κυήσει καὶ γεννήσει, ἀλλὰ 30
γυνὴ γῆν. τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν,
ἀλλ' ἐνείμε καὶ τοῖς ἄλλοις. μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαί-

ου γένεσιν, πόνων ἀρωγήν, ἀνῆκε τοῖς ἐκγόνοις.
 Θρεψαμένη δὲ καὶ αὐξήσασα πρὸς ἡβην ἄρχοντας B
 καὶ διδασκάλους αὐτῶν θεοὺς ἐπηγάγετο, ὧν τὰ
 μὲν ὀνόματα πρέπει ἐν τῷ τοιῷδε εἶναι· ἴσμεν γάρ,
 5 οἳ τὸν βίον ἡμῶν κατεσκεύασαν πρὸς τε τὴν καθ'
 ἡμέραν δίαιταν τέχνας πρῶτους παιδευσάμενοι
 καὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς χώρας φυλακὴν ὅπλων κτῆ-
 σὶν τε καὶ χρῆσιν διδάζαμενοι.

Γεννηθέντες δὲ καὶ παιδευθέντες οὕτως οἱ
 10 τῶνδε πρόγονοι ἦκουν πολιτείαν κατασκευασάμε-
 νοι, ἥς ὀρθῶς ἔχει διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι.
 πολιτεία γάρ, τροφή ἀνθρώπων ἐστί, καλὴ μὲν C
 ἀγαθῶν, ἥ δὲ ἐναντία κακῶν. ὥς οὖν ἐν καλῇ
 πολιτείᾳ ἐτρέφθησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν, ἀναγκαῖον
 15 δηλῶσαι, δι' ἣν δὴ κακεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν εἰ-
 σὶν, ὧν οἶδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκότες.
 Ἡ γὰρ αὕτη πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν, ἀρι-
 στοκρατία, ἐν ἣ νῦν τε πολιτευόμεθα καὶ τὸν αἰεὶ
 χρόνον ἐξ ἐκείνου ὥς τὰ πολλά. καλεῖ δὲ ὁ μὲν
 20 αὐτὴν δημοκρατίαν, ὁ δὲ ἄλλο, ὃ ἂν χαίρη· ἐστὶ D
 δὲ τῇ ἀληθείᾳ μετ' εὐδοξίας πλῆθους ἀριστοκρα-
 τία. βασιλεῖς μὲν γὰρ αἰεὶ ἡμῖν εἰσὶν, οὗτοι δὲ
 τοτὲ μὲν ἐκ γένους, τοτὲ δὲ αἵρετοί· ἐγκρατὲς δὲ
 τῆς πόλεως τὰ πολλά τὸ πλῆθος, τὰς δὲ ἀρχὰς
 25 δίδωσι καὶ τὸ κράτος τοῖς αἰεὶ δόξασιν ἀρίστοις
 εἶναι· καὶ οὔτε ἀσθενεία οὔτε πενία οὔτ' ἀγνω-
 σία πατέρων ἀπελήλαται οὐδεὶς οὐδὲ τοῖς ἐναντί-
 οῖς τετίμηται, ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ εἷς
 ὁρὸς, ὃ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ
 30 ἄρχει. Αἰτία δὲ ἡμῖν τῆς πολιτείας ταύτης E
 ἡ ἐξ ἴσου γένεσις. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἐκ
 παντοδαπῶν κατεσκευασμέναι ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ

ἀνωμάλων, ὥστε αὐτῶν ἀνώμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖ-
 αι, τυραννίδες τε καὶ ὀλιγαρχίαι· οἰκοῦσιν οὖν
 ἔνιοι μὲν δούλους, οἱ δὲ δεσπότας ἀλλήλους νομί-
 ζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς
 239 πάντες ἀδελφοὶ φύντες, οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐ- 5
 δὲ δεσπότηαι ἀλλήλων εἶναι, ἀλλ' ἡ ἰσογονία ἡμᾶς
 ἡ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ
 νόμον, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπεῖκειν ἀλλήλοις ἢ ἀρε-
 τῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως.

Ὅθεν δὴ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τεθραμμένοι οἱ 10
 τῶνδ' τε πατέρες καὶ ἡμέτεροι καὶ αὐτοὶ οὗτοι,
 καὶ καλῶς φύντες, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπε-
 φήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
 B μοσίᾳ, οἰόμενοι δεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ Ἑλ-
 λησιν ὑπὲρ Ἑλλήνων μάχεσθαι καὶ βαρβάροις ὑπὲρ 15
 ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. Εὐμόλπου μὲν οὖν καὶ
 Ἀμαζόνων ἐπιστρατευσάντων ἐπὶ τὴν χώραν καὶ
 τῶν ἔτι προτέρων ὥς ἡμύναντο καὶ ὥς ἤμυναν
 Ἀργείοις πρὸς Καδμείους καὶ Ἡρακλείδαις πρὸς
 Ἀργείους, ὃ τε χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι, 20
 ποιηταί τε αὐτῶν ἤδη ἱκανῶς τὴν ἀρετὴν ἐν μου-
 C σικῇ ὑμνήσαντες εἰς πάντας μεμνηνύκασιν. εἰάν οὖν
 ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ ψιλῶ κοσμεῖν, τάχ' ἂν
 δεῦτεροι φαινοίμεθα. ταῦτα μὲν οὖν διὰ ταῦ-
 τα δοκεῖ μοι εἶναι, ἐπειθὴ καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν· ὧν δὲ 25
 οὔτε ποιητῆς πῶ δόξαν ἀξίαν ἐπ' ἀξίοις λαβὼν
 ἔχει, ἔτι τ' ἐστὶν ἐν μνηστείᾳ, τούτων πέρι μοι
 δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνησθῆναι ἐπαινοῦντά τε καὶ προ-
 μνώμενον τοῖς ἄλλοις ἐς ᾧδὰς τε καὶ τὴν ἄλλην
 ποίησιν αὐτοὺς θεῖναι πρεπόντως τῶν πραξάντων. 30
 D ἔστι δὲ τούτων ὧν λέγω πρῶτα· Πέρσας ἡγου-
 μένους τῆς Ἀσίας καὶ δουλουμένους τὴν Εὐρώπην

ἔσχον οἱ τῆσδε τῆς χώρας ἔκγονοι, γονεῖς δὲ ἡμέ-
 τεροι, ὧν καὶ δίκαιον καὶ χρὴ πρῶτον μεμνημέ-
 νους ἐπαινέσαι αὐτῶν τὴν ἀρετὴν. δεῖ δὲ αὐτὴν
 ἰδεῖν, εἰ μέλλει τις καλῶς ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ
 5 χρόνῳ γενόμενον λόγῳ, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐ-
 δούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ, ὧν ὁ μὲν πρῶτος Κῦ-
 ρος ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὐτοῦ πολίτας τῷ
 αὐτοῦ φρονήματι ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους Ε
 ἐδουλώσατο καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρι Αἰγύπτου
 10 ἤρξεν, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης
 ὅσον οἶόν τε ἦν ἐπιβαίνειν, τρίτος δὲ Δαρεῖος πε-
 ζῇ μὲν μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὠρίσατο, ναυσὶ
 δὲ τῆς τε θαλάττης ἐκράτει καὶ τῶν νήσων, ὥστε
 μηδὲ ἀξιούν ἀντίπαλον αὐτῷ μηδένα εἶναι· αἱ δὲ 240
 15 γινῶμαι δεδουλωμέναι ἀπάντων ἀνθρώπων ἦσαν·
 οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ μάχιμα γένη καταδε-
 δουλωμένη ἦν ἡ Περσῶν ἀρχή. αἰτιασάμενος δὲ
 Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἑρετριέας, Σάρδεσιν ἐπι-
 βουλευῖν προφασιζόμενος, πέμψας μυριάδας μὲν
 20 πεντήκοντα ἐν τε πλοίοις καὶ ναυσί, ναῦς δὲ τρι-
 ακοσίας, Δᾴτιν δὲ ἄρχοντα, εἶπεν ἥκειν ἄγοντα Β
 Ἑρετριέας καὶ Ἀθηναίους, εἰ βούλοιτο τὴν ἑαυ-
 τοῦ κεφαλὴν ἔχειν. ὁ δὲ πλεύσας εἰς Ἑρέτριαν
 ἐπ' ἄνδρας, οἳ τῶν τότε Ἑλλήνων ἐν τοῖς εὐδοχι-
 25 μωτάτοις ἦσαν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ οὐκ ὀλί-
 γοι, τούτους ἐχειρώσατο μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις,
 διηρευνήσατο δὲ αὐτῶν πᾶσαν τὴν χώραν, ἵνα
 μηδεὶς ἀποφύγοι, τοιούτῳ τρόπῳ· ἐπὶ τὰ ὅρια
 ἐλθόντες τῆς Ἑρετρικῆς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, ἐκ
 30 θαλάττης εἰς θάλατταν διαστάντες, συνάψαντες
 τὰς χεῖρας διῆλθον ἅπασαν τὴν χώραν, ἵν' ἔχοιεν C
 τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν, ὅτι οὐδεὶς σφᾶς ἀποπεφευγὼς

εἶη. τῇ δ' αὐτῇ διανοίᾳ κατηγάγοντο ἐξ Ἑρετρι-
 ας εἰς Μαραθῶνα, ὥς ἔτοιμόν σφισιν ὄν καὶ
 Ἀθηναίους ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀνάγκῃ ζεύξαντας
 Ἑρετριεῦσιν ἄγειν. τούτων δὲ τῶν μὲν πραχθέν-
 των, τῶν δ' ἐπιχειρουμένων, οὗτ' Ἑρετριεῦσιν ἐβο- 5
 ῆθησεν Ἑλλήνων οὐδεὶς οὔτε Ἀθηναίοις πλὴν Λα-
 κεδαιμονίων· οὗτοι δὲ τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης ἀφί-
 D κοντο· οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐκπεπληγμένοι, ἀγα-
 πῶντες τὴν ἐν τῷ παρόντι σωτηρίαν, ἡσυχίαν ἤ-
 γον. ἐν τούτῳ δὲ ἂν τις γενόμενος γνοίῃ, οἷοι 10
 ἄρα ἐτύγχανον ὄντες τὴν ἀρετὴν οἱ Μαραθῶνι δε-
 ξάμενοι τὴν τῶν βαρβάρων δύναμιν καὶ κολασά-
 μενοι τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ πρῶ-
 τοι στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων, ἡγεμόνες
 καὶ διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ὅτι οὐκ ἄ- 15
 μαχος εἶη ἡ Περσῶν δύναμις, ἀλλὰ πᾶν πλῆθος
 καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει. ἐγὼ μὲν οὖν
 E ἐκείνους τοὺς ἄνδρας φημὶ οὐ μόνον τῶν σω-
 μάτων τῶν ἡμετέρων πατέρας εἶναι, ἀλλὰ καὶ
 τῆς ἐλευθερίας τῆς τε ἡμετέρας καὶ ξυμπάν- 20
 των τῶν ἐν τῇδε τῇ ἡπείρῳ. εἰς ἐκεῖνο γὰρ τὸ
 ἔργον ἀποβλέψαντες καὶ τὰς ὑστέρας μάχας ἐτόλ-
 μησαν διακινδυνεύειν οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς σωτη-
 241 ρίας, μαθῆται τῶν Μαραθῶνι γενόμενοι. τὰ μὲν
 οὖν ἀριστεῖα τῷ λόγῳ ἐκείνοις ἀναθετέον, τὰ δὲ 25
 δευτερεῖα τοῖς περὶ Σαλαμῖνα καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ
 ναυμαχήσασι καὶ νικήσασι. καὶ γὰρ τούτων τῶν
 ἀνδρῶν πολλὰ μὲν ἂν τις ἔχοι δελεθεῖν, καὶ οἷα
 ἐπιόντα ὑπέμειναν κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλατ-
 ταν, καὶ ὥς ἡμύναντο ταῦτα· ὃ δέ μοι δοκεῖ καὶ 30
 ἐκείνων κάλλιστον εἶναι, τούτου μνησθήσομαι, ὅτι
 τὸ ἐξῆς ἔργον τοῖς Μαραθῶνι διεπράξαντο. οἱ μὲν

γὰρ Μαραθῶνι τοσοῦτον μόνον ἐπέδειξαν τοῖς Ἑλ-
 λησιν, ὅτι κατὰ γῆν οἷόν τε ἀμύνεσθαι τοὺς βαρ- B
 βάρους ὀλίγοις πολλούς, ναυσὶ δὲ ἔτι ἦν ἄδηλον,
 καὶ δόξαν εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι κατὰ θά-
 5 λατταν καὶ πλήθει καὶ πλούτῳ καὶ τέχνῃ καὶ ῥώ-
 μη. τοῦτο δὴ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν τῶν τό-
 τε ναυμαχησάντων, ὅτι τὸν ἐχόμενον φόβον διέλν-
 σαν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔπαυσαν φοβουμένους πλη-
 θος νεῶν τε καὶ ἀνδρῶν. ὑπ' ἀμφοτέρων δὴ ξυμ-
 10 βαίνει, τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν
 ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων παιδευθῆναι τοὺς ἄλ- C
 λους Ἑλληνας, ὑπὸ μὲν τῶν κατὰ γῆν, ὑπὸ δὲ
 τῶν κατὰ θάλατταν μαθόντας καὶ ἐθισθέντας μὴ
 φοβεῖσθαι τοὺς βαρβάρους. Τρίτον δὲ λέγω τὸ ἐν
 15 Πλαταιαῖς ἔργον καὶ ἀριθμῷ καὶ ἀρετῇ γενέσθαι
 τῆς Ἑλληνικῆς σωτηρίας, κοινὸν ἤδη τοῦτο Λακε-
 δαιμονίων τε καὶ Ἀθηναίων. Τὸ μὲν οὖν μέγιστον
 καὶ χαλεπώτατον οὗτοι πάντες ἤμυναν, καὶ διὰ
 ταύτην τὴν ἀρετὴν νῦν τε ὑφ' ἡμῶν ἐγκωμιάζονται D
 20 καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὑπὸ τῶν ὕστερον· μετὰ
 δὲ τοῦτο πολλαὶ μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν
 μετὰ τοῦ βαρβάρου, αὐτὸς δὲ ἠγγέλλετο βασιλεὺς
 διανοεῖσθαι ὥς ἐπιχειρήσων πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἑλ-
 ληνας. δίκαιον δὴ καὶ τούτων ἡμᾶς ἐπιμνήσθῃ-
 25 ναι, οἳ τοῖς τῶν προτέρων ἔργοις τέλος τῆς σωτη-
 ρίας ἐπέθεσαν ἀνακαθηράμενοι καὶ ἐξελάσαντες
 πᾶν τὸ βάρβαρον ἐκ τῆς θαλάττης. ἦσαν δὲ οὗ- E
 τοι οἳ τε ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχήσαντες καὶ οἳ
 εἰς Κύπρον στρατεύσαντες καὶ οἳ εἰς Αἴγυπτον
 30 πλεύσαντες καὶ ἄλλοσε πολλαχόσε, ὧν χρὴ μεμνη-
 σθαι καὶ χάριν αὐτοῖς εἰδέναι, ὅτι βασιλέα ἐποίη-
 σαν δείσαντα τῇ ἑαυτοῦ σωτηρίᾳ τὸν νοῦν προσέ-

χειν, ἀλλὰ μὴ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπιβουλεύειν
242 φθορᾷ.

Καὶ οὗτος μὲν δὴ πάσῃ τῇ πόλει διηντλήθη
ὁ πόλεμος ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφώ-
νων πρὸς τοὺς βαρβάρους. εἰρήνης δὲ γενομένης 5
καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, ὃ δὴ
φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὖ πράττουσι προσ-
πίπτειν, πρῶτον μὲν ζήλος, ἀπὸ ζήλου δὲ φθό-
νος. ὃ καὶ τήνδε τὴν πόλιν ἄκουσαν ἐν πολέμῳ
τοῖς Ἑλλησι κατέστησε. μετὰ δὲ τοῦτο γενομένου 10
πολέμου, συνέβαλον μὲν ἐν Τανάγρα ὑπὲρ τῆς Βοι-
B ωτῶν ἐλευθερίας Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι, ἀμ-
φισβητησίμου δὲ τῆς μάχης γενομένης, διέκρινε τὸ
ὑστερον ἔργον· οἱ μὲν γὰρ ὄχοντο ἀπιόντες, κα-
ταλιπόντες Βοιωτοὺς, οἷς ἐβοήθουν, οἱ δ' ἡμέτε- 15
ροι, τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐν Οἰνοφύτοις νικήσαντες, τοὺς
ἀδίκως φεύγοντας δικαίως κατήγαγον. οὗτοι δὴ
πρῶτοι μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον, Ἑλλησιν ἤδη
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας βοηθοῦντες πρὸς Ἑλληνας,
C ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ ἐλευθερώσαντες οἷς 20
ἐβοήθουν, ἐν τῷδε τῷ μνήματι τιμηθέντες ὑπὸ τῆς
πόλεως πρῶτοι ἐτέθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῦ
πολέμου γενομένου, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπι-
στρατευσάντων καὶ τεμόντων τὴν χώραν καὶ ἀνα-
ξίαν χάριν ἐκτινόντων τῇ πόλει, νικήσαντες αὐ- 25
τοὺς ναυμαχίᾳ οἱ ἡμέτεροι καὶ λαβόντες αὐτῶν
τοὺς ἡγεμόνας Λακεδαιμονίους ἐν τῇ Σφαγίᾳ, ἔξον
αὐτοὺς διαφθεῖραι, ἐφείσαντο καὶ ἀπέδοσαν καὶ
D εἰρήνην ἐποιήσαντο, ἡγούμενοι πρὸς μὲν τὸ ὁμό-
φυλον μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν, καὶ μὴ δι' ὀργὴν 30
ιδίαν πόλεως τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διολλῆναι,
πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους μέχρι διαφθορᾶς. τοῦ-

τους δὴ ἄξιον ἐπαινέσαι τοὺς ἄνδρας, οἳ τοῦτον
 τὸν πόλεμον πολεμήσαντες ἐνθάδε κεῖνται, ὅτι ἐπέ-
 δειξαν, εἴ τις ἄρα ἡμφισβήτει, ὥς ἐν τῷ προτέ-
 ρῳ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἄλλοι τινὲς
 5 εἶεν ἀμείνους Ἀθηναίων, ὅτι οὐκ ἀληθῆ ἡμφισ-
 βητοῖεν. οὗτοι γὰρ ἐνταῦθα ἔδειξαν, στασιασάσης B
 τῆς Ἑλλάδος περιγενόμενοι τῷ πολέμῳ, τοὺς προ-
 εστῶτας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χειρῶσάμενοι, μεθ'
 ὧν τότε τοὺς βαρβάρους ἐνίκων κοινῇ, τούτους
 10 νικῶντες ἰδίᾳ. Τρίτος δὲ πόλεμος μετὰ ταύτην
 τὴν εἰρήνην ἀνέλπιστός τε καὶ δεινὸς ἐγένετο, ἐν
 ᾧ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τελευτήσαντες ἐνθάδε κεῖν-
 ται, πολλοὶ μὲν ἀμφὶ Σικελίαν πλεῖστα τρόπαια 243
 στήσαντες ὑπὲρ τῆς Λεοντίνων ἐλευθερίας, οἷς
 15 βοηθοῦντες διὰ τοὺς ὅρκους ἔπλευσαν εἰς ἐκείνους
 τοὺς τόπους, διὰ δὲ μῆκος τοῦ πλοῦ εἰς ἀπορίαν
 τῆς πόλεως καταστάσης καὶ οὐ δυναμένης αὐτοῖς
 ὑπηρετεῖν, τούτῳ ἀπειπόντες ἐδυστύχησαν· ὧν οἱ
 ἐχθροὶ καὶ προσπολεμήσαντες πλείω ἔπαινον ἔχουσι
 20 σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι·
 πολλοὶ δ' ἐν ταῖς ναυμαχίαις ταῖς καθ' Ἑλλήσπον-
 τον, μιᾷ μὲν ἡμέρᾳ πάσας τὰς τῶν πολεμίων ἐλόν- B
 τες ναῦς, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας νικήσαντες. ὁ δ'
 εἶπον δεινὸν καὶ ἀνέλπιστον τοῦ πολέμου γενέσθαι,
 25 τόδε λέγω τὸ εἰς τοσοῦτον φιλονεικίας ἐλθεῖν πρὸς
 τὴν πόλιν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥστε τόλμῃσαι
 τῷ ἐχθίστῳ ἐπικηρυκεύσασθαι βασιλεῖ, ὃν κοινῇ
 ἐξέβαλον μεθ' ἡμῶν, ἰδίᾳ τοῦτον πάλιν ἐπάγεσθαι,
 βάρβαρον ἐφ' Ἕλληνας, καὶ ξυναθροῖσαι ἐπὶ τὴν
 30 πόλιν πάντας Ἕλληνας τε καὶ βαρβάρους. οὗ δὴ καὶ C
 ἐκφανῆς ἐγένετο ἡ τῆς πόλεως ῥώμη τε καὶ ἀρε-
 τή. οἰομένων γὰρ ἤδη αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι

καὶ ἀπειλημμένων ἐν Μυτιλήνῃ τῶν νεῶν, βοη-
 θήσαντες ἐξήκοντα ναυσίν, αὐτοὶ ἐμβάντες εἰς τὰς
 ναῦς καὶ ἄνδρες γενόμενοι ὁμολογουμένως ἄριστοι,
 νικήσαντες μὲν τοὺς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς
 φιλίους, ἀναξίου τύχης τυχόντες, οὐκ ἀναιρεθέν- 5
 D τες ἐκ τῆς θαλάττης, κεῖνται ἐνθάδε. ὧν χρὴ
 αἰεὶ μεμνησθαί τε καὶ ἐπαινεῖν· τῇ μὲν γὰρ ἐκεί-
 νων ἀρετῇ ἐνικήσαμεν οὐ μόνον τὴν τότε ναυμα-
 χίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον πόλεμον· δόξαν γὰρ δι'
 αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε, μὴ ποτ' ἂν καταπολεμηθῇ- 10
 ναι μηδ' ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· καὶ ἀληθῆ ἔδο-
 ξε· τῇ δὲ ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν,
 οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλλων· ἀήττητοι γὰρ ἔτι καὶ νῦν
 ὑπὸ γε ἐκείνων ἐσμέν, ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ἡμᾶς αὐ-
 E τοὺς καὶ ἐνικήσαμεν καὶ ἠττήθημεν. Μετὰ 15
 δὲ ταῦτα ἡσυχίας γενομένης καὶ εἰρήνης πρὸς
 τοὺς ἄλλους ὃ οἴκετος ἡμῖν πόλεμος οὕτως ἐπο-
 λεμήθη, ὥστε, εἶπερ εἰμαρμένον εἴη ἀνθρώποις
 στασιάζειν, μὴ ἂν ἄλλως εὖξασθαι μηδένα πόλιν
 ἑαυτοῦ νοσῆσαι. ἔκ τε γὰρ τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ 20
 Ἄστεος ὡς ἀσμένως καὶ οἰκείως ἀλλήλοις συνέμι-
 ξαν οἱ πολῖται καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς ἄλλοις Ἑλλη-
 σι, τὸν τε πρὸς τοὺς Ἐλευσῖνι πόλεμον ὡς μετρί-
 244 ως ἔθεντο. καὶ τούτων ἀπάντων οὐδὲν ἄλλ' αἴτιον,
 ἢ ἢ τῷ ὄντι ξυγγένεια, φιλίαν βέβαιον καὶ ὁμό- 25
 φυλον οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ παρεχομένη· χρὴ δὲ
 καὶ τῶν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ τελευτησάντων ὑπ'
 ἀλλήλων μνείαν ἔχειν καὶ διαλλάττειν αὐτοὺς ὅ
 δυνάμεθα, εὐχαῖς καὶ θυσίαις ἐν τοῖς τοιοῖσδε,
 τοῖς κρατοῦσιν αὐτῶν εὐχομένους, ἐπειδὴ καὶ 30
 ἡμεῖς διηλλάγμεθα. οὐ γὰρ κακία ἀλλήλων ἦσαντο
 B οὐδ' ἔχθρα, ἀλλὰ δυστυχία. μάρτυρες δὲ ἡμεῖς

αὐτοὶ ἔσμεν τούτων, οἱ ζῶντες· οἱ αὐτοὶ γὰρ ὄν-
 τες ἐκείνοις γένει, συγγνώμην ἀλλήλοις ἔχομεν ὧν
 τ' ἐποιήσαμεν ὧν τ' ἐπάθομεν. Μετὰ δὲ τοῦτο
 παντελοῦς εἰρήνης ἡμῖν γενομένης, ἡσυχίαν ἤγεν
 5 ἡ πόλις, τοῖς μὲν βαρβάροις συγγιγνώσκουσα, ὅτι
 παθόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς ἱκανῶς οὐκ ἐνδεῶς ἡ-
 μύναντο, τοῖς δὲ Ἑλλησιν ἀγανακτοῦσα, μεμνη-
 μένη, ὥς εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῆς οἶαν χάριν ἀπέ- C
 δοσαν, κοινωσάμενοι τοῖς βαρβάροις, τὰς τε ναῦς
 10 περιελόμενοι αἵ ποτ' ἐκείνους ἔσωσαν, καὶ τείχη
 καθελόντες, ἀνθ' ὧν ἡμεῖς τὰ κείνων ἐκωλύσαμεν
 πεσεῖν. διανοουμένη δὲ ἡ πόλις μὴ ἂν ἔτι ἀμῦ-
 ναι μήτε Ἑλλησι πρὸς ἀλλήλων δουλουμένοις μήτε
 ὑπὸ βαρβάρων, οὕτως ᾧκει. ἡμῶν οὖν ἐν τοιαύτῃ
 15 διανοίᾳ ὄντων ἡγησάμενοι Λακεδαιμόνιοι τοὺς μὲν
 τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπτωκέναι ἡμᾶς, σφέ-
 τερον δὲ ἤδη ἔργον εἶναι καταδουλοῦσθαι τοὺς ἄλ-
 λους, ταῦτ' ἐπραττον. καὶ μηχανεῖν μὲν τί δεῖ; D
 οὐ γὰρ πάλα οὐδ' ἐπ' ἄλλων ἀνθρώπων γεγονότα
 20 λέγοιμ' ἂν τὰ μετὰ ταῦτα· αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν, ὥς
 ἐκπεπληγμένοι ἀφίκοντο εἰς χρεῖαν τῆς πόλεως τῶν
 τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, Ἀργεῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ
 Κορίνθιοι, καὶ τό γε θειότατον πάντων, τὸ καὶ
 βασιλέα εἰς τοῦτο ἀπορίας ἀφικέσθαι, ὥστε πε-
 25 ριστῆναι αὐτῷ μηδαμόθεν ἄλλοθεν τὴν σωτηρίαν
 γενέσθαι ἀλλ' ἢ ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ἣν προ- E
 θύμως ἀπώλλυ. καὶ δὴ καὶ εἴ τις βούλοιτο τῆς
 πόλεως κατηγορεῖσθαι δικαίως, τοῦτ' ἂν μόνον λέ-
 γων ὀρθῶς ἂν κατηγοροίῃ, ὥς ἀεὶ λίαν φιλοικτίρ-
 30 μων ἐστὶ καὶ τοῦ ἥττονος θεραπῖς. καὶ δὴ καὶ ἐν
 τῷ τότε χρόνῳ οὐχ οἷα τε ἐγένετο καρτερεῖσθαι, οὐ-
 δὲ διαφυλάξαι ἃ ἐδέδοκτο αὐτῇ, τὸ μηδενὶ δου-

245 λουμένῳ βοηθεῖν τῶν σφᾶς αὐτοὺς ἀδικησάντων,
 ἀλλὰ ἐκάμφθη καὶ ἐβοήθησε, καὶ τοὺς μὲν Ἑλλη-
 νας αὐτὴ βοηθήσασα ἀπελύσατο δουλείας, ὥστ'
 ἐλευθέρους εἶναι, μέχρι οὗ πάλιν αὐτοὶ αὐτοὺς
 κατεδουλώσαντο, βασιλεῦ δὲ αὐτὴ μὲν οὐκ ἐτόλ- 5
 μησε βοηθῆσαι, αἰσχυνομένη τὰ τρόπαια τὰ τε
 Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς, φυγάδας
 δὲ καὶ ἐθελοντάς ἑάσασα μόνον βοηθῆσαι ὁμολο-
 γουμένως ἔσωσε· τειχισαμένη δὲ καὶ ναυπηγησα-
 B μένη, ἐκδέξαμένη τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ ἤναγκάσθη 10
 πολεμεῖν, ὑπὲρ Παρίων ἐπολέμει Λακεδαιμονίοις.
 φοβηθεῖς δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἑώρα Λα-
 κεδαιμονίους τῇ κατὰ θάλατταν πολέμῳ ἀπαγορεύ-
 οντας, ἀποστῆναι βουλόμενος ἐξήτει τοὺς Ἑλληνας
 τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ, οὔσπερ πρότερον Λακεδαιμό- 15
 νιοι αὐτῷ ἐξέδοσαν, εἰ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν
 τε καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις, ἡγούμενος οὐκ ἐθε-
 λήσειν, ἵν' αὐτῷ πρόφασις εἴη τῆς ἀποστάσεως.
 C καὶ τῶν μὲν ἄλλων ξυμμάχων ἐψεύσθη — ἠθέλησαν
 γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι καὶ ξυνέθεντο καὶ ὥμοσαν Κο- 20
 ρίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι σύμ-
 μαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐκδώσειν τοὺς
 ἐν τῇ ἡπείρῳ Ἑλληνας — μόνοι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐτολ-
 μήσαμεν οὔτε ἐκδοῦναι οὔτε ὁμῶσαι. οὕτω δὴ
 τοι τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον, βέ- 25
 βαιὸν τε καὶ ὑγιές ἐστι καὶ φύσει μισοβάρβαρον,
 διὰ τὸ εἰλικρινῶς εἶναι Ἕλληνες καὶ ἀμιγεῖς βαρβά-
 D ρων. οὐ γὰρ Πέλοπες οὐδὲ Κάδμοι οὐδὲ Αἰγυ-
 πτοί τε καὶ Δαναοὶ οὐδὲ ἄλλοι πολλοὶ φύσει μὲν
 βάρβαροι ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνες συνοικοῦσιν 30
 ἡμῖν, ἀλλ' αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μίξοβάρβαροι οἰ-
 κοῦμεν, ὅθεν καθαρόν τὸ μῖσος ἐντέτθηκε τῇ πόλει

τῆς ἀλλοτριᾶς φύσεως· ὅμως δ' οὖν ἐμοιγώθημεν
 πάλιν διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον ἔρ-
 γον ἐργάσασθαι, Ἑλληνας βαρβάροις ἐκδόντες. ἐλ- E
 θόντες οὖν εἰς ταῦτ' ἐξ ὧν καὶ τὸ πρότερον κα-
 5 τεπολεμήθημεν, σὺν θεῷ ἄμεινον ἢ τότε ἐθέμεθα
 τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ ναῦς καὶ τείχη ἔχοντες καὶ
 τὰς ἡμετέρας αὐτῶν ἀποικίας ἀπηλλάγημεν τοῦ πο-
 λέμου· οὕτως ἀγαπητῶς ἀπηλλάττοντο καὶ οἱ πο-
 λέμιοι. ἀνδρῶν μέντοι ἀγαθῶν καὶ ἐν τοίτῳ τῷ
 10 πολέμῳ ἐστερήθημεν, τῶν τε ἐν Κορίνθῳ χρησα-
 μένων δυσχωρίᾳ καὶ ἐν Λεχαιῷ προδοσίᾳ. ἀγα-
 θοὶ δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἐλευθερώσαντες καὶ ἐκβα- 246
 λόντες ἐκ τῆς θαλάττης Λακεδαιμονίους. ὧν ἐγὼ
 μὲν ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω, ὑμᾶς δὲ πρέπει ξυνεπαι-
 15 γεῖν τε καὶ κοσμεῖν τοιοῦτους ἀνδρας.

Καὶ τὰ μὲν δὴ ἔργα ταῦτα τῶν ἀνδρῶν τῶν
 ἐνθάδε κειμένων καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἱπὲρ τῆς
 πόλεως τετελευτήκασιν, πολλὰ μὲν τὰ εἰρημένα καὶ
 καλὰ, πολὺ δ' ἔτι πλείω καὶ καλλίω τὰ ὑπολειπό-
 20 μενα· πολλαὶ γὰρ ἂν ἡμέραι καὶ νύκτες οὐχ ἱκα-
 ναὶ γένοιντο τῷ τὰ πάντα μέλλοντι περαινεῖν. τοῦ- B
 τῶν οὖν χρὴ μεμνημένους τοῖς τούτων ἐκγόνοις
 πάντ' ἀνδρα παρακελεύεσθαι, ὥσπερ ἐν πολέμῳ,
 μὴ λείπειν τὴν τάξιν τὴν τῶν προγόνων, μηδ' εἰς
 25 τοῦπίσω ἀναχωρεῖν εἴκοιτας κἀκῇ. ἐγὼ μὲν οἶν
 καὶ αὐτός, ὥ παῖδες ἀνδρῶν ἀγαθῶν, νῦν τε πα-
 ρακελεύομαι καὶ ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ, ὅπου ἂν τῷ
 ἐντυγχάνω ὑμῶν, καὶ ἀναμνήσω καὶ διακελεύσο-
 μαι προθυμεῖσθαι εἶναι ὡς ἀρίστους· ἐν δὲ τῷ C
 30 παρόντι δίκαιός εἰμι εἰπεῖν ἃ οἱ πατέρες ἡμῖν ἐπέ-
 σκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς λειπομένοις, εἴ τι πά-
 σχοιεν, ἥνίκα κινδυνεῖειν ἔμελλον. φράσω δὲ ὑμῖν

ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων καὶ οἷα νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ὑμῖν, λαβόντες δύναμιν· τεκμαιρόμενος ἔξ ὧν τότε ἔλεγον. ἀλλὰ νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων ἢ ἂν ἀπαγγέλλω. ἔλεγον δὲ τὰδε.

Ω παῖδες, ὅτι μὲν ἐστε πατέρων ἀγαθῶν, 5
 D αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρόν· ἡμῖν δὲ ἔξον ζῆν μὴ καλῶς, καλῶς αἰρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὄνειδῃ καταστῆσαι καὶ πρὶν τοὺς ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρό-
 σθεν γένος αἰσχῦναι, ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὐτοῦ 10
 αἰσχύναντι ἀβίωτον εἶναι καὶ τῷ τοιούτῳ οὔτε τι-
 νὰ ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι. χρὴ οὖν μεμνημέ-
 E ρους τῶν ἡμετέρων λόγων, εἴαν τι καὶ ἄλλο ἀσκή-
 τε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδότας, ὅτι τούτου λει- 15
 πόμενα πάντα καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα αἰ-
 σχρὰ καὶ κακά. οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει
 τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας — ἄλλῳ γὰρ ὁ τοι-
 οῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ — οὔτε σώματος
 κάλλος καὶ ἰσχύς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα πρό- 20
 ποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῇ, καὶ ἐπιφανέστερον
 ποιεῖ τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσά
 247 τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλ-
 λης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται. ὧν ἐνε-
 κα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντὸς πᾶ- 25
 σαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν, ὅπως μᾶ-
 λιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρό-
 σθεν εὐκλεία· εἰ δὲ μὴ, ἴστε, ὥς ἡμῖν, ἂν μὲν
 νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἢ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἢ δὲ
 ἥττια, εἴαν ἥττώμεθα, εὐδαιμονίαν. μάλιστα δ' 30
 ἂν ἥττώμεθα καὶ ὑμεῖς νικῶητε, εἰ παρασκευά-
 σαισθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ καταχρησόμε-

νοι μηδ' ἀναλώσοντες αὐτήν, γνόντες, ὅτι ἄνδρὶ Β
οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἴσχιον οὐδὲν ἢ παρέ-
χειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ διὰ
δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκ-
5 γόνοις καλὸς Θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής· χρῆσθαι
δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν Θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς
ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἄνανδρον, ἀπο-
ρία ἰδίῳν αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. καὶ
ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι παρὰ φίλους C
10 ἡμᾶς ἀφίξεσθε, ὅταν ὑμᾶς ἡ προσήκουσα μοῖρα
κομίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐ-
δεὶς εὐμενῶς ὑποδέξεται. Τοῖς μὲν οὖν παισὶ ταῦτ'
εἰρήσθω.

Πατέρας δὲ ἡμῶν, οἷς εἰσί, καὶ μητέρας αἰεὶ
15 χρὴ παραμυθεῖσθαι ὥς ῥᾶστα φέρειν τὴν ἔσφυρο-
ράν, ἐὰν ἄρα ἔσφυρῃ γενέσθαι, καὶ μὴ ἔσφυρε-
σθαι — οὐ γὰρ τοῦ λυπήσοντος προσδεήσονται·
ἱκανὴ γὰρ ἔσται καὶ ἡ γενομένη τύχη τοῦτο πορί- D
ζειν — ἀλλ' ἰωμένους καὶ πραῦνοντας ἀναμιμνή-
20 σκειν αὐτούς, ὅτι ὧν εὐχόντο τὰ μέγιστα αὐτοῖς
οἱ θεοὶ ἐπήκοοι γεγονάσιν. οὐ γὰρ ἀθανάτους
σφίσι παῖδας εὐχόντο γενέσθαι, ἀλλ' ἀγαθούς καὶ
εὐκλεεῖς· ὧν ἔτυχον, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων.
πάντα δὲ οὐ ῥᾶδιον θνητῷ ἄνδρὶ κατὰ νοῦν ἐν τῷ
25 ἑαυτοῦ βίῳ ἐμβαίνειν. καὶ φέροντες μὲν ἀνδρείως
τὰς συμφορὰς δύξουσι τῷ ὄντι ἀνδρείων παίδων
πατέρες εἶναι καὶ αὐτοὶ τοιοῦτοι· ὑπείκοντες δὲ E
ὑποψίαν παρέξουσιν ἢ μὴ ἡμέτεροι εἶναι ἢ ἡμῶν
τοὺς ἐπαινοῦντας καταψεύδεσθαι. χρὴ δὲ οὐδέ-
30 τερα τούτων, ἀλλ' ἐκείνους μάλιστα ἡμῶν ἐπαιné-
τας εἶναι ἔργῳ, παρέχοντας αὐτοὺς φαινομένους
τῷ ὄντι πατέρας ὄντας ἄνδρας ἀνδρῶν. πάσαι

γὰρ δὴ τὸ Μηδὲν ἄγαν λεγόμενον καλῶς δοκεῖ λέ-
 γεσθαι· τῷ γὰρ ὄντι εὖ λέγεται. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ
 εἰς ἑαυτὸν ἀνήσχηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν
 248 φέροντα ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώ-
 ποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πράξαντων 5
 πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ κείνου, τούτῳ ἄρι-
 στα παρσκευάσται ζῆν, οὗτός ἐστιν ὁ σῶφρων
 καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος· οὗτος γιγνο-
 μένων χρημάτων καὶ παίδων καὶ διαφθειρομένων
 μάλιστα πείσεται τῇ παροιμίᾳ· οὔτε γὰρ χαίρων 10
 οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται διὰ τὸ αὐτῷ πε-
 ποιθέναι. τοιοῦτους δὲ ἡμεῖς γε ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς
 B ἡμετέρους εἶναι καὶ βουλόμεθα καὶ φαμέν· καὶ
 ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν παρέχομεν τοιοῦτους, οὐκ ἀγα-
 νακτοῦντας οὐδὲ φοβούμενους ἄγαν, εἰ δεῖ τελευ- 15
 τᾶν ἐν τῷ παρόντι. δεόμεθα δὴ καὶ πατέρων καὶ
 μητέρων τῇ αὐτῇ ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους τὸν ἐπί-
 λοιπον βίον διάγειν, καὶ εἰδέναι, ὅτι οὐ θρηνοῦν-
 τες οὐδὲ ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς ἡμῖν μάλιστα χαρι-
 οῦνται, ἀλλ' εἴ τις ἔστι τοῖς τετελευτηκόσιν αἰ- 20
 C σθησις τῶν ζώντων, οὕτως ἀχάριστοι εἶεν ἂν μάλ-
 λιστα, ἑαυτούς τε κακοῦντες καὶ βαρέως φέροντες
 τὰς συμφοράς· κούφως δὲ καὶ μετρίως μάλιστ'
 ἂν χαρίζοιντο· τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα τελευτὴν ἤδη
 ἔξει ἢ περ καλλίστῃ γίγνεται ἀνθρώποις, ὥστε πρέ- 25
 πει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν ἢ θρηνεῖν. γυναικῶν δὲ
 τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ἐπιμελούμενοι καὶ τρέ-
 φοντες καὶ ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέποντες τῆς τε τύ-
 D χης μάλιστ' ἂν εἶεν ἐν λήθῃ καὶ ζῶεν κάλλιον καὶ
 ὀρθότερον καὶ ἡμῖν προσφιλέστερον. 30
 Ταῦτα δὴ ἱκανὰ τοῖς ἡμετέροις παρ' ἡμῶν
 ἀγγέλλειν. τῇ δὲ πόλει παρῆκελευόμεθ' ἂν, ὅπως

ἡμῖν καὶ πατέρων καὶ νιέων ἐπιμελήσονται, τοὺς μὲν παιδεύοντες κοσμίως, τοὺς δὲ γηροτροφοῦντες ἀξίως· νῦν δὲ ἴσμεν, ὅτι, καὶ ἐὰν μὴ ἡμεῖς πα-
ρακελευώμεθα, ἱκανῶς ἐπιμελήσεται.

5 Ταῦτα οὖν, ὃ παῖδες καὶ γονεῖς τῶν τελευ-
τησάντων, ἐκεῖνοί τε ἐπέσκηπτον ἡμῖν ἀπαγγέλ-
λειν, καὶ ἐγὼ ὥς δύναμαι προθυμότατα ἀπαγγέλ-
λω· καὶ αὐτὸς δέομαι ὑπὲρ ἐκείνων, τῶν μὲν μι- E
μεῖσθαι τοὺς αὐτῶν· τῶν δὲ θαρσύνειν ὑπὲρ αὐτῶν,
10 ὥς ἡμῶν καὶ ἰδία καὶ δημοσία γηροτροφησόντων
ἑμῶς καὶ ἐπιμελησομένων, ὅπου ἂν ἕκαστος ἐκά-
στῳ ἐντυγχάνῃ ὁτρωοῦν τῶν ἐκείνων. τῆς δὲ πόλε-
ως ἴστε που καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι νόμους
θεμένη περὶ τοὺς τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτησάν-
15 των παῖδας τε καὶ γεννήτορας ἐπιμελεῖται, καὶ
διαφερόντως τῶν ἄλλων πολιτῶν προστέτακται 249
φυλάττειν ἀρχῇ, ἥπερ μεγίστη ἐστίν, ὅπως ἂν οἱ
τούτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες τε καὶ μητέρες·
τοὺς δὲ παῖδας συνεκτρέφει αὐτῇ, προθυμουμένη
20 ὅτι μάλιστα· ἄδηλον αὐτοῖς τὴν ὀρφανίαν γενέσθαι·
ἐν πατρὸς σχήματι καταστᾶσα αὐτοῖς αὐτῇ ἔτι τε
παισὶν οὔσι, καὶ ἐπειδὴν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν,
ἀποπέμπει ἐπὶ τὰ σφέτερόν αὐτῶν, πανοπλία κο-
σμήσασα, ἐνδεικνυμένη καὶ ἀναμιμνήσκουσα τὰ
25 τοῦ πατρὸς ἐπιτηδεύματα ὄργανα τῆς πατρώας B
ἀρετῆς διδοῦσα, καὶ ἅμα οἶωνοῦ χάριν ἄρχεσθαι
λέγειν ἐπὶ τὴν πατρίαν ἐστίαν ἄρξοντα μετ' ἰσχύος
ὅπλοις κεκοσμημένον. αὐτοὺς δὲ τοὺς τελευτήσαν-
τας τιμῶσα οὐδέποτε ἐκλείπει, καθ' ἕκαστον ἐνι-
30 αὐτὸν αὐτῇ τὰ νομιζόμενα ποιοῦσα κοινῇ πᾶσιν
ἅπερ ἰδία ἕκαστῳ ἴδια γίγνεται, πρὸς δὲ τούτοις
ἀγῶνας γυμνικοὺς καὶ ἵππικοὺς τιθεῖσα καὶ μου-

σικῆς πάσης, καὶ ἀτεχνῶς τῶν μὲν τελευτησάντων
 ἐν κληρονόμῳ καὶ νιέος μοίρᾳ καθεστηκυῖα, τῶν
 C δὲ νιέων ἐν πατρὸς, γονέων δὲ καὶ τῶν τοιούτων
 ἐν ἐπιτρόπῳ, πᾶσαν πάντων παρὰ πάντα τὸν χρό-
 νον ἐπιμέλειαν ποιουμένη. ὧν χρὴ ἐνθυμουμένους 5
 προότερον φέρειν τὴν ἑυφορίαν· τοῖς τε γὰρ τε-
 λευτήσασιν καὶ τοῖς ζῶσιν οὕτως ἂν προσφιλέστα-
 τοι εἴητε καὶ ῥᾶστοι θεραπεύειν τε καὶ θεραπεύ-
 εσθαι. νῦν δὲ ἤδη ὑμεῖς τε καὶ οἱ ἄλλοι πάντες
 κοινῇ κατὰ τὸν νόμον τοὺς τετελευτηκότας ἀπολο- 10
 φυράμενοι ἄπιτε.

Οὗτός σοι ὁ λόγος, ὦ Μενέξενε, Ἀσπασίας
 τῆς Μιλησίας ἐστίν.

D MEN. Νῆ Δία, ὦ Σώκρατες, μακαρίαν γε
 λέγεις τὴν Ἀσπασίαν, εἰ γυνὴ οὕσα τοιούτους λό- 15
 γους οἷα τ' ἐστὶ συντιθέται.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὴ πιστεύεις, ἀκολούθει μετ'
 ἐμοῦ καὶ ἀκούσει αὐτῆς λεγούσης.

MEN. Πολλάκις, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐντετύ-
 χηκα Ἀσπασίᾳ, καὶ οἶδα οἷα ἐστίν. 20

ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄγασαι αὐτὴν καὶ νῦν χά-
 ριν ἔχεις τοῦ λόγου αὐτῆς;

MEN. Καὶ πολλήν γε, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ
 χάριν ἔχω τούτου τοῦ λόγου ἐκείνη ἢ ἐκείνῳ,
 E ὅστις σοὶ ὁ εἰπὼν ἐστὶν αὐτόν· καὶ πρό γε ἄλλων 25
 πολλῶν χάριν ἔχω τῇ εἰπόντι.

ΣΩ. Εὖ ἂν ἔχοι. ἀλλ' ὅπως μου μὴ κατε-
 ρεῖς, ἵνα καὶ αὐθὶς σοι πολλοὺς καὶ καλοὺς λό-
 γους παρ' αὐτῆς πολιτικοὺς ἀπαγγέλλω.

MEN. Θάρρει, οὐ κατερῶ· μόνον ἀπάγγελλε. 30

ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἐσται.

I N D E X.

- Ἀβίωτον εἶναι vitam non esse vitalem* Menex. pag. 174.
 lin. 11. (cfr. βιωτός).
ἄγαλμα statua Charm. 88, 8.
ἄγασθαι τινα Menex. 178, 21.
ἄγεννής obscurus, ignobilis Euth. 22, 1. *ἄγεννῶς*
timide Charm. 93, 26.
ἄγνῶς i. e. ἄγνωστος ignotus Euth. 1, 16. Charm. 86, 6.
ἄγνωσία, ἥ τῶν πατέρων parentes ignorantur s. homi-
nes ignorant parentes Menex. 163, 26.
ἄγων τῆς δίκης certamen forense, actio Crit. 70, 25. *εἰς*
ἄγῶνα καθιστάναι accusare Apol. 39, 27.
ἀγωνίζεσθαι ἄγῶνα causam agere Apol. 54, 20. *ἄγων.*
δίκην Euth. 5, 26. de oratore coram populo dicente
 Menex. 159, 9.
ἀδικεῖν. εἰ μὴ ἀδικῶ i. e. δίκαιός εἰμί τι ποιεῖν Charm.
 90, 10. Menex. 160, 12.
ἀεὶ pro ἑκάστοτε. οἱ ἀεὶ ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντες
die ihnen jedesmal am nächsten sind Apol. 41, 14.
 58, 27. Menex. 163, 25. (cfr. Buttm. gr. gr. §. 137. 5.
 150.)
ἀεροβατεῖν Hesychio interprete *εἰς τὸν αἶρα περιβατεῖν.*
 Apol. 32, 15.
ἀηδής iniucundus, insuavis Euth. 5, 22. Apol. 53, 6. 64,
 17. Lach. 134, 24.
ἀθλητῆς ἀγῶνός τινος Lach. 125, 2.
αἰρεῖν τινά sensu forensi efficere ut quis condemnetur
 Apol. 45, 10. *ὁ λόγος αἰρεῖ ratio ita suadet,*
evincit (Horat. Sat. I, 3, 115. II, 3, 225. 250.) Crit.
 75, 8. *αἰρεῖσθαι μοῖραν χρῶν* Charm. 89, 28.
αἰρεῖσθαι eligere, praeferre Crit. 81, 16. *αἰρ.*

- μάλλον Menex. 174, 7. αἶρ. πολὺ μάλλον Apol. 61, 3.
 αἰσθάνεσθαι sentire, sensibus percipere Charm. 106, 24. comperire, cognoscere, scire Apol. 33, 9. 62, 2.
 αἰσθησις sensus Charm. 94, 16. 106, 22. perceptio per sensus Menex. 176, 20.
 αἰσχύνεσθαι τινα revereri aliq. Crit. 73, 19. αἰσχυν. ὑπέρ τινος Crit. 70, 21.
 αἰτία. αἰτίαν ἔχειν vituperari, reprehendi Apol. 60, 11. Lach. 131, 27. αἰτίαν ὑπέχειν Apol. 52, 29.
 αἰωρεῖσθαι suspensum esse, pendere Lach. 128, 1. Menex. 176, 5.
 ἀκολουθεῖν τινί obtemperare alicui Crit. 73, 21. ἀκολ. μετὰ τινος Men. 178, 17.
 ἀκόλουθος pedissequus Charm. 89, 2.
 ἀκυρος auctoritate privatus; ἀκυροὶ δίκαι Crit. 78, 2.
 ἀλίσκεσθαι ἐν ξυμφορᾷ Crit. 67, 4. ἀπορία τινί Apol. 60, 21. 24. ὑπ' ἀπορίας Charm. 109, 9. ἀλῶναι ambigue dictum tum de eo quem quis currendo assecutus est, tum de eo qui causa cecidit Apol. 61, 16.
 ἀλλὰ in fronte sermonis positum et novam sententiarum seriem incipiens, nun. Crit. 67, 21. ἀλλ' ἄρα Apol. 40, 21. Crit. 74, 2. ἀλλὰ γάρ. ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων οὐδὲν μέτεστι i. e. ἀλλ' ἐκεῖνο οὐχ οὕτως ἔχει· οὐ γὰρ ἐμοὶ τούτων οὐδὲν μέτεστι Apol. 32, 20. 33, 29. „ἀλλὰ pertinet ad principalem sermonis partem, causa autem cum particula γάρ inseritur.” Buttm. ἀλλὰ μὲν δὴ Euth. 18, 7. Crit. 74, 17. 83, 29. at, inquires. „Ponuntur hae particulae ita, ut quod ab altero possit obiici, id quasi occupetur ac statim redarguatur.” Stallb. ἀλλ' ἢ formula quae praecedente fere negatione ponitur, nisi, praeterquam Apol. 34, 10. 54, 13. ἀλλὰ μὴν sane Euth. 11, 1. ἀλλὰ τί aber was sonst? i. e. nihil aliud Euth. 25, 29. ἀλλὰ τί δὴ Crit. 67, 7.
 ἀλλάττεσθαι τι ἀντί τινος Menex. 161, 16.
 ἄλλος Apol. 57, 243 (cfr. Hom. Odys. α', 132.) ἄλλο τι ἢ formula interrogandi, num aliud quam i. e. nonne Crit. 77, 29. 82, 1. ἄλλο τι omisso voc. ἢ Apol. 39, 32. τὰ τε ἄλλα καὶ imprimis Crit. 81, 17.
 ἄλλοσε per attractionem dictum pro ἄλλαχοῦ Crit. 69, 32.
 ἀλλότριος alienus, opponitur τῷ οἰκείῳ Euth. 6, 17.
 ἄλλως temere, nullo certo consilio Crit. 71, 29.

- ἀμείβεσθαι ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλιν πόλεως aliam cum alia urbe permutare* Apol. 59, 10.
ἀμεινον fere quod *ἀγαθόν* Apol. 31, 30. Crit. 84, 13.
ἀμήχανόν τινος immensum quid Apol. 64, 25. *ἀμήχανόν τι οἶον inenarrabili quodam modo* Charm. 89, 21.
ἀμφισβητεῖν ὡς Menex. 169, 3.
ἀμφοτέρα absolute positum Lach. 132, 28. ad numerum singularem refertur Euth. 16, 6. Apol. 37, 16.
ἀναβαίνειν εἰς τὸ δικαστήριον Apol. 30, 9. 62, 30. absolute ibid. 57, 3. *εἰς τὸ πλῆθος prodire in concionem* Apol. 50, 16.
ἀναβιώσκεισθαι in vitam revocare, vitam reddere Crit. 75, 5.
ἀναγιγνώσκειν recitare Apol. 32, 8.
ἀναδιδόναι proferre Menex. 162, 11.
ἀναιρεῖσθαι corpora mortuorum tollere ut sepeliantur Apol. 51, 15.
ἀναισχυντεῖν impudentem esse Crit. 83, 6.
ἀναλαμβάνειν iterum tractare, repetere Apol. 32, 3. Crit. 71, 24.
ἀνάπηρος qui caret parte vel membro aliquo corporis aut eius usu Crit. 82, 15.
ἀναπιμπλάναι polluere, maculare Apol. 51, 31.
ἀνατίθεςθαι retractare, revocare Charm. 102, 8.
ἀνατρέπειν πόλιν evertere civitatem Crit. 78, 1.
ἀναφέρειν εἰς τινά i. τὸν λόγον referre sermonem ad aliq. Apol. 34, 21. nisi malis absolute intelligere verbum, ut legitur I. Alcib. 110. D. οὐκ εἰς σπουδαίους γε διδασκάλους καταγεύγεις, εἰς τοὺς πόλλους ἀναφέρων, *indem du dich berufst.*
ἀνέχεσθαι τινος sustinere, ferre aliquid Apol. 50, 1.
ἀνθρωπίνη ἀρετή Apol. 33, 20. σοφία 34, 12 τὸ ἀνθρώπινον 49, 32.
ἀντιγραφὴ libellus accusationis Apol. 44, 12.
ἀντιπαράβάλλειν conferre Apol. 64, 16.
ἀντιπαράτιθέναι comparare, conferre Apol. 63, 22.
ἀντιτιμᾶσθαι contra aestimare Apol. 57, 8.
ἀντωμοσία iusiurandum vel actoris, quum iurat se iustis de caussis et sine calumnia litem alteri intendere, vel rei, quum iurat se esse innocentem. Apol. 32, 7. 39, 20.
ἀξιος. ἢ ἀξία i. δόξα Menex. 164, 25. poena quam quis commeruit Apol. 57, 9. 58, 6. *κατὰ τὴν ἀξίαν pro dignitate* 57, 27. *ἀξιόν ἐστὶ τινι ζῆν pretium est vivere* Crit. 83, 6.

- ἀξιούν* *postulare* Apol. 32, 22. 56, 10. *existimare, censere, putare* Apol. 31, 19. 54, 29. Menex. 165, 14.
ἀξιόχρεως testis fide dignus Apol. 34, 20.
ἀπαίρειν discedere Crit. 83, 12.
ἀπαθανατίζειν immortalem facere, immortalitatem tribuere Charm. 91, 6.
ἀπαλλάττεσθαι τινος liberari a re molesta atque odiosa Euth. 11, 28. Apol. 61, 31.
ἀπαναισχυντεῖν Apol. 50, 9.
ἀπεργασία ἔργου, ὑγιείας, πλοίου, οἰκίας effectio, elaboratio Euth. 23, 30. sqq. 24, 2. sqq.
ἀπιστεῖν non parere, non obsequi Apol. 47, 11.
ἀπλῶς simpliciter, sine ulla exceptione Lach. 120, 10.
ἀποβαίνειν evenire Euth. 5, 24. Apol. 61, 32.
ἀποδημεῖν peregrinari Apol. 63, 31. Crit. 82, 14.
ἀποδημία peregrinatio Apol. 64, 9. Crit. 81, 12.
ἀποδιδράσκειν aufugere ut servus Crit. 77, 26. 81, 27. 83, 16.
ἀποικία. εἰς ἀποικίαν ἵέναι migrare in coloniam patriae suae Crit. 80, 16.
ἀποκρίνεσθαι τι Crit. 75, 26.
ἀποκτείνειν condemnare, multare morte Apol. 47, 14. 49, 1. 55, 21. 61, 28. 30.
ἀποκτινύναι Crit. 74, 18.
ἀπολαμβάνειν intercipere, intercludere Menex. 170, 1.
ἀπολαύειν τί τινος s. ἀπό τινος Apol. 50, 6. Charm. 113, 14. per ironiam dicitur in partem deteriore Crit. 83, 32.
ἀπολογεῖσθαι τί τινι Crit. 84, 12. τί Apol. 54, 17. πρὸς τι Apol. 30, 21. πρὸς τινα 31, 23. 39, 18. ὑπέρ τινος 49, 12. absolute 30, 5. 56, 17. 61, 2. 3.
ἀπολύεσθαι διαβολάς diluere calumnias Apol. 58, 18.
ἀπορία λόγων inopia verborum (Cic. I. de Orat. 54, 233 *dicendi inscientia*) Apol. 60, 21.
ἀπορος difficilis, sensu passivo dicitur homo Apol. 31, 15.
ἀποφεύγειν absolvi Apol. 56, 3. 30.
ἀπρόσωπος opponitur εὐπροσώπῳ Charm. 88, 12.
ἄρα pro εἰ Lach. 130, 27. ἄρα μὴ *doch nicht etwa, sollte vielleicht* Crit. 69, 6. „Interrogat in re in-
credibili, ita tamen, ut ἄρα addat fere aliquam
sollicitudinem sive veram sive fictam, ne forte
ab altero affirmetur.” Buttm. ἄρα οὖν *pro*
ἄρα οὖν οὐ igitur, extra interrogationem positum
Euth. 7, 24. 9, 17. (cfr. Buttm. ad Charm. pag. Hein-
dorf. 80. edit. sec.)

ἄρτι *modo*, *oppoſ.* πάλαι *Crit.* 66, 11. *gerade*, *eben*
Lach. 123, 15. *paulo ante* *Charm.* 114, 6.
 ἄρτιος ἀριθμός *numerus par*, ἰσοσκελής *Euth.* 21, 26.
 ἄρχειν ἀρχήν *magistratum gerere* *Apol.* 51, 12. οἱ ἄρ-
 χοντες, οἱ ἑνδεκα *undecimviri* *Apol.* 62, 15.
 ἀρχή *principium* s. *fundamentum disputationis* *Crit.* 75,
 25. 77, 7. τὴν ἀρχήν *prorsus* *Apol.* 47, 12.
 ἀσκεῖν *pro ἀσκεῖν ἑαυτόν* *Lach.* 129, 2.
 ἀσπάζεσθαι *salutare* *Charm.* 86, 9. 87, 3. *amplecti*, *co-*
lere *Apol.* 47, 24. *Crit.* 72, 28.
 ἀσχήμων *indecorus*, *turpis* *Crit.* 83, 10.
 ἀτεχνῶς *plane*, *prorsus* *Euth.* 4, 18. *Apol.* 30, 10. 31,
 9. *Charm.* 87, 29.
 ἀτιμάζειν *contemnere*, *de hominibus* *Euth.* 27, 17. *Apol.*
 55, 8. *de rebus* *Apol.* 32, 17. *Crit.* 73, 5. *ignomi-*
nia notare *Apol.* 49, 6.
 ἄτοπος *insolens*, *mirus* *Crit.* 68, 6. *absurdus*, *ineptus*
Euth. 4, 22. *Apol.* 50, 14. *Charm.* 114, 4.
 αὐ̄ porro *Apol.* 64, 9. *Crit.* 72, 21. *vicissim* *Euth.* 7, 18.
 αὐ̄θις *posthac* *Apol.* 39, 18.
 αὐ̄τίκα *exempli gratia* *Lach.* 146, 11.
 αὐ̄τόματος. ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου *sponte* *Apol.* 60, 15. *ca-*
su, *fortuito* 65, 4.
 αὐ̄τός. αὐ̄τὸς πέμπτος *ego cum quatuor aliis* *Apol.* 51,
 27. *unus, solus* *Lach.* 129, 6. *Menex.* 172, 31. αὐ̄-
 τὸς μόνος *coniuncta* *Charm.* 90, 20. αὐ̄τός *oppo-*
sitioni inservit *Crit.* 78, 32.
 αὐ̄τοσχεδιάζειν *ex tempore dicere* *Menex.* 159, 4. *teme-*
re loqui *Euth.* 7, 29. 28, 5. *temere statuere atque*
decernere, *de iudiciis dictum* *Apol.* 34, 4.
 ἀφιέναι *dimittere* *Euth.* 8, 7. 16, 1. *absolvere* *Apol.* 47,
 11. 48, 25. *Crit.* 74, 32.
 ἀφοσιοῦν *religione se exsolvere*, *sich entschöhnen* *Euth.*
 6, 24.

Βαθύς. ὀρθρός βαθύς *primum diluculum* *Crit.* 66, 5.
 βάρβαρος. πᾶν τὸ βάρβαρον ἰ. πάντες οἱ βάρβαροι *Me-*
nex. 167, 27.
 βεβαιοῦν τὴν δόξαν τινί *aliquem confirmare in opini-*
one *Crit.* 82, 31. βεβαιοῦσθαι *suas cogitationes*
confirmare *Lach.* 144, 30. 154, 20.
 βιωτὸς βίος *Apol.* 59, 26. (*vita vitalis* *Ennius* ap. *Cic.*
Lael. 6, 22. *vitale* *Hor. Sat.* 2, 7, 4.) βιωτόν ἐστι
Crit. 73, 28.

βλέπειν *spectare, petere* Charm. 113, 15.
 βομβεῖν *personare aures* Crit. 84, 30. (de R. P. VIII. 564.
 D. τὸ δ' ἄλλο περὶ τὰ βήματα προσίζον βομβεῖτε
 καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος.)
 βουλευεῖν *esse de senatu quingentorum* Apol. 51, 24.
 βραχύς. ὁ χρόνος βραχύς διηγῆσασθαι τι i. e. βραχίων
 ἢ ὥστε ἀξίως διηγ. Menex. 164, 20. διὰ βραχέων
 paucis verbis Menex. 163, 11.

Γὰρ in diverbiis interdum assentiendi vim habet va-
 letque *profecto, sane* Euth. 3, 8. Apol. 64, 11. post
 parenthesin insertum Apol. 34, 30.
 γέ in plurium rerum enumeratione additur ei vocabulo,
 quod habet vim et gravitatem Euth. 9, 30. Apol. 55,
 3. Crit. 72, 32. γέ τοι δὴ vim habet affirmandi
 cum quadam restrictione Crit. 67, 27.
 γεννάδας *generosus*, in allocutione Charm. 89, 23.
 γενναῖος idem Euth. 12, 22.
 γίγνεσθαι *fieri, adesse* Euth. 4, 27. Apol. 50, 20. γενέ-
 σθαι *natum esse* Crit. 78, 30. τὸ γεγνημένον re-
 cens natus, infans Crit. 78, 25.
 γιγνώσκειν *tinós τι πράττοντος* Apol. 43, 18.
 γλίσχως *tenaciter* Crit. 83, 21.
 γνωρίζειν *amicitia amplecti* Lach. 124, 10.
 γοητεύειν *quasi incantationibus decipere* Menex. 158, 8.
 γράφασθαι *τινα γραφήν* Euth. 3, 7. Apol. 32, 5. γρά-
 φασθαι *τινα nomen alicuius deferre* Euth. 4, 25.
 γραφή *caussa publica*, quum quis accusatur de crimine
 ad totam rem publicam pertinente.
 γυμνάσιον. τὰ γυμνάσια *exercitationes corporis* Lach.
 124, 31.

Δαί post τί et alia nonnulla interrogativa ponitur pro
 δέ, ubi aliquid fortius pronuntiatur, vel mirandi
 significatione vel oppositione, vel ad excitandam al-
 terius attentionem, ita ut τί δαί reddi possit *quid
 ista? quid tum? quid porro?* Buttm. Euth. 24, 23.
 Apol. 40, 20.
 δαιμόνιος *blandae appellationi inservit* Crit. 68, 9.
 τὸ δαιμόνιον, adiect., effectum s. manifestationem
 dei vel alicuius dei significat Euth. 4, 27. Apol.
 50, 20. ἡ μαντικὴ ἢ τοῦ δαιμονίου Apol. 62, 23.
 δέ omisso μέν Lach. 146, 5. post parenthesin illa-

- tum Apol. 46, 1. in apodosi Apol. 59, 26 duplex
 δέ respondet duplici μέν, unde gravior fit oratio
 Apol. 46, 18. 21. δέ ἄρα Apol. 54, 24. 59, 6. Crit.
 71, 28. 79, 9. „Indicat contrarium illud, quod ex
 praecedentibus colligitur, esse absurdum neque ullo
 modo probandum, continetque deductionis ad ab-
 surdum, quam dialectici vocant, significationem,
 sive quis suam ipsius sententiam enuntiat sive ex
 alius cuiusdam mente loquitur.” Stallb.
 δεδέσθαι in vinculis publicis esse Apol. 58, 28.
 δεῖ. πολλοῦ δέω Euth. 23, 16. cum infinitivo pro πολ-
 ποῦ δεῖ ἐμέ Apol. 49, 11. δεῖν abundare videtur
 post ἀξιοῦν Apol. 56, 11. ubi vertendum est *sollen*.
 οὐδὲν δέομαι non habeo necesse Apol. 35, 15.
 δεδιέναι ὅτι Apol. 36, 1.
 δεινός, σοφός non sine ironia Euth. 5, 7. δεινὸς λέ-
 γειν peritus dicendi Apol. 29, 8. οὐδὲν δεινὸν μὴ
 nullum est periculum ne Apol. 45, 14.
 δεξιὸς ῥήτωρ Menex. 158, 29. lat. *dexter*.
 δεῦρο adverb. loci, παρακελευστικῶς accipiendum Apol.
 39, 32.
 δεύτερος inferior Menex. 164, 24.
 δέχεσθαι cum infinitivo, *praeferre, malle* Apol. 37, 14.
 δὴ scilicet Crit. 82, 11. ironiam significat Charm. 102,
 27. δὴ οὖν iam igitur, also nun Apol. 55, 6.
 Crit. 77, 2.
 δῆλός εἰμι parenthetice positum Euth. 25, 5.
 διὰ διὰ χρόνου interiecto tempore, longo intervallo
 Charm. 86, 2.
 διαβολή mala opinio Apol. 31, 27. 58, 18.
 διαγείν agere, degere Euth. 5, 23. Crit. 66, 19.
 διαίτα, ἡ καθ' ἡμέραν usus vitae quotidianus Menex.
 163, 6.
 διακελεύεσθαι i. κελεύειν Euth. 10, 19.
 διαμυθολογεῖν confabulari, disserere, colloqui Apol.
 62, 18.
 διάνοια i. ψυχὴ oppos. τῷ σώματι sive parti eius Charm.
 92, 16.
 διατριβή. αἱ ξυνήθεις διατριβαί loca ubi quis commo-
 rari consuevit Charm. 86, 3. conversationes et
 quae cum iis coniunctae sunt disputationes Euth.
 3, 2. Apol. 53, 27. 59, 4. 64, 13. Lach. 122, 24.
 124, 28.
 διατιθέναι ποιήματα carmina recitare Charm. 99, 19.
 διατίθεσθαι γενναίως Menex. 158, 13.

- διαφέρειν τινί τινος Euth. 7, 21. εἰς τι Apol. 55, 24.
 διαφερόντως prae caeteris Crit. 81, 8. 82, 15. Menex.
 177, 16.
 διαφεύγειν absolute positum pro διαφ. κίνδυνον saluum
 evadere Crit. 70, 28.
 διδασκαλικός τινος qui aliquid docere potest Euth. 5, 8.
 διδάσκαλος περί τινος Lach. 131, 30. Menex. 159, 24.
 δίκαιός εἰμι c. infinit. Crit. 69, 13. absolute positum
 Lach. 123, 10.
 δικανικόν auribus grave et molestum, insolens Apol.
 51, 10.
 δίκη omnis caussa et privata et publica; ubi refertur ad
 γραφήν, semper significat causam privatam. Euth.
 3, 6. δίκη γενομένη iudicium e legibus factum
 s. iudicatum, δίκη δικασθεῖσα Crit. 78, 1. δίκην
 φεύγειν accusari, reum agi Apol. 32, 19.
 διφθέρα pellis et quod e pellibus factum est, vestis co-
 riacea Crit. 83, 17.
 διωκάθειν ὑπέρ τινός τινα φόνου Euth. 27, 24.
 δοκεῖν Attica urbanitate dicitur de rebus certis, ut lat.
 videri Crit. 67, 15. de somnis et visionibus dictum
 Crit. 68, 2.
 δοκιμάζεσθαι sui iuris fieri Crit. 80, 11.
 δράμα. ἐλεεινὰ δράματα εἰσάγειν, quibus spectatori-
 bus misericordia movetur Apol. 55, 31.
 δυστυχεῖν εἰς τι Lach. 127, 9.
 δυσχερές molestum, aegrum Crit. 69, 30. δυσχερῶς du-
 bitanter, non sine offensione Euth. 9, 19.
 Ἐάν — εἰ δὲ μὴ (sine verbo) Charm. 92, 8. Menex.
 157, 11. ἔάν οὐ s. εἰ οὐ quando leguntur, ne-
 gatio ad verbum pertinet ita ut cum eo unam no-
 tionem efficiat Apol. 41, 4. ἔάνπερ wenn nem-
 lich, wenn anders Euth. 6, 22. 15, 21. Apol. 41, 1.
 45, 11. ἔάν τις et εἴ τις pro ὅστις ἄν Apol. 33,
 B. ἔάν τε — ἔάν τε sive — sive.
 ἐθέλειν cum infinitivo, lubenter aliquid facere Charm.
 88, 23.
 εἰ in protasi ter repetitum Apol. 47, 11. sqq. εἰ in pro-
 tasi et εἰ μὲν — εἰ δέ in apodosi Euth. 18, 22. sive
 εἴτε — εἰ δέ Apol. 53, 13. 63, 16. 31. εἰ post verba
 affectionum animi Crit. 67, 2. εἰ δὲ μὴ sin mi-
 nus Crit. 83, 23. εἰ δ' οὖν elliptice positum Apol.
 54, 29. εἰ μὴ ἄρα nisi forte Apol. 29, 11. εἴπερ

- τις ἄλλος *si quis alius* i. e. *prae caeteris*, quam maxime Lach. 121, 3.
 εἰδέναι. εὖ ἰσθι per *parenthesin* illatum Apol. 48, 12. Crit. 84, 28. sic εὖ ἰσθες Apol. 34, 9.
 εἰς. ἀποφαίνεσθαι τι εἰς πάντας ἀνθρώπους Menex. 164, 13. θεῖναι τι εἰς ὧδας ib. 164, 29. πιστεῦ-
 εσθαι εἰς τι quod attinet ad Lach. 124, 3.
 εἶδος i. ἰδέα Euth. 10, 22. (alibi distinguuntur, ut sit *εἶδος res*, *ἰδέα cogitatio*.)
 εἰχῆ temere Menex. 158, 4.
 εἶναι pro σῶν εἶναι *salvum esse, superesse* Crit. 77, 32.
 εἶεν. Timaeus: συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. ἔστι ταῦτα i. εἶεν Crit. 67, 7. ἔκων εἶναι *mea voluntate* Euth. 27, 16. τὸ νῦν εἶναι *für jetzt, für heute* Lach. 200. extr. εἶναι τι, *esse aliquid ἀξιόλογον* Apol. 55, 17.
 εἰσάγειν in re iudiciaria dicitur et de magistratu, qui permittit accusatori in aliquem agere ex lege, dare actionem, et de actore, qui alterum in iudicium adducit, accusat. εἰσάγειν τινὰ εἰς δικαστήριον Apol. 46, 23. τινὰ τοῖς δικασταῖς Apol. 40, 5. εἰσάγειν (δεῦρο) 41, 20. εἰσάγειν δράματα 55, 31.
 εἰσαυθις *posthac, deinde* Euth. 10, 10. 27, 20. Charm. 109, 2.
 εἰσέρχεσθαι εἰς τὸ δικαστήριον *verbum iudiciale*, quum causa iudicio agitari coepit Crit. 70, 24.
 εἰσηγεῖσθαι auctorem esse, suadere Crit. 74, 14. Lach. 121, 28.
 εἰσιέναι εἰς τοὺς δικαστάς Apol. 30, 2.
 εἴσοδος, ἡ τῆς δίκης *ingressus causae, deductio causae* Crit. 70, 23.
 εἶτα post *verbum finitum* ponitur pro καὶ εἶτα Apol. 38, 13. interrogat cum indignatione Apol. 45, 16. cum obiurgatione Crit. 66, 13.
 ἐκ. ἐκ νέου a *pueritia* Apol. 34, 24. ἐκ παιδός 50, 22. ἐκ παίδων 30, 29. ἐκ τῶν ὁμολογουμένων *ex concessis* Crit. 74, 30. Charm. 102, 6. ἐκ τούτων δὴ ἄθροι ex *his* i. *si haec vera sunt, vide quid inde sequatur* Crit. 77, 18. ἐξ ὧν ἀναγγέλλουσι *secundum ea, quae nuntiant*, i. ut colligere licet ex iis, quae — Crit. 67, 16. Charm. 96, 8.
 ἐκβαίνειν *evenire* Charm. 105, 12.
 ἐκβάλλειν *proiicere, repudiare* Crit. 71, 15.

- ἐκκαθαίρειν eruncare, amovere* Euth. 4, 12.
ἐκκλέπτειν clam educere Crit. 69, 9.
ἐκπαιδεύειν Crit. 70, 11.
ἐκπλήττειν percellere, perterrefacere Apol. 52, 4.
ἐκτὸς εἶναι τινος non esse in ea conditione ut — Crit. 72, 7.
ἐκτρέφειν aufziehen Crit. 70, 11. 78, 30.
ἐκφέρειν λόγον divulgare, ausplaudern Menex. 160, 17.
ἐκχεῖν profundere, effundere. αἱ ὁμολογίαι ἐκχεχυμέναι εἰσὶ Crit. 76, 3. ἐκχεχυμένως λέγειν ita dicere ut nihil reticeas Euth. 5, 17.
ἐμμελῶς διδάσκειν commode docere Apol. 33, 27.
ἐμμένειν τοῖς πρόσθεν sententiam priorem retinere Crit. 77, 10. ἐμμ. τοῖς ὁμολογουμένοις 82, 18. ταῖς δὲ καὶ 78, 14. iudicia rata habere, iudiciis stare.
ἐμός. τὰ ἐμά Crit. 71, 12. (ut τὰ ἡμέτερα 74, 5.) omnia quae ad me pertinent.
ἐμπιμπλάναι τὰ ὦτα implere aures Apol. 38, 30.
ἐν omisum Euth. 10, 2. Menex. 166, 11. ἐν τοῖς c. superlativo, quum maxime, ut qui maxime Crit. 67, 11. 81, 1. (Buttm. gr. gr. §. 137. s. 150.) ἐν τῇ Ποτιδαίᾳ ad Potid. Charm. 86, 13.
ἐναντίον, τό, adverb., contra Euth. 17, 11.
ἐναργής i. σαφής, clarus, evidens Crit. 68, 7.
ἐναυλος λόγος καὶ φθόγγος Menex. 158, 24. sermo quo aures adhuc personant.
ἐνδεικνύναι sensu forensi, ad magistratum deferre Apol. 51, 20. ἐνδείκνυσθαι demonstrare, probare. Euth. 15, 10. 12. Apol. 38, 5. 47, 27.
ἐνδεκα, οἱ, undecimviri, magistratus, quibus solebant tradi ad supplicium, qui publice damnati erant. Apol. 58, 28.
ἐνεκα. τούτου ἐνεκα si nihil aliud spectas praeter — i. quod attinet ad — Charm. 94, 10.
ἐνέχεσθαι αἰτίᾳ culpa constrictum teneri Crit. 80, 31.
ἐννοεῖν recordari, meminisse Euth. 3, 20.
ἐντήκειν. τὸ μῖσος ἐντέτηκε odium inustum est Menex. 172, 32.
ἐντρέπασθαι τινος revereri, curare Crit. 81, 26.
ἐξαρκος qui negat, inficiatur Charm. 93, 27.
ἐξέρχεσθαι in exilium ire Apol. 59, 8.
ἐξηγητής sacrorum interpres Euth. 6, 32. „Atheniensium ἐξηγητῶν erat monstra et prodigia procurare, „ritus in sacris observari solitos docere, expiare „homicidas aliosque piaculo obnoxios, dirimere de-

»nique lites, quae de rebus sacris inciderent.”
Ruhnkens.

ἐπαγγέλλεσθαι *se offerre* Lach. 135, 32.

ἐπαΐειν περί τινος Apol. 32, 16. Crit. 74, 12. Lach. 152, 17. ὁ ἐπαΐων *peritus* Crit. 73, 1. 19.

ἐπαινεῖν εἰς τι (quod attinet ad) Lach. 124, 2.

ἐπαινοί, οἱ, Crit. 73, 5.

ἐπανορθοῦσθαι *corrigere sententiam* Euth. 16, 3. Lach. 154, 17.

ἐπαχθές, de laude invidiosa et molesta Charm. 94, 1.

ἐπειτα post participium insertum Apol. 34, 1.

ἐπεκδιδάσκειν *docere insuper* Euth. 11, 7.

ἐπεξιέναι *reum agere, accusare.* τινί Euth. 9, 2. τινὶ

ὑπὲρ φόνου Euth. 6, 17. τινὶ φόνου 7, 12. 10, 15.

τῇ δίκῃ 6, 25.

ἐπεξέρχεσθαι τινι Euth. 9, 14. τινὶ φόνου ὑπὲρ τινος 7, 8.

ἐπεσθαι τινι *sequi, obsequi* Crit. 73, 18.

ἐπηλυσ Menex. 161, 24. ὁ ἄλλεθεν ἐπεληλυθώς, τοῦτ' ἔστιν ὁ ἄλλοεθνής. Tim.

ἐπὶ cum genitivo locum indicat, ἐπὶ τῶν τραπεζῶν *ad mensas numulariorum* Apol. 30, 6. ἐπὶ σχολῆς *per otium*, quum otium erit Euth. 10, 10. ἐπὶ τινος λέγειν de aliquo loqui Charm. 89, 26.

cum dativo conditionem significat, ἐφ' ὅτε Apol. 47, 19. ἐπὶ πόσῳ de pretio Apol. 64, 10. consi-

lium indicat, ἐπὶ διαβολῇ λέγειν *calumniandi causa dicere* Apol. 34, 17. ἐπὶ τινι λέγειν Menex. 157, 15.

ἐπὶ πλέον ἐστὶ τι *latius patet, latius est aliquid* Euth. 21, 9.

ἐπιβουλεύειν *meditari de aliq. re* Menex. 168, 1.

ἐπίγρυπος *cui nasus est aduncus* Euth. 3, 19.

ἐπιδεικνύναι *ostendere, proponere* Euth. 15, 15. Apol. 62, 19. ἐπιδείκνυσθαι i. ἐπιδείξιν ποιεῖσθαι Lach. 121, 31.

ἐπιδημεῖν *habitare* Apol. 33, 9. de eo qui raro peregrinatur Crit. 81, 9.

ἐπιεικῆς *qui rationem sequitur, sapiens* Apol. 57, 15. Crit. 68, 22. ἐπιεικέστερον εἶναι πρὸς τι probabili-

liorem esse Apol. 36, 10.

ἐπιεικῶς *modeste, moderate*; sed ex Attica moderatione fere idem quod *valde*, ita ut respondeat latino *satis*, nostro *ziemlich*. ἐπιεικῶς πάλαι

satis diu, ziemlich lange Crit. 66, 12. ἐπιεικ. ἀληθῆ Charm. 89, 18.

- ἐπέναι. ἢ ἐπιούσα ἡμέρα i. e. τήμερον Crit. 67, 28.
ἢ ἐπ. νύξ 71, 2.
- ἐπικηρουκέσθαι τινι legatos mittere ad aliq. foederis faciundi causa Men. 169, 27.
- ἐπικωμῶδειν ridere, deridere Apol. 50, 21.
- ἐπισκῆπτεσθαι τινι φόβου accusare Euth. 15, 8.
- ἐπιστάτης qui alicui praeest Apol. 33, 14. i. q. γυμναστής, παιδοτροίβης Crit. 73, 1.
- ἐπιτυχάνειν. τὰ ἐπιτυχόντα ὀνόματα verba quae sponte quasi se offerunt Apol. 29, 20.
- ἐπωδή incantatio Charm. 90, 2.
- ἔργον opus bellicum, pugna Menex. 166, 22. 166, 32. 167, 5.
- ἔρεϊν τί τινα Crit. 74, 11.
- ἔρημος. ἔρημη i. δίκη. ἔρημην κατηγορεῖν accusare reum absentem, licet vadimonium deseruerit Apol. 31, 9.
- ἔρμαιον ἐστὶ τι in lucro ponere Charm. 92, 14.
- ἐστία. ἀφ' ἐστίας ἀρχεσθαι Euth. 4, 19. proverbium, quo utebantur fere in malam partem de iis, qui in aliquo genere inciperent a suis vel ab iis, qui essent quodam in genere principes.
- ἔτι καὶ νῦν vel nunc, nunc saltem Crit. 68, 10. οὐκ ἔτι de tempore praesenti, non iam, nicht mehr Crit. 66, 1.
- εὐαρίθμητος. ἡμέραι εὐαρίθμητοι dies qui facile numerari possunt i. perpauci Apol. 63, 26.
- εὕγε i. ποιεῖς Lach. 123, 22. 154, 7.
- εὐδαιμονίζειν τινός τινα beatum praedicare aliq. ob aliq. Crit. 66, 20.
- εὐδιάβολον quod quem facile suspectum reddere potest Euth. 4, 30.
- εὐδοξία, ἡ τοῦ πλήθους Menex. 163, 21.
- εὐεργετεῖν mercedulam porrigere Crit. 66, 10.
- εὐεργέτης Apol. 57, 30. cognomen perquam honorificum, quo ornabantur qui bene meriti essent de civitate.
- εὐλαβεῖσθαι μὴ c. iusfin. cavere ne Charm. 89, 27.
- εὐτελής tenuis, vilis, venalis Crit. 69, 21.
- ἔχειν νοῶ cognitum habere, mente tenere Euth. 3, 17. ἐν νοῶ in animo habere, cogitare Apol. 33, 19. ἔχε, ἔχε δὴ, ἔχε οὖν. „Proprie notat, tene igitur hoc, „de quo locuti sumus, quod est monentis, ut alter „illud memoria teneat videatque, quid inde sequatur. Nos sic fere dicimus: warte nur.” Herm. τὰ τούτων ἐχόμενα μαθήματα quae cum illis coniuncta sunt Lach. 125, 19. ὁ ἐχόμενος φόβος metus

proximus, qui cum superioribus coniunctus erat
Menex. 167, 7.

Zeūγος triga s. quadriga Apol. 58, 2.

ζητεῖν cupere, velle Euth. 11, 5. Apol. 59, 5.

"H. „Haec particula quum fere poni soleret in se-
cunda parte interrogationis bimembris, postmodo
etiam ita usurpari coepta est, ut omisso priore
interrogationis membro vim restringendi atque cor-
rigendi exerceret." Stallb. sic ἢ δῆλον δὴ ὅτι
sed quid quaero? an id quidem manifestum est
Euth. 6, 16. Apol. 42, 14. 57, 9. Menex. 157, 4. ὀλί-
γον ἢ οὐδέν aut potius nihil Apol. 38, 16. ἢ τι ἢ
οὐδέν nihil propemodum Apol. 29, 15.

ἔχειν venisse Crit. 66, 11. 67, 16. ἦκ. εἰς τοσοῦτον ἀμα-
θίας eo ignorantiae venisse Apol. 1, 27.

ἡλικία senectus Apol. 60, 17. Crit. 67, 5. Lach. 123, 8.
ἐν ἡλικίᾳ εἶναι *adultum esse*, qui iustam quandam
aetatis maturitatem adeptus est Charm. 87, 20.

ἡλίκος per attractionem Lach. 123, 6.

ἡπειρος Asia minor Charm. 93, 4.

Θάνατοι, οἱ, (mortes Cic. de N. D. I, 42, 119.) Crit.
71, 21.

θαυμάζειν ὥπως Crit. 66, 6.

θαυμάσιος in allocutione in utramque partem dicitur
Euth. 4, 22. 7, 24. 13, 2. Crit. 74, 21. Menex. 157, 7.

θαυμάσια ἐργάζεσθαι Apol. 55, 19.

θεᾶ ἀνδρός Lach. 122, 1.

θεᾶσθαι videre Lach. 120, 1. *contemplari, admirari*
Charm. 88, 8.

θεωρία spectatio ludorum et sacrorum Crit. 81, 10.

θνήσκειν. τεθνάναι mortuum esse, todt sein, pro praesenti
Apol. 48, 26. 61, 4. 62, 16. 64, 11. Crit. 67, 14.
81, 23.

θόλος Apol. 51, 27. *aedificium publicum in Ceramico ur-
bano situm prope curiam quingentorum, in quo pry-
tanes epulabantur et sacrificabant.*

*θορυβεῖν de tumultu omnis generis et quum iudices ca-
pita conferunt et fremunt* Apol. 30, 7.

θωπεύειν blandiri, mitigare Crit. 79, 21.

Ἰατρός i. *γυμναστής*, qui praescribebat rationem vi-
ctus Crit. 72, 25., ubi coniungitur cum magistro
exercitiorum, *παιδοιργίῃ*. cfr. Protag. 313. D. Al-
cib. I. 131. A.

ἰδέα *facies, forma* Euth. 8, 26. *species, pulchritudo*
Charm. 92, 18. 93, 10.

ἰδιωτεύειν *vitam privatam agere* Apol. 51, 4.

ἰδιώτης *homo privatus* Apol. 63, 21. Crit. 78, 2.

ἰδρῶσθαι collocare Euth. 19, 12. 20, 2.

ἱκανῶς *satis, sufficienter*. *ἱκαν. διδάσκειν* Euth. 10, 12.
λέγεσθαι Crit. 72, 10. 75, 26. *ὑμνεῖν* Menex. 164,
21. *ἱκανῶς ἔχειν* Lach. 138, 3. Charm. 118, 30.
Menex. 157, 6. *ἱκαν. πεφυκέναι* Charm. 93, 13.

ἵνα τί Apol. 44, 16. „Dicitur per ellipsin; plene in
„constructione praesentis temporis ἵνα τί γένη-
„ται; in constructione praeteriti, ἵνα τί γένοιτο.”
H e r m.

ἰστάναι *ponderari* Euth. 12, 2. cfr. ἡ *στατική*.

ἰσχύς de animi fortitudine Apol. 47, 30.

ἴσως *urbane pro εἰκότως* Lach. 129, 8. *opinor, puto*
148, 14.

Καθάπτεσθαι τινος *verbis tangere, perstringere* Crit.
81, 3.

καθιστάναι εἰς ἀγῶνα *accusare* Apol. 39, 28.

καί *negligenter adnectit* Crit. 70, 7 *καὶ τοιαῦτα σπεύ-
δεις.* intendit vocem cui praepositum est Euth.

4, 20 *τί καὶ ποιοῦντα quid tandem facientem.* 7,

2 *εἰ καὶ ἀποθάνοι si vel periret.* Apol. 36, 13.

ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος κ. τ. λ. *ut mihi denique*
etc. 37, 28 *ὀλίγου ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδένοιο imo nul-*

lius pretii. 61, 12 *ἔμοιγε καὶ αὐτῷ mir ganz ins-
besondere.* Lach. 126, 6. 128, 32. 151, 15. *καὶ* in

comparatione geminatum Apol. 37, 9. *καί* — *γέ*

nunquam coniungenda sunt, sed *καὶ* nectit quae

sequuntur cum iis quae dicta sunt, et *γέ* intendit,

und zwar, Euth. 9, 30. *καί* — *δέ* Crit. 79, 12. si-

bi respondent Menex. 159, 19. *καὶ δὲ καὶ* post

ὥσπερ pro *οὕτω καὶ νῦν* Apol. 30, 14. *καί* — *ἢ*

σese excipiunt Lach. 139, 31. *καὶ οὐτιοῦν vel tan-*

tillum Apol. 55, 28.

καινοτομεῖν περὶ τὰ θεῖα *novare religionem, in rebus*
divinis Euth. 4, 28. 28, 6. *καινοτ. περὶ τῶν θεῶν*

7, 30.

καλλιπεῖν *uti oratione venusta et eleganti* Apol. 29, 17.
 καλλωπίζεσθαι *metaphorice se ostentare, iactare laudemque captare* Crit. 81, 22.

κάμπτεσθαι *moveri* Lach. 142, 7. Menex. 172, 2.

καθ' ὅσον δύνασθαι *pro viribus* Crit. 79, 13. Lach. 121, 1.

καταγέλαστος *deridendus* Apol. 46, 6. 55, 32. Crit. 82, 19.

κατ'αγέλως *proprie derisio, metaphorice ridicula fabulae catastrophæ* Crit. 70, 26.

καταγιγνώσκειν τί τινος *arguere aliquem* Apol. 40, 1.

καταγ. τι ὥς *vereri, suspicari* Euth. 3, 7. (Phaed. 116. C. οὐ καταγνώσομαι γέ σου — *διε ich werde von dir doch nicht denken*).

καταδεῖσθαι *aliquem rogare ne contra alterum agat* Apol. 53, 30.

κατάδηλον *manifestum, evidens, imprimis si quid evidens fit invito altero* Apol. 38, 26. Crit. 71, 28.

καταποικίλλειν *depingere (pro intexere)* Euth. 10, 1.

καταπολεμεῖν *devincere* Menex. 173, 4.

καταχαρίζεσθαι τὸ δίκαιον *iustitiam donare gratiae* Apol. 56, 5.

καταψηφίζεσθαι τινός τι Apol. 60, 19.

κατερεῖν *prodere, divulgare* Menex. 178, 27.

κατέρχεσθαι *de exulibus, qui in patriam redeunt* Apol. 34, 26.

κατιδεῖν *perspicere* Euth. 4, 4. 8, 19.

κελεύειν *invitare* Lach. 120, 2.

κηλεῖν *mulcere, delinire* Menex. 158, 15.

κινδυνεύειν *videri* Apol. 63, 4. Crit. 67, 31. „Hoc verbum, quod alias significat *periclitari*, ex ea, quae sine dubio primaria fuit vocis κίνδυνος notio, casualis, fors, derivatam habet hanc etiam vim, qua κινδυνεύει valet *fieri potest ut*, atque inde *verisimile est, videtur*; neque tantum de re sinistra, sed de minime molesta, imo fausta et iucunda.” Buttm.

κοινός. κοινῇ ἐπισκέψασθαι μετὰ τινος Crit. 71, 31.

κ. σκοπεῖν 75, 19. τὸ κοινὸν τῆς πόλεως *commune civitatis s. ipsa civitas* 77, 27.

κομπεύεσθαι τι *superbire aliqua re* Lach. 150, 13.

κομψός *bellum, elegans, lepidum* Euth. 19, 32.

κορυβαντιάδν Crit. 84, 29. *laborare morbo, qui κορυβαντιασμός, morbus imagnosus, vocatur, quum aures videntur personare tibiæ cantu; qui morbus putabatur proficisci a Corybantibus. Coryban-*

tes autem fuerunt sacerdotes magnae matris deum in Phrygia, qui saltabant deo pleni.

κοσμεῖν λόγους Apol. 29, 19.

κόσμιος *modestus, probus*, qui servat τὸν κόσμον. Crit. 83, 5.

κωλύειν. τί γὰρ κωλύει; formula affirmandi Euth. 16, 9. Charm. 100, 4.

Λαγχάνειν δίκην in ius vocare Euth. 8, 3.

λέγειν τί τινα Apol. 37, 24. λέγειν τι *dicere quod alicuius momenti sit, verum dicere* Crit. 72, 3. Lach. 148, 11.

λευκός *candidus* Crit. 68, 3.

λογισμός *computatio, ratiocinatio* Euth. 11, 26. hinc ἡ λογιστική, quae est pars arithmeticae Charm. 104, 12.

λόγος. „Apud Platonem significat omne quod ratiocinando et disceptando deducitur, sive voce id fiat, revera sive cogitatione. Unde pro sententiarum nexu vel ratiocinatio vel disputatio vel quaestio reddi potest haec vox.” Butt. τὸν ἥπτω λόγον κρείττω ποιεῖν *causam inferiorem superiorem facere* Apol. 31, 1. ἔνεκα λόγου *dicis causa, des Scheines wegen, um etwas zu reden zu haben* Crit. 71, 29. Lach. 148, 9.

λωβᾶσθαι *corrumpere, depravare* Crit. 73, 22. cum casu tertio 74, 3.

Μαθητὴς περὶ τινος Lach. 132, 19.

μακάριος *divinus, divina sapientia praeditus* Menex. 178, 14. inservit blandae appellationi Crit. 75, 21.

μάλιστα interrogativis additum post latiore definitionem accuratius inquirat Crit. 66, 4. τήνικα μάλιστα *wie früh ist es eben? welche Zeit denn eigentlich?*

μᾶλλον δέ *vel potius, imo vero* Crit. 70, 32. μᾶλλον — οὕτως ὥς pro μᾶλλον — ἢ sive omisso μᾶλλον pro οὕτως ὥς Apol. 57, 31. 58, 1.

μανικός *cui ingenium est vehemens et violentum* Charm. 86, 10. (σφοδρός Apol. 34, 27.)

μαντεύεσθαι *oraculum consulere, interrogare* Apol. 35, 1.

μέγα τι λέγειν *admirabile quid ac memorandum dice-*

- re Apol. 34, 19. οὔτε μέγα οὔτε μικρόν Apol.
 32, 16. 42, 12. Charm. 119, 2.
 μειράκιον *adultus* Charm. 87, 25. Lach. 120, 20.
 μείρεσθαι. ἡ εἰμαρμένη πορεία *iter a fato destinatum*
 Menex. 160, 31.
 μέν non sequente δέ Menex. 163, 4. post δοξεῖ, οἶ-
 μαι, alia, non sequente δέ Crit. 67, 15. μέν —
 δέ in uno colo Crit. 68, 12. μέν ἄρα — δέ ἄρα
 79, 4. μέν οὖν *imo, imo vero* 68, 7.
 μέρος. τὸ σὸν μέρος *quantum quidem in te est* Crit.
 70, 12. 77, 31. 84, 26. τὸ σὸν *absol.* Euth. 16,
 11.
 μετὰ. τὸ μετὰ τοῦτο *quae inde concluduntur, die dar-
 aus entspringenden Folgen* Crit. 77, 10. *quae
 inde v. post sequentur* Euth. 21, 22. Apol. 61, 24.
 μεταξὺ cum participio coniunctum. λέγοντα μεταξὺ *in-
 ter dicendum, mitten im Reden* Apol. 63, 1.
 μεταπίπτειν de suffragiis, *aliter cadere* Apol. 56, 30.
 μετοικεῖν migrare in alienam civitatem sive graecam sive
 barbaram Crit. 80, 18.
 μετοίκησις τοῦ τόπου (i. ἐκ τοῦ τ.) εἰς ἄλλον τόπον
 Apol. 63, 14.
 μετρίως i. q. εὖ, ὀρθῶς. μετ. ἔχειν Apol. 61, 23. μετ.
 σκοπεῖσθαι Crit. 71, 23.
 μὴ suppresso altero membro cum ἀλλά. Crit. 73, 27
 πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ, ubi sup-
 plendum ἀλλὰ τῇ τῶν μὴ ἐπαϊόντων. μὴ in-
 terrogat Lach. 133, 3. 148, 12. in re ab altero haud
 dubie neganda Apol. 46, 7. *doch nicht etwa.* μὴ
 omisso antea ὅρα s. φοβοῦμαι Crit. 75, 4. μὴ ὅτι *ne
 dicam* Apol. 63, 25. μὴ μέντοι *modo ne* Euth. 5, 8.
 μηδαμῶς elliptice Menex. 160, 18.
 μηδ' ὅπωςτιοῦν *ne tantillum quidem, nulla ex parte*
 Apol. 29, 10.
 μοῖρα *sors, fatum.* ἡ προσήκουσα μ. *mors* Menex. 175,
 10. ἡ θεῖα μ. *divinum numen* Apol. 53, 9. ἐν
 μοίρᾳ τινὸς καθεστάναι *partes alicuius suscipere*
 Menex. 178, 2. ἐν μείζονι μοίρᾳ εἶναι *in maiore
 pretio et honore esse* Crit. 79, 19. μοῖραν κρεῶν
 αἰρεῖσθαι *capi et lacerari* Charm. 89, 28.
 μουσική Crit. 78, 28. *Litteras et artes humaniores com-
 plectebatur ex eaque et γυμναστικῇ omnis consta-
 bat liberalis educatio.* μουσική *opponitur λόγῳ*
 ψιλῶ i. *carmina* Menex. 164, 21. ἀγῶνες μου-
 σικῆς πάσης Menex. 177, 32.

μοχθηρός de corpore aegro et vitioso Crit. 73, 31.

μυρία πενία maxima paupertas Apol. 38, 8.

μύωψ tabanus Apol. 49, 19.

Νέον. νεώτερον per euphemismum aliquod malum significat Euth. 3, 1.

νή Δία Apol. 61, 30. νή τήν Ἥραν Apol. 40, 17.

Lach. 123, 22. νή τὸν κύνα Apol. 36, 5. Charm. 114, 5.

νοεῖν significare Apol. 62, 20.

νομίζειν θεοὺς deos esse credere Apol. 31, 5. Menex.

162, 16. τὰ νομιζόμενα iusta funera Menex. 177, 30. cfr. προσήκειν.

νόμος de communi hominum opinione Euth. 9, 5.

νοσώδης morbosus Crit. 73, 26.

νουθετεῖν admonere, obiurgare Euth. 8, 5.

νοῦς. οὐδενὶ ξὺν νῷ temere, stupide Crit. 75, 6. κατὰ

νοῦν ex animi sententia Euth. 5, 26.

νῦν δέ sequente γάρ, per aposiopesis Euth. 25, 8.

Apol. 59, 32. Lach. 128, 25. νῦν δὲ formula Platonis imprimis familiaris cum praesenti nunc quum maxime, cum praeterito paulo ante, cum futuro nunc igitur.

Ὅ. τὸ δέ pro τὸ δὲ ἀληθές, quod contra, quum tamen revera Apol. 37, 25. τὸ τῆς πόλεως Menex. 172, 25. τὸ ἡμέτερον τὸ τῶν ἀνδρῶν i. ἡμεῖς οἱ ἄνδρες Charm. 88, 4. (cfr. 91, 3.) τὸ ἐμὸν quod ad me attinet Lach. 134, 28.

οἷεσθαι. οἷμαι ἔγωγε post quaestionem negativam rem affirmat, imo ita esse arbitror Crit. 73, 24. οἷμαι δὲ καὶ ἐμέ, σέ etc. omisso infinitivo Euth. 5, 7. Apol. 41, 31. οἷεσθαι putare se posse aliquid facere. Lach. 154, 18 οὐ σύ που οἷει καταγελαῶν den du glaubst auslachen zu dürfen. Crit. 69, 24 οὐκ οἷεσθαι nolle, prohibere.

οἰκεῖν i. πολιτεύεσθαι Menex. 163, 10. 164, 2. 171, 14. 172, 30.

οἷκημα taberna, lupanar Charm. 100, 18.

οἷος cum infinitivo Apol. 49, 31. sequente superlativo Apol. 37, 20. οἷον pro τοιοῦτον ὥστε Apol.

63, 12. οἷον utpote qui, wie einer Charm. 86, 2.

οἷον ποιεῖς formula mirantis et reprehendentis

- Charm. 104, 31. *οἷα τὰ πολλὰ ut plerumque* Menex. 158, 17.
- ὀλίγον ἢ οὐδέν aut potius nihil* Apol. 38, 16. *ὀλίγου δεῖν parum abest, fere* Apol. 36, 8. *omisso δεῖν* 29, 3. *ὀλίγου ut Latinorum paene, prope cum indicativo* Menex. 160, 13.
- ὁμολογεῖν τινι cum participio* Crit. 77, 21. *τὰ ὁμολογούμενα ea de quibus consentimus* Crit. 74, 30.
- δμόσε ἰέναι audacter contra ire* Euth. 5, 4.
- ὄνομα ἔχειν in bonam partem dictum* Apol. 55, 12. *in malam partem* 60, 11. *ὄνομα ποιεῖν famam conficere* Apol. 34, 7. *ὀνόματα verba opponuntur ῥήμασι* Apol. 29, 18. *ὀνόμασι ποικίλλειν* Menex. 158, 7.
- ὅπως pro ὅπως — δή* Crit. 77, 26. *εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο oder wie man's sonst nennen soll.* *ὅπως μή* Menex. 160, 16. 178, 27.
- ὀπωστιοῦν* Apol. 29, 10. 43, 12.
- ὄργανον. τὰ περὶ τὸν πόλεμον ὄργανα instrumenta bellica, arma* Lach. 125, 4. *ὄργανα παιδιᾶς* 135, 9.
- ὀρθοῦν erectum servare, aufrecht halten* Lach. 123, 23.
- ὀρθῶς ἐστι elliptice dictum* Euth. 4, 7.
- ὀρῶδεῖν metuere, pertimescere* Euth. 4, 17.
- ὄρφανίαι, αἱ, status, conditio orborum* Crit. 70, 14.
- ὅσος. εἰς ὅσον ἡλικίας ἔχει pro sua aetate* Charm. 92, 23. *pro οἷος ὅσα γε τὰνθρώπεια ut quidem sunt res humanae* Crit. 72, 7. *ὅσα γε τὰ νῦν ἔμοι δοκοῦντα ut nunc quidem mihi sententia stat* 84, 32. *ὅσῳ — τοσοῦτῳ ante superlativos positum* Lach. 156, 1. *ὅσῳ toti enuntiato propositum* Euth. 19, 30.
- ὅσπερ. ὅπερ λέγω, εἶπον, in parenthesi positum, wie gesagt* Apol. 34, 29. 47, 22. Crit. 69, 28.
- ὅστις iterat interrogationem, quae est elegans quotidiani sermonis imitatio.* Euth. 3, 22. Lach. 146, 1.
- ὅτι post verba dicendi positum ante sermonem rectum* Apol. 47, 23. Crit. 78, 8. 16. *sequente participio* Apol. 58, 25. *ἔλωμαι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων pro ἔλωμαί τι τούτων ἃ εὖ οἶδα ὅτι κακὰ ἐστίν.* *ὅτι μή nisi quod, praeterquam* Crit. 81, 11.
- οὐ voces quasdam non solum negat sed in contrarium vertit; sic οὐ φάναι* Apol. 41, 4. *οὐ πάνυ omnino non, prorsus non* Euth. 5, 13. Crit. 74, 10. Lach. 136, 18. *οὐ πάνυ cum vi minori, non admodum* Euth. 3, 18. Apol. 65, 8. Menex. 158, 32.

- 159, 17. οὐ πᾶν τι non satis, non sane multum Euth. 3, 18. Lach. 140, 16. οὐ — γὰρ σου — γέ Euth. 3, 3. 22, 11. οὐ γὰρ δήπου — γέ Apol. 33, 32. 64, 26. οὐ τοι δή Euth. 3, 5. οὐ μὴ cum coniunctivo aor. I. Apol. 47, 26.
- οὐδαμῶς absolute positum Menex. 160, 23.
- οὐδέ ne — quidem Apol. 46, 29. Crit. 76, 28. οὐδὲ μὴ pro simplici negatione Lach. 150, 7.
- οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ formula interrogandi Crit. 83, 22. οὐδὲν μὲν οὖν imo non Euth. 13, 31.
- οὐκ absolute positum Lach. 146, 12.
- οὖν post longiorem orationem insertum Apol. 47, 22. οὖν δὴ nun also.
- οὐσία vis et natura Euth. 18, 32.
- οὔτε — τέ Apol. 42, 27. Charm. 109, 10.
- οὗτος δεικτικῶς positum, ecce, hic, non tamen de praesentibus, sed quos videmus fere quotidie Crit. 69, 25. ἡ φυγὴ αὕτη quae nuper facta est Apol. 34, 25. interrogativis additur Crit. 67, 13. cum contemptu dicitur Crit. 69, 11. ταύτη ἐστὶ Crit. 67, 22. ταύτη ἢ ἄλλῃ λέγειν Lach. 151, 20.
- οὕτω post participia additum Lach. 126, 11. respondet omisso ὥσπερ, quod inest participio praemisso Apol. 47, 5.
- ὄφελός ἐστίν τινος frugī esse Euth. 7, 20. Apol. 45, 22. Crit. 70, 30.
- ὄφλειν δίκην θανάτου morte multari Apol. 61, 19. ὄφλειν μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν improbitatis et iniustitiae convinci 61, 20.

Πάθος accidens, id quod alicui rei accidit Euth. 19, 1.

παίδευσις καὶ φιλοσοφία Menex. 157, 5.

παιδιὰ ludus, nugae Crit. 71, 29.

παιδίον i. μικρὸς παῖς Apol. 55, 4.

παιδοτρίβης, qui docet artem luctandi Crit. 72, 25. cfr. ἱατρός.

πάλαι iam dudum Apol. 30, 25. 38, 30. de spatio temporis brevior Crit. 66, 11.

πανοπλία κοσμεῖν Menex. 177, 23. „Anno aetatis octavo decimo iuvenes Athenienses in publica τῶν ἐφηβίων solemnitate ephebis adscribebantur. Ibi accipiebant chlamydem, militaris tirocinii signum, quam quidem gestabant perpetuo usque ad annum aetatis vigesimum.” Stallb.

- πάνυ* praepositum Apol. 62, 24. postpositum Menex. 158, 13. *πάνυ γε* et *πάνυ μὲν οὖν* formulae affirmandi saepissime obviae, *prorsus, etiam, sane quidem.* οὐ *πάνυ.* cfr. οὐ.
- παρά* comparationem indicat, *παρά τὸ ὑπομεῖναι* prae subeundo Apol. 45, 28. *παρ' ὀλίγον, παρά πολὺ* Apol. 56, 28. 29. *praeter: ἄλλα λέγειν παρά τὴν ἑαυτοῦ δόξαν* Lach. 120, 9. 124, 21. Crit. 85, 1.
- παραχρούειν* decipere, conturbare Crit. 72, 8.
- παρακινδυνεύειν* periculum adire Euth. 27, 25.
- παραχρῆμα.* ἐκ τοῦ παραχρ. *ex tempore* Menex. 160, 5.
- παρίεσθαι* precari, deprecari Apol. 30, 3.
- παρρησιάζεσθαι* libere planeque dicere Lach. 120, 5. Charm. 90, 13.
- πᾶς.* *πᾶσα ἢ ἀλήθεια nihil nisi verum* Apol. 29, 16. 34, 9. 53, 3. *πᾶν ποιεῖν nihil intentatum relinquere, omnem lapidem movere* Euth. 14, 1. Apol. 60, 22. 61, 6. *τὸ πᾶν omnibus modis, omnino* Apol. 52, 3. *παντὸς μᾶλλον magis quam quodvis aliud i. ante omnia, omnium maxime* Euth. 15, 10. Crit. 76, 6. Charm. 98, 32.
- πάσχειν τι ὑπὸ τινος affici ab aliquo* Apol. 29, 1. *πάσχειν τι* per euphemismum, *accidit mihi aliquid* Menex. 173, 31.
- παύεσθαι* omisso participio Apol. 42, 5., ubi suppleendum est *ποιῶν.*
- πεῖθειν meliora docere* Apol. 56, 4. Crit. 79, 22. Lach. 124, 23. *μὴ πείσαι τινα sine consensu alterius* Crit. 77, 19. *πεῖθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει* Crit. 69, 15. 71, 5.
- πελάτης* mercenarius, sed civis, ἐργολάβος s. ἐκτῆμορος Euth. 6, 26.
- περὶ τι εἶναι spectare, pertinere ad aliquid* Crit. 74, 6. *περὶ τοὺς ἀνθρώπους inter homines, in vita* Charm. 92, 1.
- περιάπτειν τί τινι afficere, adspargere* Apol. 55, 22.
- περιεργάζεσθαι res vanas, inutiles curare* Apol. 32, 9.
- περισιτάναι.* *περισιτῆναι praeter opinionem accidere* Menex. 171, 24.
- περισσός qui habet quo praestet. in malam partem* Apol. 34, 1. *de numero qui est impar* Euth. 21, 10. i. q. *σκαληνός.*
- περιφέρειν redigere ad aliq., admonere* Lach. 123, 14.
- πιστεύεσθαι εἰς τι fide dignum esse quod attinet ad* Lach. 124, 3.

πλάττειν λόγους *comere, ornare orationem* Apol. 30, 1.
 πλέον τι ποιῆσαι *proficere, etwas ausrichten* Apol. 31,
 31. Crit. 85, 2.

πλημμέλεια *error, stultitia* Apol. 37, 12.

πλημμελής *absonus, absurdus* Crit. 67, 1.

πόθεν; *quomodo? quid ita?* interrogatio mirantis, quae vim habet negandi Menex. 159, 3.

ποιεῖν *canere, dichten* Euth. 20, 20. ποιεῖν γέλωτα

Charm. 89, 10. π. τινί τι Apol. 48, 9. π. ὃ τι

ἂν τύχη *facere quicquid fortuito obiicitur* Crit.

69, 3. π. καὶ πράττειν Charm. 100, 12. ποιεῖν

cum participio Euth. 27, 1.

ποικίλλειν *exornare orationem* Menex. 158, 8. 162, 4.

πολιτεύεσθαι *civem esse* Crit. 81, 17. 29.

πολλάκις *post ei, ἔάν, μή, forte* Lach. 121, 4. 144, 8.

πολλαχῇ *multis de causis* Menex. 157, 21.

πόρρω. ἡ ἡλικία πόρρω ἐστὶ τοῦ βίου *aelas eo prove-*
cta, ut non longum vitae spatium reliquum sit

Apol. 60, 17. π. τῆς σοφίας ἐλαύνειν Euth. 6, 13.

πότερος *alteruter* Lach. 124, 24. Charm. 111, 32.

ποῦ ἡμῖν ταῦτ' ἐστὶν Crit. 83, 28.

πού additur in re non satis certa, *ni fallor, opinor,*
wohl, Crit. 76, 24. unde urbane adhibetur etiam

in re certissima, maxime ad declarandum, nos an-
 tequam in argumentando progrediamur expectare
 dum alter rem affirmet sive recordetur. Crit. 67, 25.

Buttm.

πράγμα *das Thun, das Treiben* Apol. 33, 31. τὸ τοῦ

Σωκράτους πρᾶγμα *ipse Socrates et quod ad eum*
spectat Crit. 83, 11. *res, conditio* Apol. 65, 24.

τὰ πρᾶγματα *res humanae, adiuncta aerumnarum*
notione Apol. 65, 3. πρᾶγματα παρέχειν nego-

tia alicui facessere Crit. 69, 8. οὐδὲν πρᾶγμα

parvὸν s. *nihil refert* Euth. 5, 6. 26. 7, 2. Lach.
 154, 8.

πραγματεύειν *tractare* Apol. 34, 1. *elaborare* 36, 19.

πράττειν τι *aliq. unice agere* Crit. 72, 22. πρ. ὃ τι ἂν

τύχη *obiici cuicunque fortunae* Crit. 70, 13.

πρεσβεύειν *legatum esse* Charm. 93, 6 i. q. τιμᾶν Crit.

71, 17. (cfr. de Legg. IX. 879. B.)

πρίν *post μᾶλλον* Menex. 174, 7.

πρὸ *prae* Apol. 46, 12. Crit. 75, 16.

προαγορεύειν *denuntiare* Crit. 80, 10.

προκαλεῖσθαι τι *invitare ad aliq., ad pactionem pro-*
vocare Euth. 7, 26. Lach. 124, 18.

- προμνηθεῖσθαι* *prospicere* Lach. 152, 7. *τινος sollicitum esse de aliquo* Crit. 69, 6. *τι* 69, 16.
προμνᾶσθαι *hortari, suadere* Menex. 164, 28.
προξενεῖν *adducere, commendare* Lach. 122, 32.
προπέμπειν *prosequi, de mortuis*, Menex. 160, 32.
πρὸς in Vergleich mit Apol. 63, 27. 64, 16. *πρὸς ταῦτα in Bezug hierauf, demnach.* Apol. 48, 23.
πρὸς ἑαυτὸν σκοπεῖν Euth. 15, 25. *πρὸς ἑαυτὸν λογίζεσθαι* Apol. 35, 22.
προσῆκει τινί cadit in aliq. Lach. 153, 18. *τὰ προσ- ἥκοντα iusta funebria* (Liv. I, 20.) Menex. 160, 30. *cfr. νομίζειν.*
προσπαίζειν τινά irridere, illudere Menex. 158, 30.
προσφέρεισθαι πρὸς τινα agere cum aliquo Charm. 90, 15.
προτιθέναι de iussu leviori, oppositum τῷ ἐπιτάττειν Crit. 80, 27. *omisso τί* Euth. 5, 19.
πρυτάνειον, in quo civibus de re publica optime meritis victus quotidianus publice praebebatur, Apol. 58, 1.
πρῶτον non sequente ἔπειτα Crit. 78, 20.
πύστις sciscitatio, disquisitio Lach. 148, 17.
πῶς. πῶς ἐλέγετο; quo sensu, recte secusne dicebatur? Crit. 72, 21.

Ῥαδίως temere, parum caute Apol. 39, 27. Crit. 75, 5. Charm. 113, 31.

ῥαθυμότατα, τά, quae digna sunt homine levi, ignavo Crit. 70, 17.

ῥήματα, τά, sententiae verbis expressae Apol. 29, 18.

Σαθρός metaphorice de eo qui habet ubi possit vinci Euth. 8, 12. (proprie de vasibus, Gorg. 493. E. *τὰ ἀγγεῖα τετραημένα καὶ σαθρά.*)

σχέμματα res quae considerantur s. commenta, Gedanken, opponuntur αἱ σχέψεις ipsae considerationes Crit. 75, 4.

σχέπτεσθαι circumspicere, quaerere Apol. 33, 21.

σοφὸς περὶ τινος Apol. 32, 18. *τὰ θεῖα* Euth. 28, 4.

σπουδαίνειν ἐπὶ τινί Lach. 126, 19.

στάθμη amussis, regula. λευκὴ στάθμη εἶμι Charm. 87, 29. *alba linea sum in re aliqua diiudicanda i. e. nullam habeo diiudicandi vim.* Fabri enim minio aut rubrica utebantur in lapide albo.

- στασιάζειν de controversiis et dissensione inter incolas
 alicuius loci Euth. 11, 17.
 στατική, ἡ, *ars ponderandi* Charm. 104, 17.
 στοχάζεσθαι τινος *loqui ad voluntatem alicuius* Lach.
 120, 8.
 συλλήβδην *in summa, summam* Charm. 94, 28.
 συμβαίνειν τινί Lach. 122, 18. Charm. 102, 8. c. infi-
 nitivo Menex. 167, 9. 175, 16. c. participio Me-
 nex. 162, 1.
 συμβάλλεσθαι *facere, efficere* Apol. 56, 25.
 συνδιαταλαιπωρεῖν *una cum aliquo aerumnas ferre* Crit.
 70, 16.
 συνεῖναι *esse cum aliquo*, de discipulis dictum, Apol.
 33, 5.
 συνειδέναι. σύνοιδα ἑμαυτῷ — ὦν Apol. 35, 6. συν-
 ἤδη ἑμαυτῷ — ἐπισταμένῳ Apol. 37, 3.
 συνήθης *familiaris* Crit. 66, 8.
 συνιστάναι *commendare, tradere, vorstellen* Charm.
 89, 3. Lach. 155, 1.
 συντεταγμένως λέγειν *de compacto dicere* Apol. 38, 29.
 συχνός. συχνὰ χρήματα *magna pecuniae pars* Crit.
 69, 10.
 σχῆμα *habitus, vestitus* Crit. 83, 18. ἐν σχήματι πα-
 τρός κατασιῆναι *patris vicem gerere* Menex. 177, 21.
 σωτήρ. τὸ τρίτον τῷ σωτήρι Charm. 105, 29. prover-
 bium, cui fere respondet nostrum zum dritten, da
 aller guten Dinge drei sind.

Τάν. ὦ τάν Apol. 41, 12.

- ταφή. ταφάς ποιεῖν *sepulturae auctorem esse, sepultu-
 ram instituere* Menex. 157, 15.
 τέ non sine caussa traiectionem Crit. 66, 16, ubi expli-
 candum ἐν τοσαύτῃ τε ἀγῶνι καὶ τοσαύτῃ λύπῃ.
 Lach. 146, 28. οἷόν τε κ. νοσῶδες i. e. οἷον τὸ
 ὑγιεινόν τε καὶ οἷον τὸ νοσῶδες. Charm. 105, 17.
 21. Crit. 74, 22.
 τεκμαίρεσθαι absolute dictum Crit. 67, 24.
 τέλος. εἰς ἀνδρῶς τέλος ἵέναι *in virorum numerum re-
 cipi* Menex. 177, 22.
 τετανόθριξ qui est coma promissa s. laxo capillo Euth.
 3, 18.
 τέως, πρὸ τοῦ ἢ ἕως τινός Tim. per tempus Menex.
 158, 28.
 τηλικούτος de quavis aetate dicitur, de iuvene et sene

- Apol. 41, 23. de iuvene Menex. 157, 8. *tam grandis natu* Crit. 67, 2. *τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες* Crit. 76, 4.
- τίθεσθαι πόλεμον bellum componere* Menex. 170, 24. 173, 5. *τιθ. νόμους περὶ τι* 177, 14.
- τιμᾶσθαι τινί τινος* de litis aestimatione, quum quis alteri s. sibi ipse poenam statuit Apol. 57, 7. 58, 21. Crit. 81, 20.
- τίς* interrog. *τί ἐστι ταῦτα* Euth. 26, 20. *τί τοῦτο quid tum* Charm. 101, 22. *τί pro τί ἄλλο* Crit. 78, 9. *τί οὐ* cum aoristo secundae personae loco imperativi Menex. 160, 15. Charm. 88, 28. c. aor. primae pers. plur. Charm. 88, 21. *τί οὖν* formula causam quaerentis cur alter aliquid dixerit, *quid tum? quid ita? wie so? was denn weiter?*
- τίς* indefin., nomini suo praepositum Apol. 58, 21. sequente pronom. *τοῦτο* Apol. 64, 32. additum post *τὸ δέ* Euth. 20, 12. ex sequente *οὐδέν* supplendum Apol. 38, 20.
- τοιοῦτος* post *οἷος* per appositionem illatum Apol. 49, 20.
- τολμᾶν sustinere, a se impetrare, οὐκ αἰσχύνεσθαι* Apol. 61, 12. Crit. 83, 20. Menex. 172, 5. 23.
- τοπάζειν coniecere, suspicari* Charm. 94, 21.
- τοσοῦτω* ante comparativum omissum sequente *ὅσῳ* Apol. 48, 10.
- τράπεζαι, αἶ*, mensae numulariorum Apol. 30, 6.
- τρόπος ingenium, mores, Gemüthsart* Crit. 66, 21.
- τροφή καὶ παιδεία* Crit. 78, 25. Menex. 161, 20.
- τροφᾶν mollem, remissum esse* Euth. 20, 5. Lach. 121, 20. oppon. *συντείνειν ἑαυτόν* Euth. 20, 17.
- τύχη. τύχη ἀγαθῇ quod fors bene vertat* Crit. 67, 21. formula boni ominis quum in decretis publicis tum in privatorum sermonibus usitata.
- Ῥγεινός saluber* Crit. 73, 25.
- ὑπαισχύνεσθαι* Lach. 121, 18.
- ὑπαχούειν* verbum proprium de ianitore qui fores pulsantem intromittit Crit. 66, 7.
- ὑπάρχειν paratum esse, suppetere* Crit. 69, 23. *ὑπ. τινός quasi fundamenti loco subesse* Menex. 161, 23.
- ὑπεικάθειν* Apol. 51, 8.
- ὑπείκειν obsequiosum esse* Crit. 79, 21. ubi supplen-

- dum est τῇ πατρίδι. οὐχὶ ὑπεικτέον non retroce-
dendum. Crit. 79, 27.
ὑπέρχασθαι τινὰ in alic. favorem se insinuare, nimio
studio colere Crit. 83, 24.
ὑπέχειν αἰτίαν sustinere causam, culpam Apol. 52, 29.
ὑπηρεσία, ἡ, τῷ θεῷ Apol. 48, 13.
ὑποβλέπεσθαι cum suspitione intueri, suspectum habere
Crit. 82, 30.
ὑπόγειον. ἐξ ὑπογυίου i. παραυτίκα Menex. 158, 32.
ὑποδέχεσθαι tollere, excipere, de patria tamquam nu-
trice, quae pueros nutriendos et fovendos suscipit
Menex. 161, 32.
ὑποκινεῖν commovere, excitare ad dicendum Charm.
99, 16.
ὑπολογίζεσθαι κίνδυνον reputare periculum Apol. 45,
20. ὑπολογίζεσθαι τι πρὸ τινος 46, 11. Crit.
75, 14.
ὑπόλογόν τι ποιεῖσθαι i. ὑπολογίζεσθαι Lach. 136, 7.
ὑποσιέλλεσθαι dissimulare Apol. 39, 9.
ὑποτίθεσθαι ponere, sumere, ex quo alia colligantur,
deducantur Euth. 16, 11. hinc αἱ ὑποθέσεις posi-
tiones Euth. 19, 11. ὑποτίθ. τινι aliquem ad-
monere Charm. 89, 27.
ὑστεραῖος. τῇ ὑστεραίᾳ ἢ Crit. 67, 25.

Φαίνεσθαι dicitur, si quaestio aperte vera est; igitur
ὥς ἐμοὶ φαίνεται ut mihi apparet, ut mihi certo
constat Crit. 67, 9. φαίνεσθαι abundat Me-
nex. 175, 31.

φάσκειν de se ipso praedicare Crit. 70, 19. 84, 7. con-
tendere, affirmare Apol. 32, 14. 35, 7. Crit. 81, 31.
οἱ φάσκοντες εἶναι opponuntur τοῖς ἀληθῶς οὖσιν
Apol. 64, 4.

φᾶλλον, ἀπλοῦν, ῥᾶδιον, εὐτελές Tim. vilis Crit.
74, 4. mediocris Menex. 159, 17. ignobilis Menex.
158, 3. oppon. adulto et pulchro Charm. 87, 23.

φέρε δὴ Euth. 11, 9. formula adhortandi Platoni fami-
liaris, quam imitantes Sophistae Platonicos se esse
putabant.

φεῦγειν δίκην accusari, reum agi Apol. 32, 19.

φιλεῖν solere Menex. 168, 7.

φίλιος Iuppiter amicitiae praeses Euth. 9, 25.

φιλόπολις amans civitatis Apol. 39, 16.

φλυαρία iocus, nugae Apol. 32, 15. Crit. 71, 30.

φειδ

φειδ

φοβεῖσθαι ὅπως μή Euth. 7, 17.

φοιτᾶν locum aliquem frequentare Crit. 66, 9.

φορτικός. τὰ φορτικά molesta, arroganter dicta Apol. 51, 10.

φρόνιμος sapiens Crit. 69, 3. 72, 18.

φροντιστής τὰ μετέωρα qui coelestia curat Apol. 30, 32.

Χαίρειν. ex valedicendi usu nata est locutio χαίρειν ἔαν
facere ut valeat, missum facere Crit. 69, 12. 72, 1.

pro qua etiam simplex ἔαν ponitur Lach. 129, 15.

χαλεπός difficilis Apol. 31, 32. molestus Crit. 67, 10.
71, 9.

χαριεντίζεσθαι iocari, ludere. χαρ. σπουδῇ Apol. 39,
27. 43, 19. 44, 20.

χάρις. χάριτες Crit. 75, 11.

χειμάζεσθαι metaphorice, ἐν λόγῳ Lach. 144, 25.

χρῆσθαι cum substantivis iunctum alius verbi periphrasin facit, sic φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι Apol. 31, 13. sunt φθονοῦντες καὶ διαβάλλοντες. χρῆσθαι ἑαυτῷ τι habere quo quis se vertat, quid agat, mit sich etwas anfangen Crit. 69, 32. (Lys. 213. C. τί οὖν δὴ χρῆσώμεθα; was wollen wir also anfangen?)

χωρίς praeterquam quod, abgesehen davon, dass —
Apol. 56, 1. Crit. 68, 12.

Ψεύδεσθαι τινος passive Apol. 37, 6. Menex. 172, 19.

ψεῦδος oppos. ἀληθές Apol. 55, 13.

ψιλὸς λόγος sermo pedester Menex. 64, 23.

Ὡς cum infinitivo, ὥς οὕτω ἀκούσαι, si quis sic audiat, wenn man es so hört Euth. 4, 22. cum participio Crit. 68, 15. cum genitivo participii Apol. 29, 8. Euth. 4, 4. cum ellipsi quadam Apol. 48, 17. Crit. 77, 4. post comparativum pro ἢ Apol. 48, 18. 57, 32. pro ὅπως Lach. 137, 2. pro διὸ οὕτως Crit. 66, 18. pro ὥστε ita ut, quare Crit. 70, 20. ὥς ἔπος εἰπεῖν prope dixerim, propemodum Apol. 29, 4. ὥς τὸ εἶκός Euth. 4, 15.

ὥσπερ ἂν εἰ Apol. 30, 11.

TYPIS CAROLI GEORGII.

Bei dem Verleger dieses ist erschienen:

**CORPUS SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.**

*Editio emendatior et copiosior, consilio
B. G. Niebuhrii C. F. instituta, auctori-
tate Academiae Litterarum Regiae Borus-
sicae continuata. 8 mai.*

Hiervon sind seit dem Beginne dieses Unternehmens
im Jahr 1828 bis jetzt folgende Bände erschienen:

**AGATHIAE MYRINAEI HISTORIARUM
LIBRI V.** cum versione latina et annotatio-
nibus B. Vulcanii. B. G. Niebuhrius C. F.
Graeca recensuit. Accedunt Agathiae Epi-
grammata. 1 Vol. 1828.

Subs. Preis auf weissem Druckp. 2 Thlr. — ggr.

Schreib. 2 „ 16 „

fein Velinp. 3 „ 4 „

**IOANNIS CANTACUZENI EXIMPERA-
TORIS HISTORIARUM libri IV.** Graece
et latine. Cura Lud. Schopeni. 3 Vol. 1828.

S. Pr. Druckp. 8 Thlr. 8 ggr. Schreibp. 10 Thlr. 16 ggr.
Velinp. 13 „ — „

**LEONIS DIACONI CALOENSIS HISTO-
RIAE LIBRI X.** et liber de velitatione bel-
lica Nicephori Augusti e recensione Car. Ben.
Hasii. Addita eiusdem versione atque anno-
tationibus ab ipso recognitis. Accedunt Theo-
dosii Acroases de Creta capta e rec. Fr. Ja-
cobsii, et Luitprandi legatio cum aliis libellis,
qui Nicephori Phocae et Ioannis Tzimiscis
historiam illustrant. 1 Vol. 1828.

S. Pr. Druckp. 2 Thlr. 20 ggr. Schreibp. 3 Thlr. 16 ggr.
Velinp. 4 „ 12 „

**NICEPHORI GREGORAE BYZANTINA
HISTORIA,** graece et latine, cum annotatio-

nibus Hier. Wolfii, Car. Ducangii, Io. Boi-
vini et Cl. Capperonnerii. Cura Lud. Scho-
peni. 2 Vol. 1829. 1830.

S. Pr. Druckp. 6 Thlr. 16 ggr. Schreibp. 8 Thlr. 18 ggr.
Velinp. 10 " 16 "

**CONSTANTINI PORPHYROGENITI IM-
PERATORIS DE CERIMONIIS AULAE
BYZANTINAE LIBRI DUO**, graece et
latine, e recensione Io. Iac. Reiskii, cum eius-
dem commentariis integris. 2 Vol. 1829. 1830.

S. Pr. Druckp. 8 Thlr. — ggr. Schreibp. 10 Thlr. 12 ggr.
Velinp. 12 " 16 "

**GEORGIUS SYNCELLUS ET NICEPHO-
RUS CP.** ex rec. Guil. Dindorfii. 2 Vol. 1829.

S. Pr. Druckp. 6 Thlr. 4 ggr. Schreibp. 8 Thlr. — ggr.
Velinp. 9 " 20 "

**DEXIPPI, EUNAPII, PETRI PATRICII,
PRISCI, MALCHI, MENANDRI HIS-
TORIARUM** quae supersunt e recensione
Imm. Bekkeri et B. G. Niebuhrii C. F. Cum
versione latina per Io. Classenum emendata.
Accedunt eclogae Photii ex Olympiodoro,
Candido, Nonnoso et Theophane, et Procopii
Sophistae panegyricus, graece et latine, Pri-
sciani panegyricus, annotationes Henr. Va-
lesii, Labbei et Villosionis, et indices Clas-
seni. 1 Vol. 1829.

S. Pr. Druckp. 3 Thlr. 4 ggr. Schreibp. 4 Thlr. 4 ggr.
Velinp. 5 " — "

IOANNIS MALALAE CHRONOGRAPHIA
ex rec. Lud. Dindorfii. Acced. Chilmeadi
Hodiique annotationes et R. Bentleyi epistola
ad Io. Millium. 1 Vol. 1831.

S. Pr. Druckp. 4 Thlr. — ggr. Schreibp. 5 Thlr. 8 ggr.
Velinp. 6 " 8 "

CHRONICON PASCHALE ad exemplar Va-
ticanium rec. Lud. Dindorfius. 2 Vol. 1832.

S. Pr. Druckp. 6 Thlr. 4 ggr. Schreibp. 8 Thlr. 4 ggr.
Velinp. 10 " — ggr.

PROCOPIUS ex recensione Guil. Dindorfii.
Vol. I. II. 1853.

S. Pr. für Vol. I. II. III. Druckp. 9 Thlr. 8 ggr.
Schreibp. 12 " 8 "
Velinp. 15 " — "

DUCAE, MICHAELIS DUCAE NEPOTIS,
HISTORIA BYZANTINA. Recognovit et
interprete italo addito supplevit Imm. Bekke-
rus. 1 Vol. 1834.

S. Pr. Druckp. 3 Thlr. 4 ggr. Schreibp. 4 Thlr. 4 ggr.
Velinp. 5 " — "

THEOPHYLACTI SIMOCATTAE HISTO-
RIARUM LIBRI VIII. Recognovit Imm.
Bekkerus. — GENESIUS. Recognovit Car.
Lachmannus. 1 Vol. 1834.

S. Pr. Druckp. 2 Thlr. 16 ggr. Schreibp. 3 Thlr. 8 ggr.
Velinp. 4 " — "

Unter der Presse sind:

NICETAS CHONIATES ed. Imm. Bekkerus.
PACHYMERES ed. Imm. Bekkerus.

Aristoteles Metaphysik, übers. v. Dr. E. W
Henst enberg; mit Anmerkungen v. Ch. A.
Brandis. Ir. Theil, enthält die vollständige
Uebersetzung. gr. 8. 1824. 1 Thlr. 14 ggr.

BRANDIS, Dr. CH. A., DIATRIBE DE PER-
DITIS ARISTOTELIS libris de ideis et de
bono sive philosophia. 8 mai. 1823. 10 ggr.

CICERONIS ORATIO PRO CLUENTIO HA-
BITO. Ad fidem codd. Florentin. et Monacens.
nunc primum collatorum, add. alior. mscriptorum
aliunde notorum et vet. edit. varietate, rec. et
erit. adnotatt. instr. J. Classen. 8 mai. 1831.

1 Thlr. 4 ggr

DEYCKS, Dr. F., *DE MEGARICORUM DOCTRINA* eiusque apud Platonem et Aristotelem vestigiis. 8 mai. 1827. 12 ggr.

DICTYS CRETENSIS SIVE LUCII SEPTIMI EPHEMERIDOS BELLI TROIANI libri sex ad optimorum librorum fidem recensuit, glossarium Septimianum, observationes historicas et indices locupletes adiecit Andreas Derich. Accedit Iac. Perizonii de Dictye Cretensi dissertatio. 8 mai.

weiss Druckp. 3 Thlr. 4 ggr., Velinp. 4 Thlr. 12 ggr.

Follenius, W., Grundriss d. allg. Geschichte für Gymnasien. 3 Theile. gr. 8. 1823 — 1831.

I.: Alte Geographie u. alte Geschichte 1 Thlr. — ggr.

II.: Geschichte des Mittel-Alters. 1 " — "

III.: Neue Geschichte. 1 " 6 "

Bei Abnahme von nicht unter sechs Exemplaren kosten alle drei Theile nur 2 Thlr.

Kallimachos Hymnen übersetzt von C. Schwenk. 8. 1824. 16 ggr.

MEROBAUDIS CARMINUM PANEGYRIQUE RELIQUIAE ex membranis Sangallensibus editae a B. G. Niebuhrio C. F. Editio altera, emendatior. 8 mai. 1824. 6 ggr.

Niebuhr, B. G., kleine historische und philologische Schriften. Erste Sammlung mit einer Landkarte und Inschrifttafel. gr. 8. 1828. 2 Thlr. 20 ggr. Velinp. 3 Thlr. 20 ggr.

Rheinisches Museum für Philologie, Geschichte und griechische Philosophie, herausgegeben v. B. G. Niebuhr u. Ch. A. Brandis. I—III. Jahrg. gr. 8. 1827—1832.

Zum herabgesetzten Preise, so lange die dazu bestimmten Exemplare reichen, von 10 Thlr. für ein vollständiges Exemplar jetzt auf 6 Thlr.

Rheinisches Museum für Philologie, herausgegeben von F. G. Welcker und A. F. Näke. I. II. Jahrg. gr. 8. 1833.—1834. 8 Thlr. (Als Neue Folge des Museums für Philologie, Geschichte und griechische Philosophie.)

*RUHNKENII IN TERENTII COMOEDIAS
DICTATA ex apographo Hamburgensi edita cura
Lud. Schopeni. 8 mai. 1825. 16 ggr.*

Schorn, Dr. Wilh., Geschichte Griechenlands von der Entstehung des achäischen und aetolischen Bundes bis auf die Zerstörung Korinths. gr. 8. 1833. 2 Thlr. 6 ggr.

*SOLONIS ATHENIENSIS CARMINUM
QUAE SUPERSUNT. Praemissa commentatione de Solone poeta instr. Nic. Bachius.
8 mai. 1825. 16 ggr.*

Unter der Presse ist:

*DONATI COMMENTARIUM IN TERENTIUM.
Cura Ludovici Schopeni. Accedit Eugraphius
c. scholiis Mediolan. et Bembinis. 8 mai.*

Rheinisches Museum für Philologie, Her-
ausgegeben von F. C. W. Schmidt A. 1.
Jahrg. 1. H. Jahrg. gr. 8. 1833. — 1834. 8 Thle.
(Als Fortsetzung des Rheinisches Museum für Philologie, Ge-
schichte und griechische Philosophie.)

REINOLDI IN TERTIUM COMMODUM
REINOLDI IN TERTIUM COMMODUM
Ein Band. 8. 1833.

Nachdem Dr. W. H. G. Schmidt die Ge-
schichte von der Entstehung des christlichen
und antichristlichen Hundes bis zur Ver-
breitung gr. 8. 1833.

SOLOMONS ATHEISMUS
QUAE SUPERSTUNT. Praeliminarum commen-
tatione de Solone postea. H. R. Bachmann.
8. m. 1835.

Unter der Presse ist:

REINOLDI COMMENTARIUM IN TERTIUM
REINOLDI COMMENTARIUM IN TERTIUM
H. R. Bachmann. 8. m. 1835.

REINOLDI COMMENTARIUM IN TERTIUM
H. R. Bachmann. 8. m. 1835.

REINOLDI COMMENTARIUM IN TERTIUM
H. R. Bachmann. 8. m. 1835.

Rheinisches Museum für Philologie, Ge-
schichte und griechische Philosophie, her-
ausgegeben von F. C. W. Schmidt A. 1.
Jahrg. 1. H. Jahrg. gr. 8. 1833. — 1834. 8 Thle.
Zum herabgesetzten Preise von 20 Thlr. kann
jedem Exemptarreicher von 10 Thlr. ein
kleines Exemplar gratis zugesandt werden.

Plato,

Dialogi VI, Euthyphro, Apologia, Socratis, Crito, Charmides, Laches,
Menexenus

Bonna 1834

A.gr.b. 2531 h

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10237398-0